

MĚSTSKÁ
DIVADLA
PRAŽSKÁ

ABCKOMEDIEROKOKO

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2019

MĚSTSKÝCH
DIVADEL
PRAŽSKÝCH

1. VIZE

Městská divadla pražská, příspěvková organizace zřizovaná Hlavním městem Prahou, patří mezi největší česká činoherní divadla. V současné době působí na třech scénách - ABC, Komedie a Rokoko. Základním úkolem organizace je poskytování veřejné kulturní služby široké divácké obci.

Od sezony 2018/19 naplňují Městská divadla pražská uměleckou koncepci ředitele Daniela Příbyla a uměleckého šéfa Michala Dočekala. Tato koncepce je založena na principu otevřené, činorodé a společensky angažované kulturní instituce. Kromě umělecké činnosti stálého ansámbly pracují Městská divadla pražská také projektově, organizují vzdělávací programy, poskytují prostor rezidentním umělcům a souborům a pořádají široké spektrum doprovodných aktivit ze všech uměleckých a souvisejících humanitních oborů. Zvláštní zřetel věnují mezinárodní spolupráci s partnerskými divadly, a to jak při reciproční výměně představení, tak při společných koprodukcích.

Činnost uměleckého souboru Městských divadel pražských je určována úsilím o nezaměnitelný činoherní a hudební repertoár realizovaný současným divadelním jazykem. V divadle ABC tvoří repertoár česká i světová dramatická tvorba, adaptace klasických literárních děl a tradičně také zábavní hudební tituly. Malá scéna divadla ABC je pak určena pro literární matiné a vzdělávací pořady. Divadlo Rokoko profiluje dramaturgie jako klubovou scénu pro moderní dramatické formy a též komorní tvary jako je recitál nebo kabaret.

V divadle Komedie tvoří program projektová tvorba cílená zejména na mladší diváky, dále představení rezidentních umělců a souborů, hostování mimopražských divadel, festivaly, mezinárodní koprodukce. V rozlehlém foyer divadla se konají různorodé doprovodné akce - koncerty, instalace a výstavy, happeningy, diskuse a přednášky apod.

Umělecký soubor Městských divadel pražských odehraje ročně na svých pražských scénách přes pět set představení, dalších čtyřicet pak na zájezdech po celé České republice. Přes sto dalších kulturních akcí Městská divadla pražská spolupořádají. Nedílnou součástí činnosti Městských divadel pražských jsou vzdělávací programy pro mladé diváky ze základních a středních škol i herecké kurzy, komentované prohlídky a populárně naučné pořady pro širokou veřejnost. Městská divadla pražská jsou od roku 2018 jako jediné české divadlo členem prestižní mezinárodní networkingové platformy UTE (Unie evropských divadel). Se svými evropskými partnery spolupracují na recipročních výměnách i na vzniku koprodukčních inscenací. V prosinci 2019 pak Městská divadla pražská vstoupila i do Asociace profesionálních divadel České republiky sdružující významné zaměstnavatele v oblasti živé kultury.

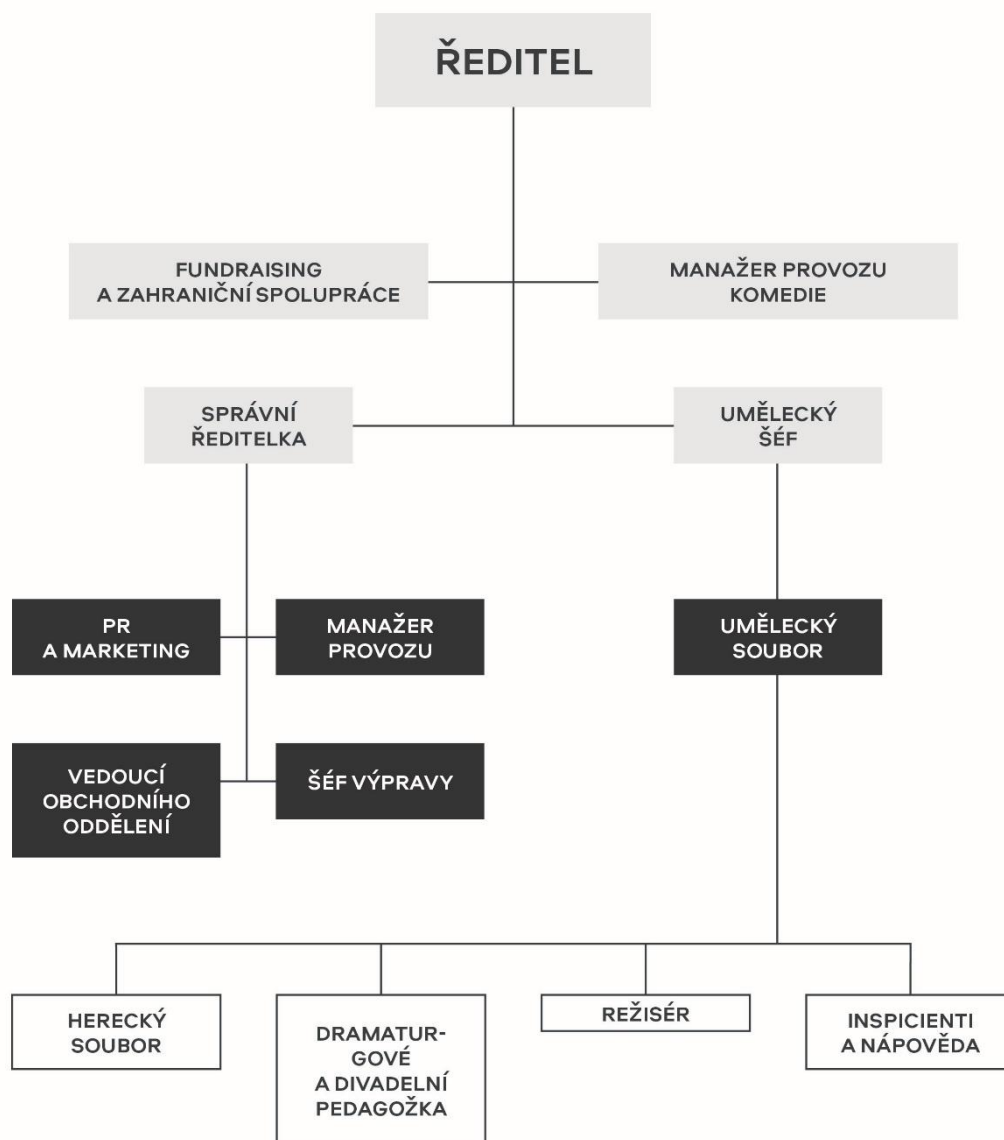
Daniel Příbyl

ředitel Městských divadel pražských

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

3A. Soupis zaměstnanců

archivář	1,00	herec	1,00	insp .hlediště	1,00
divadel. pedagog	1,00	herec	1,00	inspicient	1,00
dramaturg	0,50	herec	1,00	inspicient	1,00
dramaturg	1,00	herec	1,00	inspicient	1,00
dramaturg	0,50	herec	1,00	inspicient	1,00
dramaturg	0,50	herec	0,50	jev. mistr	1,00
elektroúdržbář	0,50	herec	0,50	jev. mistr	1,00
garderobiér	1,00	herec	1,00	jev. technik	1,00
garderobiér	1,00	herec	1,00	jev. technik	1,00
garderobiér	1,00	herec	1,00	jev. technik	1,00
garderobiérka	1,00	herec	1,00	jev. technik	1,00
garderobiérka	1,00	herec	1,00	jev. technik	1,00
herec	0,50	herec	1,00	jev. technik	0,80
herec	1,00	herec	1,00	jev. technik	1,00
herec	1,00	herec	1,00	jev. technik	1,00
herec	1,00	herec	1,00	jev. technik	1,00
herec	1,00	herec	1,00	jev. technik	1,00
herec	1,00	herec	1,00	jev. technik	1,00
herec	1,00	herec	1,00	jev. technik	1,00
herec	1,00	herec- MD	1,00	jev. technik	1,00
herec	1,00	hl. účetní	0,50	jev. technik	1,00
herec	1,00	hl. účetní	1,00	jev. technik	1,00
herec	1,00	insp. hlediště	1,00	jev. technik	1,00

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

jev. technik	1,00
jev. technik	1,00
jev. technik	1,00
jev. technik	1,00
jev.technik	1,00
krejčová	1,00
krejčová	1,00
krejčová	1,00
krejčová	1,00
krejčová	1,00
krejčová	1,00
krejčová	1,00
krejčová (MD)	1,00
majetk. účetní	1,00
manažer provozu	1,00
maskér	0,50
maskér	0,75
maskér	1,00
maskér	1,00
maskér	0,50
maskér	0,50
maskérka	0,50

mistr. v krejčovně	1,00
nápověda	1,00
nápověda	1,00
nápověda	1,00
obch. referent	1,00
obch. referent	1,00
obch. referent	0,50
obch. referent	1,00
osvětlovač	1,00
osvětlovač	1,00
osvětlovač	1,00
osvětlovač	1,00
osvětlovač	1,00
osvětlovač	1,00
osvětlovač	1,00
osvětlovač	1,00
person.+mzdy	1,00
pokladník vstup.	0,75
pokladník vstup.	0,75
pokladník vstup.	0,75

pokladník vstup.	0,75
produkční	1,00
produkční	1,00
produkční	1,00
produkční	1,00
prog. kurátor	1,00
provozář	0,50
referent PR	1,00
referent HS	1,00
referent PR	1,00
referent PR	1,00
rekvizitář	1,00
rekvizitář	1,00
rekvizitář	0,50
rekvizitář	1,00
rekvizitář	1,00
režisér	1,00
ředitel	1,00
správní ředitelka	1,00
statistik + pokladní	1,00
tajemnice	1,00

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

tajemnice	1,00
účetní - metodik	0,50
účetní	1,00
účetní	1,00
úklid	1,00
uklízečka	1,00
uklízečka	1,00
uklízečka	1,00
umělecký šéf	1,00
vedoucí výpravy	1,00

vedoucí obch. oddělení	0,75
vedoucí PR	1,00
vrátná	0,80
vrátný	0,80
vrátný	1,00
vrátný	0,80
vrátný	1,00
vrátný	0,80
vrátný	1,00
vrátný	0,80

vrátný	1,00
zvukař	1,00
zvukař	1,00
zvukař	1,00
zvukař	1,00
zvukař	1,00
zvukař	0,50
celkem	142,80

3B. dohody o pracovní činnosti a provedení práce

	počet
Uvaděčky ABC + Rokoko + Komédie	68
Požární dozor	23
Lékařský dozor	3
Distribuce časopisu MDP	1
Údržba osvět. a projekč. zařízení	1
Skladník Rokoko + pož. dozor Rokoko	1
Krejčová	1
Údržba provozu	3
Barvení látek	1

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Elektroúdržba Rokoko	1
Pokladní	1
Garderoba - výpomoc	3
IT - ABC	1
Rekvizity - Revizor	1

3C. herci v pracovním poměru

Affašová Sára
Batulková Dana
Bílík Aleš
Bor Hanuš
Březina Filip
Donutil Martin
Dvořák Viktor
Havlínek Tomáš
Horáková Nina
Juřica Pavel
Kačmarčík Milan
Kalvoda Radim
Kaňoková Beáta (MD)
Konáš Petr

Krhovják Kryštof
Lehký Stanislav
Marečková Tereza
Milostný Tomáš
Pacoláková Evellyn
Píškula Zdeněk
Salzmannová Eva
Smutná Jitka
Štrébl Jiří
Tenorová Petra
Vencí Zdeněk
Vykus Michael
Hornáčková Henrieta (MD)

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

3D. externí herci, hudebníci, tanečníci

Alán Jan
Aleš Jan
Balcar Michal
Bareš Tomáš
Barrouquere Fanny
Bartoška Petr
Bednář Michal
Bergerová Jana
Besta Petr
Blažek Jaroslav
Bojková Olga
Brabec Jaroslav
Brnula Jiří
Brunner Martin
Burian Lukáš
Caldová Radka
Čechová Anežka
Červenka Filip
Čížek Jindřich
Daňková Andrea
Darnady Matyáš
Dean Michael

Dittrich Jakub
Dlouhý Michal
Dohnálek Šimon
Dolanská Petra
Dolanský Zdeněk
Doležal Jakub
Dobry Cyril
Donutil Miroslav
Doulová Hana
Drbohlav Jan
Dvořák Miroslav
Dvořák Vojtěch
Eichler Petr
Fanta Martin
Fidlerová Radka
Filipová Eva
Fric Zbyněk
Fridrich Vasil
Friedl Jaroslav
Fuchs Tomáš
Gajdoš Vít Eduard
Gajdošová Johana Ester

Gajerová Veronika
Grundman Jan
Hadrbolcová Zdena
Hájek Jiří
Hájek Robert
Hána Jiří
Hanzl Jan
Hauser Ondřej
Haváčová Sarah
Havelka Václav
Herzig David
Herzinová Karolína
Heřmánek Karel
Hessová Anežka
Hlas Ivan
Hofman Jan
Hofmann Martin
Homola Lukáš
Horečný Daniel
Horníčková Josefína
Hovorka Jan
Hradecká Michaela

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Hustoles Tomáš
Hůzl Těžká Tereza
Hybnerová Vanda
Chaloupková Vanda
Chmelař Hynek
Choděrová Daniela
Issa Julia
Jachnická Stanislava
Janatková Barbora
Jandová Markéta
Janků Veronika
Janouch Jiří
Janoušek Štěpán
Jelínek Stanislav
Jiskra Filip
Jiskrová Jana
Jonczyová Michaela
Jurek Lukáš
Jurkovič Marek
Kalenda Václav
Kalfus Petr
Kalina Zbigniew
Kalvodová Karolína

Kameníková Anna
Kern Michal
Kíncel Jiří
Klapil Martin
Klapka Dalimil
Klápště Miloš
Klem Jiří
Klepal Kašpar
Klímeš Petr
Klusáková Anna
Kniha Jiří
Kohoutek Jaroslav
Kopta Václav
Koreček Ivan
Kouklová Nikol
Krafka Jan
Krečmar Daniel
Krippnerová Tereza
Kronerová Zuzana
Kříček Kryštof
Kubařová Veronika
Kubátová Barbora
Kubes Petr

Kukal Jan
Kukuczková Anna
Kupček David
Lambora Marek
Leimbergerová Eva
Leinweberová Eva
Linka Miroslav
Lipenský Oliver
Lojdová Kateřina
Lorenc Josef
Lupták Ivan
Lustyk Štěpán
Lžičař Pavel
Madeja Radim
Macháčková Kateřina
Majer Stanislav
Malá-Tomicová Pavla
Málková Máša
Málková Marie
Marková Dana
Marková Helena
Masáček Jiří
Mauréry Zuzana

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Mededa Francois Maxime
Meduna Jan
Medvecká Tatjana
Mejzlík Miloslav
Mensdorf-Pouilly
Mičková Barbora
Míčová Gabriela
Mikláš Vladimír
Milková Svatava
Milota Jiří
Mitrega Robert
Mixová Zuzana
Müller Richard
Mužátko Karel
Nahodilová Lenka
Nedvídek Daniel
Němec Roman
Nepovímová Kateřina
Nerušílová Věra
Noga Michal
Nohavica Petr
Nosek Jaromír

Novotná Tereza
Novotný Jiří
Novotný Tomáš
Obst Hynek
Ochepovskiy Igor
Orozovič Igor
Panzner Jiří
Patočka Vítězslav
Pavelka Ondřej
Pechlát Martin
Pelc Dalibor
Pernetová Lucie
Peroutka Pavel
Petřík Tomáš
Pfauserová Denisa
Písařík Martin
Podhajský Ondřej
Poláček Marek
Pospíšil Jan
Potoček Milan
Pozidis Stavros
Procházka Aleš
Procházková Marika

Remundová Sabina
Repková Zuzana
Rokoszová Barbora
Rošetzký Marcel
Rousek Eduard
Roznětínská Lucie
Ruml Ondřej
Řezníček Jan
Říčař Roman
Říčařová Zuzana
SamcováDomesová Lucie
Sekyrka Karel
Schwarz Jiří
Schmidtmajerová Johana
Schubertová Lucia
Skála Pavel
Slámová Tereza
Slánský Jaroslav
Slaný Michal
Smolárik Pavol
Spiegelová Veronika
Stárková Erika

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Stašová Simona
Stavná Zuzana
Strnadová Anna
Suchanová Denisa
Svačina Jan
Svojtková Veronika
Syslová Dana
Szymik Jan
Šafařík Denis
Šanda Richard
Šebesta Antonín
Šedová Radka
Šimek Petr
Šindler Jakub
Šoltýsová Diana
Špiner Kristián
Šťastná Anežka
Štěpán Radek
Štěpán Stanislav

Termerová Lenka
Theimerová Anna
Tichý Vilém
Tománek Zdeněk
Tomášek František
Udatný Vilém
Urbánek Marek
Vaculík Pavel
Valentová Barbora
Vančura Petr
Valášková Johanka
Valenta Matyáš
Van Vleet Stephanie
Vaňková Marie
Vaverka Jakub
Velen Zdeněk
Večerka Miroslav
Vedral Milan
Vepřeková Olga

Vítová Veronika
Vi Tranová Huyen
Vítů Tereza
Vízner Oldřich
Vlach Jaroslav
Vlasák Jan
Vondráček Vojtěch
Vojáčková Jana
Vokurka Tomáš
Volek Vladimír
Volf Roman
Vyšhlídová Jana
Zach Roman
Zatloukalová Lucie
Zbranková Eliška
Zbranková Lenka
Zdichová Lucie
Zoubková Monika
Žáčková Lucie

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

3E. hostující umělci dalších profesí

Acher Ivan
Amsler Marián
Bár Pavel
Bařina Filip
Bidlasová Markéta
Cáb Michael
Ciller Tomáš
Csezany David
Čermáková Viktorie
Čičvák Martin
Grusková Alexandra
Fleková Klára
Hašek Petr
Hába Michal

Homolová Michaela
Františák Martin
Jakůbková Barbora
Ježková Zuzana
Just Vladimír
Kobrlé Vlastimil
Košun Kamil
Král Darek
Krejzková Zuzana
Kofránková Václava
Kopecký Jakub
Mačák Radek
Marek David
Málková Eva

Marková Dana
Miltnerová Eva
Nováková Marie
Odvárková Lenka
Potůček Jakub
Stojčevski Dragan
Smečka David
Radok David
Reittererová Vlasta
Velíšek Martin
Vidomus Petr
Vítek Petr
Zákostelecký Marek
Zapletal Jiří

3. PREMIÉRY ROKU 2019

Premiéry	Datum premiéry	Počet repríz 2019
Nepřítel lidu	19. 01. 2019	11
Andělé v Americe	02. 02. 2019	11
Vladař	16. 03. 2019	10
Stručné dějiny Hnutí	30. 03. 2019	6
Neviditelný	06. 04. 2019	11
Revizor	26. 04. 2019	17
Romeo a Julie	25. 05. 2019	18
Bez hany (Hommage a Hegerová)	07. 09. 2019	17
Lazarus	12. 09. 2019	10
Sláva a pád krále Otakara	15. 09. 2019	6
Žebrácká opera	19. 10. 2019	7
A osel na něj funěl	23. 11. 2019	14
Panoptikum	07. 12. 2019	1
Smrt obchodního cestujícího	14. 12. 2019	2

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

3A. premiéry

Podle Henrika Ibsena

NEPŘÍTEL LIDU

Premiéra: 19. 1. 2019 v Komedii

Nesmlouvavá režie Michala Háby nabourává zdánlivou aktuálnost dramatu Henrika Ibsena. Má hra z konce devatenáctého století stále co říct k současnosti? Příběh lázeňského lékaře, který bojuje proti „kompaktní většině“, je považován více než sto let za fungující zrcadlo společnosti. Divadelní skupině Lachende Bestien takový výklad nestačí. V divoké ekoteroristické jízdě nahlíží limity současné liberální demokracie i v ní obsažené fašistické tendence a svět Ibsenových lázní obohacuje o komentář sebedestruktivní kapitalistické společnosti.

Hrají: J. Schmidtmajerová, K. Bartoš, J. Čížek, M. König, J. Šimek

Scénář a režie: Michal Hába

Hudba: Jindřich Čížek

výprava: Adriana Černá

Light design: Tomáš Morávek

Produkce: Hana Svobodová

Asistentka režie: Veronika Švecová

V koprodukcii s divadelní skupinou Lachende Bestien.

Za roli v této hře byl Miloslav König nominován na Cenu Thálie 2019 v kategorii Alternativní a loutkové divadlo a také na Cenu divadelní kritiky v kategorii Mužský herecký výkon.

Tony Kushner

ANDĚLÉ V AMERICE

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Premiéra: 2. 2. 2019 v ABC

Dvoudílné epické drama amerického spisovatele Tonyho Kushnera, scenáristy Spielbergových filmů Mnichov a Lincoln, vypráví o věcech mezi zemí a nebem, o životních výhrách a ztrátách, o lásce a zradě, o nemoci a smrti, o spravedlnosti a odpuštění – a hlavně o světě jako takovém. Dramatické osudy osmi postav se prolínají v kulisách New Yorku poloviny 80. let a splétají dohromady hluboce lidský příběh, který je cynický i dojemný zároveň. Kushnerova fantastická freska, ověřená Pulitzerovou cenou, se stala předlohou slavného seriálu s Alem Pacinem a Meryl Streepovou a svou nadčasovost prokazuje novými inscenacemi na nejvýznamnějších světových scénách. Městská divadla pražská uvádějí v limitovaném počtu repríz vždy v jediném večeru oba díly, Milénium se blíží a Perestrojka, a to v režii uměleckého šéfa Michala Dočekala.

Hrají: O. Pavelka, M. Donutil, B. Kaňoková, V. Dvořák, T. Havlínek, E. Salzmannová, F. Březina, E. Pacoláková, L. A. Zatloukalová, A. Hessová, O. Šimek

Překlad: Jitka Sloupová

Režie: Michal Dočekal

Dramaturgie: Simona Petruš, Michal Zahálka

Scéna: Martin Chocholoušek

Kostýmy: Zuzana Bambušek Krejzková

Hudba: Ivan Acher

Světelný design: Jan Beneš

Pohyb. spolupráce: Petr Šimek

Ocenění:

- Andělé v Americe obdrželi tři nominace na Ceny Thálie 2019. Do hlavních nominací byl navržen Viktor Dvořák za roli Louise Aronsona, který nominaci úspěšně proměnil a Tháli za mužský herecký výkon získal.

Do širších nominací se dostali Tomáš Havlínek za roli Piora Waltera a Ondřej Pavelka za roli Roye Cohna.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

- Na Ceny Divadelních novin byl za režii navržen Michal Dočekal. Spolu s ním byli za herecký výkon nominováni také Eva Salzmannová a Ondřej Pavelka.
 - V anketě Divadelních novin Inscenace roku byli Andělé v Americe nejčastěji zmiňovanou inscenací (9x).
-

Podle Niccola Machiavelliho

VLADAŘ

Premiéra: 16. 3. 2019 v Komedii

Autorská inscenace o chápání se a chápání se moci, o mechanismech moci, o dohodě a válce, o komfortu a diskomfortu je inspirována příručkou o tom, jak vládnout, kterou v roce 1513 napsal Niccolò Machiavelli.

Hrají: C. Dobrý, K. Krhovják, Š. Lustyk, M. Vedral, V. Vondráček

Režie: Anna Klimešová

Dramaturgie: Petr Erbes

Výprava: Klára Fleková

Hudba: Michal Cáb

Tato inscenace je v Cenách divadelních kritiky 2019 nominována na Inscenaci roku, režisérka Anna Klimešová pak ještě v kategorii Talent roku.

Petra Hůlová

STRUČNÉ DĚJINY HNUTÍ

Česká premiéra: 30. 3. 2019 v Komedii

Světová premiéra: 24. 3. 2019 v Kammerspiele Staatstheater Nürnberg

Ne příliš vzdálená budoucnost, nastává období Hnutí, aktivistky u moci nastolují nový trend - ženy už nejsou sexuálními objekty, touha na základě tělesné přitažlivosti je zakázaná, nejdůležitější je duše. Kdo se nové ideologii nepřizpůsobí, bude převychován v Institutu. Úspěšná česká spisovatelka Petra

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Hůlová napsala podle svého posledního románu divadelní hru, kterou uvádíme v divadle Komédie v koprodukcí s Činohrou Státního divadla Norimberk a Činohrou Státního divadla Stuttgart.

Ve Stručných dějinách Hnutí autorka satirickým a kontroverzním způsobem zpracovává aktuální debaty o sexismu a dovádí ad absurdum extremismus a tupý biologismus. Současně krouží kolem věčné otázky, jaké prostředky může posvětit záměr stvořit lepší a spravedlivější svět.

Hrají: S. Haváčová, S. Leue, M. Donutil, F. Mühlen

Režie: Armin Petras

Překlad do nj.: Doris Kouba

Dramaturgie: Brigitte Ostermann, Fabian Schmidtlein, Bernd Isele

Kostýmy: Patricia Talacko

Hudba: Jörg Kleemann

Světelný design: Norman Plathe

Asistentka režie: Sophie Wolf

Inscenace vznikla v koprodukcí s Činohrou Státního divadla Norimberk a Činohrou Státního divadla Stuttgart za finanční podpory Česko-německého fondu budoucnosti a Ministerstva kultury ČR.

Jaroslav Havlíček

NEVIDITELNÝ

Premiéra: 6. 4. 2019 v Rokoku

Je počátek dvacátého století a v továrníkově vile na maloměstě se chystá svatba. Novomanžel Petr Švajcar, inteligentní mladík z bídných poměrů, zná jen jednu radost, radost z moci, bohatství a splnění vytyčených cílů za každou cenu. Odmítá přikládat váhu zjištění, že rodina Hajnů, do které se přičlenil, je zatížena duševní nemocí. Svou cestu ze dna na vrchol společenského žebříčku si prokousává bezohledně, krutě a cynicky. Jenže osud, či bůh, neviditelná síla, ho v podobě rodinného prokletí sráží zpět na kolena. Román klasika české psychologické prózy byl už dvakrát úspěšně zfilmován, poprvé s Ludkem Munzarem v hlavní roli a podruhé pod názvem Prokletí domu Hajnů, kde si záhadnou

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

postavu strýce Cyrila zahrál Petr Čepek. První divadelní adaptace bude v Městských divadlech pražských uvedena v režii Martina Františáka.

Hrají: P. Konáš, P. Tenorová, M. Kačmarčík, M. Mejzlík, M. Málková, S. Affašová, J. Schwarz, M. Kern, A. Bílík, M. Hakl, A. Šebesta, J. Bátorek, L. Děkanovský, O. Mestek

Dramatizace: Martin Velíšek

Režie: Martin Františák

Dramaturgie: Marie Nováková

Scéna a kostýmy: Eva Jiřikovská

Hudba: David Smečka

Světelný design: Ondřej Kyncl

Nikolaj Vasiljevič Gogol

REVIZOR

Premiéra: 27. 4. 2019 v Rokoku

Revizor – to je explozivní anekdota o těch, již majíce v péči blaho obce, pečují jen o blaho vlastní, a o tom, jak naletí jinému typu „šmejda“ než jsou oni sami. Bravurní, věčná komedie o parazitech, s jejichž světem zatřese jedině srážka s parazitem jiného druhu. Historka, kterou původně vyprávěl Gogolovi Puškin a která se posléze strašně nelíbila carovi. Inu... Rusko není jen ruské kolo, ruské vejce, ruská ruleta a Máša a medvěd. Rusko je zemí geniální literatury, brutální satiry a monstrózních činovníků moci. A paradoxů. Jedl Čajkovský labardan? Kousal Potěmkin karandaš? Měl Rasputin sabáčku? A vůbec, víte vy co je právě must have v Petrohradu?

Hrají: V. Kopta, P. Tomicová, E. Leinweberová, J. Panzer, P. Juřica, T. Milostný, O. Vízner, V. Dvořák, E. Pacoláková, Z. Vencel, T. Havlínek, R. Kalvoda, M. Mededa, L. Schubert

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Překlad:	Zdeněk Mahler
Úprava a režie:	David Drábek
Dramaturgie:	Markéta Bidlasová
Scéna:	Marek Zákostelecký
Kostýmy:	Alexandra Grusková
Hudba:	Darek Král
Texty písní:	Tomáš Belko

William Shakespeare

ROMEO A JULIE

Premiéra: 25. 5. 2019

Snad žádnou hru není třeba představovat méně než Shakespearova Romea a Julii. Slavný příběh o lásce a nenávisti, o osudovém nesváru mezi dvěma rody a o tom, jak může malichernost vést k osudové tragédii, připravil pro divadlo ABC umělecký šéf Michal Dočekal. Do hlavních rolí obsadil mladé talenty Terezu Marečkovou a Zdeňka Piškulu. Živou hudbou inscenaci doprovodí indie rocková kapela Please The Trees.

Hrají: Z. Piškula, M. Kačmarčík, P. Č. Vaculík, T. Marečková, J. Štrébl, D. Batulková, M. Vykus, M. Donutil, S. Remundová, F. Březina, A. Bílík, V. Dvořák a další

Překlad:	Martin Hlinský
Režie:	Michal Dočekal
Dramaturgie:	Daniel Příbyl
Scéna:	Dragan Stojčevski
Kostýmy:	Eva Jiříkovská
Hudba:	Please The Trees
Pohyb. spolupráce:	Lenka Vagnerová, Radek Mačák

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Světelný design: Jan Beneš

Za roli Romea byl Zdeněk Piškula navržen do širších nominací kategorie Činohra muži Cen Thálie 2019.

Jakub Nvota

BEZ HANY (HOMMAGE À HEGEROVÁ)

Premiéra: 7. 9. 2019 v Rokoku

Jsou čtyři ráno – nebo víc? V hledišti divadla Rokoko se setkává šestice postav, jejichž příběhy ožívají v písních Hany Hegerové. Jejich příběhy, lásky a nenávisti postupně ožívají v písních zpěvačky, jejíž pražské začátky jsou spjaty právě s Rokokem: Hany Hegerové. Autorská inscenace režiséra Jakuba Nvoty přináší obrazy plné nevšední poetiky, citu i ironie – a spolu s nimi i probírku repertoáru jedné z největších osobností česko-slovenské hudební scény, která se zdaleka nezastavuje jen u těch notoricky známých hitů.

Hrají: N. Horáková, D. Marková/P. Tenorová, Z. Mauréry, T. Havlínek, P. Konáš, T. Petřík

Libreto a režie: Jakub Nvota

Dramaturgie,

překlad libreta: Michal Zahálka

Výprava: Tom Ciller

Hud. nastudování: Jen Hovorka

Franz Grillparzer

SLÁVA A PÁD KRÁLE OTAKARA

Premiéra: 15. 9. 2019 v Komedii

V Evropě sílí politický i společenský tlak na hledání silného vůdce, který by ukazoval správný směr, rozhodoval a přebíral osobní zodpovědnost. Touha národů po ochraně „silné ruky“ se neliší ve 13., 19.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

ani 21. století. Potřebujeme a chceme vůdce? A můžeme se divit, když bude chtít svou zem a lid vlastnit? Vždyť kdo vlastní, ten vládne! To je starý zákon.

Sláva a pád krále Otakara se dotýká jednoho z nejdramatičtějších a nejrozhodnějších bodů českých a rakouských dějin, který pro obě strany znamenal rozhodující moment s trvalými následky. Přemysl Otakar II. dovedl České země a Moravu na vrchol slávy, diplomacií i silou vybudoval evropské impérium sahající až k pobřeží Jadranu. Politické intriky i lidské slabosti jej ale dovedly k tragickému pádu. Na troskách jeho říše povstala Rakouská monarchie založená „moderním politikem“ Rudolfem Habsburským. Demagogie si vždy dokáže šikovně pohrát se strachem, nacionalismem a malostí a využít je ve svůj prospěch. Kde leží hranice, kterou v touze po moci už nelze překročit? Kde začíná revolta, kdy je třeba říci jasné „ne“?

Hrají: M. Pechlát, I. Lupták, R. Fidlerová, J. Schmidtmajerová, A. Bílík, V. Dvořák, T. Milostný, J. Štrébl a další

Překlad: Radek Malý

Úprava: Michal Hába, Simona Petrů

Režie: Michal Hába

Dramaturgie: Simona Petrů

Výprava: Adriana Černá

Hudba: Jindřich Čížek

Asistentka režie: Veronika Švecová

Dramaturgická

spolupráce: Daniel Příbyl

Herečka Radka Fidlerová byla za role v této inscenaci nominována na Cenu

divadelní kritiky v kategorii Ženský herecký výkon.

David Bowie, Enda Walsh

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

20/161

LAZARUS

Premiéry: 12. a 13. října 2019 v Komedii

Poslední dílo Davida Bowieho, komorní muzikál, který napsal společně s dramatikem Endou Walshem a ve kterém kromě starších hitů (Changes, Life On Mars) zazní i písně z alba Blackstar, vydaného krátce před zpěvákovou smrtí. Melancholický příběh o samotě, sebedestrukci a potřebě lásky navazuje na více než čtyřicet let starý film „Muž, který spadl na Zemi“, ve kterém ztvárnil Bowie roli mimozemšťana Newtona. Téma cizince mezi lidmi zůstává, přidávají se však motivy vyhoření, závislosti a především velké potřeby návratu do čistého života, světa a duše. Kromě Newtona tak poznáváme sebevědomou Elly, které setkání s tajemným excentrikem změní život, jejího nudného manžela Zacha, černého anděla Valentina, dávného hrdinova přítele Michaela nebo „ideální pár“ Bena a Maemi. A pak je tu ještě Dívka – naděje, se kterou je možné letět ke hvězdám... Muzikál, který již sklízí úspěch na evropských scénách, uvádíme v české premiéře s Igorem Orozovičem nebo Ondřejem Rumlem v hlavní roli.

Hrají: I. Orozovič/ O. Ruml, N. Horáková, E. Stárková, P. Smolárik, M. Vykus, H. Vi Tranová/ T. Marečková, M. Bednář, J. Horníčková/ M. Jonczyová, V. Vítová a další

Režie: Marián Amsler

Dramaturgie: Jana Slouková

Scéna: Juraj Kuchárek

Kostýmy: Eva Jiřikovská

Původní instrumentace

a aranžmá: Henry Hey

Hud. nastudování: Jan Aleš

Pohyb. spolupráce: Stanislava Vlčeková

Překlad libreta: Michal Zahálka

Projekce: František Pecháček

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Herečka Erika Stárková byla za roli v této inscenaci nominována na Cenu divadelní kritiky v kategorii Ženský herecký výkon.

Václav Havel

ŽEBRÁCKÁ OPERA

Premiéra: 19. 10. 2019 v ABC

Komedie o schopnosti mazaně převrátit morální hodnoty ve svůj vlastní prospěch.

Žijeme ve světě, v němž každý nesmysl má vědeckou podobu a v němž žvanění nahrazuje řeč“, napsal Václav Havel v dopise věnovaném Žebrácké opeře Alfrédu Radokovi před téměř padesáti lety. Co platilo tehdy, platí o to víc dnes. V jeho Žebrácké opeře jsou zloději morálně integrovaní, kurtizány čtou Descarta, zločin a zákon se bratrsky podpírají a zrada má erotický náboj. Slétněte na zem, zbavte se iluzí a svých abstraktních zásad, radí Peachum zloději Filchovi. Chlubit se svými čistými ručičkami a někde v závětrí si pěstovat své krásné zásady – to je hrozně snadné! Mravy jsou přece pořád stejné, jenom to, co se dřív tutlalo, se dnes dělá veřejně! Jediné drama Václava Havla napsané na zakázku a na cizí námět. Hra o 14 obrazech na téma Johna Gaye byla poprvé inscenovaná v hospodě U Čelíkovských v Horních Počernicích léta páně 1975...

Hrají: M. Donutil, J. Vlasák, E. Salzmannová, T. Marečková, H. Bor, P. Tenorová, F. Březina, D. Batulková, Z. Stavná, M. Jandová, A. Kukuczková, R. Kalvoda, P. Juřica, M. Kačmarčík, Z. Vencí

Režie a scéna: David Radok

Kostýmy: Zuzana Ježková

Pohyb. spolupráce: Andrea Miltner

Asistentka

scénografa: Renata Weidlichová

Asistent režie: Filip Bařina

Světelný design: Jan Beneš

Šimon Olivětín (René Levínský)

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

A OSEL NA NĚJ FUNĚL

Premiéra: 23. 11. 2019 v Komedii

Nová vánoční inscenace pro celou rodinu. Je advent 1932 a před žáky čtvrté třídy Obecné školy ve Vodičkově ulici stane nová učitelka, slečna Vesna Májová. Pokroková kantorka si záhy získá přízeň svých svěřenců a rozhodne se s nimi nazkoušet adventní hru na vánoční besídku. Cesta k cíli ovšem nebude snadná, vždyť ani Marie s Josefem to neměli jednoduché, když cestovali do Betléma. A podobné útrapy sužují i Sáru Ackermannovou a Tondu Svobodu, kteří v adventní hře hrají Marii s Josefem a stejně jako oni putují zasněženou krajinou, jen to tedy není krajina izraelská, ale moderní, pulsující, zasněžená Praha třicátých let... Půvabné vyprávění připravuje režisérka s mimořádným citem pro atmosféru a s velkými zkušenostmi s divadlem pro celou rodinu: Michaela Homolová z libereckého Naivního divadla.

Hrají: B. Kubátová, H. Chmelař, T. Těžká, D. Šafařík, J. Brnula, R. Caldová, Š. Dohnálek, A. Mensdorff-Pouilly, L. Nahodilová, J. Vaverka, S. v. Vleet, J. Vyšehradská, J. Kniha

Režie: Michaela Homolová

Výprava: Barbora Jakůbková

Hudba: Filip Homola

Dramaturgie: Michal Zahálka

Světelný design: Martin Špetlík

Výroba dekorací: Pavel Koten

Lenka Vagnerová

PANOPTIKUM

Premiéra: 7. 12. 2019

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Panoptikum je o strachu z cizího a neznámého, o tom co vše jsme schopní prodat a za jakou cenu, o hranicích a morálních hodnotách stojících na zisku a finančním profitu, o zábavě bez zábavy, o osamělosti, ale i o smíchu, odvaze, snech, lidské důstojnost, kouzelníkovi a reflektorech.

V jakých situacích ztrácí lidská duše pro druhého člověka hodnotu a kdy si naopak člověk zachová důstojnost a šlechtnost bez známky cynismu a zášti, bez pocitu křivdy vůči krutému okolí?

Účinkují: A. Opavská, M. Částková, V. Šípová, Z. Veselá, M. Kadlčíková, P. Čermák, M. Heriban, F. Martinský

Choreografie a režie: Lenka Vagnerová
Hudba: Ivan Acher
Scénografie: Jakub Kopecký
Kostýmy: Jakub Kopecký, Simona Rybáková
Světelný design: Michal Kříž, Jakub Kopecký
Dramaturg iluzí: Jiří Marek

Inscenace vznikla v koprodukcí se souborem Lenka Vagnerová & Company.

Arthur Miller

SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO

Premiéra: 14. 12. 2019

Requiem za sen jednoho obyčejného člověka, který bolestně zjišťuje, že na sklonku života dosáhl jediného – pro všechny má větší cenu mrtvý než živý.

Willy Lohman není hlavní postavou. Hlavní postavou je jeho sen. Sen o úspěchu. Popularitě. Ocenění. Naplnění. Rodině jako z reklamy na životní pojištění. Ale Willy Lohman je jenom obchodní cestující za volantem oťřískaného auta. V rozpadajícím se domě s hypotékou a ledničkou na splátky. Kde skončí jeho jízda čím dál složitějším světem? Komu by ještě prodal vlastní důstojnost? Nejslavnější drama Arthura Millera, oceněné Pulitzerovou cenou. Requiem za sen jednoho obyčejného člověka, který se probouzí z třípytivého snu do nemilosrdného rána reality. Který zjišťuje, že na sklonku života dosáhl jediného – pro všechny má větší cenu mrtvý než živý. V hlavních rolích v režii Michala Dočekala Miroslav Donutil a Zuzana Kronerová.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Hrají: M. Donutil, Z. Kronerová, V. Dvořák, M. Donutil, J. Štrébl, A. Bílík, M. Kačmarčík,
M. Vykus, E. Pacoláková, S. Affašová, K. Krhovják, T. Slámová

Překlad: Luba a Rudolf Pellarovi

Režie: Michal Dočekal

Dramaturgie: Simona Petrů

Scéna: David Marek

Kostýmy: Zuzana Bambušek Krejzková

Hudba: Ivan Acher

Světelný design: Jan Beneš

Projekce: František Pecháček

3C dramaturgický výhled na rok 2020

I v kalendářním roce 2020 budou Městská divadla pražská pracovat na stavbě nového kmenového repertoáru na všech svých třech scénách a nadále rozvíjet nabídku doprovodných programů a edukačních aktivit pro dospělé i děti. Připraveno je celkem 17 premiér, z toho dvě zahraniční koprodukce a tři obnovené premiéry.

Na jevišti divadla ABC uvedeme v únoru 2020 muzikál Davida Drábka, Tomáše Belka a Darka Krále **Elefantazie** vycházející z životního příběhu „Sloního muže“ Josepha Merricka. I dubnová premiéra na této scéně bude hudební, totiž komedie Ondřeje Havelky a Martina Vačkáře za účasti oblíbených Melody Makers **Zítřka swing bude znít všude**. Červen už bude patřit světové literární klasice, a to divadelní adaptaci slavného románu Lva Nikolajeviče Tolstého **Vojna a mír**. V listopadu zde poté uvedeme rodinné představení na motivy kouzelného příběhu o nestárnoucím chlapci **Petr Pan**.

Divadlo Rokoko bude v březnu patřit česko-slovenskému projektu, inscenaci literárního bestselleru **Přijde kůň do baru**. Následovat bude adaptace další oblíbené prózy, kultovního románu Pošťák zvoní vždycky dvakrát, který proslavil také Luchino Visconti ve filmové verzi jako **Posedlost**. V květnu naváže David Drábek na své úspěšné **Kanibalky** dalším pokračováním, tentokrát s podtitulem **Soumrak starců**. V září zde uvedeme českou premiéru komedie Philippa Löhleho **Přes čáru**, pojednávající o nečekaném konfliktu, který vypukl na česko-německém pomezí, a konec roku zakončíme očekávanou jevištní adaptací **Honzlové** Zdeny Salivarové. Kromě toho na repertoár Rokoka přeneseme dvě obnovené premiéry, **Vraždu v Klášterní ulici** Davida Drábka a **Volka** Miroslava Hanuše.

V divadle Komedie bude leden patřit **Husitské trilogii** podle Aloise Jiráska, nahlížené současnými divadelními očima a v březnu zde navážeme dalším zkoumáním českého fenoménu, tentokrát v inscenaci **Švejka / Schwejka**, koprodukčním projektu s německým Staatstheater Augsburg v režii Armina Petrase. V dubnu se zaměříme na **Sto nejkrásnějších českých básní**, jevištní antologii české poezie. V květnu přijde čas další koprodukce, tentokrát s berlínskou Volksbühne v rámci projektu Post-West, do kterého přispějeme inscenací **Hrdinové kapitalistické práce**. Závěr roku bude poté patřit inscenaci **Emil Běžec** s hudbou Miloše Orsona Štědrone. I v Komedii uvedeme jednu obnovenou premiéru, a to úspěšnou inscenaci studentů DAMU **Prodaná nevěsta na prknech Prozatímního, Stavovského a Národního divadla v letech 1868 – 2020**.

Připravované premiéry mají široký divácký záběr včetně dětí, žáků a seniorů. Pokračovat budeme samozřejmě i v oblíbených Literárních matiné na Malé scéně ABC, stejně jako v obou festivalech – Nové Komedii, věnované mladé režii a Vánočnímu festivalu pro celou rodinu.

4. REPRÍZOVANÉ TITULY V ROCE 2019

Reprízované tituly			
Název titulu	Datum premiéry	Počet repríz v 2019	Celkový počet repríz včetně zájezdů
60´ aneb Šedesátky	10. 06. 2017	11	11
Bedřich Smetana: The Greatest Hits	17. 03. 2012	13	13
Čapek	03. 06. 2017	28	31
Evžen Oněgin	11. 06. 2016	9	9
Idiot	10. 03. 2018	8	9
Kancl	10. 11. 2012	14	14
Kanibalky	20. 10. 2018	21	26
Kdo se bojí Virginie Woolfové?	15. 03. 2014	10	11
Konzervativec	28. 10. 2018	13	13
Lakomá Barka	17. 09. 2006	6	6
Listopad	07. 06. 2014	11	13
Než vše začalo...	28. 11. 2018	4	4
Oddací list	18. 10. 1999	17	17
Otec	04. 11. 2017	22	26
Pan Kaplan má třídu rád	24. 01. 2009	13	13
Premiéra mládí	28. 01. 2017	18	19
Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách	19. 03. 2016	25	28
Shirley Valentine	26. 04. 2008	23	23

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Tančírna 1918-2018	09. 06. 2018	20	21
Vím, že víš, že vím...	07. 03. 2015	16	16
Znovusjednocení Korejí	08. 12. 2018	17	18
Želary	10. 03. 2012	12	12

Derniéry 2019	Datum derniéry	Počet repríz 2019	Celkový počet repríz včetně zájezdů
Hodina před svatbou	19. 01. 2019	1	1
Holky z kalendáře	31. 12. 2019	14	14
I♥MAMMA	29. 11. 2019	8	8
Konkurz	16. 03. 2019	3	3
Moře	28. 05. 2019	7	7
Na miskách vah	09. 01. 2019	1	1
Noc bláznů	11. 12. 2019	10	10
Stručné dějiny Hnutí	03. 11. 2019	6	7
Teror	06. 06. 2019	5	5

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

4A. reprízované tituly

Jiří Janků, Petr Svojtka

60's aneb Šedesátky

Režie: Petr Svojtka

Touto inscenací jsme se rozhodli navázat na divácky úspěšnou linku hudebních komedií v divadle ABC. Na půdorysu crazy komedie o člověku, který touží vrátit se do časů svého mládí, konfrontujeme dnešní uspěchanou dobu, kdy nálada ve společnosti zrovna nepřekypuje optimismem, s ideály, uvolněností a svobodou šedesátých let. Jedná se o autorskou hru, která byla napsána „na tělo“ všem protagonistům. Při přípravě inscenace se osvědčila spolupráce s hudebníkem Jiřím Janouchem, jenž převedl známé hity šedesátých let do nových aranžů. Inscenace divákům nabízí živou kapelu a také herecké, pěvecké i taneční kreace herců Městských divadel pražských, kteří v minulosti několikrát potvrdili, že je jim tento žánr blízký. Inscenace dostala ocenění Komédie diváků na GRAND Festivalu smíchu v Pardubicích v roce 2018.

Jiří Janků, Petr Svojtka

Bedřich Smetana: The Greatest Hits

Režie: Petr Svojtka

Přiznáváme, že naším prvotním záměrem bylo ukázat úžasnou Smetanovu hudbu v novém světle a konfrontovat poněkud zkostratělý operní svět s živější činohrou. Později přibyl nápad ukázat divákům něco z divadelního zákulisí a přitom se i trochu vysmát formalismu spojenému s grantovým systémem dotování divadel, který může za určitých okolností vést k tomu, že se kvůli penězům inscenují takové kusy, které by za normálních okolností nevznikly. Jsme rádi, že se nám vše podařilo do inscenace vměstnat. Vznikla tak opravdu zábavná podívaná s živou kapelou, písničkami, tanci i šermy, jež vypráví o fiktivním divadelním souboru, který musí pro finanční záchranu divadla urychleně nazkoušet nové představení sestavené ze všech devíti Smetanových oper. Vyhovět požadavku japonského grantu a poskládat klasikovo dílo do jednoho velkolepého večera není však vůbec snadné... Děj představení se odehrává na několika divadelních zkouškách, a tak mají diváci jedinečnou možnost nahlédnout pod pokličku tvůrčího divadelního procesu. Hudební stránky věci se ujali Ivan Hlas a Jiří Janouch a nutno říci, že jejich aranže známých árií i sborů jsou velmi nápadité. Smetanovy skladby tak zní jednou jako reggae, jindy jako rokenrol, song à la Beatles nebo balada ve stylu skupiny Queen. Inscenace režiséra Petra Svojtky se opírá o velkou hereckou souhru a je mimo jiné důkazem toho, že herci Městských divadel pražských jsou skvěle hudebně a pohybově vybavení. Na GRAND Festivalu smíchu v Pardubicích v roce 2013 získala tato inscenace cenu Komédie diváků.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Věra Mašková, Pavel Khek

Čapek

Režie: Pavel Khek

V inscenaci *Čapek* stojí v centru pozornosti sám Karel Čapek a zrod jeho díla v kontextu pohnutých historických okolností. Od většiny současných děl inspirovaných životy velkých osobností se liší tím, že nemá potřebu vystavět velikánovi pomník z jeho slabostí a docílit toho, abychom si všichni připadali lépe ve své malosti. Naše inscenace přináší ve skvělé interpretaci Jiřího Hány portrét člověka dobrého, neúhybně slušného, laskavého, se smyslem pro humor a zcela oddaného zápasu o demokracii a svobodu země, kterou miloval. Z velké části se skládá z autentických dobových dokumentů, citací z Čapkova díla i díla jeho současníků, jedna rovina textu je ryze fiktivní. Zároveň je inscenace rámována odkazy na nedávnou minulost a protkána věcnými komentáři jednotlivých postav-herců, což vše poukazuje na paralelu se současným stavem naší společnosti. Prostřednictvím historického tématu se podařilo režiséru Khekovi vytvořit velice aktuální inscenaci, která se stala diváckým hitem.

Alexandr Sergejevič Puškin

Evžen Oněgin

Režie: Pavel Khek

Světová klasika v moderním pojetí. Režisér Khek představuje Oněgina jako postmoderního cynika, který dávno rezignoval na jakékoliv etické normy, bonvivána žijícího na dluh – doslovně i v přeneseném významu. Jenomže ve světě bez morálních mezí, kde je vše dovoleno, se všechny požitky brzy omrzí a život se stává břemenem. Střetnutí vyprázdňenosti s mládím plným velkých snů a velkých očekávání vytrhuje na chvíli z nudy a prázdnoty, přitahuje a snad i trochu vzrušuje okoralé srdce, ale přistoupit na životní koncept Lenského a Tatány se zdá být nemožné. Oba je zavrhuje v jediné chvíli a oba jistým způsobem zabíjí – Tatánu svým odmítnutím, přítele Lenského doslova v neuváženém souboji. Zabíjí zároveň svoje vlastní mládí a svou naději. Se životem, který ho nenávratně minul, je konfrontován při opětovném setkání s Tatánou. Stejně jako ji v jediném okamžiku zavrhl, uvědomuje si v jediné vteřině svůj fatální omyl. Jenomže čas nelze vrátit zpět a šance jednou promarněná se nevrací. Tragické míjení člověka, který příliš pozdě pochopil, v čem spočíval smysl jeho života, mnohokrát zpracované do jevištní i filmové podoby, ožívá v divadle ABC skrze četné odkazy na nejslavnější české zpracování příběhu E. F. Burianem jako velmi současná hra o smyslu bytí.

Fjodor Michailovič Dostojevskij

Idiot

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Režie: Pavel Khek

Nová adaptace jednoho z nejvýznamnějších světových románů. Zápas o pobloudilou duši mezi nekonečnou dobrotou a brutální přizemností, hledání smyslu bytí ve světě beznadějně zkaženém, zaprodaném požitkům, mamonu a bezohlednému, dravému sobectví nastudoval režisér Pavel Khek pro divadlo Rokoko.

Ricky Gervais

Kancel

Režie: Petr Svojtka

Divadelní pohled do zákulisí jedné zdánlivě obyčejné současné kanceláře, jehož předlohou se stal kultovní seriál BBC, který má po celém světě řadu nadšených ctitelů i fanclubů. Naše inscenace v divadle Rokoko se stala celosvětově prvním uvedením tohoto díla na jevišti. Moderní svět je krutý. Doby, kdy měl každý úředník zajištěno nadosmrti své teplé místo, jsou nenávratně ty tam. Dnes se nad každíčkou kanceláří permanentně vznáší hrozba propouštění. Kdokoliv může být ze dne na den shledán nadbytečným. Takové jsou základní situační okolnosti i v *Kancelu* Rickyho Gervaise v režii Petra Svojtky. Své místo si tu hlídá bodrý a za každou cenu vtipný šéf a také řada podřízených, kteří si uvědomují jeho neschopnost, ale musejí být loajálně servilní. To vše dohromady vytváří celou řadu humorných situací, které jsou dokonale odpozorované ze života a jdou až na samu dřevěnou věc i mezilidských vztahů. Vtipně a s nadsázkou se tu zkoumá každodenní život a také únosná míra trapnosti. Jde o humor, ze kterého mnohdy zamrazí. Je postaven na velmi věrohodném pohledu na věc. Není náhodou, že divácká odezva je skutečně veliká. Je až s podivem, kolik diváků se s tímto prostředím identifikuje, jako by snad každý druhý takového nesnesitelně trapného šéfa osobně znal. Na druhou stranu je to logické – Praha je městem kancelářů a Městská divadla pražská tak oslovují poměrně silnou diváckou skupinu, která, jak se zdá podle návštěvnosti, o právě takové inscenace projevuje zájem.

David Drábek

Kanibalky

Režie: David Drábek

Naše současná realita je obrazem tak neuvěřitelných bizarností, že chceme-li se dopustit satiry a nadsázky, je třeba stvořit nespoutané dada, komedii ve stu odstínech černé. Původní magická detektivka nastupujícího kmenového režiséra Městských divadel pražských, napsaná přímo pro nově formovaný programový profil divadla Rokoko. Naše současná realita je obrazem tak neuvěřitelných

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

bizarností, že chceme-li se dopustit satiry a nadsázky, je třeba stvořit nespoutané dada, komedii ve stu odstínů černé.

Edward Albee

Kdo se bojí Virginie Woolfové?

Režie: Petr Svojtka

Tuto hru jsme si zvolili do repertoáru pro nespornou kvalitu textu a drobnohled, jakým se tu nahlíží mezilidské vztahy. Jedná se bezesporu o jeden z nejpozoruhodnějších textů, které americká dramatika druhé poloviny dvacátého století dala světu. Dá se říci, že toto komorní drama můžeme již dnes zařadit do kategorie „moderní klasika“. Soukromý večírek dvou manželských párů působících na malé americké univerzitě se mění v noční můru. Hra boří mýtus o tzv. americkém snu, poklidný dialog se tu záhy promění v řadu vzájemných urážek a jízlivostí, v „praní špinavého prádla“, které odkrývá vnitřní prázdnotu všech zúčastněných, jejich traumata a také povrchnost a dutost jejich vzájemných vztahů. Hra je plná nečekaných dramatických zvrátů a od začátku až do konce nechává diváky v napětí. Je pozoruhodné, že text, který vznikl v šedesátých letech minulého století jako absurdní drama, dnes zdaleka tolik absurdně nepůsobí. To, co se dříve jevilo jako nové a překvapivé – drásavý pohled na strukturu vztahů, kruté manželské hry, psychické i fyzické týrání – to dnes již dávno není na jevištích tabu. V mnoha ohledech je aktuálnost této hry v českém prostředí daleko vyšší než před padesáti lety, kdy tu byla uvedena poprvé. Velkou zásluhu na tom má nový překlad, který pro naše divadlo pořídil renomovaný překladatel Jiří Josek. Skvělé výkony všech čtyř protagonistů – Veroniky Gajerové, Aleše Procházky, Veroniky Kubařové i Viktora Dvořáka – dělají z inscenace skutečný divácký zážitek. Svědčí o tom velmi dobré ohlasy laické i odborné veřejnosti.

David Zábranský

Konzervativec

Režie: Kamila Polívková

Máme dojem, že umíme určit, kdy přesně se co stalo. Věříme v posloupnost. V časovou osu. Mnohé věci a události jsme očíslovali. Války a republiky mají své dané pořadí, víme co a kdy slavit. Ve skutečnosti však máme jen moře času. (Moře, které nás jednou pohltí.) Každá minuta pohromadě je zázrak, zastavme se tedy na chvíli a uctěme společně přítomný okamžik. Inscenací nové hry o významu oslav dějinných událostí pokračuje spolupráce autora Davida Zábranského, režisérky Kamily Polívkové a herce Stanislava Majera.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Jan Werich, Gustav Skála

Lakomá Barka

Režie: Petr Svojtka

Tato inscenace je pro naše divadlo důležitá v mnoha ohledech. Jde o titul pro celou rodinu, který je určen malým i dospělým divákům, a zároveň se jedná o pohádku Jana Wericha, který je historicky s divadlem ABC silně spjat. Velmi půvabně napsaný text předlohy je plný jedinečného humoru, jazykového vtipu i moudrosti (tak jako ostatně všechny pohádky z knihy *Fimfárum*), skrze něž pranýřuje nechvalně známé lidské vlastnosti, jakými jsou lakota, hamižnost a sobectví. V drammatizaci Gustava Skály a v režii Petra Svojtky se rozehrává příběh z vesnice Dejvice, jejíž obyvatelé ani trošku nedělají čest jménu své obce. Žádný nedává více a nejlakomější je z nich farská kuchařka Barka. Je nejen lakomá, ale také zvědavá, a proto se jí dostane odplaty. Trestu neujdou ani ostatní z vesnice, kteří šidí a podvádějí. Vše je inscenováno velmi nápaditě a s hravostí, která si nezádá s literární předlohou. Pobavit se tak skutečně mohou jak malí, tak i dospělí diváci.

David Mamet

Listopad

Režie: Petr Svojtka

Hru jsme si vybrali proto, aby přinesla na jeviště divadla ABC tolik oblíbený a neméně zrádný žánr politické frašky. Text jednoho z nejlepších současných amerických autorů nás zavede do Bílého domu, kde se fiktivní americký prezident Charles Smith právě připravuje na novou prezidentskou volbu, ve které jsou ovšem jeho šance na znovuzvolení „stejně nízké jako Gándhího cholesterol“. Nehodlá se však vzdát bez boje a svou chystanou kampaň opře o novou interpretaci oslav Dne díkůvzdání, která by mu měla získat patřičný kapitál od „zainteresovaných“ kruhů. Mametova komedie vtípně a břitce komentuje stav současné vysoké politiky i mnohé společenské nešvary, se kterými se dnes a denně setkáváme. Ačkoliv je inscenace zasazena do amerického prostředí, její vyznění silně rezonuje i v naší vlasti. Kontroverze současného prezidenta jsou bohužel permanentně ve středu našeho politického dění, a tak jsou paralely mezi bláznivými nápady a bonmoty fiktivního politika Charlese Smithe a českou realitou více než nápadné. Přiznáme se, že mnohé z nich nebyly naším inscenačním záměrem, ale diváci si, podobně jako v předlistopadové době, hledají mezi řádky replik svoje vlastní výklady, a o to více se baví. A přesně tak by politická satira na jevišti měla fungovat. Inscenace získala v roce 2015 na GRAND Festivalu smíchu v Pardubicích cenu Komédie diváků a Michal Dlouhý obdržel tamtéž cenu za nejlepší mužský herecký výkon.

Lionel Ménard,

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Než vše začalo

Režie: Lionel Ménard

Pojďme si společně představit, že by naše první vzpomínky sahaly do doby před narozením, do doby, kdy jsme ještě byli ukryti v matčině břiše. Vše, co jsme zapomněli, nebo čemu jsme nepřikládali žádnou váhu, by se nám mohlo stát zdrojem neuvědomělé moudrosti a instinktivní energie.

Staňme se po dobu představení dětmi a položme si otázku: „Přijíždí vlak na pražské nádraží, nebo je to nádraží, které přijíždí k vlaku?“

Mimodrama *Než vše začalo...* je syntézou herectví, pantomimy, tance, loutkohry a magického vizuálu.

Autorská inscenace režiséra Lionela Ménarda a souboru Lenka Vagnerová & Company vznikla v koprodukcí s Městskými divadly pražskými.

Florian Zeller

Otec

Režie: Petr Svojtka

Hra *Otec* je dojemná a současně i vtipná tragikomedie o Alzheimerově chorobě, psaná z pohledu muže, který je touto nemocí postižen. Jednotlivé scény se vzájemně popírají, postavy mají více podob a příběh se skládá nepřímou, skoro až detektivně. Stavba textu a jeho celková kompozice jsou velmi originální a není divu, že se dnes *Otec* hraje v mnoha zemích po celém světě. Premiéra naší inscenace byla současně pražskou premiérou. Text nabízí velkou hereckou příležitost pro zralého herce v titulní roli a nutno říci, že Jan Vlasák v inscenaci exceluje. Ohlasy na ni jsou více než vřelé a právě jeho výkon řadoví diváci i odborná veřejnost velmi oceňují. I všechny ostatní role však znamenají velkou výzvu a příležitost zejména pro střední generaci našeho souboru.

Leo Rosten, Miroslav Hanuš

Pan Kaplan má třídu rád

Režie: Miroslav Hanuš

Zcela originální počín režiséra Miroslava Hanuše a jeho realizačního týmu, který převedl do jevištní podoby známý humoristický román Leo Rostena. Jde o příběh o zdolávání neuvěřitelných zákrut cizího jazyka ve třídě plné lidí, kteří už dávno překročili školní léta. Jedinečný slovní humor se tu střídá se steskem po domově a vše je doplněno řadou písniček z celého světa. Stejně jako v předloze se i v inscenaci vše točí kolem slovních hříček plných zkomoleného jazyka, které do češtiny originálně a hravě přeložil Pavel Eisner. Autor scénáře a režisér v jedné osobě ovšem inscenaci obohatil ještě o

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

dojemné příběhy žáků večerní školy, kterými jsou vesměs židovští utečenci, kteří uprchli do Ameriky před nacistickým nebezpečím. Dosahuje tak zvláštního účinku komediální inscenace, která nabízí jedinečný protiválečný apel a tematický přesah. Ačkoliv se vše točí kolem pana Kaplana v jedinečném podání Oldřicha Víznera, jedná se o kolektivní inscenaci plnou skvělých hereckých i pěveckých výkonů. Inscenace získala ocenění Komédie roku 2009 a Cenu odborné poroty na GRAND Festivalu smíchu v Pardubicích.

Ephraim Kishon

Oddací list

Režie: Ondřej Zajíc

Inscenace patří ke kmenovému repertoáru divadla Rokoko, hraje se již přes dvacet let. Komedii o manželské krizi páru ve středních letech spouští ztracený oddací list. Vynikající izraelský autor rozehrává nejen bláznivou honbu za ztraceným dokladem, ale i otázku po smyslu dlouhodobého partnerského soužití. Pro děti, které se chystají teprve vkročit do vod manželství, je rodičovská bilance chvíli noční můrou, chvíli bizarní podívanou a nakonec poznáním, že i přes všechny překážky stojí dobrodružství zvané láska za to. Nenápadná inscenace vyprávějící obyčejný příběh obyčejných lidí v promyšlené, precizní režii Ondřeje Zajíce a s vynikajícími hereckými výkony Jana Vlasáka a hostující Tatjany Medvecké patří k unikátním divadelním záležitostem, protože je zřejmě jednou z nejdéle reprizovaných her v Praze.

Christian Giudicelli

Premiéra mládí

Režie: Janka Ryšánek Schmiedtová

Hra *Premiéra mládí* nabízí jedinečné herecké příležitosti pro dvě skvělé herečky, Danu Syslovou a Jitku Smutnou. Starší dámy Simona a Renáta se ocitají v neveselé životní situaci. Své životy obětovaly dětem, které je ovšem již nepotřebují. Zůstal pocit prázdnoty. Náhoda je svede dohromady a ony se vydávají na dobrodružnou cestu, na níž objevují dávno zapomenutou radost ze života. V průběhu cesty, která měla být hlavně útekem, vznikne mezi oběma dámami upřímné a velké přátelství. Komédie byla napsána v roce 1987 pro slavnou francouzskou herečku Annie Girardotovou. Ačkoliv od jejího napsání uplynulo třicet let, její poselství je stále platné. Inscenaci připravila pro divadlo Rokoko režisérka mladší generace Janka Ryšánek Schmiedtová.

Allan a Barbara Peasovi, Miroslav Hanuš

Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách

Režie: Miroslav Hanuš

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Základem této inscenace je kniha manželů Peasových, ve které se zásadní rozdíly mezi chováním mužů a žen vysvětlují vědecky. K jejímu prezentování jsme zvolili formu hudební komedie, a proto jsme přizvali ke spolupráci Miroslava Hanuše, který je nejen zkušeným režisérem, ale také úspěšným dramaturgem a skvělým textařem. Ačkoliv je takovýto autorský počín vždy velkým rizikem, a v divadle ABC to platí dvojnásob, v tomto případě divácká rezonance jednoznačně potvrzuje, že jsme se trefili do černého. Humor, který neklesá pod hranici vkusu, umírněná režie a skvělé kolektivní herecké i pěvecké výkony dělají z této inscenace jeden z nejúspěšnějších počínů Městských divadel pražských posledních let. Inscenace získala v roce 2017 cenu Komedie diváků na GRAND Festivalu smíchu v Pardubicích.

Willy Russell

Shirley Valentine

Režie: Zdeněk Kaloč

Komedie o hledání vlastní identity z dílny známého britského komediografa Willyho Russella je současně úžasnou one woman show Simony Stašové. Hra nahlíží zábavnou, až modelovou formou na problém krize středního věku. Stárnoucí matka dospělých dětí a manželka nevšimavého manžela se vzbouří proti životnímu stereotypu. Z výletu, který měl být první dovolenou v životě, se stává cesta ke znovunalezení sebe sama a vůbec toho, co je v životě podstatné. Simona Stašová v režii Zdeňka Kaloče vytváří působivou hereckou kreaci, která velmi silně rezonuje zejména s ženskou částí publika. Ztvárňuje tu nejen hlavní hrdinku Shirley, ale zároveň všechny postavy jejího mikrosvětla. Neobyčejný příběh obyčejné ženy je kasovním hitem, o jakém sní každý divadelní ředitel, za tento by se navíc, díky mimořádnému výkonu výrazné herecké osobnosti, nemusel žádný z nich stydět.

Jiří Janků, Pavel Khek

Tančírna 1918 – 2018

Režie: Pavel Khek

Podle "Le Bal" originálního díla Jeana-Claude Penchenata a Théâtre du Campagnol

Protančete s námi posledními sto lety české historie! Vstupte do naší tančírny a nechte se provést tanečním krokem po důležitých meznících naší republiky! Vašimi průvodci budou lidé, jejichž jediné požitko je zájem o tanec. Tanečníci, kteří nestárnou, ačkoliv okolo nich se řítí dějiny a oni tančí v jejich rytmu.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Rodolfo Sonogo, Renato Giordano

Vím, že víš, že vím...

Režie: Vladimír Strnisko

Původně úspěšný film byl před nedávnem adaptován pro divadlo. Co se stane, když člověk začne na svůj život pohlížet očima těch druhých? Na počátku je pouhý omyl. Soukromý detektiv si splete sledovanou osobu a místo manželky prominentního politika začne sledovat úplně obyčejnou rodinu. Co se skrývá pod pokličkou zdánlivě všedních dní všedního manželského páru středních let? Mnoho všelijakých drobných tajemství, která vedou k nedorozumění a vzájemnému odcizení. Vědět znamená pochopit a pochopit dává šanci napravit. Zdá se to jednoduché? Jenomže ve světě, kde se při prvním náznaku bolesti, nesnázi a nepohody rovnou bere do zaječích, kde se vztahy rozpadají jak na běžícím pásu bez jakéhokoli pokusu o nápravu či změnu, natožpak nějaké sebezpytování, je tahle několik desetiletí stará komedie vítaným připomenutím hodnot, jež považujeme za ztracené.

Joël Pommerat

Znovusjednocení Korejí

Režie: Eduard Kudláč

Ačkoliv by název Znovusjednocení Korejí mohl naznačovat, že se bude hrát o politice a Dálném východě, není tomu tak. Je to osmnáct mikropovídek o lásce a vztazích, které všichni prožíváme teď a tady. Mozaika komických i melancholických příběhů, které dohromady skládají barvitý obraz různých podob lásky v moderním světě. Od lásky vášnivé po lásku platonickou, od lásek rodičovských po celoživotní přátelství, od lásky k nenávisti a zpátky... a především zas a znovu k oněm milostným paradoxům, které všichni tak dobře známe. Text významného francouzského divadelníka Joëla Pommerata patří k nejpozoruhodnějším a zároveň nejhranějším titulům současné evropské scény – a v divadle Rokoko jej uvádíme v české premiéře.

Květa Legátová

Želary

Režie: Pavel Khek

Jedná se o jednu z divácky i umělecky nejúspěšnějších inscenací Městských divadel pražských posledních let. Adaptace vrcholné současné české prózy, která nečekaným způsobem mapuje nejen uzlové momenty českých dějin poloviny dvacátého století – německou okupaci, osvobození a nastolení socialismu –, ale i etické problémy s nimi spojené. Autorka dává zcela současné vidění světa do souvislosti s pradávnou, historickou duší české země. Tradiční, staletími prověřené hodnoty se

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

stávají tím, co vítězí nad běsněním jakéhokoli zla, jehož nadvláda může být vždy jen dočasná. Drsný i jímavý příběh ztvárnil osobitým způsobem mladý režisér Pavel Khek, jehož výrazné režijní gesto přináší postmoderní divadelní jazyk, který dokáže strhnout a zaujmout nejen výlučné, exkluzivní, ale i mainstreamové publikum. Působivou složkou představení je vynikající hudba Davida Hlaváče, která čerpá z lidových kořenů, s nimiž pracuje velice nápaditým způsobem.

4B. derniéry 2019

V roce 2019 Městská divadla pražská derniérovala z provozních a ekonomických důvodů tyto inscenace:

Pere Riera, **Hodina před svatbou**, režie: Ondřej Zajíc

Tim Firth, **Holky z kalendáře**, režie: Ondřej Zajíc

Hadar Galron, **I ♥ MAMMA**, režie: Petr Svojtka

Jean-Claude Carrière, **Konkurz**, režie: Ondřej Zajíc

Edward Bond, **Moře**, režie: Ján Luterán

Ronald Harwood, **Na miskách vah**, režie: Petr Svojtka

Louis Nowra, **Noc bláznů**, režie: Pavel Khek

Petra Hůlová, **Stručné dějiny Hnutí**, režie: Armin Petras

Ferdinand von Schirach, **Teror**, režie: Ondřej Zajíc

5. OHLASY V TISKU

5A. recenze premiérováných titulů

1) NEPŘÍTEL LIDU

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Recenze: Hra Nepřítel lidu v Divadle Komedie bojuje proti globálnímu oteplování

Saša Hrbotický

22. 1. 2019, Aktuálně.cz

Hra stará 137 let a pořád tak aktuální? Ironická otázka na adresu dramatu *Nepřítel lidu* od norského rodáka Henrika Ibsena se v obměnách prolíná hravou i apelativní podívanou, kterou v koprodukcí s Městskými divadly pražskými na scéně Komedie připravil soubor Lachende Bestien. Hlavní roli ztvárnil Miloslav König.

Ibsenův *Nepřítel lidu* se v posledních desetiletích na domácí jeviště vrací poměrně často, neboť v jeho přímočaré společenské kritičnosti inscenátoři nalézají zaručenou nahrávku na smeč.

Konflikt lékaře Stockmanna, který v zájmu ochrany zdraví obyvatel lázeňského města poukazuje na závažné znečištění pitné vody a pouští se do nerovného boje s politikařením, lze na divadle rozehrát v každé době. Vždy bude silně rezonovat i nacházet odezvu.

Jenže na Michala Hábu, režiséra i autora současné ibsenovské variace, vágní a zprofanovaná nálepka aktuálnosti působí jako rudý hadr na rozdrážděného býka. A tak ji od prvních chvil zesměšňuje a shazuje, nepokrytě se jí vysmívá, aby nakonec vynesl trumf a ukázal, v čem konkrétní živost Ibsena vidí on se svým týmem. Pro Hábu symbolizuje výzvu liberální demokracii, kritiku bezohledného byznysmenství a vážně míněnou obhajobu ekologického aktivismu.

K tomu režisér dospěje zvláštní cestou. S původním dramatem spíš vede dialog, než aby ho inscenoval. Rozkládá ho a zkracuje, zpochybňuje a vybírá si jen určité situace a dialogy. Vypouští vedlejší postavy nebo naopak vkládá texty z jiných zdrojů. A na závěr vše dovádí ke společenskému apelu, protože soubor Lachende Bestien, založený roku 2011, se k politickému pojetí divadla hlásí nepokrytě a kontinuálně.

Divák se přesto nemusí obávat, že by se ztrácel v ději a ve smyslu toho, co se odehrává na scéně. Ústřední dějová linka zůstává víceméně zachována a lze ji vysledovat i pod vrstvou ironického pomrkávání a humorných odboček.

Ústřední hrdina, doktor Stockmann, svádí marný boj za svou nepohodlnou pravdu, střetává se s podnikatelskou arogancí tchána, s politickým pragmatismem vlastního bratra - starosty i se zástupci tisku a veřejnosti, až končí v izolaci.

Dlouhá část představení se odvíjí jako poměrně nevázaná zábava, prošpikovaná zcizujícími poznámkami a kabaretními vsuvkami. Hned v úvodní scéně večírku přichází čtveřice herců s nafukovacími balonky ve tvaru písmen, z nichž je poskládán anglický nápis *enemy*, tedy nepřítel.

Ani vážné téma společenského nepřátelství a nepohodlnosti není přece konzumnímu světu svaté a v rukou divadelních rutinérů, vůči nimž se režisér Hába zatvrzele vymezuje, by se snadno mohlo proměnit v pouhý blyštivý ornament.

Rozhovory se dvěma vedlejšími postavami jsou zase stříženy podle vzoru únavných televizních show, kdy hosté ve studiu za účasti organizovaného publika odpovídají na moderátorovy dotěrné dotazy. Světelný nápis "pravda" opakovaně zesměšňuje rozbujelý nešvar dneška, žonglování s pojmy pravdy a lži.

Neustále přítomný hudebník pouštěním předtočených nahrávek i živou hrou na kytaru protkává dění na jevišti. Prostor dostávají výhradně country songy včetně notoricky známého hitu Ved' mě dál, cesto má. Přestože jejich okatá nesouvislost s dějem nepůsobí tak vtipně, jak režisér zamýšlel, stane-li u mikrofonu zpívající herec Miloslav König, veškeré pochybnosti berou za své. Jeho schopnost chameleonských proměn, dokonalá práce s hlasem, tělem, mimikou, je základním stavebním kamenem inscenace a režisér této nejsilnější zbraně naplno využívá. O to víc se odhaluje disproporce mezi virtuózním Königem a ostatními herci, z nichž nejlépe vychází Johana Schmidtmajerová v roli Stockmannovy manželky.

Samotný Stockmann je v Königově interpretaci rozporuplnou postavou. Se svou ženou si v chlupaté kožešině a s demonstrativní nadřazeností hraje na Čapkova pejska a kočičku. A třebaže bojuje za správnou věc, má v sobě i nepříjemně přepjatou umanutost a sebevzhlíživost.

Když už se zdá, že vtipkování a polemizování s Ibsenem bylo přespříliš, přichází nečekaný zlom. Po vážně pojatém velkém Stockmannově monologu ze čtvrtého dějství se Miloslav König usadí na pohovku a cituje autentický projev šestnáctileté švédské aktivistky Greta Thunbergové z loňské světové konference o klimatu, globálním oteplování a emisích.

Následuje dlouhé ticho, pauza, kdy herec mlčí, kouří a znejistělí diváci netuší, zda představení dospělo k závěru, nebo ještě bude pokračovat.

Škoda té přemíry žertování i herecké nevyváženosti. I tak ale Nepřítel lidu vyznívá jako trefná úvaha nad limity do sebe zahleděného liberálnědemokratického světa, jenž obavy o budoucnost naší planety krátkozrace bagatelizuje coby projevy ekoterorismu.

Divadlo proti divadlu

Klára Kudlová

27. 2. 2019, A2

Hábovo zpracování Ibsenovy hry Nepřítel lidu nastavuje světu zrcadlo, které se brechtovsky křiví a odráží nesourodé fragmenty obrazu. Ke komu Lachende Bestien směřují svůj etický a politický apel?

Zralý Henrik Ibsen se důsledně zabývá jen etickými tématy: dotýká se zejména základních antropologických napětí – těch, která s sebou přináší lidské soužití a která zároveň přispívají k humanizaci jednotlivce. A potřeba pátrat po kořenech zamlčovaných problémů a přispět svou tvorbou k proměně společenské situace zase patří k dramaturgickým úběžnicím „politického divadla“ souboru Lachende Bestien, který doposud působil hlavně v prostoru Venuše ve Švehlovce. Nyní se svou inscenací Nepřítele lidu příznačně zamířil do divadla Komedie, v němž jsou s ohledem na jeho historii diváci připraveni recipovat vedle „uměleckého zážitku“ také etický a politický apel.

Ibsen si pro svůj apel v 19. století zvolil pozici proroka, který rozhněvaně nastavuje své době strozziovské zrcadlo, Lachende Bestien a Michal Hába jako umělecký šéf skupiny oproti tomu zaujímají pozici naprosto neromantickou. Je to pozice ohledávání textu, společné hry, při níž se zrcadlo nastavené době vlní a křiví, rozpadá na kusy a opět skládá. Tento postup brechtovsky brání tomu, aby divák podlehl dojmu, že inscenační zrcadlo je oknem do nějakého vnitřně sourodého světa.

O pejskovi a kočičce

V první části hry ještě na chvíli vzniká dojem, že Ibsenův děj bude pouze „přeložen“ do soudobých kulis. Namísto rodinné večeře ve spořádaném domě, jíž začíná původní Nepřítel lidu z roku 1883, předvádějí herci v soudobých kostýmech party doprovázenou hudebníkem a DJem v jedné osobě. U stropu se vznášejí balóny, z nichž se skládá anglický výraz ENEMY. Lachende Bestien se tu po prvé smějí své volbě Ibsenova apelativního textu jako historií „ochočeného nepřítele“. Smějí se i publiku a znalcům divadla, kteří ve spokojeném konsensu opakují, že „Ibsen je stále aktuální“, aniž by je napadlo vztáhnout tento výrok na sebe. Klíčovými nástroji této reflexe jsou jednak metatextové vstupy („My tu tedy hrajeme onoho nesmírně aktuálního Ibsena“), jednak nečekané intertextuální spoje. Základní osnova je zachována, postavy však neustále přidávají své komentáře a interpretační nápady, které na místě realizují.

V původním Ibsenově textu je například manželství mezi doktorem Stockmannem a jeho ženou velmi patronizující. Stockmann svou ženu oslovuje zdvořilostmi, v českém překladu mimo jiné „kočičko“. Na základě této narážky se rozvine asociace na vztah mezi Čapkovým pejskem a kočičkou – vztah podobně zbavený psychologie, dětsky schematický a surový. Z reproduktorů se ozve přízračný hlas Karla Högera, který vypráví o vaření dortu nebo o tom, jak jeden druhým vytírali podlahu. Odhalit určitý typ vztahů mezi mužem a ženou způsobem, který není kazatelský, ale přesto „promlouvá“, nešlo vtipněji. Chlupaté kostýmy pejska a kočičky, v nichž Miloslav König a Johana Schmidtmajerová představení odehráli, přitom působí nejen směšně, ale i zběsile.

Vedle uvedeného audiozáznamu a Čížkovy živé elektronické hudby doprovází představení řada prvků talk show nebo sitcomů, například předtočený potlesk a smích. Stockmannovo „putování za pravdou“ se tak poklesle pojí se sentimentální Bobkovou písní Ved' mě dál, cesto má. Pocit bizarnosti a nepříjemné napětí, kterého inscenátoři docilují, má podobný efekt jako prolínání Ibsenova

dramatického textu, náležejícího k „vysoké“ vrstvě literární kultury, s „dětským“ textem o pejskovi a kočičce: upozorňuje na paradoxní, nesmyslné aspekty každodenní reality, které bez problémů přijímáme.

Stockmannův monolog

Ústředním sémantickým momentem představení je neobvyklé zpracování Stockmannova monologu ve čtvrtém dějství hry. Hába zachovává všechna témata z původního Ibsenova textu (dokonce i ze hry obvykle vyškrtávanou pasáž o šlechtěných a nešlechtěných psech), režijně však Königa vede ke zdůraznění Stockmannovy neschopnosti přesvědčit ostatní postavy, získat je na svou stranu. Zcela nečekaně poté Königa „přeladí“ do civilní role: herec na scéně předčítá dopis patnáctileté švédské aktivistky, předložený v prosinci 2018 na světové konferenci o klimatu v polských Katovicích. V tom momentě se obraz v inscenačním zrcadle velmi jasně zaostří: díky dopisu Greta Thunberg mají diváci možnost zahlédnout sebe samotné a svou budoucnost. Snad trochu prvoplánově se v této chvíli v sále rozsvěcí a obecenstvo je ponecháno v nejistotě, zda formou „otevřeného konce“ hra vrcholí, nebo zda přece jen bude pokračovat a jak. Lachende Bestien však po delší pauze v představení pokračují, jejich demonstrativní snaha zodpovědět otázku, čím je Ibsenovo drama i „po sto třiceti letech aktuální“, nakonec ustupuje ve prospěch původního textu.

Stále aktuálním prvkem je především odvaha doktora Stockmanna mluvit vhod či nevhod o problému, který nepříjemně zasahuje jeho i spoluobčany. Aktuální je upozornění na to, že whistleblowing má i svou „odvrácenou“ stranu – dětinskou radost Stockmanna nad dopisem o kontaminaci vody a nad tím, jaký povyk způsobí, inscenace ještě stupňuje. A současná je zejména snaha podtrhnout vnitřní Stockmannův boj, který Hába zakládá na mimořádném, demonstrativním gestu: König je obsazen jak do role doktora Tomáše Stockmanna, tak do role starosty Petra Stockmanna. Z Ibsenových dialogů mezi oběma bratry se tak stává vnitřní svár jediného muže, kolísajícího mezi pravdou a lží, mezi ctí a materiálním prospěchem, mezi popularitou a zavržením. Tento vnitřní dialog je ovšem přehlušován množstvím podnětů, které dění na jevišti přináší. Současně je v závěru hry zdůrazněno, že uskutečňovat tento rozhovor znamená přijmout momenty hlubokého osamění.

Svět Ibsenových dramát obsahuje vždy pars pro toto – klíč k symbolickému čtení reality („bažina“, „domeček pro panenky“). Toto ukotvení potom ospravedlňuje radikální zlomy ve vývoji děje. V interpretaci Lachende Bestien není oním symbolickým klíčem k pochopení reality jen bažina, reprezentovaná efektním lesklým závěsem, nýbrž každý z řady momentů, kdy vše na jevišti zhasne, situace se zmrazí a jediný reflektor míří na Miloslava Königa. V závěru představení se takto upírá oko reflektoru na protagonistu ve svěrací kazajce, který šepem prozrazuje publiku, že „nejsilnější je ten, kdo je sám“. V souladu s teorií Barbory Schnelle v její monografii o Elfriede Jelinek tak Lachende Bestien předvádějí „divadlo proti divadlu“, divadlo, které se bouří proti divadelním konvencím a které – na rozdíl od revolučně pojatého tradičního politického divadla – směřuje k „divadlu svědomí“.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Autorka je literární historička.

RECENZE: Proč Lachende Bestien mění Ibsenova lékaře v Čapkova pejska?

Tomáš Štáštka

2. února 2019, idnes.cz

Kočka leze dírou, pes oknem. Nebude-li sranda, nebude Ibsen. Zní to trochu bláznivě, ale to asi není nic, co by malý divadelní soubor Lachende Bestien nechtěl. Alespoň ve své novince Nepřítel lidu, kde se mladí divadelníci okolo režiséra Michala Háby vyrovnávají s odkazem Henrika Ibsena.

Vybrali si totiž jedno z jeho nejslavnějších děl, aby v nezvyklém eklektickém stylu zanalyzovali, zda je sto padesát let stará hra stále aktuální. Ibsenův částečně autobiografický příběh lékaře Tomáše Stockmanna je totiž považován za dodnes platnou kritiku zkorumpované a prohnílé společnosti. Tu norský klasik vyjádřil lékařovým marným bojem s městem, které nechce zastavit výnosný provoz místních lázní. Právě v jejich vodovodu Stockmann odhalil nebezpečné parazity.

Lachende Bestien, kterým dává v Divadle Komedie vedení Městských divadel pražských prostor v rámci své dramaturgie jako nadějněmu souboru, jdou na Ibsena dost netradičně. Provolání z úvodu totiž v inscenaci skutečně zazní. Hába kus od počátku pojal jako kabaret – jeho herci někde citují promluvy ze hry, jinde ji zcizují, komentují, vystupují z rolí, zpívají a pomrkávají na diváka.

Jaký asi smysl má metafora pejska a kočky, do kterých se stylizuje lékař a jeho žena? Má zde skutečně stačit jen paralela, že tvůrci podobně jako Čapkovi hrdinové kombinují páté přes deváté, aby vznikl nepoživatelný postmoderní dort? A proč zde zazní táboráková kytarová vsuvka Ved' mě dál, cesto má? Soubor v programu k inscenaci píše, že v divoké ekoteroristické jízdě nahlédne limity současné demokracie a v ní obsažené fašistické tendence. Takové zkoušky chce zřejmě podrobit samotného Ibsenova hrdinu, který si trochu samolibě uzurpuje pravdu pro sebe.

Závěrečný vrchol hry Hába nahradil citací z loňského velmi medializovaného proslovu patnáctileté Švédky Greta Thunbergové, která upozorňovala na klimatické problémy tím, že místo do školy chodila protestovat před parlament.

Náročné představení poutá pozornost obsazením, Miloslav König si v hlavní roli drží svůj vysoký herecký i pěvecký standard, krok s ním ovšem drží i Johana Schmidtmajerová a relativně i dvojice známá z Pomezí, tedy Kryštof Bartoš a Jiří Šimek. Diváci si tedy z večera odnesou esteticky zajímavý zážitek. Je to ovšem i zážitek srozumitelný?

Hodnocení: 60 %

Nepřítel lidu na operačním stole levicového léčitele Háby

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Ester Žantovská

24. ledna 2019, Art.ceskatelevize.cz

Nová inscenace v repertoáru Městských divadlech pražských vykládá hru Henrika Ibsena *Nepřítel lidu* současnou levicově-intelektuální, „anarchoekoteroristickou“ optikou. Nakolik ovšem fakticky směřuje „nad rámec Ibsena“, to je dost sporné.

Od Michala Háby (*1986), uměleckého šéfa souboru Lachende Bestien, lze těžko očekávat pietní či standardně interpretační přístup ke klasickému textu. Drama norského klasika Henrika Ibsena *Nepřítel lidu*, které nyní se svým souborem a v koprodukcí s Městskými divadly pražskými uvádí v Divadle Komedie, Hába – pro sebe již typicky – dekonstruuje.

Sám Ibsen ve své společensko-politické hře z roku 1882 staví proti sobě jedince a společnost na příkladu krize jednoho maloměsta, která vypuká, když se zjistí, že místní vzkvétající lázně jsou zásobovány kontaminovanou vodou. Rovnice je jednoduchá: vynesení pravdy na světlo a jednání v jejím jméně se rovná poklesu ekonomické prosperity. Ústřední postava dramatu, lázeňský doktor Stockmann, se vrhá do osamoceního boje proti pragmatismu a alibismu většiny. Ibsen, ovlivněný mimo jiné svým současníkem, dánským filozofem Sørenem Kierkegaardem, Stockmannův odvážný individualismus obdivuje, přesto má doktor už v původním dramatu rysy i ne tak docela kladné – je nekompromisní, samolibý, přesvědčený o své nadřazenosti.

Doktora coby moderní postavu samozřejmě činí zajímavým právě jeho rozporuplnost, kterou Hába ještě posiluje obsazením jednoho herce do rolí obou Stockmannů – jak již zmíněného lékaře, tak jeho bratra-starosty, který se bojí o koryto své i města a snaží se lázeňskou záležitost zamést pod koberec. V Hábově koncepci není potřeba žádných převleků ani výrazného odlišování obou postav, naopak: Miloslav König v dvojroli spíše ukazuje jejich shodné rysy, jakožto i přesunutí stěžejního konfliktu „dovnitř“, do srdce a mysli jediného člověka. I proto König místy v podstatě hraje schizofrenika, jemuž se v hlavě odehrává dialog dvou svářících se hlasů. Z dnešního levicově orientovaného pohledu je to (a oním TO je u Háby v posledku téměř vždy kapitalismus, případně současný model liberální demokracie) skutečně problém až schizofrenní: Budeme podkopávat kořeny systému, z něhož těžíme? Budeme dál ničit (přírodní) zdroje bohatství, které přitom čerpáme právě z těchto (přírodních) zdrojů?

Takové otázky i mnohé další – typu: čím a jak může být hra aktuální po sto padesáti letech, proč by mělo mít smysl hrát něco jiného než „revoluci“? – inscenace neklade latentně, ale v Hábově dekonstruktivním revolučně-agitačním stylu zcela přímo a často ještě dřív, než je generuje scenáristou a režisérem v jedné osobě notně okleštěný děj. Smyslem není předvádět Ibsenovo drama, nýbrž – jak se tu ostatně říká: „Ibsen-Neibsen“ – co je z něj skutečně aktuální tady a teď. V jistém smyslu tak Hába v podstatě (a opakovaně) přenáší na jeviště svůj dramaturgický výklad díla: Ibsenův

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

text se mísí s Hábovým textem vlastním, dále s tradičními interpretacemi textu, s recenzemi starších inscenací hry.

Ironicky směrem k sobě i k divákům se tu dopředu proberou všemožné interpretace a porůznu se rozporují nebo se ukáže jejich nedostatečnost. Činí tak především dvojice nepříliš charakterních zaměstnanců novin (Jiří Šimek a Kryštof Bartoš), která se sama „zinterpretuje“ coby „komický pandán“ k ústřední dvojici a má na starosti různé metavtipy.

Stockmannova žena (Johana Schmidtmajerová), kterou zde manžel alias „pejsek“ blahosklonně nazývá „kočičko“, vystupuje většinu času v plyšové kombinézce a poslušně slouží svému pánu, poukazujíc na Stockmannův šovinistický a nadřazený postoj nejen k ženám. Kapitán Horster, svým povoláním jaksí vydělený z místní společnosti a do jisté míry nezávislý, tu v podání autora hudby, Jindřicha Čížka, má na starosti „pravdu“ v country-diskotékovém hávu – tedy hudební doprovod k ironickým komentujícím písňovým vstupům, mezi nimiž zazní opakovaně třeba Ved' mě dál cesto má nebo Kočka leze dírou, v níž se počáteční fráze rýmuje s „nebude-li sranda, nebude Ibsen“. Všechno je dovoleno a úroveň asociativních fórků značně kolísá...

König je v rolích hraničních osobností a vykloubené stylizace jako doma. Stockmanna obnažuje zároveň coby hadovitého, nepříliš sympatického šílence s rysy nadčlověka, ale i osamělého, pro věc zapáleného hrdinu. V rámci pojetí Stockmanna coby showmana proběhne i talkshow s postavami s příznačně nepasujícím falešným smíchem, v níž se mimo jiné projevuje doktorova samolibost. Když se dozvídá potvrzené výsledky své domněnky o kontaminované vodě, nemůže nadšením skoro mluvit a jen se vzrušeně svíjí, s úsměvem si ohryzává klouby a pak vyběhne šířit novinu mezi diváky. S naprostou přesností tak vystihuje energii a téměř dětinsky opravdový zápal, ale i egomaniactví a testosteronový boj o vítězství, které postavu motivují.

Vrchol Ibsenovy hry jako takové i Hábovy inscenace přichází ve čtvrtém jednání, v němž doktor Stockmann vystupuje na veřejném shromáždění se svým apelativním projevem, nyní již vědomě ve fázi „proti všem“, tedy především proti „drtivé většině“, která se u Háby stává „liberální většinou“. König, který oproti hře na jevišti zůstává sám tváří v tvář mlčícímu publiku, se tu od téměř civilního vysvětlování uměleckého konceptu inscenace, kdy to vyhlíží, že téměř vystoupil z role, dostává až k zábleskům hitlerovské stylizace, svědčící o tom, jak moc někteří Stockmannové propadají vlastním pravdám. Svou polemiku, kterou oproti Ibsenovi posouvá více ke kritice (kapitalistického) společenského systému a akcentuje ekologickou rovinu lázeňské záležitosti, staví kolem loňského prosincového projevu švédské školačky a klimatické aktivistky Greta Thunbergové, který přednesla na katovické Konferenci OSN o změně klimatu, v němž zazní i fráze „skutečná moc patří lidem“ a který má být TÍM podstatným apelem, který má dnes smysl. Finální obraz Stockmanna – v bílé kazajce tak trochu Krista, tak trochu internovaného blázna – stojícího proti přesile vousatých Ibsenů-zastánců systému, jimiž se staly všechny ostatní postavy, jasně dává znát, na čí stranu se inscenátoři staví.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Hábovu ironickou dekonstrukci je zábavné sledovat, především tedy díky Königově energické show. Je nicméně možné se ptát, zda těch reinterpretací nenaházeli inscenátoři do dortu tolik, že se v tom místy ani pejsek s kočičkou nevyznají. A také ve vzduchu visí otázka, nakolik je Hábova interpretace Ibsena opravdu radikální a nová, jakožto i odvážná ve smyslu míření do vlastních řad, jak by si režisér nejspíš přál. Na mě to dělalo spíše dojem kázání přesvědčeným, ale budiž mu všechna čest.

2) ANDĚLÉ V AMERICE

Panebože, hotovej Spielberg

Jana Machalická

4. 2. 2019, Lidové noviny

Do náročného úkolu uvést oba díly Kushnerova dramatu *Andělé v Americe* se pustil Michal Dočekal, inscenace se tak stala jeho první šéfovskou režii v Městských divadlech pražských.

Andělé v Americe Tonyho Kushnera patří k nejpodstatnějším americkým dramatům konce 20. století. Je rozdělené do dvou dílů a české divadlo, vyjma jednoho nastudování anglicky mluvícího poloamatérského souboru (Black box), jej dosud neuvedlo. Milénium se blíží, první díl monumentálního dramatu, napsal dnešní třiašedesátník Kushner v roce 1991, druhý díl *Perestrojku* v roce 1992. Zatímco díl první končí bezvýchodně, v druhém dopustil dramatik happyend, který ale kupodivu ani dnes po letech nevyznívá sentimentálně, naopak přináší katarzi v podobě odpuštění. A naději, hodnotu, po níž dnešní diváci prahnou stejně jako ti v 90. letech. *Andělé v Americe* splétají dvě dějová pásma, dvě vztahové krize. Na jedné straně jsou homosexuální milenci Prior a Louis, přičemž Prior onemocní AIDS, což Louis není schopen unést. Na straně druhé jsou manželé Joe a Harper, on je mormonský právník a také homosexuál, který se se svou orientací nedokáže srovnat, ona je vystresovaná z tušení pravdy a závislá na valiu. A pak je tu „kníže zla“ právník Roy Cohn, kterého autor napsal podle skutečné postavy. Podílel se na McCarthyho procesech, odsoudil Ethel Rosenbergovou na elektrické křeslo, jel ve všemožných korupcích, v jedné takové aféře zastupoval mladého Trumpa. A brojil proti gayům, které nechal vyhazovat z práce. Sám byl ovšem homosexuál a rovněž onemocněl AIDS. Pak je zde Joeova matka Hannah, ošetřovatel Belize a andělé. Kolem těchto hlavních postav oscilují další epizodní figury, jež ovšem podle pokynů autora hrají představitelé hlavních rolí, což vyvolává dojem jakési až neurotické těkavosti této společnosti a v Dočekalově inscenaci tento dojem funguje výborně i díky neuvěřitelné proměnlivosti herců a jejich schopnosti zvládat rychlé střihy.

Výborná dramaturgická volba

Kushnerovo drama je brilantně napsané, každá scéna je perfektně vybudovaná a vygradovaná a z jejich promyšleného řazení vyrůstá vrstevnatý příběh. Postavy se postupně propojují, stejně tak témata. Realitě pak zábavnou atraktivitu dodávají halucinační stavy postav, které se leckdy seznamují jen v těchto snových pasážích. Hra se často interpretuje jako text, který v Americe poprvé otevřeně promluvil o AIDS, ale témat, která přináší, je mnohem víc: autor píše o homosexualitě, židovství, víře obecně, rasismu, sexu, vině a trestu, samotě. A především o totální nejistotě. Je to Amerika druhé poloviny 80. let, v níž se střetávají protichůdné názory. Hysterická kritika establishmentu i odmítání velkých problémů, které jsou víc než viditelné. A tak i když tito američtí hrdinové hry žijí v předtuše milénia, my, kteří jsme dvacet let po něm, se od nich příliš nelišíme. V tom je Kushner nadčasový a Dočekal hraje právě o této rozklíženosti, o tom, co nás děsí. Je to výborná dramaturgická volba. Inscenátoři také měli k dispozici kvalitní překlad Jitky Sloupové. Nebojí se vulgarit, které ke hře patří, je drsný a jazykově vynalézavý. Pro herce musí být tato šťavnatost potěšením, dialogům dává spád. Kushner je také mistr ironie a grotesky, účinně splétá tragično s komikou a překladatelka styl dobře vystihla. Dočekalova inscenace neubrala nic monumentalitě a vypjaté dramatickosti. Oba díly obratně sevřela do kompaktního celku o třech částech, které mají od hodiny až po hodinu dvacet. Inscenace je svižná, dynamická a délka vůbec nevádí, ba po ní divák ani nevzdechne. Snad jen na konci druhé části, kdy Prior začne mít vize s anděly, se trochu tempo rozpadá. A třetí část je skutečné vyvrcholení, jeden výtečný herecky barevný výstup střídá druhý, je to nálož přesně odstupňované ironie, směšnosti i tragiky, vynalézavé divadelnosti. A k tomu navrch ještě po celou dobu inscenaci promyšleně dotváří hudba Ivana Achera. Se zvoleným stylem souzní Chocholouškova scéna efektně střídající realitu se surreálem. Je celá v zelenkavé barvě nemocničního prostředí jako by celá společnost potřebovala klinickou léčbu. Dva velké panely se rozevírají ve veřejný prostor jako je nemocnice, Central park, newyorské mormonské centrum. Když se panely, chceteli křídla, zavřou, vzniká intimní prostředí bytu. Nad tím vším pak se ve velkém okně občas zjevuje zpívající andělský chór. Při vizích pálí baterie světel do hlediště a v zamlženém jasu se zjevuje hrůzostrašný anděl. Nebyl by to Kushner, kdyby nenechal Priora v této chvíli metafyzično zrušit výkřikem: „Panebože, hotovej Spielberg“. A Dočekal umí v tomto duchu patos a sentiment účinně nabourávat, když třeba na hrdiny „sněží“ pomocí jakéhosi cedníku na tyči, který drží jedna z hereček, popřípadě je kropí hadicí se sprchou. Tu a tam také dojde i na nějaký naturalismus – sex je tu jedno z hlavních témat – ale vždy odlehčeně. Chocholoušek použil i báječné výtvarné artefakty, například když Harper její halucinace zavedou do Antarktidy, stojí v popředí „vozik“ s „poházenými“ zářivkami, které oslnivě svítí, a její muž Joe za ní přijíždí v bílé eskymácké kanoi. Ostatně bílé zářivky ve tvaru křídel se jako dokonalá výtvarná instalace zjeví v epilogu.

Od tragiky až ke kabaretu

Inscenace přináší mimořádné herecké výkony, a co víc, celá sestava na sebe až intuitivně slyší, což je vzhledem k tomu, že větší část herců se tu na jevišti setkává poprvé, skoro neuvěřitelné. Ondřej

Pavelka, který hraje zlodušského právníka Cohna, tu má jednu ze svých životních rolí. Je hnusně cynický, provokuje, útočí a své ataky si radostně vychutnává a je přitom tak zábavný. Škoda, že herce na jeho mateřské scéně, Národním divadle, v takových rolích nevidáme často. Všechny mužské postavy mají výborné interprety, kteří přesvědčivě střídají vážné i komické polohy. Joe je asi nejtragičtější postava hry a Martin Donutil, který ho hraje, působí v jeho rozpolcenosti křehce, dojemně a zranitelně. Jeho bezmoc se vybije až do zuřivosti, utíká od extrému k extrému, není schopen nic přehodnotit. Je vlastně jediným prohrávajícím, který zůstává na jevišti stranou od všech s bílým svítícím kruhem na krku. Homosexuála Priora hraje Tomáš Havlínek, prodělá vývoj od člověka, kterého nemoc srazila na kolena, až k šílenému vizionáři, je to velmi senzitivní pojetí, které ale herec udrží na uzdě. Louis Viktora Dvořáka je věčný pochybovač planoucí pro spravedlnost, který ale u sebe slabošsky selhává a tuhle nedůslednost herec dobře vystihuje. Belize je ošetřovatel, transvestita a také majitel imaginární cestovky. Hraje ho Filip Březina a jde až na hranu kabaretního čísla a trefně doplňuje mozaiku typů. Eva Salzmannová fenomenálně hraje pět rolí od rabína přes Ethel Rosenbergovou až po nejstaršího bolševika na světě. Stěžejní je její Joeova mormonská matka Hannah, která má tolik poloh: z postoje rigidní a kategorické ženy, se přes půvabnou udivenost dopravuje k láskyplnosti a sarkastickému nadhledu. Výborná je i jako přelud Ethel Rosenbergové, jež chodí do nemocnice strašit Cohna. Ten na ni sehraje komedii, že si ji spletl s maminkou, přesvědčí ji, že umírá, a chce, aby mu v jidiš zazpívala ukolébavku. Když se tak stane, ďábelsky se jí vysměje, ale vzápětí zemře. Nádherná scéna, charakterizující styl inscenace. Harper Beaty Kaňokové je plná emocí a neštěstí. Roztomile ožívá jen ve svých halucinacích, o to víc překvapí její bezvýhradná emancipace. Městská divadla pražská pod novým vedením zatím žádnou výjimečnou inscenaci nepředvedla, zatím to byl spíš systém pokus omyl, ale toto je absolutní průlom, splnění proklamovaných představ. Nehledě na to, že takovou inscenaci Divadlo ABC nevidělo řadu let.

Recenze: Pět hodin, ale vydrží bavit. V inscenaci Andělé v Americe se hercům daří

Marie Reslová

4. 2. 2019, Aktuálně.cz

Slavná hra amerického dramatika Tonyho Kushnera *Andělé v Americe*, inspirovaná New Yorkem osmdesátých let minulého století a jeho gay komunitou, nemocí AIDS či politikou tehdejšího prezidenta Ronalda Reagana, byla konečně uvedena na české scéně.

Inscenace v režii Michala Dočekala měla v sobotu premiéru v pražském Divadle ABC. Respekt vzbuzuje už jen odvahou sevřít oba díly rozsáhlé dramatické předlohy do jednoho večera.

Díky mimořádným hereckým výkonům, skvělým dialogům a vizuálně překvapivě řešeným situacím, v nichž postavy i jejich myšlenky prostupují časem a prostorem, představení navzdory téměř pětihodinové délce baví až do konce.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

První díl Kushnerovy ságy nazvaný Milénium se blíží měl premiéru v roce 1991, druhý pojmenovaný Perestrojka o rok později. Téměř okamžitě po prvním uvedení se texty rozletěly po amerických i evropských divadlech. Hra Andělé v Americe získala Pulitzerovu cenu a spoustu dalších. V roce 2003 se stala předlohou ke stejnojmennému úspěšnému seriálu HBO s herci Al Pacinem, Meryl Streepovou a Emmou Thompsonovou. O rok později podle Kushnerova textu vznikla opera. U nás oba díly Andělů v Americe vyšly v 90. letech v časopise Svět a divadlo v překladu Jitky Sloupové.

Pozdě, ale přece

Na první české uvedení si tedy Andělé v Americe počkali bezmála tři desetiletí. Otevřený pohled do newyorské gay komunity, v polovině 80. let sužované do té doby neznámou nákazou AIDS, mezitím ztratil nádech senzace. Z nemoci, zprvu se jevící skoro jako boží trest, se stala choroba jako každá jiná. AIDS pozbylo svůj metaforický potenciál, což trochu oslabuje efektní obraznost Kushnerova textu, který si pohrává s apokalyptickou náladou konce tisíciletí. Ale nijak zásadně to nevadí.

Naopak dnes možná lépe rozumíme Kushnerově hře jako ostrému politickému komentáři na téma rozpadající se, nemocné americké společnosti. Povědomě vyznívá především postava bezskrupulózního advokáta Roye Cohna, "hvězdy betlémské lidského zla", jak ho nazývá jedna z postav.

V interpretaci Ondřeje Pavelky připomíná Cohn sebestředným komediantstvím, demagogií, výbuchy vzteku a manipulativní lhavostí esenci vlivných mužů, kteří dnes určují směr společenského pohybu. Pocit aktuálnosti ještě zesílí, když zjistíme, že skutečný Roy Cohn, jenž byl předobrazem této postavy a v 50. letech na popraviště poslal manžele Rosenbergovy, býval právním poradcem současného prezidenta Trumpa.

Naopak vášnivý spor o reaganovskou pravicovou politiku, který ve hře fatálně vstupuje do intimního vztahu naivního republikána a mormona Joea Pitta s proklamativním levičákem Louisem, se dnes může zdát úsměvný. Doba postoupila. Pragmatické mocenské praktiky, které rozdělují společnost a opírají se o rasové i jiné předsudky, již používají darebáci ze všech stran politického spektra.

Změna dobového kontextu některá témata hry oslabuje. Ale obecně lidská rovina Kushnerova příběhu, snad víra ve smysl odpuštění a touha po znovunalezení společenského smíru, je silnější než dřív. Možná i proto se k textu nyní ve "druhé vlně" vrací některé evropské i americké scény, například londýnské National Theatre.

Nakonec i režisér pražské inscenace Michal Dočkal říká, že Anděly v Americe přečetl jako hru o smíření a naději v rozdělené společnosti. Na první pohled to tak může vypadat. Všichni, kteří si dokázali odpustit, se schází v parku u kašny s andělem, usmívají se na sebe a vyhlíží lepší budoucnost. Přesto v hlasech herců slyšíme jemnou ironii, protože už víme, jak to dopadlo.

Optimismus, který Kushner spojoval s politickými změnami v Evropě a v Rusku 90. let, dnes vyvolává trpké pousmání.

Pravdivěji se jeví jiná scéna z finále inscenace. Zlo v podobě Roye Cohna je sice potrestáno, ale právník ve své poslední chvíli sehrává krutý kousek: svou oběť nutí ke slitování, aby se jí vzápětí mohl vysmát. Ondřej Pavelka si na tomto momentu, který svědčí o perverzní síle a životaschopnosti zla, dal velmi záležet.

Každý s každým

Společensko-kritická témata dramatik Kushner opírá o nadčasovou zápletku, v níž jde hodně o sex, ale také o vztahy, otevřenost přijmout jinakost, tedy toleranci, nebo odpovědnost, kterou máme k sobě i druhým.

Příběhy dvou párů, homosexuálního a heterosexuálního, se prolínají v paradoxních náhodách. Autor svádí postavy dohromady skoro zlomyslně, navzdory jejich politickým, "rasovým" či společenským předsudkům nebo právě proto, aby je s nimi konfrontoval. Což často působí třeskutě vtipně a navenek to skutečně vypadá, jako by si s jejich osudy pohrávala jakási nadpřirozená síla.

Právník Joe Pitt je vysokým úředníkem Federálního odvolacího soudu a oblíbencem vlivného Roye Cohna. Oba skrývají svoji homosexualitu.

Joeova žena Harper je z partnerova nezájmu o sex frustrovaná a závislá na valiu. S jeho pomocí uniká do bizarního světa představ. Manželé jsou navíc mormoni a víra jim situaci neulehčuje.

Další postavy, Prior a Louis, jsou partneři. Když Prior onemocní na AIDS, Louis nedokáže snášet příznaky jeho choroby, Priora opouští, vzpomíná si na svůj židovský původ a marně hledá odpuštění u rabína. Na záchodech Federálního odvolacího úřadu, kde pracuje jako zapisovatel, však potkává Joea Pitta...

V nemocnici se mezitím o Priora stará jeho bývalý partner, černý transvestita Belize. Stejně jako o Cohna, který tam také umírá na AIDS a kromě homosexuálů rovněž nesnáší černochoy.

A nakonec se v nemocnici ocitne i Joeova matka, která za synem přijela poté, co jí do telefonu šokoval přiznáním své homosexuality. Teď matka drží za ruku a utěšuje Priora - bývalého milence synova současného milence. I tato postava musí hodně slevit ze svých představ o tom, co je správné.

V těchto scénách Kushnerův vtip praská jak rány bičem. Do hry plné vypjatých vztahů a reminiscencí nepouští sentiment. Po hercích vyžaduje, aby byli neustále ve střehu a ve vteřině dokázali proměnit dojetí či bolest ve vtipnou poznámku nebo ironický šleh. Což se všem až neuvěřitelně daří.

Velká podívaná

I když formální postupy Kushnerovy hry už nepůsobí jako zjevení, jak tomu bylo před skoro třiceti lety, její text současnému divadlu stále nabízí inspirativní možnosti.

Rychlý sled situací umožňuje bezchybně se otvírající, posunující a sklápějící scénografie Martina Chocholouška, která vyvolává pocit totálně propojeného, "tekutého" prostoru, v němž se v různých dobách potkávají postavy i jejich zhmotnělé představy, obavy či halucinace.

Joeova žena Harper tak po požití valia bloudí v Antarktidě, kam za ní ve vaně přijíždí Eskymák, z něhož se vyklube manžel. Harper omylem vytahuje zátku a manžela vypouští. Její vize jsou poetické a křehké.

Zato Priorova andělská zjevení jsou plná ironie a erotiky. Potkává se v nich biblická imaginace s hollywoodským kýčem i potlačeným podvědomím. Nechybí ani oslňující světlo, které hraje nezanedbatelnou roli v utváření proměnlivého prostoru. A velkou podívanou umocňuje bohatá zvuková a hudební orchestrace skladatele Ivana Achera, včetně andělského chóru.

Zarámování scény připomíná světle zelené nemocniční zdi, stejně jako se "nábytek" omezuje na zařízení nemocničního pokoje - umyvadlo, záchod, výlevku, vanu, pojízdné lůžko nebo stolek. Jen Roy Cohn si sebou tahá nezbytné manažerské křeslo.

Vše působí dojmem dočasnosti a neosobního provizoria. Technika - proměňující scénu a vtipně asistující při dešti ze sprchy či sněžení ze síta na tyči - nosí bílé doktorské pláště. Možná má prostor asociovat "nemocnou" společnost, ale vnímáme ho spíš jako neutrální pozadí.

Ne náhodou se po představení přišel uklonit i technický personál. Tato inscenace dává lidem v zákulisí asi pořádně zabrat.

Nejlepší nakonec: herci

Vše, co v této inscenaci, jejíž rozměr nemá v činoherním žánru u nás moc obdoby, s velkou invencí připravili režisér, dramaturgové, výtvarníci nebo skladatel, by neobstálo, kdyby selhali herci. Režisér Dočekal měl při obsazování rolí nejen šťastnou ruku, ale také odvalu. Mnozí z účinkujících spolu na jevišti stojí poprvé.

Martin Donutil u Joea Pitta zdůrazňuje citlivost a slušnost, vlastnosti, které bývají často zneužívány dominantními jedinci. Jenže víra, v níž byl vychován, jeho právníkovi dává také určitý řád a pevnost, s nimiž například čelí manipulativním návrhům Roye Cohna, aby ustoupil z profesní cti. Ohleduplnost a soucit jsou ale jediné emoce, které Pitt - zaskočen ustrojením vlastního těla - dovede dát do vztahu s manželkou.

V milostné scéně s Louisem i po ní projevuje až panenskou čistotu. Jeho paradoxní svatost zdůrazňuje režisér, když mu na krk jako oprátku navléká svatozář.

Prior v podání Tomáše Havlíka je naopak divoká povaha. Svou nemoc prožívá stejně naplno, bezprostředně a vášnivě jako své vztahy a andělské halucinace. Jedná intuitivně a na rovinu. Vtisknout takové povaze strukturovaný tvar, zkrotit ji na závěr do uvěřitelné vyrovnanosti a klidu, není jednoduché. Havlíkovi se to daří.

Jeho partner Louis je jiný případ. Musí se vyrovnat se svou slabostí a vinou, že opustil partnera, když ten ho nejvíc potřeboval. V interpretaci Viktora Dvořáka se z té situace vylhává milými, ale nedospělými reakcemi věčného rošťáka nebo aktivistickými tirádami o prohnilém pravičáctví.

Filip Březina se jako ošetřovatel Belize musí vyrovnat s nejsložitější vnější charakteristikou - jeho postava má mít černošský temperament a navíc pohybovou "vykroucenost" transvestity. Hodně mu pomáhají kostýmy Zuzany Bambušek Krejzkové i fyzická disponovanost, přesto je Březinova kreace obdivuhodná. Charakterovou kresbu nepřetáhne a ještě naplňuje Belize velkou, neokázalou empatií. Navzdory bizarnímu zjevu je skoro ztělesněním křesťanské lásky.

O Royi Cohnovi bylo napsáno už dost, každopádně je to jedna z největších hereckých rolí Ondřeje Pavelky. Je vidět, že má svého Royíčka rád, že mu rozumí, že si hýčká jeho "hajzlovství", protože bez něho by nebyl tak dobrý.

Evě Salzmanové umožňuje pět rolí, které v této hře vystřídá, uplatnit i nejkrajnější možnosti výbušného hereckého arzenálu. S mužskými úlohami má bohaté zkušenosti, takže výstupy rabína Chemelwitze, Royova lékaře nebo nejstaršího žijícího bolševika na světě ji nemohou zaskočit. Podpořena výborným kostýmem dává s razancí, humorem i nadhledem každému, co mu náleží. Její srdce ovšem nezaměnitelně tluč v postavách výjimečných žen Ethel Rosenbergové a matky Joea Pitta. Propůjčuje jim odhodlání, zdravý ženský rozum a neodolatelný vtip: vždy míří do černého.

Na závěr můžeme jen s malou nadsázkou parafrázovat zvěstování jednoho z andělů v Kushnerově hře: "The great work begins." Po trochu rozpačitých začátcích nové éry Městských divadel pražských, kde se režisér této inscenace na začátku sezony stal uměleckým šéfem, lze konečně s přiměřenou mírou jistoty říct: velké dílo Michala Dočekala v novém angažmá začalo.

Pulitzerem oceněné drama Andělé v Americe konečně česky

Saša Hrbotický

11. 2. 2019, Deník N

Kushnerův dvojdílný opus, často označovaný za nejvýznamnější americkou hru posledních desetiletí, si odbyl světovou premiéru zkraje 90. let. Nyní se konečně dostává na scénu Divadla ABC i mezi české diváky.

Premiéra proslulých Kushnerových Andělů v Americe na scéně Divadla ABC poutá mimořádnou pozornost hned z několika důvodů. Překvapivé je už to, že jde o první české uvedení, ačkoliv od světové premiéry uplynulo více než pětadvacet let. A vzápětí se nabízí otázka, nakolik mohou témata střetu konzervativního a liberálního myšlení v reaganovské Americe 80. let, hrozby AIDS či tabuizace homosexuality rezonovat v dnešním, značně proměněném světě. Pozornost budí také fakt, že jde o první režii Michala Dočekala v pozici nového uměleckého šéfa Městských divadel pražských. A zvědavost může vyvolávat i nadstandardní, takřka čtyřapůlhodinová délka představení.

Kushnerův dvojdílný opus, často označovaný za nejvýznamnější americkou hru posledních desetiletí, si odbyl světovou premiéru zkraje 90. let, první část Milénium se blížící spatřila světlo světa v roce 1991, druhá s názvem Perestrojka o rok později. Poté následovala další uvedení, především v západní Evropě. Za první část Kushner obdržel Pulitzerovu cenu a posléze celé drama přepracoval do úspěšné šestidílné televizní podoby pro HBO s Al Pacinem, Meryl Streepovou a dalšími hvězdami.

Utajená epidemie

Andělé v Americe se odehrávají převážně v roce 1985, kdy epidemie AIDS naplno zasáhla Spojené státy a na své konto si připsala mnoho lidských životů, především z řad homosexuálních mužů. Tehdejší administrativa republikánského prezidenta Reagana však nad fatálními dopady epidemie dlouho zavírala oči. Děj začíná židovským pohřbem a končí velkou apoteózou života. Mezi tím se rozvíjí široké plátno tří vzájemně se prolínajících příběhů. Ten nejdramatičtější se točí kolem Priora Waltera, mladého gaye, jenž je kvůli onemocnění AIDS hospitalizován v nemocnici, a jeho partnera, židovského úředníka a zatvrzelého levičáka Louise Aronsona, který není schopen se s Priorovou nemocí vyrovnat a opouští ho. Druhou linii tvoří příběh nadějného právníka Josepha Pitta, utajeného gaye hlásícího se k mormonské církvi, a jeho manželky Harper, propadající depresím a uchylující se pod vlivem valia do halucinačních vizí a snů. Třetí ústřední linku představuje osud republikánského právníckého matadora Roye Cohna, jemuž je rovněž diagnostikována smrtelná nákaza virem AIDS.

Stojí za zmínku, že v posledním případě jde o reálnou postavu novodobé americké historie. V éře zuřícího mccarthismu padesátých let působil skutečný Roy M. Cohn jako agresivní prokurátor v aféře manželů Rosenbergových. Později figuroval jako neprůstřelný právní zástupce v řadě podezřelých kauz a stal se i poradcem dnešního prezidenta Trumpa v čase jeho podnikatelských začátků, což postavě dodává zvláštní pachutí přesahu do dneška.

Režisér Michal Dočekal uvádí dvojdílné Kushnerovo drama v jediném večeru, a třebaže téměř čtyřapůlhodinová stopáž by se mohla zdát přehnaná, nutno přiznat, že s výjimkou rozvrklého závěru si představení dokáže po celou dobu držet napětí a soustředěnou pozornost diváků. Je to především

zásluhou kvality textu, efektně spojujícího reálné děje a dobově aktuální témata s otázkami víry, s mystikou snových scén, kde se hlavní hrdinové setkávají s anděly a žijí s mrtvými.

Režisér přistupuje k epicky širokému dílu, které přerůstá v apokalyptický, magicko-realistický obraz Ameriky, velmi důsledně, ba až pietně. S velkým respektem k výjimečné hodnotě Kushnerovy umělecké vize rozvíjí před zraky diváků dramatické střety a konfrontační dialogy, snovým výjevům dodává ostré svícení a účinný hudební doprovod, do hry zapojuje i pěvecký dívčí sbor, především se však opírá o soustředěné herecké kreace. Hra by ovšem unesla i aktuálnější interpretaci, modernější režijní uchopení a zřetelněji formulovaný pohled na Kushnera z pozice dnešního člověka, abychom se na Anděly v Americe nemuseli dívat jako na pouhý velkolepý dokument odvanuté doby, ale vnímali ho intenzivně, coby živě promlouvající dílo.

Scénografické řešení Martina Chocholouška využívá posuvných bočních stěn, které dění často svírají do menších prostor, což některým obrazům dodává všední, civilní a komorní, ráz a je v příkrém rozporu se snovou rovinou hry. Slavné zahraniční inscenace včetně poslední londýnské vesměs volily přesně opačný pohled, totiž abstraktní, otevřený prostor, který děje už na první pohled posouval do nadčasových dimenzí. Nápaditostí, přiléhavostí a schopností spoluutvářet charakter postav se vyznačují kostýmy Zuzany Krejzkové.

Herecká práce s náloží textu

Herci vesměs podávají spolehlivé výkony, bez problémů dokáží pracovat s nebývalou náloží textu. Nejvýraznější dojem zanechává Tomáš Havlínek v roli smrtelně nemocného Priora Waltera. Herec s jistotou akcentuje vše podstatné pro vnitřní život svého hrdiny, dokáže vyjádřit odzbrojující otevřenost, když mluví o sexuální orientaci, o fatálním onemocnění i o potřebě lásky. Stejně přesvědčivý je v okamžicích fyzické bolesti, zklamání či vzteku, ale přirozeně zvládá i patos ve výjevech setkání s andělem.

Viktor Dvořák našel přesvědčivý, niterný výraz pro komplikovaný charakter Priorova partnera Louise Aronsona, židovského úředníka a zatvrzelého kritika reaganovské konzervativní politiky. Oproti tomu Martin Donutil v postavě mladého konzervativního právníka Josepha Pitta působí příliš plaše, skoro bezkrevně, emotivní scény milostného vzplanutí a homosexuálních avantýr postrádají v jeho pojetí vnitřní svár, potlačovanou vášnivost a uvěřitelnost. Beáta Kaňoková akcentuje nervní rysy Josephovy frustrované manželky Harper, unikající před skutečností do paralelních světů. S nesnadnou rolí transvestitního černošského ošetřovatele Belize, vnášejícího do děje, téma rasové nesnášenlivosti, si s přehledem pohlál hostující Filip Březina.

Náročný úkol ztělesnit během jediného večera dvě ženské a tři mužské role suverénně naplnila Eva Salzmanová. Herečka při ztvárnění právníkovy matky, oživlého přízraku popravené Ethel Rosenbergové, starého rabína, lékaře i ruského komunisty pracuje precizně s gestem i slovem, navíc

využije každé příležitosti k uplatnění osobitého smyslu pro suchý humor. A postavě Josephovy matky navíc dokáže vtisknout pečeť rozpačité laskavosti.

Výraznějšího posunu oproti autorovu záměru se dostalo skrz na skrz negativní roli arogantního Roye Cohna. Ondřej Pavelka nezastírá právníkův cynismu, ďábelské žonglování se slovy, účelové obracení pravdy v lež a naopak. Ale tím, že postavu vybavil i komickými rysy a potutelností, ji svým způsobem zlidštil a dodal až příliš přízemní ráz.

Uvedení Andělů v Americe je bez ohledu na výtky k převažujícímu realistickému režijnímu rukopisu Michala Dočekala dramaturgicky významným počinem. Lze jenom litovat, že hra se k nám nedostala aspoň před patnácti lety, protože tehdy mohl mít kritický pohled na společnost zasaženou morem ultrakonzervativní politiky příchutí provokace. Dnes už jde o pouhé potvrzení známého faktu, že se Kushner ve své diagnóze rizik vývoje americké společnosti a politiky nemýlil.

Američtí andělé na českém nebi

Richard Erml

14. 2. 2019, Reflex

Čtyřhodinová hra v pražském ABC rozhodně nenudí

Český inscenační příběh průlomové hry Tonyho Kushnera je neméně zajímavý jako samotné drama, odehrávající se v newyorské židovské gay komunitě v polovině osmdesátých let minulého století. Dvoudílnou hru napsal Kushner na začátku 90. let, ta posbírala všechny ceny, obletěla celý svět, dočkala se vynikajícího televizního zpracování, jenom u nás ticho po pěšině, byť český překlad byl záhy k dispozici. Váhání před koncem milénia bych ještě rozuměl: Kushnerovi Andělé jsou nepokrytě protireaganovsky levičáčtí a tomu naše devadesátky nepřály. Ale později? Vsadil bych se, že ne jeden náš režisér si hru inscenoval alespoň v hlavě i ji zkušel divadlu vnutit, ale strach z faustovského čtyřhodinového objemu textu a možná i z riskantního tématu byl silnější. Můžeme děkovat novému vedení Městských divadel pražských, že našlo odvahu rukavici zvednout. Jenomže jak dopadl v ABC souboj Andělů s režisérem a novým uměleckým šéfem divadla Michalem Dočekalem?

Inscenace je rozdělena do tří částí s dvěma přestávkami. V průběhu první části mi vytanula představa automobilového veterána, kterého vytlačili ze stodoly, oprášili a zkusili nastartovat. Datum narození bezmála tři desítky let staré hry, a zejména pak atmosféra ochromující morové rány propuknuvší choroby AIDS lezly z dění jako sláma z bot. No nic, další splněný režisérský sen. Když ale příběh začal nabírat na rychlosti a intenzitě, ukázalo se, jak jsem se ve svém úsudku zmýlil.

Ústřední figurou Kushnerovy hry je reálná postava právníka Roye Marcuse Cohna, v padesátých letech pomocníka nechvalně známého senátora McCarthyho, strůjce politických procesů. Sám Cohn si připisuje zásluhu, že dostal manžele Rosenbergovy na elektrické křeslo. Kushner z toho vytěžil jednu

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

z nejvýraznějších dějových linií, kdy se umírajícímu Cohnovi zjevuje duch Ethel Rosenbergové. Proklamované levičáctví Kushnerovi nijak nebrání v tom, aby z arcidábla Roye nevytvořil dramaticky fascinující mefistofelskou postavu, sršící vtipným cynismem a neotřesitelným sebevědomím. Ondřej Pavelka rozehrál postavu ve velkém stylu coby okouzujícího, arogantního hajzla, jenž dokáže diváky uštknout svou výmluvností a vulgárním sarkasmem.

Cohnovým protipólem je mladý slušný právník Joseph Porter Pitt, jemuž Martin Donutil vetkl váhavou bezradnost, plynoucí z potlačované homosexuality. Druhou hlavní linii představují gay partneři Luis a Prior v podání Viktora Dvořáka a Tomáše Havlíka. Zásluhou obou mladých herců přihlížíme strhující love story, plné emocí, tragických tónů zrazené lásky, nesmiřitelnosti i odpuštění. Dvojici milenců doplňuje v citlivém kontrastu transvestita Belize, jemuž Filip Březina dodal vkusnou míru exhibicionismu.

Komorní drama sedmi hlavních postav doplňují mimořádným způsobem dvě herečky – Eva Salzmanová a Beáta Kaňoková, jimž režie naložila úctyhodné břímě více rolí. Hlavním partem Kaňokové je role vyplašeně nervní Pittovy manželky, závislé na valiu, s nímž se propadá do snových představ či rovnou halucinací. To Eva Salzmanová se rovnou rozkročila mezi pět rolí, reálných, snových i fantasmagorických. Pozoruhodně působí zejména kontrast mezi postavou Pittovy mormonské matky a duchem Ethel Rosenbergové, kdy jsou obě ženy – přes veškerou odlišnost – obdařeny výjimečnou vlastností empatie a soucitu.

Sehrané herecké výkony jsou sice nejviditelnější součástí Dočekalovy režie, avšak promyšlená scénografie a sugestivní hudba dotvářejí dojem z inscenace, která na diváky útočí halucinačními obrazy vesmírných zjevení v míře u nás nevídané. Na závěr jednu výhradu týkající se nadbytečného epilogu. Myslím, že katarze hry nespočívá v připomenutí perestrojky a úsvitu nových amerických nadějí. Beznaděj z možné pandemie AIDS sice odezněla, jenomže nové apokalypsy stále buší na vrata. Nezbývá než doufat, že další konec světa se opět odkládá.

3) VLADAŘ

Divadelní Vladař jak má být, vhodný pro každou dobu

Vladimír Mikulka

4. 4. 2019, DenikN.cz

Na festivalu Nová komedie měla premiéru inscenace inspirovaná spisem Niccola Machiavelliho. Pragmatické návody na udržení moci budou aktuální vždy.

Začátkem února jsem si na těchto stránkách stěžoval na politické divadlo, které se spokojí s prvoplánovým potvrzováním názorů své vlastní bubliny, a ještě navíc tak činí způsobem, který by lépe odpovídal novinovému komentáři. Nebo ještě spíš facebookovému statusu, sepsanému

autorem, jenž má ve všem nádherně jasno a svým blízkým to nadšeně sděluje za hojného použití klávesy CAPSLOCK.

Před divadlem (a nejen divadlem) tohoto typu nejspíš úplně uniknout nelze, o to příjemnější je tak setkání s dílem, které se k politickým tématům umí vyjádřit prostředky výsostně divadelními. To se podařilo v divadle Komedie, kde měla v rámci festivalu Nová komedie premiéru inscenace Vladař.

Titul i téma odkazují k proslulému „manuálu moci“ Niccola Machiavelliho. Samotnou knihou renesančního filosofa a politologa se však tým vedený režisérkou Annou Klimešovou a dramaturgem Petrem Erbesem inspiruje jen velmi volně. Usilují spíš o navození obrazu surového mumraje, ve kterém se snadno ztrácí jeden vládce za druhým, a ještě snáze mizí jakékoli ideje či ideály. Všechno je to navíc ironicky provázáno s velkými evropskými dějinami i s naší vlastní současností.

Jméno k zapamatování

Anna Klimešová je v každém případě jméno, které stojí za zapamatování. Přinejmenším pokud máte rádi divadlo, které se k tématu nedostává interpretací pevného textu, ale prostřednictvím obrazů a nálad. Čerstvá absolventka DAMU zaujala již svými studentskými inscenacemi Barunka Is Leaving a Zápisky z volných chvil; v těch nabídla podívanou sice obtížně uchopitelnou, o to však intenzivnější. Mimochodem, na programu dramaturgicky nepříliš srozumitelně sestaveného festivalu Nová komedie byly k vidění také dva režisérčiny starší tituly, damácká romanticko-ironická hudební variace na Máchův Máj a braková žánrovka Mrtvé oči, se kterou přijela Stará Aréna Ostrava. Ale to jen tak na okraj.

Letos Anna Klimešová trochu překvapivě dokazuje, že její přístup – v jádru poetizující, ale současně hravě ironický – může být velmi účinně využit i v oblasti společensky angažovaného divadla. Vladař není v tomto ohledu žádným bleskem z čistého nebe. Klimešová s Erbesem jsou členy uskupení 8lidí, které přišlo s inscenací Press Paradox, jež pojednává o mediální reakci na případ domněle zavražděného ruského novináře Arkadije Babčenko. (Hraje se pod křídly DAMU v Divadle Disk.)

Zabil jsem Vojtu

Vladař začíná v nápadně nenápadném „civilním“ tónu: na forbínu před staženou oponu přijde pětice herců v civilu. Vypadají zároveň nadšeně i rozechvěle a hlasy třesoucími se pohnutím sdělují divákům v rozsvíceném sále, že vyhráli a divadlo Komedie je konečně jejich a svobodné. Poté se omluví, že „nesehnali Jirku Dědečka, takže zahraje tady Milan“ (ten neuměle zabrnká pseudolidovku „kdo nám co zakáže za naše peníze“). Dojde i na společný zpěv „jednou budem dál“ s tleskáním do rytmu a s výzvou „ted' zpívejte brumendem a něco si přitom přejte“.

Celá úvodní scéna je nefalšovaně vtipná a vzdor všem jedovatůstkám zahraná s příkladnou lehkostí (včetně pohotových reakcí na výkřiky z publika). Ironický odkaz na Listopad 89 je zřejmý, podstatné však je, že nezůstane u jednoduché parodie vyprchalého revolučního nadšení. Už zde se nenápadně nastolí dvojitá perspektiva, s níž pak režie v průběhu celého představení účinně a důsledně pracuje.

Veškeré dění totiž působí domácky i světově zároveň. Herci se důsledně oslovují svými skutečnými křestními jmény a mluví o sobě jako o kamarádech, současně však rozehrávají výsostně politické situace, ve kterých vystupují jako státníci, či přímo vladaři, zamotaní do nemilosrdného boje o moc. Tahle dvojakost je důležitá, neustále totiž ony velkolepě krvavé události „uzemňuje“ a připomíná jejich úplně obyčejný, všední a pramálo vznešený rozměr.

Začne to hned po roztažení opony. Prvním králem se stane Vojta, toho po chvíli naparování odstraní Milan, jenž se poté – s rukama doslova krvavými – dožaduje od diváků odpovědi na demagogickou otázku „chtěli byste být raději otroky nebo svobodnými diváky v Komedii?“

Následuje smuteční projev, ve kterém Štěpán Milanovi náležitě namydlí schody, a potom sám zaujme jeho pozici (cituje přitom proslulou Antoniovu řeč ze Shakespearova Caesara). Součástí ironické hry je však třeba i to, že Štěpán demonstruje vražedná bodnutí přímo na Vojtovi, který pro tento účel jakoby nic vstane z podlahy a popojde k řečníkovi.

V podobném duchu se pokračuje i dál, vladaři si užijí svých pár minut slávy a pak jsou odstraněni. Což by samo o sobě nebylo nijak zvlášť objevné, inscenátoři však v rozvíjení jednotlivých epizod prokazují obdivuhodnou vynalézavost, cit pro rytmus a správně dávkovanou ironii. Klimešová navíc velmi šikovně pracuje s kontrastem halasných a tichých scén, má cit i pro střídání (domnělé) naivity a předvádění toho, že účinkující opravdu „umí“. Třeba když Kryštof Krhovják jako na smrt odsouzený a ponižovaný král (odkaz směřuje k Ludvíku V XI.) zcela vážně a technicky dobře zazpívá dlouhou árii.

Pro vás se nic nemění...

Po herecké stránce si uznání zaslouží celá pětice účinkujících, kromě výše jmenovaného Kryštofa Krhovjaka ještě Cyril Dobrý, Štěpán Lustyk, Milan Vedral a Vojtěch Vondráček. Schopnost cynicky kašpařit s obličejem zářícím upřímností, rovnováha mezi ironií a vážností, respektive umění dotýkat se čehosi podstatného a tvářit se přitom jakoby nic – to všechno jsou přednosti, kterých není na divadle nikdy dost.

S podobným přístupem se lze samozřejmě setkat i v politice. Tam už to tak velká přednost není, což je ostatně jedno z témat, které Vladař zdánlivě jen mimochodem připomene. Drobných narážek je tu celá řada, nijak se ale nederou do popředí. S rizikem, že mohou být docela snadno přehlédnuty, ale také s dvojnásobným potěšením, když to či ono není naservírováno rovnou, ale docvakne vám to až po chvíli.

Což ovšem neplatí pro přátelský výstup politika, který publiku kamarádsky sděluje, že mu tu sice všechno patří, ale je možné zůstat v klidu, protože pro diváky se tím nic nemění. Ani v této nejotevřeněji satirické a aktuální pasáži však představení ku prospěchu věci nesklouzává k banální parodii. Z herce sice padají nehoráznosti typu „Vaše halenka je moje – ale víte co? Já vám ji věnuji!“ zachovává však přitom vážnou a poctivou tvář milého chlapíka, který to se světem i s onou nešťastnou diváčkou ve třetí řadě myslí zcela nezpochybnitelně dobře.

Za všech okolností a poměrů

Jediné klopýtnutí stylově i obsahově čisté inscenace přijde v závěru. Vše nejprve přirozeně vyvrcholí pasáží, ve které se úplně poprvé ozvou citace samotného Machiavelliho. Čtveřice herců obklopí poníženého krále, jenž se už dávno proměnil v bezmocnou loutku, a čtyřhlasně opakuje řadu půl tisíciletí starých pouček. Jejich aktuálnost je až mrazivá: „Moudrý vladař musí zařídit všechno tak, aby jeho občané potřebovali jeho vlády vždycky, za všech okolností a poměrů.“

Potom však následuje série vcelku postradatelných dovětek. Král se potácí jevištěm a naslepo máchá mečem, dokud neusekne hlavu své vlastní sádrové bustě, ozývají se další aktuální narážky („I will never resign“) a dojde též na výčet pramenů, ze kterých se čerpalo.

Významně se vrátí dokonce i úvodní revoluční situace, když herci jako nadšení osvoboditelé divadla připomínají vůdčím postavám z roku 1989 ztrátu, či přímo zradu ideálů.

Přestože finále nepostrádá nadsázku a (sebe)ironii, v porovnání s lehkostí, samozřejmostí a nápaditostí předchozího dění vyznívají závěrečné scény trochu křečovitě a mělce. Je to však jen chvilková vada na kráse. Jako celek je Vladař ne obyčejně milým překvapením, oslňuje svéráznou divadelností a v oblasti „umění se zájmem o společenské otázky“ patří k tomu nejlepšímu, s čím se lze v současném Česku setkat.

Jen na okraj: režisérka, dramaturg výtvarnice a všichni účinkující jsou nejen vrstevníci, ale také nedávní spolužáci. Katedra alternativního a loutkového divadla DAMU na sebe může být hrdá.

Lesk a bída vládnutí

Dominik Melichar

31. března 2019, Divadelni-noviny.cz

Anna Klimešová je ve své generaci režisérkou nebývale produktivní na širém poli uměleckých aktivit. Spoluzaložila divadelní soubor 8lidí, organizuje festival Otevřené muzeum v Horním Maršově, a to je stále ještě studentkou Katedry alternativního a loutkového divadla na DAMU. Nyní dostala prostor k realizaci inscenace od divadla Komedie, čím dál zajímavější platformy pro autorské divadlo. A navzdory nízkému věku si scénu podmanila jako zkušený mazák s desítkami inscenací v „sívíčku“.

Potvrdila radost z objevování neznáma a pustila se do Vladaře, více než 500 let staré příručky, jak vládnout, od italského autora Niccola Machiavelliho. Pět mladých mužů nechala na jevišti umírat, zpívat a předvádět rituální ragbyový tanec a výsledkem je dynamická činoherně hudební smršť, v níž se slibně ozývá nejmladší generace tvůrců i herců. Která se navíc nebojí politického divadla.

Machiavelli svůj nijak dlouhý ani složitý text věnoval florentskému vládci Lorenzovi Medicejskému. V hrubých, leč sugestivních axiomech nastínil ideální principy, podle nichž by měl politik vládnout, aby si udržel moc a poddané. Je to text zcela oproštěný od dialogičnosti a situací – pro divadlo ne zrovna vhodný materiál. Jedinými narativy jsou občasné exkurzy do historie, odkud Machiavelli čerpal příklady ideálních vládců. Nejspíš i proto zazní úryvek z Vladaře jen v krátké, ovšem velmi silné scéně sborové recitace těsně před koncem představení. (A bylo by jen ku prospěchu věci, kdyby inscenace skončila právě zde.) Jinak inscenátoři čerpají z dalších tematických textů, zejména z autentických politických projevů a prohlášení, ale i z vlastní tvorby. I přes zjevný zdrojový eklekticismus je však inscenace po textové rovině překvapivě soudržná a sdělná.

Sympatická je i snaha o návrat k některým tradičním divadelním prvkům, které jsou v dnešní době na ústupu či všelijak znehodnocovány a mrzačeny, neboť je to dnes módní. A tak se například začíná forbínou. Divák se seznámí s herci, zazpívá si s nimi a snad se i zasměje, ale i přesto jde o jedno z nejslabších míst inscenace: proč protagonisté působí jako parta rozjivených studentů na školní akademii? Roztažením opony se však kurz obrací a začíná přehlídka ideologií, válečných zkušeností a národních traumat.

Pětice herců během cesty od klasických středověkých mocenských šarvátek až po tragédie 20. století ztvární vůdce na vrcholu sil i nešťastníky padající do nejtemnějších hlubin zavržení. Mladí představitelů neubírá figurám panovníků na vznešenosti a autenticitě, ba naopak: znuděný a arogantní vladař Vojtěcha Vondráčka se vyznačuje hejskovstvím v oprsklé tváři, buranský vládce světa Štěpána Lustyka mladistvou nabubřelostí a Cyril Dobrý definuje své postavy sverepě kamenným výrazem, ať už slouží jiným, nebo sám organizuje válečné mašinerie. Silně estetizované scény (jako je například portrét vzestupu a pádu Lustykova autokrata, jehož podobizně v nadživotní velikosti vazalové úslužně čistí boty, ale po jeho zavraždění ji zneuctí syrovými vajíčky) střídají precizně zvládnutá hudební čísla, zejména kolektivní chorál Te Deum před popravou jednoho z králů.

Onen eklekticismus a počáteční skečovitost ve zpodobení různých typů vládnutí se postupně přetaví v nepříjemný a pozoruhodně kompaktní obraz lidství se všemi jeho veletochi hanebnosti, které je nejen naší historií, ale i naší přítomností (jak lze soudit z četných narážek v inscenaci), a nezmění-li se něco, tak i budoucností. Anna Klimešová vytvořila pro Komedii jedno z nejpozoruhodnějších politických divadel přinejmenším za poslední sezonu.

RECENZE: Kontroverzní Vladař nechává na publiku, najde-li Babiše či Zemana

Tomáš Štáštka

18. května 2019, idnes.cz

S rozporuplnými reakcemi se zatím setkává inscenace Vladař, kterou inspirováni Machiavellim připravili do pražského Divadla Komedie mladí tvůrci. Na poli politického divadla ale vzniklo velice zajímavé a originální dílo.

Pětice mladých herců předstoupí v pražském Divadle Komedie před diváky a s rozpaky si přehazuje slovo. Postupně se představí, zazpívají písničku a stále opakují, že je přeci skvělé, že teď už je divadlo konečně naše. Ale pak jeden z nich objeví v zákulisí spoustu rekvizit včetně meče či královské koruny a začínají se dít věci.

Netrvá dlouho a muž s korunou získává navrch, přitáhne si křeslo doprostřed pódia pod světlo a tím nejzemitějším způsobem dává všem včetně publika najevo svou nadřazenost. Meč však třímá někdo jiný.

Tak začíná lehce kontroverzní inscenace Vladař, kterou připravil mladý tým okolo nadějně režisérky Anny Klimešové. Tvůrci si vzali slavnou příručku Niccola Machiavelliho, aby podle ní vytvořili studii získávání moci a různých typů vlády. Nepracuje se jen s tématem, ale i s formou. Mladíci chvíli komunikují s publikem a nenásilně je tak zapojují do děje, ale v dalším momentě vystříhnou historickou scénu.

Na citaci samotného Machiavelliho dojde až v úplném závěru, kdy herci předvedou skvěle načasovanou sborovou recitaci některých jeho myšlenek. Právě takové momenty, kterých je novinka plná, činí z Vladaře zajímavé dílo. Představení několikrát mění rytmus, klidné scény se střídají s halasnými, vše dokonale kopíruje rozmanitost politiky a způsobů vládnutí.

Klimešová originálními nápady skoro až plýtvá, diváci se třeba dočkají narážek na maorský tanec haka či bizarní pákistánsko-indický obřad snímání vlajky. V celkově devadesátiminutovém reji se ne vše povede, ovšem Komedie dává od této sezony prostor mladým umělcům, takže divák by měl být obeznámen s faktem, že se zde dočká experimentů a nad případnou dílčí nedokonalostí musí umět zavřít oči.

Velkou předností zdejšího Vladaře je fakt, že vedle historických motivů nešetří ani narážkami na aktuální politiku. Což samo o sobě není nic neobvyklého, od současného politického divadla však inscenaci odlišuje způsob, s jakým to tvůrci dělají.

Publiku svůj názor nepodsouvají, nehledí ho lacině po srsti. Pouze naznačují a nechají diváky přemýšlet. Kdo chce, najde v představení Zemana, Babiše líbajícího svého marketéra, ale třeba i mladého Alexandra Vondru nebo Donalda Trumpa.

V takovém nehodnotícím stylu se z podobných inscenací povedlo snad jen Adámkovo Po sametu na Nové scéně Národního divadla. A vzhledem k tomu, že Po sametu má pět let od premiéry, je neangažovaný přístup Vladaře hodně cenný. Ačkoli ke konci jsou tvůrci možná přece jen zbytečně doslovní, když úvodní situaci přirovnávají k listopadu 1989 u nás a největší plus hry tak sami trochu shazují.

Ale když v závěru divák slyší, kolik vládců, diktátorů, politiků a současných či historických osobností se nějakým způsobem ve Vladaři mihlo, má chuť podívat se na celou inscenaci ještě jednou. A to není u divadelního představení úplnou samozřejmostí.

Hodnocení: 80 %

Je to naše!!!

Kateřina Kykalová

29. 3. 2019, divadelni-noviny.cz

To divadlo je naše!!! křičí mladí herci z jeviště divadla Komédie. To je od letošní sezony součástí Městských divadel pražských, vůči zavedeným scénám ABC a Rokoka se ale zároveň snaží vymezit. Jako jediné má svou vlastní programovou kurátorku, a sice bývalou redaktorku Divadelních novin Lenku Dombrovskou. Ta hned v první sezoně uspořádala festival s iniciačním názvem Nová Komédie, jehož program zaměřila na tvorbu mladých umělců, kteří již v kulturním světě zanechali výraznější stopu. Svůj hledáček pak zacílila především na režisérku Annu Klimešovou, jejíž tvorbu představila hned ve třech inscenacích – studentské klauzuře Máj, brakovém thrilleru ostravské Staré arény s názvem Mrtvé oči, a především v nové premiéře Městských divadel pražských, adaptaci Machiavelliho Vladaře.

Právě z této inscenace pochází úvodní citát, s nímž studenti absolventského ročníku Herectví alternativního a loutkového divadla DAMU vbíhají na jeviště. Herci zde vystupují rádoby sami za sebe, postupem času se však vtělují do nejrozličnějších českých i světových, současných i historických politiků a vladařů a od zabrání divadla Komédie se dostávají k obecnému podobenství fungování mechanismů moci. Rozpoznávání odkazů na konkrétní politiky je zábavné a nabízí vrstvu navíc, pro porozumění situacím a obrazům v jejich obecné platnosti však není nezbytné. Machiavelli přitom tvůrcům posloužil pouze jako počáteční inspirace. Citují ho až v závěru představení, když herci sborově zpívají jakési desatero z této příručky dobrého vládce. Jinak je inscenace autorským počinem,

a to skutečně invenčním politickým divadlem, umně balancujícím mezi konkrétním detailem a uměleckým obrazem, který nelze redukovat na pouhou agitku.

Anna Klimešová v ní navíc citlivě využívá herecký potenciál mužské části absolventského ročníku, s níž spolupracovala již na humorné inscenaci pásma vánočních koled S vůní perníku. Sešla se v něm nebývale vyrovnaná pětice herců, z nichž každý je zajímavý něčím jiným. Vojtěch Vondráček si svým charismatem jako první ukořistí roli vládce a coby Cézar ovládne celé jeviště. Štěpán Lustyk se jako rozený lidový vypravěč snadno vtělí do role Babiše – jednoho z nás, kterému tady teď všechno patří, ale my prý můžeme klidně sedět dál, pro nás se nic nemění... Milan Vedral si ve svém hračkářství užívá práci s kostýmy a rekvizitami a diváky naoko zve do divadelního fundusu. Kryštof Krhovják dostane příležitost pochlubit se andělským zpěvem, který se díky prostorovému mikrofonu rozléhá sálem jako kaplí. A Cyril Dobrý, který byl v představení nejméně výrazný, se zase nejaktivněji zapojil do diskuse po jeho skončení, takže ve výsledku působil nejangažovaněji. Absolvovat dopolední představení pro školy se zpočátku mohlo zdát jako šílenství, představení však tento předsudek zcela vyvrátilo. Studenti na věkově blízké herce a srozumitelně, vtipně a chytře zpracovanou látku reagovali skvěle, s herci živě interagovali a po představení zapáleně diskutovali.

4) STRUČNÉ DĚJINY HNUTÍ

Stručné dějiny: čeho vlastně? Adaptace románu Petry Hůlové se moc nepovedla

Vladimír Mikulka

11. 4. 2019, Denikn.cz

Divadlo Komedie ve spolupráci se Státním divadlem v Norimberku připravilo ambiciózní trojjazyčný projekt podle antiutopického románu Stručné dějiny Hnutí. Selhává ale skoro na všech úrovních.

Zatím poslední román Petry Hůlové Stručné dějiny Hnutí vyšel loni a potvrdil, že se tato autorka zajímá o společenské dění stále intenzivněji. (Je to ostatně zřejmé i z jejích mimoliterárních aktivit.) Kniha do jisté míry navazuje na „postkomunistické“ Strážce občanského dobra z roku 2010. Přinejmenším v tom ohledu, že v jejím centru i tentokrát stojí mluvčí, jež s vervou a upřímnou vírou obhájí cosi docela hrůzostrašného.

Stručné dějiny Hnutí jsou v řadě ohledů téměř klasickou dystopií. Kulisy tvoří totalitně ovládaný svět; ústřední hrdinkou je zasloužilá bachařka v instituci, jejímž úkolem je vymývat mozky nedobrovolným „klientům“.

Hlavní půvab (lze-li takový výraz použít) spočívá v tom, že mluvčí, aniž by přestala šermovat dobrými úmysly a nadšeným popisem úspěchů, nezáměrně a nevědomky odhaluje nejen hrůznost systému, jehož je součástí, ale i svou vlastní pokřivenost. Problémem je naopak předvídatelnost. Základní

trajektorii lze odhadnout po pár stránkách, dál se bez velkých zvrátů a překvapení doplňují konkrétnosti.

Zřejmý je obecnější záběr Stručných dějin, stejně jako to, že tu jde víc o samotnou hrdinku než o systém, jehož je aktivní součástí. Oživení v sále nicméně vyvolává provokace, ke které je dnes zapotřebí mít kus odvahy; tedy alespoň v kruzích, ve kterých se autorka přirozeně pohybuje. V této dystopii totiž vládne Hnutí radikálních feministek a objekty kruté a ponižující převýchovy jsou muži i ženy, kteří se nedokázali zbavit zlovyků „starosvěta“. Typicky toho, že se mužům líbí hezké mladé ženy – a že se ženy naopak chtějí líbit mužům.

Mezi prózou a divadlem

Divadelní adaptace románů Petry Hůlové se poslední dobou objevovaly docela často. Novinkou je, že se do psaní dramatických textů pustila i samotná autorka: ve Švandově divadle se hrála její adaptace Betonové zahrady, pro Studio Hrdinů napsala Buňku číslo, v Meetfactory je pod názvem Strážci občanského dobra 2 k vidění divadelní pokračování románu, o kterém již byla řeč výše.

Stručné dějiny Hnutí se na pražská divadelní prkna dostaly trochu jiným způsobem, pro českého autora nezvyklým a nepochybně záviděníhodným. Hůlovou vyzval ke spolupráci německý režisér Armin Petras a inscenace vznikla jako koprodukce Divadla Komédie s činohrou Staatstheateru Norimberk. (Mimochodem, pražští diváci mohli před deseti lety vidět Petrasovu inscenaci A tančit! v divadle na Zábřadlí, tehdy ovšem podepsanou pseudonymem Fritz Kater.)

Herecké obsazení je smíšené, mluví se česko-německo-anglicky a představení bude střídavě k vidění v obou divadlech; německá premiéra se odehrála na komorní scéně Schauspiel Norimberk týden před tou českou v Komedii.

Hůlová je výborná vypravěčka a ve Stručných dějinách Hnutí tak dokáže docela účinně kompenzovat nejen předvídatelnost příběhu, ale i volbu trochu banálního cíle převýchovy. Hlavním zdrojem napětí je postupné rozevírání nůžek mezi tím, jak svět kolem sebe popisuje značně nedůvěryhodný vypravěč, a tušenou totalitní realitou.

Všechno je jinak

Jenže právě této přednosti se divadelní adaptace úplně zbavuje. Na žádný subjektivní pohled nedojde, na jevišti sledujeme čtveřici postav, dvě ženy a dva muže, kteří v sérii nejasně provázaných výstupů předvádějí to, o čem se původní vypravěčka zmiňovala.

Všichni čtyři herci jsou přitom „rovnocenní“ a podle nepříliš zřetelného klíče si dělí promluvy celé řady románových postav. Přičemž se stále oslovují svými skutečnými křestními jmény: říkají si Stephanie (Leue), Sarah (Haváčová), Felix (Mühlen) a Martin (Donutil). Výsledkem je nepřehledná, pramálo dramatická změt scén, které nikam nesměřují, neskládají se do příběhu a postrádají jakoukoli gradaci.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Bez znalosti románu navíc není příliš jasné, kdo v nich vlastně vystupuje a v jakém vztahu jednající postavy jsou. Typická je vypravěččina návštěva matky, odložené v domově důchodců. V předloze je toto setkání od začátku pečlivě připravované, a stane se tak hořkou deziluzivní pointou celé privátní linie. V inscenaci o matce nepadne ani slovo, takže dotyčná scéna v závěru „spadne z nebe“ a nemá šanci překročit meze vcelku triviálního výstupu staré nespokojené ženy.

Opatrností k nijakosti

Neobratný převod prózy do divadelní podoby však zdaleka není jediným problémem hodně nepovedeného kusu. Spolu s příběhem se totiž „rozplizne“ i celkový smysl.

Prvních pár minut se zdá, že se bude hrát na téma „neadekvátní odpověď na skutečný problém“. Projekci křiklavě sexistických reklam kontrastně vystřídají budovatelsky nadšené projevy převychovaných mužů, vychvalujících feministické Hnutí. Je to poněkud názorné, ale budiž.

Jenže pak následuje nejasné meandrování od jedné chytavější pasáže románu ke druhé. Muži i ženy se na přeskáčku ocitají ve vztazích téměř milostných i hierarchických, žárlí na sebe, tu a tam se ženy mění v bachařky, jindy se s nadšením hovoří o Hnutí. Kontext, v jakém se to vše odehrává, je přitom naprosto nezřetelný.

V románu Hůlová s nemilosrdnou logikou rozvíjí důsledky uchopení moci skupinou fanatiků. Při sledování představení se však nelze ubránit dojmu, že se sama polekala toho, k čemu došla, když si za příklad oněch fanatiků zvolila feministky. A že se v obavě, aby nepůsobila příliš antifeministicky, pokusila původní radikalitu trochu korigovat (možná i s ohledem na pověstně korektní prostředí německých kulturních institucí). Výsledkem je, že inscenace nevyznívá ani feministicky, ani antifeministicky – působí naprosto nijace. Paradoxně se ztrácí dokonce i původní antitotalitní osten.

Za paravánem

A do třetice všeho špatného. Stručné dějiny Hnutí jsou mizerné i po čistě divadelní stránce. Režie nepřijde s ničím, co by stálo za zmínku, a herci, postrádající oporu v jasně určených postavách nebo situacích, spíš jen snaživě ilustrují to, co se v té či oné scéně odehrává.

Jako odstrašující příklad lze opět použít výše zmíněnou návštěvu u matky: když se její představitelka dobrých deset minut soustředí primárně na to, aby předváděla co nejrealističtější třas ruky, vyhlíží to skoro ochotnický. Pasáží, ve kterých se inscenace s obtížemi potýká se základními požadavky profesionálního divadla, tu však je více (včetně toho, že hercům často není moc rozumět).

Režisér Armin Petras se také obezřetně vyhýbá provokativním dryádníckým scénám: všechny erotické a sexuálně ponižující výjevy se odehrávají vskrytu za paravány nebo v bezpečném náznaku. Vzhledem k tomu, jak často a s jak odpudivými detaily nakládá předloha s pornografií, masturbací či povadlou tělesností figurantek 60+, je to podivné, ne-li přímo směšné.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Marné naděje

Žalostně dopadne i několik pokusů o ironické zcizování (třeba když jeden z herců hledá v publiku starší ženu, která by se na jevišti svlékla) a nic nevylepší ani občasná snaha o klaunérii. Vtipná scénka, při které si herec, pronášející oslavný projev, nejprve otočí pultík obráceně a pak si do něj dosti klopotně sedne, by se hodila spíš do postarší televizní estrády. Divadlo Komédie pěstuje společensky angažovanou tvorbu cíleně, důsledně – a sympaticky přitom nabízí nezvykle široké názorové i žánrové rozpětí. Od Zábranského Konzervativce, přes Hábův levičácký výklad Ibsena až po nedávnou machiavelliiovskou variaci čerstvých absolventů DAMU.

Hra renomované prozaičky, navíc nastudovaná v česko-německé koprodukcí (což zdaleka není běžný jev) budila velké naděje. O to větší je zklamání: tak nijakou a celkově zbytečnou inscenaci aby pohledal.

Převýchova mužů radikálním feminismem. Divadelní adaptace románu Hůlové se nepovedla

Marie Reslová

6. 4. 2019, Aktuálně.cz

Dystopickou vizi společnosti, kterou ovládly radikální feministky a kde odbornice na převýchovu "zvyšují IQ mužským penisům", líčí loňská kniha Petry Hůlové nazvaná Stručné dějiny Hnutí.

Nyní dostala divadelní podobu. Inscenace obsazená českými a německými herci v režii Němce Armina Petrase měla premiéru v pražském Divadle Komédie. Vznikla jako koprodukce Městských divadel pražských s Činohrami Státních divadel v Norimberku a Stuttgartu.

Petra Hůlová ve své próze domýšlí známé feministické postuláty ad absurdum. Vítězné Hnutí, které na těchto tezích založilo svou ideologii, buduje totalitní společnost s promyšleným systémem represí a výhod. Muži, kteří se nechtějí nebo nemohou vzdát představy, že sexuální přitažlivost ženy souvisí s její krásou či věkem, jsou nuceni podstupovat bizarní "léčebné procedury", například masturbaci nad fotografiemi starých žen.

Z téhož důvodu je nepřipustné, aby se ženy krásily, neboť "esteticky se do p*dele neleze". Univerzálním oblečením je tepláková souprava.

Vše se odehrává v takzvané Instituci, převýchovném zařízení, jehož režim připomíná vězení či koncentrační tábor a které se příznačně nachází v objektu bývalých jatek a masokombinátu. Kniha je stylizována jako vyprávění jedné z jeho zaměstnankyň.

Autorka šťavnatě popisuje zdejší systém a spoustu obludných pikantních detailů, které se často týkají funkce či dysfunkce pánských pohlavních orgánů během příslušných léčebných postupů. Co je

důležitější: Hůlové se podařilo ukázat zvrácené myšlení vypravěčky, osoby, která ideologii Hnutí a systém léčebny přijala natolik za své, až je považuje za normální, dokonce v nich spatřuje seberealizaci a "žije svůj sen".

Trojazyčný hlavolam

Stručné dějiny Hnutí jsou útlá kniha, sto osmdesát stran malého formátu, spíš novela než román. Děj se většinou točí v kruhu kolem drobných konfliktních situací s "klienty" a každodenního provozu Instituce.

Není tu nic skutečně dramatického, nejsilnější momenty textu tvoří popisy vzbuzující nutkavý pocit ošklivosti a úžas nad praktickou aplikací feministických idejí, obrazy plné sarkastické nadsázky a obnažených penisů - to se na divadelní scénu nepřenáší snadno.

Hůlové svébytný jazyk a jeho úderné věty ("Vaše povadlé č*ráky jsou pěstí do oka evropské humanity") odkazují nejen ke komunistické totalitě, ale také k newspeaku evropské byrokracie a všemožným intelektuálním klíšé.

V adaptaci Armina Petrase však řeč padla za oběť trojazyčnosti. Herci Sarah Haváčová a Martin Donutil používají češtinu minimálně, Stephanie Leueová a Felix Mühlen z norimberské činohry se v delších promluvách obracejí k publiku ve své mateřštině, ale dobrá třetina herecké komunikace jinak probíhá v angličtině. Ta není, na rozdíl od němčiny, tlumočena titulky.

Přeskakovat z jazyka do jazyka, od poslechu k titulkům není snadné. Chvilí trvá, než si divák zvykne. Než mu dojde vtip nebo je schopen ocenit vytríbený novotvar či formulaci, herci už jsou o několik replik dál.

Co zbývá

Na jevišti stojí dvě ženy v asexuálních mundúrech - Sarah a Steffi, které zastupují zaměstnankyně instituce, a dva muži - Martin a Felix, jejich "klienti", kteří jsou podrobováni převýchově. Postavy nesou jména svých hereckých představitelů.

Koláž trochu chaoticky poskládaných situací z knihy čas od času protíná energická kolektivní kreace na hit Believe od zpěvačky Cher.

Vzhledem k tomu, že jsme připraveni o požitky z jazykové prezentace idejí Hnutí a komunikace mezi personálem Instituce a jejími oběťmi, víceméně přihlížíme ilustraci feministických tezí a převýchovných metod. Byť je herecky naplněná nesporným nasazením, povážlivě se dotýká košilaté trapnosti.

Na horizontu sledujeme na začátku připomínku "starosvěta" - promítaná koláž ze sexistických reklam, v nichž má odhalené ženské tělo přitáhnout pozornost a zvýšit prodej výrobku. Poté následuje součást léčebných procedur, které mají zformovat "novou", lepší společnost: běžící ženské nohy s plandajícími stehny nebo galerie ženských portrétů 60+. Ta má muže přesvědčit, že ženy jsou milování hodné v každém věku, neboť to, na čem záleží, je přitažlivost jejich nitra.

Na scéně se povaluje hadrová panna v životní velikosti připomínající známou sexuální pomůcku. Jeden muž s ní odchází za paravan, aby dosáhl vyvrcholení. Jenže se ukáže, že úspěšnou masturbaci pouze předstíral. Těžké přistoupit na tento druh humoru.

Další epizoda se odehrává v Komunitním centru pro převýchovu žen, kde Steffi zkouší trenažér testující vzrušivost žen při setkání s muži. Výsledek je nepřekvapivý: dámy více vlhnou při imaginárním kontaktu s nositeli anglosaských jmen než s muži jménem Lubomír či Josef. Nejmenší úspěch má logoped Jiří se zálibou v rybaření.

Na osobní příběh vypravěčky, který, byť ne dořečený, může čtenář sledovat v próze, režisér Petras ve scénické adaptaci téměř rezignuje. Výjimkou je závěrečné setkání Steffi s matkou v pečovatelském domě, což patří k nejsilnějším momentům inscenace. Tady režie konfrontuje předcházející odlidštěnou, systémovou komunikaci Instituce s důvěrným okamžikem mezi nemocnou ženou a její dcerou.

Limity spolupráce

Je užitečné pokoušet se o koprodukce se scénami ze sousedních zemí. Režisér Armin Petras navíc patří k etablovaným tvůrcům, jeho práci mohou znát návštěvníci každoročního Pražského divadelního festivalu německého jazyka.

V tomto případě se ale zdá, že výsledek výrazně limitovala ne zcela uvážená dramaturgická volba.

Hůlové kniha je zajímavou součástí autorčiných kousavých, sarkastických a sebeironických sociálních analýz a společenských reflexí, kterými se ve svém literárním díle zabývá kontinuálně. Ale už při čtení této dystopické fikce jsou zjevné povrchnost a tezovitost Hůlové vize, které scénický převod ještě obnažil, zatímco potlačil to zdařilé: fabulační lehkost a jazykovou obratnost.

PETRA HŮLOVÁ A JEJÍ SOUBOJ POHLAVÍ: SJEDEME TO JEŠTĚ JEDNOU

Josef Chuchma

11. dubna 2019, art.ceskatelevize.cz

Námět z loňského románu *Stručné dějiny Hnutí* přetavila Petra Hůlová do divadelní hry. Byla nastudována v česko-německé koprodukcí a uvádí se v pražském Divadle Komedie a ve Státním divadle Norimberk.

Stručné připomenutí románu: jeho vypravěčkou je Věra, pracovnice Instituce Hnutí. Tato organizace na pracovištích zvaných Obroda převychovává muže i ženy za použití specifických metod pro náležitý život v novosvětě. V něm již nepůjde o vzhled a věk partnerů, nýbrž jen a pouze o duši, to jediné si budeme na druhém cenit. Muž už nebude na ženu hledět jako na objekt fyzické touhy. A žena nebude takové choutky podporovat tím, že by se například líčila. Tyhle pro Věru přežité modely náleží ke starosvětu, který nutno vymýtit. Nepřítelem stále expanzivnějšího Hnutí jsou ovšem Strážci mužskosti, uchylující se k terorismu – a Hnutí se rovněž neštítí násilí při prosazování zásad novosvěta. Akce rodí protiakci.

V divadelní podobě získaly *Stručné dějiny Hnutí* (v Norimberku se hrají pod názvem *Eine kurze Geschichte der Bewegung*) podstatně jiný tvar, zatímco ideová podstata zůstala. Na jevišti se vyskytují čtyři postavy přibližující dějiny Hnutí. Jejich jména se ztotožňují s křestními jmény herců a hereček: Sarah (Haváčová), Stephi (Stephanie Leue), Martin (Donutil), Felix (Mühlen). Tedy dva zástupci Česka, dva Německa. Repliky se na diváka valí tu v němčině, tu v angličtině, a také v češtině (v té nejméně). V horní části jeviště běží titulky, ale v pražské Komedii byly – alespoň při premiéře – promítány dost nešikovně: projekci umístili nedaleko světelné rampy, takže kontrast projekce byl chabý; a když se k tomu občas přidal divadelní kouř, nedaly se titulky číst vůbec. Důvodem odsunutí titulků do divácky nevstřícných míst byla potřeba nerušit projekce, které se za hereckým kvartetem promítají. Projekce ukazují například typické sexistické reklamy starosvěta, anebo tváře šesti žen nad šedesát let, jež mají v převychovávaných mužích vyvolávat obdobně intenzivní chtíč, jako kdyby se dívali na mladé „maso“.

Kvarteto je navlečeno do hodně nevábných šedých, asiatsky spartánských mundúrů, které během zhruba osmdesáti minut inscenace dostanou řádně zabrat. Haváčová, Leue, Donutil a Mühlen se v nich válejí, potřísní je (jogurtem). Expresí střídá expresi, důraznou mluvu křik až řev, akce stíhá akci. Pro vulgaritu a různé ztopoření či kopulativnosti se tady nejde daleko. Nasazení protagonistů je intenzivní, vpravdě „německé“. Z kvarteta se na jednu stranu mírně vymyká Martin Donutil, u něhož se dostane i na polohu zírajícího a pozorujícího blouda (můžeme ji znát už třeba z provázkové inscenace *Amerika*, v níž má hlavní roli), na druhém pólu vibruje herecká řezba Stephanie Leue. Co však naplat: kvarteto sice provozuje hard core, projev hlučný, razantní a odhodlaný, ale pojednávající téměř o ničem.

Problém inscenace leží v základech, v ideové stavbě románu. Dystopie Petry Hůlové přitakává feministickému náhledu na ženu jako plnohodnotného člověka, nikoliv na ženu coby „jen“ ženu;

současně kriticky pohlíží na krajní, ad absurdum dohnanou realizaci ušlechtilých principů. „Teoreticky“, obecně lidsky je to posazené správně, s kritickou angažovaností, jenže prakticky, coby apel, nefunguje ani román, ani adaptace. Proč? Protože celek nesměřuje nad dané teze, zůstává u rozvinuté ilustrativnosti, u intelektuálního mnohomluvného cvičení nakonec vzrušivého a přínosného asi jako paralelní historie – takové co by kdyby, zatímco palčivé problémy doby krácejí jinudy. Divadelní verze Stručných dějin Hnutí je pro autora recenze přece jen o něco snesitelnější než kniha díky tomu, že živí herci obalují teze konkrétním lidstvím a ironií, kdežto v knize vše odvisí od vyprávění únavné aktivistky Věry.

Jako celek je ovšem inscenace značným zklamáním bez ohledu na užitečnost konfrontace s německými tvůrci v čele s renomovaným režisérem Arminem Petrasem. Petra Hůlová napsala pro divadlo původní hru Buňka číslo, kterou předloni a vloni uvádělo pražské Studio Hrdinů. Pro pražskou Meet Factory vloni adaptovala svůj román z roku 2010 Strážci občanského dobra. Obdobně jako u Stručných dějin Hnutí, jedná se o texty občansky angažované, kromě jiného i politické. Významový posun, který autorka provedla u adaptace Strážců občanského dobra, kdy postavy nechala oproti knize zestárnout a konfrontovala je s aktuální společenskou atmosférou na konci druhého desetiletí nynějšího století, byl zajímavým divadelním příspěvkem a příslibem pro inscenaci Stručných dějin Hnutí. Bohužel časově nepatrný odstup adaptace od této knihy kvalitativně nepřinesl nic než expresivní otisk prózy, která v bibliografii letos čtyřicetileté spisovatelky nepatří ke stěžejním.

Marný boj věšáků na bikiny

Autor: Dominik Melichar

29. 4. 2019, divadelni-noviny.cz

Petra Hůlová svou zatím poslední prózou (román je pro toto dílo vsutku nadsazený výraz) Stručné dějiny Hnutí a její následnou dramatizací pro Městská divadla pražská v koprodukcí se Státními divadly v Norimberku a Stuttgartu dokázala dvě věci. Tou první je skutečnost, že zavedeným a dosud originálním autorům po nějaké době nakladatelé vydají cokoli bez ohledu na kvalitu. A tou druhou je fakt, že ne všechno, co se v divadle udělá v zahraničí, je automaticky špička divadelní tvorby.

Otázka postavení žen ve společnosti a chybějící celospolečenská erudovanost o tom, co to vlastně je feminismus, Petru Hůlovou štvě, a tak napsala Stručné dějiny Hnutí. Námět je rozhodně pozoruhodný. Zakladatelka Hnutí Rita se ještě jako malá holčička podivuje nad hromadou reklamních billboardů s pózujícími téměř nahými ženami. To je i naše realita. Rita ale nezůstane jen u údivu a brzy začne s teroristickými činy, které postupně vedou k revoluci, v níž na vrcholu společenské hierarchie stanou ženy a prasáctí muži se dřív nebo později musí podvolit takzvané převýchově v takzvaných Institucích. Cílem je, jemně řečeno, aby muž neslintal nad ženskou krásou, ale nad jejím intelektem a zkušenostmi. Krásná utopická představa, na kterou má spisovatelka právo. Její zpracování však hraničí

spíše s instruktážní příručkou. Popisuje sedm fází převychovy mužů z povrchních jedinců bažících jen po ženské kráse v jedince, které už nevzruší vůbec žádná žena, ale zato jsou schopni obdivovat každou nehledě na věk a množství podkožního tuku. Vyprávění končí závěrečnou zkouškou, v níž někteří muži uspějí, jiní ne. Toť vše. Zábavné to není a obohacující taky ne.

Režisér Armin Petras zcela pominul i to málo, co z předlohy dělalo aspoň „učitelnou knihu“. Tedy vypravěčskou zručnost a jedinečný charakter hlavní hrdinky, jež byla vzhledem k typizované stafáži všech ostatních postav, nebo spíš figurantů, jedinou propracovanou postavou knihy. Jenže ve ztvárnění Stephanie Leue o důsledné kresbě charakteru nemůže být řeč. Oděná v asexuální mundúr (jako ostatní figury) naprosto náhodně mění nálady, jednou je zasmušilá, aby následně vybuchovala v nefalšované nadšení.

Pro ČRo Vltava se Petras vyjádřil, že u Hůlové oceňuje především humor, který mu připomíná Jaroslava Haška. Německé překlady Haškových próz musí být vsutku mizerné, neboť v případě těchto dvou autorů nelze mluvit ani o vzdáleném příbuzenství, natož o paralele. Humor inscenace tkví především v dynamickém střídání jazyků, jimiž se na jevišti hovoří. Zde je nutno smeknout před schopnostmi všech čtyř herců, zejména tedy těch českých, kteří v mžiku přecházejí z češtiny do angličtiny, potažmo do němčiny. Postavit na tom celou inscenaci je ale trochu málo. Humorné přišlo tvůrcům asi i potýkání se mužů (Martin Donutil a Felix Mühlen) s jednotlivými fázemi převychovy. Například v tuze vtipné scéně jako ze středoškolské akademie, kdy je náhle odhaleno, že muž ukájející se za paravánem masturbaci jen předstírá. Režie však byla ještě šokantnější – a to zejména ve střídání mikrocének připomínajících silvestrovské estrády s diskomomenty a neuvěřitelnými odchody herců. Když je režisér potřeboval dostat z jeviště, prostě nechal jednu postavu říct (parafrázují): Pojd', půjdeme pryč.

Shrnutí: Próza Stručné dějiny Hnutí je ploché a teovité literární dílo. Jeho velká myšlenka zkušenou autorku strhla ke zkratkovitosti a k úmorné snaze vyjádřit se k feministické otázce na úkor propracované románové výstavby, na niž jsme u ní byli dosud zvyklí. Může se stát. Ve zcela zbytečné adaptaci pro jeviště se však ztrácí i ta troška zajímavého. Dokonce tu chybí i ten už v předloze poněkud povrchní důraz na novou éru, v níž ženy konečně nejsou vnímány jako věšáky na bikiny, nýbrž myslící bytosti, což bych jim ze srdce přál.

5) NEVIDITELNÝ

Osudovost arivismu

Jan Císař

14. 4. 2019, Lidové noviny

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Martin Františák nastudoval na scéně Rokoka Městských divadel pražských divadelní adaptaci prózy Jaroslava Havlíčka Neviditelný z roku 1937. Titul je známý i z dvojího filmového zpracování, naposledy Jiřího Svobody pod názvem Prokletí domu Hajnů.

V první polovině stávající divadelní sezony se zrodilo na některých pražských scénách několik představení, která s vědomím a znalostí výbojů divadla od moderny až po dnešek usilují o to vyprávět – jak to ostatně divadlo činí od svých počátků – příběh individuality ve světě.

Městská divadla pražská Kushnerovými Anděly v Americe otevřela toto směřování na vysoké úrovni a inscenací Neviditelného se zřejmě snaží v tomto duchu pokračovat. Tímto románem získal jeho autor Jaroslav Havlíček v roce 1937 v širší veřejnosti ohlas jako úspěšný prozaik. Využil v něm napětí mezi ironickým skepticismem a racionálním kalkulem vypravěče a iracionálními osudovými silami k stvoření četby napínavé pro čtenáře a přitom tematicky svým širokým záběrem originální a náročné.

Opírá se nepochybně o epiku jako dějové výpravné vyprávění podané v příčinných, časových a prostorových souvislostech, aby zároveň pojetím hlavní postavy Petra Švajcara, jenž jako syn z chudé rodiny vstupuje do bohaté rodiny vlastníci továrny na mýdlo, v poloze vypravěče všech událostí a současně analytika svého konání, jež zároveň nemilosrdně analyzuje, vytvořil bohatě strukturovaný prozaický tvar.

Realistický obraz měšťanské rodiny

Havlíček takto kreslí sociologicky vrstevnatý realistický obraz prostředí měšťanské rodiny, z něhož vyrůstá hlubinný pohled do nitra postav, jenž má patřičnou dávku typizace, kterou Marie Málková jako prateta Karolína vede k působivému obrazu ženy zastávající neúprosně jistoty rodinného řádu. Zejména v druhé části inscenace, kdy její efektní a v něčem až bizarní kostým zesiluje její roli samovládkyně rodiny a pedantického zastánce pravidel, která nedá dopustit na svého synovce Cyrila, jehož vychovala. Tento její synovec je ztělesněním prokletí rodiny Hajnů, neboť postižen šílenstvím se domnívá, že vynalezl pilulky na neviditelnost, a je přesvědčen, že je neviditelný. Milan Kačmarčík, v černém společenském oblečení, předvádí především s jistou dětskou hravostí a spokojeností jeho vstupy do nejrůznějších důvěrných situací členů rodiny. Což vyvrcholí svatební nocí Petra Švajcara a jeho manželky Soni. Neviditelný je uchvácen obnaženou Soňou, začne ji pronásledovat a dokonce se ji pokusí znásilnit.

Havlíček ve svém epickém textu pomocí pozoruhodných metafor a jazykových obrátů evokuje stísněnou a místy až děsivou rodinnou atmosféru, jež se stává dominantním principem první části inscenace, končící tím, že Hugo Hajn, otec Soni a majitel továrny, jehož Miloslav Mejzlík obdařil

vládnou a přátelskou snášenlivostí, rozhodne neodvolatelně, že Cyril musí z domu, a prateta Karolína obviní Petra Švajcara, že za tuto katastrofu svou touhou vládnout může.

Naprosté ztroskotání všech postav

Začíná druhá část představení, v níž se inscenace a její tvůrci snaží scénicky uchopit témata, jež sděluje románová předloha především způsobem, jímž je napsána postava Petra Švajcara. Proto posouvá do popředí jeho zápas o syna, jež porodila jeho žena Soňa. A pokouší se tak alespoň do jisté míry nabídnout divákovi v Petru Švajcarovi postavu ctižádostivce, jenž jde za svým cílem přes mrtvoly. Jenže to není z různých příčin lehké. Především: v první části je Petr Švajcar poměrně sympatickým mladým mužem, jenž v té dusné atmosféře působí osvěžujícím dojmem. V druhé části je svrchovaným pánem. Ale jeho role arivisty, ctižádostivého povýšence, z něj v představení nedělá ani vypravěče, ani nositele jednání rozvracejícího rodinný řád. Jistěže bojuje o svého syna – nemluvně, jehož matka zešílela; zamilovala se do Cyrila, a považuje jej za otce svého potomka.

Na tento boj se v druhé části zaměřuje pozornost dramaturga Havlíčkova textu Martina Velíška i režiséra inscenace Martina Františáka. Od samého začátku v postavě Soni zdůrazňují její hypersexualitu. V jejím vztahu k Petrovi, budoucímu muži, jsou především patrné její sexuální touhy. A v druhé části se tato její posedlost přenáší na Cyrila. Petře Tenorové tak připadá velmi nesnadný úkol: stále znovu, ale jinak předvádět šílenství své postavy, v jejímž chování nechybí zpočátku jakýsi infantilismus. O to více pozitivněji vystupuje do popředí Katy, mladá, energická, pohledná, oddaná společnice Soni, která se stane milenkou Petrovou a vzornou matkou narozeného dítěte.

Zkrátka a dobře: inscenace pokračuje vyprávěním o rozpadu rodiny postižené šílenstvím, kterému nemůže zabránit ani nově příchozí silná individualita Petra Švajcara. Je to naprosté ztroskotání všech postav, absolutní prohra. A arivismus – ten starý, kdysi daleko více používaný pojem pro ambiciózního, někdy i bezohledného jedince, jehož nazýváme kariéristou, který je ochotný a schopný nasadit cokoli, jen aby dosáhl svého cíle – tu nabývá rozměru naprosté katastrofy.

Neviditelný v Rokoku: Soňa, Soňa, Soňa...

Soňa Hanušová

25. 4. 2019, kulturio.cz

Divadlo Rokoko uvedlo v režii Martina Františáka adaptaci románu Jaroslava Havlíčka Neviditelný. Dramatizace se ujal Martin Velíšek a jedná se o první jevištní uvedení Neviditelného vůbec. Ač román vyšel v roce 1937, téma šílenství, touhy po moci a nefunkční rodiny není neznámé ani dnes. Herci v Divadle Rokoko tak rozehrávají temný příběh, v němž nevíte, kdo je kladným a kdo záporným hrdinou.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Pokud vám spisovatelovo jméno na první dobrou nic neříká, vzpomeňte na Petrolejové lampy. Jaroslav Havlíček byl mistrem psychologické prózy první poloviny 20. století. Ponurost jeho tvorbě možná dodal i fakt, že se zúčastnil bojů za první světové války a že jeho syn zemřel na zánět mozkových blan. Ať už tyto události ovlivnily Havlíčkovu spisovatelskou činnost doopravdy, nebo jen zdánlivě, je jisté, že téma nemoci se prolíná celým jeho dílem. Stejně tak je motivem jeho románů i nešťastné rodinné zázemí.

Hlavní hrdina Petr Švajcar je pragmatik jdoucí si pevně za svým cílem. Ať mu osud hází pod nohy sebevětší klacky, vždy si s nimi hravě poradí a najde novou cestu, kterou kráčí. Zachovává si tvář, nepodléhá emocím. Je mu vyčítána chladnost a citová vyprahlost. Když je rozrušen, jeho uklidňující mantra zní: „Chleba, chleba, chleba.“

Nahlas ji Petr Konáš, představitel Švajcara, využije jen dvakrát, o to častěji pak v první části opakuje jméno své snoubenky Soni. Nejspíš to mělo vyznít chlácholivě, asi jako když mluvíte na koně, ovšem nervově labilní Soňu to vůbec neuklidnilo. A není divu. Když byli na jevišti jen sami dva, takže bylo jasné, kdo s kým hovoří, a on ji přesto oslovil v každé větě dvakrát, chtělo se i mně vyskočit z kůže. Nebo aspoň ze sedačky. Ať už mělo oslovení konejšit nebo zdůraznit naléhavost Petrových slov, nepovedlo se. Jinak Konáš zahrál cílevědomého Švajcara velmi dobře a bylo těžké určit, zda je zlosynem, nebo obětí. Jako jediná z postav si také po celou dobu udržela jasný směr.

Petra Tenorová roli Soni zvládla snad ještě lépe. Vývoj postavy od vyklepaného uzlíčku nervů, který má ze strýce Cyrila hrůzu, po šílenou divoženku prohlašující, že je Cyril jejím milencem a otcem dítěte, nebyl sice postupný, spíše skokový. O to viditelnější rozdíl mezi oběma polohami však byl. A s obojím si Tenorová poradila skvěle.

Zmíněný Cyril (Milan Kačmařík), podle jehož postavy jsou román i inscenace pojmenované, je Sonin strýc „zatížený“ duševní nemocí. Myslí si, že je neviditelný, a pokud se podle toho ostatní nechovají, dělá scény. To zpočátku nebylo patrné – jakmile Cyril vešel do místnosti, všichni otáčeli hlavu. Ovšem ne jako by jej neviděli, ale jako by jej záměrně ignorovali. On pak poskakoval mezi nimi a působil, jako by naopak chtěl být viděn, strhnout pozornost na sebe. Tento drobný rozpor však výrazně neubíral na Kačmaříkově výkonu.

Zmíněný Cyril (Milan Kačmařík), podle jehož postavy jsou román i inscenace pojmenované, je Sonin strýc „zatížený“ duševní nemocí. Myslí si, že je neviditelný, a pokud se podle toho ostatní nechovají, dělá scény. To zpočátku nebylo patrné – jakmile Cyril vešel do místnosti, všichni otáčeli hlavu. Ovšem ne jako by jej neviděli, ale jako by jej záměrně ignorovali. On pak poskakoval mezi nimi a působil, jako by naopak chtěl být viděn, strhnout pozornost na sebe. Tento drobný rozpor však výrazně neubíral na Kačmaříkově výkonu.

Neviditelný v Rokoku má pomalejší rozjezd, kdy je nutné se seznámit se všemi členy rodiny a vzájemnými vazbami, hned nato se ale rozehrává děsivý kolotoč událostí, které dovedou k šílenství skoro každého, nejen Soňu. Ke konci tempo opět zvolní, je třeba bilancovat. Tak co, vyplatilo se Petrovi jít si za svým? Získal, co chtěl? Neřekla bych.

Co tak přitahuje na Neviditelném?

Josef Chuchma

13. května 2019, divadelni-noviny.cz

Je trochu s podivem, že román Jaroslava Havlíčka Neviditelný, poprvé publikovaný roku 1937, byl pro divadlo zadaptován až v roce 2019. Už roku 1965 přitom zrežíroval Jiří Bělka stejnojmenný televizní film, pro kina natočil o dvacet tři let později Jiří Svoboda Prokletí domu Hajnů. Havlíčkova psychologická próza nepřestává být zajímavá ani pro nakladatele: v posledních letech vyšla hned třikrát (2006, 2012, 2016).

Vůbec první divadelní adaptace, vytvořená pro Městská divadla pražská Martinem Velíškem, se přitom časově potkala s vydáním adaptace rozhlasové, kterou v režii Lukáše Hlavici připravily Marie Nováková a Renata Venclová. Není jistě náhodou, že táž Nováková je současně dramaturgyní inscenace uváděné v divadle Rokoko.

S podivem je dosavadní opomíjení Neviditelného zejména vzhledem ke scéničnosti Havlíčkova vyprávění. Například Marie Mravcová v obsáhlém komentáři k vydání v České knižnici (2006) vypočítává některé formulace, které v románu odkazují k divadelní scéně (...) a hereckému výkonu. Jaroslav Havlíček – autor a režisér v jedné osobě, režisér lživých, trapných, groteskních, rodinně-rituálních, předstírávých, erotických i patologických výjevů – nezanedbává, píše Mravcová, ani ryze jevištní prostředky. Připomeňme si například erotický výjev se zrcadlem, které odráží půvaby obnažené mladé ženy vybízející manžela k laskání a ve kterém se současně zjeví slizce chtivá tvář bláznivého strýce.

Rozhlasová dramatizace (2 hodiny 47 minut) je téměř tak dlouhá jako adaptace divadelní (3 hodiny 15 minut včetně přestávky), ovšem ve stopáži se pochopitelně nemohou rovnat nedávno vydané audioknize od vydavatelství Audiotéka – nahrávka trvá rovných dvacet hodin. (A aby těch tvůrčích vazeb nebylo málo, kompletní Havlíčkův text načetl Jiří Schwarz, jenž v inscenaci MDP hraje Kunce, rodinného přítele Hajnových.) Uchopení Novákové a Venclové není Velíškově adaptaci vzdáleno, ačkoli každé z nich samozřejmě respektuje své určení, přičemž obě dramatizace jsou románu věrnější než Prokletí domu Hajnů. Martin Františák, který má už leckteré zkušenosti s českou realistickou a psychologickou klasikou i přímo s Havlíčkem (před pěti lety v Divadle Petra Bezruče režíroval adaptaci jeho prózy Petrolejové lampy v dramatizaci Martina Velíška a Ivana Rajmonta), zinscenoval v Rokoku Neviditelného jako expresionistický téměř horor, zejména ve druhé části.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

75/161

Expres v románu ostatně kompenzuje nutnou psychologickou redukci, na niž adaptace musí přistoupit. Určité psychologické zploštění je zprvu patrné zejména u postavy inženýra Petra Švajcara, který přijíždí z Prahy do Jesenice dobýt postavení a majetek skrze manželství se Soňou, dcerou tamního továrníka Huga Hajna. Petr Konáš to má v roli Švajcara tak těžké proto, že Neviditelný je inženýrovým monologem, v němž obnažuje svá hnutí mysli, svoji hru se světem, která nakonec dožene i jeho. Konášův výkon a význam postavy rostou s postupujícím příběhem: teprve ve sledu bizarních a trýznivých scén se může projevit jeho skutečná povaha. Obdobně nesnadné to má Petra Tenorová v roli zešílevší Soni. V románu onu mladou dámu pronásleduje množství obav, které působí racionálně i iracionálně zároveň – púda se tedy připravuje. Kdežto v inscenaci Soňa do šílenství spadne takřka rázem. Tenorová tento přesmyk ale herecky ustojí a obdobně jako u Konáše její výkon během večera graduje.

Velíšek s Františkem sázejí na dramatickosti příběhu a akcentují nadčasové etické otázky a principy jednání: boží mlýny melou, promyšlené kalkulování se ziskem se může zatraceně zvrtnout, každý člověk má dvě strany. Román se odehrává ve dvacátých letech minulého století, scéna a kostýmy sice evokují dobu minulou, ale s časovou nekonkrétností, ve stylu obecnějších „starých časů“. V tomto kontextu je ovšem minisukně služebné Katy dost mimo a projev Sáry Affašové v této roli by v několika pasážích měl být zbaven kabaretních rysů. Naproti tomu Miloslav Mejzlík coby Hugo Hajn a Marie Málková jako Sonina prateta Karolína poskytují svým postavám kvality, které si s Havlíčkovými figurami nezadají, byť Mejzlík s Málkovou nevybudovali Huga a Karolínu z týchž ingrediencí co romanopisec. A ještě něco k evokaci minulosti: jazyk toho románu přece jen stárne, stává se mírně archaickým. Ale zatímco při knižním vydávání může mít věrnost dobovému lexiku smysl, u dramatizace nevidím důvod, proč zachovávat v infinitivech koncovku -ti, zejména když se tak děje víceméně nahodile.

Havlíčkův román se na rozdíl od řady jiných „čítankových“ meziválečných děl české literatury těší setrvalé pozornosti. Proč? Inscenace v Městských divadlech pražských, která mezi premiérovými tituly této sezony náleží k těm vydařeným, poskytuje jednu z možných odpovědí: vzdor dobovým reáliím zůstává Neviditelný strhujícím příběhem o malosti, bezskrupulóznosti a o temných stránkách duše.

Neviditelná smyčka: dvě premiéry

Saša Hrbotický

17. 4. 2019, Deník N

První dubnový víkend přinesl v divadlech V Řeznické a Rokoko dvě pozoruhodné novinky.

V obou případech jde o první česká uvedení a navzdory odlišné tematice také o vytyčení cest, jimiž by se mělo ubírat dnešní mainstreamové divadlo.

Zatímco v Řeznické režisér Jakub Nvota nastudoval hru Ve smyčce současného amerického dramatika Matthewa Lombarda, v Rokoku inscenoval Martin Františák adaptaci psychologického románu Neviditelný od Jaroslava Havlíčka. Obě představení nabízejí divácky přístupnou, inteligentní alternativu k bulvární a muzikálové nabídce privátních scén v centru Prahy.

PŘÍBĚH RODINNÉHO ŠÍLENSTVÍ

Městská divadla pražská chrlí pod novým vedením jednu premiéru za druhou, jejich úroveň je střídavá. Pod nejčerstvější novinkou, adaptací románu Neviditelný od Jaroslava Havlíčka, je podepsán hostující režisér Martin Františák.

Téma touhy po společenském vzestupu, která narazí na hradbu rodinného šílenství, dostalo na scéně Rokoka podobu atraktivní, hororové, ale také notně přexponované podívané.

Zatímco Havlíčkovy Petrolejové lampy se kromě nezapomenutelné filmové verze dočkaly celé řady jevištních podob, autorův vrcholný román Neviditelný byl sice převeden do televizní i filmové verze, na jevišti se však poprvé objevuje až teď. Autor divadelní adaptace Martin Velíšek neomylně vycítil velký dramatický potenciál předlohy. Temný příběh o manželství ctižádostivého mladíka, jenž se přiřazení do movité, leč kletbou šílenství zatížené rodiny, poskytuje atraktivní látku, barvitý děj i plejádu dobře napsaných postav.

Velískova dramatizace zachovává všechny důležité motivy. Díky tomu divák sleduje plnokrevné drama inženýra Petra Švajcara, jenž vyšel z velmi nuzných poměrů, tím urputněji se však snaží postoupit na společenském žebříčku. Šanci vidí ve sňatku se Soňou Hajnovou, dcerou majitele továrny na výrobu mýdla. Jenže nad Soninou rodinou se vznáší přízrak šílenství. Po starosvětské vile se volně prochází továrníkův choromyslný bratr Cyril, nad nímž drží ochrannou ruku pošetilá teta Karolína. U senzitivní Soni se velmi brzy začnou projevovat příznaky neurózy a s Petrovým neurvalým vpádem do ustrnulého panoptikálního světa Hajnových se navíc v šílenci Cyrilovi probudí agresivní sklony. Cesta k tragédii se tak neodvratně otevírá.

Zatímco v Havlíčkově románu je atraktivní látka účinně tlumena věcností, realismem i lehkým cynismem ústředního hrdiny, Františák jde ve své inscenaci úplně opačnou cestou. Libuje si ve vytváření až dryáčnický hororové nálady a v naturalismu sexuálních scén. Ve více než tříhodinovém jevištním opusu nenachází prostor pro minutu zklidnění, ztišení. Bez ustání hrne na diváky těžký náklad expresivity, která se projevuje v hereckých výkonech, v použití pestrého hudebního doprovodu i v práci s nápaditou scénou, kde pozornost upoutá otáčející se prosklená krychle. Ta se podle situace stává některým z pokojů Hajnovy vily nebo místností v továrně.

JE TU NĚKDO NORMÁLNÍ?

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Všeho jako by tady bylo až příliš. Petra Tenorová v roli Soni žene do krajnosti charakter neurotické naivky, zmítající se mezi diblíkovským třeštěním a stupňovanou nervozitou. Ve druhé polovině představení herečka zaujme strhující exhibicí hlubokého Sonina propadu za hranice psychické normality. Starý Hajn v podání Miloslava Mejzlíka a především rodinný přítel Kunc Jiřího Schwarze jsou od prvního okamžiku přemrštěně hluční a teatrální. Teta Karolína Marie Málkové působí především potměšile a autoritativně. Služebná Katy Sary Affašové je tak lascivně vyzývavá, až je s podivem, že by jí takové chování v továrníkově rodině tolerovali. Dokonce i postavu lékaře Mildeho pojímá Michal Kern jako groteskního panáka.

Šílený strýček Cyril, ztělesněný Milanem Kačmarčíkem, je sice pro vývoj děje klíčový, leč režisér postavu oproti románové předloze nechává přítomnou prakticky v každé scéně. Cyril foukající na tubu, vylézající zpod postele nebo motající se při svatebním obřadu vyvolává místo tajemna a nejistoty spíš pocit slizké, nesnesitelné vlezlosti.

Bizarní vykloubenosti a vyšinutosti je tady navrženo tolik, že i zistný ústřední hrdina svým nadhledem nakonec vzbuzuje víc pochopení a soucitu než jeho románový předobraz. Petr Konáš v roli Petra Švajcara je vůbec největším ziskem inscenace. Herci se podařilo vytvořit strhující portrét ctižádostivého mladého muže, kariéristy, jenž je drcen neúprosným kolem osudu. Konášova charismatická osobnost, kultivovaný pohyb i bezchybný verbální projev ideálně naplňují představu rozporuplného pragmatika, jehož kroky sice vede chladná vypočítavost, ale zároveň nepostrádá ani stopu lidskosti.

I když s Františákovou jednostranně expresivní koncepcí lze oprávněně polemizovat, Neviditelnému se nedá upřít vysoká míra sugesce a schopnosti udržet diváckou pozornost až do zdrcujícího konce.

6) REVIZOR

Drábek režíruje Gogola. Revizor s Tomicovou a Koptou tepe do korupce i rasismu

Saša Hrbotický

29. 4. 2019, Aktuálně.cz

Ačkoliv David Drábek již režíroval desítky divadelních inscenací, s tvorbou ruského klasika Nikolaje Vasiljeviče Gogola se setkává až teď v pražském Divadle ABC.

Jeho verze Revizora, s atraktivním obsazením Pavly Tomicové a Václava Kopty do rolí hejtmanského páru, se nadržuje pietně předlohy. Je bohatší o autorské vsuvky a scénické nápady, zároveň ale zachovává bizarní ruský kolorit zapadlého maloměsta.

David Drábek často hovoří o tom, jak mu záleží na směřování české společnosti a na tom, aby se sebou nenechala politicky manipulovat. V každé nové inscenaci oslovuje diváky vtipem a překvapuje

uvolněnou surrealistickou hravostí, zároveň se však bez sofistikovaných šifer vysmívá tomu, co ho na společensko-politické situaci trápí.

Takového rodu jsou jeho Kanibalky, od loňska uváděné v pražském Rokoku, stejně jako nynější Revizor. U něj si jako režisér a zároveň autor úpravy udržel jistou střídmost a nadhled, díky čemuž Gogolův text z roku 1836 stále vyznívá nadčasově.

Inscenace pracuje s letmými odkazy na jiná umělecká díla. Idylická zimní scéna s břízami nebo zjevení dívky s kosou evokují film Woodyho Allena Láska a smrt. Bombastický kostým hejtmanovy korpulentní manželky a celkové pojetí postavy hejtmanovy prostoduché dcery zase upomínají na pohádkového Mrazíka.

Poetický vizuální rámec se zasněženou krajinou tvoří zřetelný kontrast k lidskému konání. Vztahy mezi charaktery jsou vymezeny neomaleností, natvrdlostí a korupcí. Ke všem těmto neduhům, o nichž Nikolaj Vasiljevič Gogol psal za časů carského Ruska, přidává Drábek ještě jeden nebezpečný jev: projevy rasismu. Zaznívají ve zmínkách o oběšeném černochovi a rovněž v netradičním zobrazení epizodní postavy kupce, sužovaného čínského přistěhovalce, s nímž hejtman opovržlivě mluví jako s podřadným "žlutákem".

David Drábek Gogolův text razantně krátí o některé výstupy, a naopak průběžně obohacuje o vypointované anekdoty i celé epizody. Představení rámuje připsaná postava černošského spisovatele Hannibala v podání příležitostného herce Maxima Mededy, rodáka z afrického Beninu.

Na první pohled jde o symbolickou facku českým xenofobům, ve skutečnosti má však přítomnost postavy tmavé pleti opodstatnění. Básník Puškin, jehož verše znějí v úvodu inscenace a na nějž se ve slavném opileckém monologu odvolává podvodník Chlestakov, měl skutečně jednoho z předků afrického původu.

Drábkovou licenci je celý první výstup hejtmana s podřízenými, situovaný nikoliv do úřadu, ale na zamrzlý rybník. Nejde o pouhou metaforu vratkého postavení klouzajících a vrávorajících městských zastupitelů, ale o příležitost vložit do příběhu stín krutosti - temný motiv mrtvol, které se potentátům zjevují pod vrstvou ledu.

Dalším originálním nápadem je magická svatyně na pravém okraji scény, zdobená portréty postav ruské kultury, fotkami z českých divadelních a filmových verzí Revizora či idealizovaným vyobrazením současného ruského prezidenta Putina. Kdo z hrdinů do svatyně vkročí, bezděčně začíná prozrazovat, co si opravdu myslí.

Herci své role nezplošťují do podbízivých karikatur. Vytvářejí směšné, ale životné figury, z nichž se postupně skládá defilé negativních rysů národní povahy - zdaleka nejen té ruské.

Chlestakov Tomáše Havlíka je přirozeným hybatelem děje, zprvu jenom zoufalým hochštaplerem, posléze temperamentním a výřečným bonvivánem a provokatérem, jenž v zatuchlém maloměstském světě zneužívá devízy svého mládí.

Herec Chlestakova charakterizuje oprsklou dikcí, typickou pro dnešní teenagery, nemístnou suverenitou i drzostí. Hned v prvním dialogu se sluhou přechází od hladového skučení až do absurdních pokusů o kanibalismus a pojídání olejomalby s motivem jídla. Parádní číslem je opilecká scéna, kdy se Chlestakov, zpit vlastním úspěchem, čím dál barvitěji chvástá.

Záměrnou nevyzpytatelnost pak prokazuje ve scéně střídavého svádění vdavekchtivé hejtmanovy dcery i její neukojené matky. Tomáši Havlíkovi se podařilo vytvořit jednoho z nejdivočejších a nejzábavnějších Chlestakovů českého divadla.

Václav Kopta zprvu překvapí civilním verbálním pojetím hejtmana, ale vzápětí prokáže, jak pevně má svou roli pod kontrolou, a to do nejjemnějších detailů, gest i slov. Oproti tradici tolik nezdůrazňuje hejtmanovu hloupost, víc dává prostor jeho opojení mocí a korupcí i pohrdavému vztahu k manželce. Poté, co se nechá napálit vykutáleným Chlestakovem, spílá sám sobě i světu. Jeho nenávistné invectivy adresované zatraceným liberálům získávají v dnešním kontextu nový, hrozivý obsah.

Pavla Tomicová v roli hejtmanovy ženy potvrzuje, že je bohem nadaná komička s velkým espretem. Její vstupní dialog s tupou dcerou v trefném podání Evy Leinweberové se rychle mění v komické ženské hašteření. Scéna, kdy se matka i dcera snaží vzájemně vylepšit neslavnou image vycpávkami poprsí z hlávek zelí a parukou z koudele, je chytře vygradovanou groteskou a zaslouženě vyvolává salvy smíchu.

Tím víc Pavla Tomicová překvapí v závěrečných obrazech, kdy velmi střídmě rozehraje pocity zloby, řevnivosti vůči vlastní dceři i následného zklamání.

K zásadnímu posunu dochází v pojetí páru místních zmatkářů a donašečů Dobčinského a Bobčinského. Nápad obsadit vděčnou groteskní dvojici mužem a ženou, Viktorem Dvořákem a Evellyn Pacolákovou, vyznívá rozpačitě, zvláště proto, že herečce není komediální stylizace evidentně příliš blízká. Dramatické finále však odhalí pravý smysl režisérova záměru.

Viktor Dvořák v roli opuštěného Dobčinského, jemuž partnerka Bobčinská prchla s Chlestakovovým sluhou, vtiskne postavě tragikomický rozměr, a umocní tak zlom atmosféry z divokého veselí k trpké deziluzi.

Nadčasové i nepříjemně dnešní téma ruské rozpínavosti, nacionalismu a nadřazenosti režisér nezdůrazňuje přehnaně, ale důmyslně ho vtělí do postavy odpudivého správce chudobince v podání Tomáše Milostného.

Pevnou součástí inscenace je hudba Darka Krále, zahrnující jak čistě instrumentální plochy, tak skupinově interpretovaná pěvecká čísla s ruskými texty. Drábkův Revizor působí kompaktně, je nabitý humorem i vážnými podtexty. Ačkoliv si udržuje diváckou sdělnost, zdárně se vyhýbá banalitám i vulgaritě. Při jeho sledování si na své přijde milovník kvalitní zábavy, stejně jako intelektuál.

Nazrála doba na Revizora

Klára Číkarová

13. 5. 2019, Týden

Gogolovu věčně aktuální grotesku uvádí vedle Divadla na Vinohradech nově také pražské Divadlo ABC. Revizor s Tomášem Havlínkem, Václavem Koptou a Pavlou Tomicovou je v podání režiséra Davida Drábka svěží komedií, jež se striktně nedrží předlohy.

Městská divadla pražská zkraje 70. sezony vsadila na klasiku.

V Divadle ABC uvedla Gogolova Revizora, na 25. května chystají premiéru Shakespearovy hry Romea a Julie. I v kanonických předlohách lze ale objevit nový rozměr. To se v případě Revizora povedlo režiséru Davidu Drábkovi, který hru upravil tak, aby repliky z roku 1836 zněly pro dnešní dobu ještě komičtěji.

Jdou hladce do úst nejen zkušeným matadorům Václavu Koptovi a Pavle Tomicové, ale i mladému Tomáši Havlínkovi, jemuž Drábek svěřil hlavní roli úředníka Chlestakova. Za jeho věrné provedení dlouhého „ožraleckého“ monologu, kde se naparuje před maloměstskými úředníky, kteří ho považují za tajného carského kontrolora, by se nemuseli stydět ani Oldřich Kaiser nebo Václav Postránecký. Kaiser si Chlestakova zahrál v roce 2004 ve filmu Viktora Polesného po boku Jiřího Lábusa, Postránecký ho zdramatizoval pro Český rozhlas v roce 1972. I tak ale nejslavnějším Chlestakovem zůstává Vlasta Burian, jehož do role v roce 1933 obsadil Martin Frič.

Mladého revizora – šviháka, který svádí hejtmanovu manželku i dceru – tuto sezonu ztvárňuje také Ondřej Brousek v Divadle na Vinohradech v inscenaci Juraje Deáka. Hejtman v podání Aleše Procházky tam pobíhá v červených trenýrkách a kritici vinohradské verzi vytýkají až příliš laciné narážky na aktuální politiku. Památný byl v tomto ohledu především Kačerův Revizor uváděný v roce 1968 v Činoherním klubu, kde hostoval loni zesnulý ruský herec Oleg Tabakov. Jeho Chlestakov mluvil rusky, což ještě umocňovalo kontext tehdejší situace.

Všetci kradnú

Soudobý podtext nechybí ani nejnovější inscenaci v ABC – lže, podplácí, podvádí a krade se přece za každého režimu... Zkorumpovaní úředníci se nestydí svou vinu přiznávat, vždyť přece „všetci kradnú“. Bláznivý ředitel chudobince, jehož si zahrál Tomáš Milostný, nová posila stálého souboru ABC,

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

zesnulým chudákům trhá zlaté zuby, poštmistr v podání Oldřicha Víznera otvírá dopisy, soudce (Pavel Juřica) se nechává uplácet a hejtman (Václav Kopta) vybírá výpalné od asijského kupce (Zdeněk Venc), jehož bez okolků tituluje „žlutáku“. Že má do zapadlé díry v zemi, „kde už včera se sežralo to, co se mělo sežrat až zítra“ a kde „negry věší na břízy“, nečekaně přijet revizor, se dozví z dopisu od Andreje... Moderní scéna s kulisami à la Potěmkinovy vesnice a fotkami Putina na stěně, parodie na častušky a mrazíkovské kostýmy jsou velkým osvěžením předlohy, jíž se Drábek neдрží doslovně. Přidává si také postavu černošského spisovatele (narážka na Puškina, který Gogolovi poskytl předlohu, měl totiž africké předky). „Hráli jsme si s Ruskem jako děti s legem. Inspirací nám byl třeba film Woodyho Allena Láska a smrt. Gogolovu předlohu jsme rozvedli z důvodu rozvernosti, nikoli proto, abychom na něj roubovali současné politické aktualizace,“ říká režisér.

Publikum se směje od začátku do konce, úsměv na tváři ovšem ztuhne při slavné hejtmanově replice: „Čemu se smějete? Sami sobě se smějete? Vy – vy! Já bych ty škrabáky, ty rejpalý, liberály zatracený – ! Svázat tu pakáž, do jednoho uzlu, na kaši rozdupat, dva sáhy pod zem – to by vám patřilo!“ A to je důvod, proč divadla Revizora ráda uvádějí i dnes. Otřepané „nastavování zrcadla“ společnosti, kde přirozenou autoritu elit nahrazuje vulgární opojení mocí, funguje v každé době.

Revizor razantní, drastický – a současný

Jan Kolář

Publikováno: 27. května 2019, Divadelni-noviny.cz

Ve svých inscenacích David Drábek nikdy nezapomíná, že je též autorem. I Gogolovu klasickou komedii Revizor upravil pro Městská divadla pražská po svém. Je to úprava místy radikální, jež jádro starého příběhu zesoučasňuje a obaluje ornamenty, které jsou – v různých variacích – už léta vlastní režisérovu stylu.

Jen namátkou: statkář Bobčinskij změnil pohlaví i profesi a stal se občankou Bobčinskou (Evellyn Pacoláková), jež s Osipem (Radim Kalvoda) a Chlestakovem prchne z města. Poštmistr Špekin (Oldřich Vízner) není pouhým korupčníkem a obejdou, je i jakýmsi mytologickým poslem špatných zpráv, v závěru inscenace dokonce s čertovskými rohy a ocasem. A Chlestakov například chvíli sedí na lavici s černochem Hannibalem (Maxim Mededa) – evidentní přelud, který ostatní postavy nevidí. Je to patrně aluze na údajného Puškinova afrického předka a byl to přece právě Puškin, který Gogolovi věnoval námět pro tuto komedii. A může být, že je to i skrytý režisérův záměr poukázat na současnou migrační krizi.

Celková aktualizace je tu vůbec zřejmá. Inscenace je dobovými kostýmy a prostředím ukotvena v ruském 19. století, nějaký ten extravagantní jakutský (?) či kalmycký (?) oblek je ovšem asi jen výrazem režisérových zálib v bizarnůstkách. Drábek totiž vypovídá spíš o soudobém autoritářství, pletichách a korupci než o jejich historii. Nikdy to sice není explicitně řečeno ani ukazováno, ale latentní podobnosti

minulé a dnešní ruské arogance, agresivity a zároveň pokrytecké podlézavosti si nelze nepovšimnout. Je to svět autoritářství, nepůvodnosti a zdání, svět z papírmaše, jako ty papundeklové kulisy březek a rybníčního břehu na jevišti, po němž herci přenášejí papírová obludná zvířata.

David Drábek většinu obrazů tvrdě zgagoval, inscenuje je drasticky a v prudkém tempu, občas jsem měl dojem, že sleduji sitcom. Ale jsou tu i okamžiky ztišení a jisté melancholie a smutku. A svíčka zapálená na začátku a sfouknutá na konci představení jako by naznačovala hořkost smíchu, který režisér jinak servíruje s tak zdůrazňovanou satirickou razancí.

Revizor v divadle ABC není čistá činohra. Střídá žánry a vybrané situace násobí choreograficky vynalézavá muzikálová čísla. Téměř bychom mohli mluvit o hře se zpěvy a hudba tu je tak „autenticky“ ruská, že se zdráháme uvěřit, že ji složil český skladatel. To míním jako chválu, nikoli jako výtku z opisování.

Ve zpěvu jsou doma především Václav Kopta (Hejtman) a Pavla Tomicová (Anna Andrejevna), kteří jsou spolu s Tomášem Havlínkem (Chlestakov) hereckými oporami inscenace. Koptův Hejtman je přesvědčivý typ už fyziognomií pyknika, chová se vztekle, nabubřele a najednou je to hromádka neštěstí, když jeho ambice krachnou. Tomicové hejtmanka Anna je jednou matrona ne nepodobná matrjošce, podruhé požívačná svůdnice a domahačná intrikánka a potřetí zlomená bytost, které je vám líto – a ve všech těchto pozicích se herečka pohybuje s lehkostí a jakoby s odpudivým půvabem, že z ní nespustíte oči. A Havlínkův Chlestakov? Nejprve nejistý zhroucený mladíček, zkrachovalý bonviván a posléze chytrý manipulátor, jehož sebevědomí vyrostlo do oblak. Havlínek ho figuruje nenásilně, jemně, i nechutnou opileckou scénou nabídne na hraně, která jen mírně překračuje meze dobrého vkusu.

Při premiéře jsme se hodně smáli. Jestli pouze jevištním postavám nebo také sami sobě – jak si přál N. V. Gogol –, to si musí vyříkat každý sám se sebou.

Minirecenze

Alena Morávková

9. 5. 2019, A2

Nikolaj Vasiljevič Gogol Revizor

Divadlo ABC, Praha, premiéra 27. 4. 2019

Bývalý šéf královéhradeckého Klicperova divadla a nynější nový kmenový režisér Městských divadel pražských David Drábek volí ve svých inscenacích cestu modernizace klasiky. Nastoupil ji i tentokrát ve své verzi nejhranější ruské klasické komedie, Gogolova Revizora. Podařilo se mu zachovat jádro tohoto kusu – výsměch přetvářce, korupci, vychloubačství a podvádění, neřestem, které bují i v naší

současnosti. Spolu se scénografem Markem Zákosteleckým klade důraz na motiv specifického prostředí – děj probíhá v chladném provinčním Rusku. Hned v první scéně, v níž hejtman oznamuje svým podřízeným příjezd revizora, propuká zmatek, hejtmanovi podřízení se roztočí v jakémsi opileckém tanci na ledě. V hudebním doprovodu, kterému je v této inscenaci dopřáno hodně místa, převažují ruské lidové melodie a písně. Zasněžené kopce v dálce a dokonce postava sněhuláka, z něhož se vyklube nikoliv Bobčinskij, ale Bobčinská, i zimní úbory ostatních doplňují atmosféru ruské krajiny. Děj probíhá ve svižném tempu, všichni herci hrají s chutí a krajním nasazením. Mezi nimi vyniká Pavla Tomicová v roli hejtmanky a znovu zde uplatňuje svůj mimořádný komediální talent, když střídá podobu dračice a důstojné dámy. Hejtman Václava Koptý je diktátorský vůči podřízeným a podlézavý vůči domnělému revizorovi. Příjemným překvapením je mladý Tomáš Havlínek, nová posila Městských divadel pražských, který podle toho, jak to situace vyžaduje, nasazuje masku velkoměstského nafoukance nebo zbabělce.

7) ROMEO A JULIE

Romeo a Julie jsou přece teenageři

Jan Kerbr

28. 5. 2019, Lidové noviny

Jako svou poslední novinku sezony uvedla Městská divadla pražská v prostorách Divadla ABC Shakespearovu tragédii Romeo a Julie. Inscenace dýchá teenagerovskou energií, v hloubi jeviště vytváří zvukovou kulisu (a při seznamovacím plese hraje též k tanci) rockové trio Please the Trees.

Umělecký šéf MDP Michal Dočekal ve své režii výrazně akcentuje rozjívěně adolescentní milieu, z něhož náhlé vzplanutí mezi oběma zamilovanými povstává. Úvodní scénu střetu výrostků ze dvou znesvářených rodů supluje jenom fyzická strkanice beze slov, za ní vidíme zaryté nepřátele Monteka (Milan Kačmarčík) a Kapuleta (Jiří Štrébl) hrát stolní tenis. Mercurio (Filip Březina) a Benvolio (Pavel Čeněk Vaculík) přemluví svého příbuzného a kumpána Romea (Zdeněk Piškula), ať s nimi pronikne v maskách na ples ke Kapuletům, kde jim ovšem hrozí eventuální nebezpečí. Při reji poněkud hororově odpudivých, snad tragédii předjímajících masek dojde k vzájemnému okouzlení mezi osudem si souzenými milenci, Julie (Tereza Marečková) se představuje při dekadentním reji též jako zpěvačka.

Obsazení titulních rolí je pro inscenování této tragédie zcela zásadní. Zdeněk Piškula se jeví jako Romeo přímo ideální, je pohledný, ve tváři má nevinně romantický výraz, roli obdařil příkladnou jevištní mluvou i uvěřitelnou kresbou charakteru, silnou především v momentech, kdy se uplakanému adolescentovi hroutí jeho svět.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Ukulelistka Julie

Terezu Marečkovou lze typově charakterizovat jako díblíka (afro účes její kreaci spíše škodí), ne ve všech momentech role je tak přesvědčivá, dětská i zároveň ženská, jako v pověstné balkonové scéně. Tu režisér mimořádně působivě zaranžoval, citem zasažení Romeo a Julie si svoje emoce sdělují přes pásku, jakou známe z ohraničování nepřístupných lokalit při policejním šetření. Když se oba po opakovaném chůvině volání loučí, vyběhne ještě Marečková na skutečný balkon hlediště a Piškula přecházející po sedadlech mezi diváky si s ní vyměňuje poslední zamilované repliky.

Jako značně dynamický lze charakterizovat i Merkuciův slavný monolog o královně Mab, vládce snů. Filip Březina ho deklamuje nikoliv v přemýšlivé poloze, ale v rytmu téměř ďábelském, Mab se zhmotní jako přízrak v nařaseném bleděmodrém rouchu a doplňuje Merkuciovou tirádu baletním číslem (ztvární ji tanečnice). Tato bytost z jiného světa se objevuje i ve finálové scéně v hrobce, kdy vlastně asistuje trojitě smrti v pořadí Paris, Romeo, Julie.

S překladem Martina Hliského je nakládáno poměrně ohleduplně, byť se tu a tam objeví několik ostřejších slov navíc. Nejvýraznější „zásah“ ovšem znamená použití šlágru skupiny ABBA SOS, jehož úryvek Julie v průběhu inscenace zazpívá, přičemž se doprovází na ukulele. Ve finále, kdy procitne z katatonického spánku a shledá, že Romeo vedle ní leží mrtvý, si nezoufá nad tím, že pro ni její partner nezanechal ani kapičku jedu, ale začne jako ještě v oblouzení citovat text onoho hitu – SOS. Má to svou logiku, ale...

Inscenace nabízí převážně velmi dobré herecké výkony, výrazný je kupříkladu Jiří Štrébl jako dominantní Kapulet, na plese ve svém domě blahosklonně tolerující vniknutí nepřátelské mládeže v maskách, při vzpouzení se Julie před připravovanou svatbou s Parisem však nelítostně surový. Za problematickou považuji dvojroli chůvy a veronského knížete, přidělenou Sabině Remundové. Ze svého „oboru“ (chůva, vyznačující se mimo jiné výrazným posilováním se z „placatky“ v zátěžových situacích) nepřechází herečka do druhé role, navíc v kostýmu téměř neodlišeném, zcela přesvědčivě.

Scénografii tentokrát Dragan Stojčevski založil na manipulaci s bíle natřenými velkými zásuvkami (přenášejí je a pohybují s nimi mladíci v kostýmech kapuletovců i montekovců), které lze použít k náznaku postele, skřýše, rakve a ve finále k vytvoření poněkud humpoláckého kříže v hrobce.

Nové jevištní verzi Romea a Julie si troufám předpovědět pozitivní ohlas u mladého publika.

Romeo a Julie jako dnešní teenageři. Inscenace pojmenovává společenskou situaci

Marie Reslová

5. 6. 2019, Aktuálně.cz

Shakespearův příběh Romea a Julie se v nové inscenaci Městských divadel pražských odehrává v současnosti. Režisér Michal Dočekal umístil klasickou tragédii do sebestředného, nervózního světa, jehož napětí se kdykoliv může zvrhnout v agresi.

Slavní milenci se vyznačují nepatetickou citovostí dnešních teenagerů a jejich otcové, hlavy znesvářených Kapuletů a Monteků, připomínají společensky etablované mafiány, jejichž mocenské hry v pozadí jen tušíme.

Pódium s kovovým rastrem stropu pro Romea a Julii, uváděné v Divadle ABC, navrhl Dragan Stojčevski. Vzadu je ohraničuje bílá zeď, v níž se za vínově rudou oponou otvírá průhled do zákulisí. Odtamtud dává inscenaci nervní rockový zvuk skupina Please the Trees. Technicistní chlad architektury a teatrálnost sametové draperie narušuje na zdi nasprejovaný obrázek streetartového umělce jménem Banksy. Jeho dívka s balónky v ruce stoupající vzhůru vypovídá o věčné touze odpoutat se k letu.

Aktualizací Romea a Julie už byla k vidění spousta. Často se nepřátelství Monteků a Kapuletů interpretuje jako souboj mezi příslušníky diskriminované menšiny a etablované společnosti.

Například režisér David Drábek před časem uviděl Romea jako Roma. Tvůrčí duo SKUTR zase na Pražském hradě vyložilo rodový konflikt coby nesmiřitelnost životních postojů - zatímco u Kapuletů vládla hrubá, bojovná, až agresivní mužská síla, u Monteků to byly zjemnělost a hysterická ženskost.

Představit milence jako dnešní adolescenty, kteří hledají alternativy k citové zkamenělosti rodičovského světa, se pokusila již například ostravská inscenace Letních shakespearovských slavností, již režíroval Pavel Šimák. Sem míří i současné pojetí Michala Dočekala, které má navíc silnou ambici pojmenovat obrazem současnou společenskou situaci a objevit v ní potenciál k mytickému přesahu.

Už v prologu režisér nastoluje zvláštní, temnou atmosféru, v níž rozeznáváme znamení doby. Dynamické, vizuálně atraktivní momenty, ale také podprahovou agresi a sebedědávání. Bavičský gag vedle státnického projevu. Kapulet s Montekem se uprostřed té změti lidí, kteří upoutávají naši pozornost, v klidu věnují svému pingpongovému mači.

Předurčení k smrti

Do titulních rolí režisér obsadil Zdeňka Piškulu a Terezu Marečkovou. Pohledný rozevlátý blondák s frackovskými rysy, prototyp současného romantického hrdiny, po němž šílí děvčata, propadne kouzlu zvláštní holky.

Útlému tělu Terezy Marečkové, obtaženému v blýskavých minišatičkách, bychom uvěřili i méně než Juliiných čtrnáct let. Vizáž herečky korunovala autorka kostýmů Eva Jiřikovská "afro" účesem z krepových černých vlasů. Když Julie mluví, jako by právě objevovala význam každého vyřčeného slova.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Zatímco Romeo je v podstatě klasický filmový fešák, ona na první pohled působí mimozemsky. Chvilí vypadá jako animovaná figurka, jindy se zdá, že se vznáší po scéně, jako to nasprejované děvčátko. Je to Julie, kdo všemu dává nepřehlédnutelný punc opravdovosti a Romea strhává k témuž.

Režisér Dočekal jedinečně připravil moment prvního setkání milenců. Hosté dekadentního mejdanu u Kapuletů se na scénu vyvalí v hororových maskách, matinka Kapuletová rozverně vystřihne hvězdu. Pak Julie vezme do ruky mikrofon. A zpívat umí Tereza Marečková skvěle. Romea, aniž by ji ještě viděl, zasáhne její z duše tryskající hlas jako blesk.

Zdá se, že ty dva k sobě nepřitahuje ani tak fyzická náklonnost, jako vzájemná fascinace. Oba působí jako křehké výhonky nemocné společnosti deroucí se za světlem, za láskou - předem určenou k záhubě.

Hra s jazykem

Dočekal si pro inscenaci vybral překlad Martina Hilského. Text ovšem "očistil" na kost o motivy a řeči zbytné pro zachování smyslu děje, poezie ustoupila dramatu. Mnoho slov například nezbylo mnichu Vavřincovi, ale zůstalo Merkuciovo parádní "číslo", monolog o královně Mab, kterému na působivosti ještě přidávají velkolepá stínohra i přízračná taneční kreaace.

Verše se kupodivu nedostávají do kolize se současnými kulisami. Košatý shakespearovský slovník a poetická přirovnání jsou v inscenaci součástí hry s nadsázkou, jež je někdy plodem pubertálního blbnutí, jindy opojení - Chůva s paní Kapuletovou si rády dají skleničku, mnich Vavřinec chodí s košíkem na "trávu" a pánové od Kapuletů se zřejmě povzbuzují i něčím tvrdším.

Nejde ani o to, že tahle společnost holduje omamným látkám, spíš o její umělou excitaci, pojetí života jako nekonečného mejdanu. Jen si nepustit skutečnost blíž k tělu - smrt je třeba co nejdříve přepít na svatební oslavě, z bolesti ze ztráty dětí se "vykoupit" jejich zlatou sochou.

I Romeo a Julie si hrají se shakespearovskými metaforami, bojí se patosu i velkých slov, ale nakonec se v lásce oddají riziku skutečného letu. V inscenaci i doslova - balkonová scéna vrcholí vířením jejich těl v závěsu spuštěném z provaziště.

Chůva a ti druzí

Nepřehlédnutelná je v Dočekalově inscenaci Sabina Remundová v originálně propojené dvojroli Knížete a Chůvy.

Její uzemňující projev i majestátní zjev vnáší do příběhu záchranný kruh zdravého rozumu, respektive plebejství. Navíc nám jako Kníže s diamantovou tiárou ve vlasech, marně se pokoušející smířit testosteronem vybuzené samce rodinných klanů, může asociovat typ moudře vládnoucích žen typu německé kancléřky Angely Merkelové či anglické královny.

Jiří Štrébl jako Kapulet má mentalitu kolotočáře. Stejně snadno se dojíká jako histriónsky sahá k hrubému násilí, když Julii nutí ke sňatku s Parisem. Jeho reprezentativní ženu, která by se dobře vyjíkala na fotkách bulvárních časopisů, hraje Dana Batulková. Montek Milana Kačmarčíka naopak vypadá jako chladnokrevný zabiják, muž bez emocí. Skoro nepromluví, o to nebezpečněji působí jeho kamenná ztuhlost.

Mnich Vavřinec pojímá službu Pánu opravdu alternativně. Na oltáři své cely vedle fotky Jana Pavla II. adoruje i fotbalové hvězdy. Straní lásce, zároveň se to ale bojí udělat veřejně. Vojtěch Dvořák ho hraje jako trochu zmateného introverta, na kterého náhoda naložila příliš těžké břímě.

Výborně dostal Martin Donutil malé, ale v kompozici inscenace důležité úloze sluhy Petra, věčně vtipkujícího baviče a čumila. A výrazné, typologicky do současnosti přesně zařaditelné figury mladíků se povedlo vytvořit v rolích Benvolia, Tybalta i Parise. Filip Březina pojímá Merkucia především jako kreativního šoumena, který strhává okolí odvahou i šarmem.

e otázkou, zda v inscenaci, které se daří nenásilně a po smyslu přesadit příběh mytických milenců do současnosti, mají místo odkazy na konkrétní osoby ("jak svorně všichni kdákají sorryjako") či protestní plakátek se slovem "justice". V shakespearovském divadle se sice s podobnými vtipy počítá, ale může být, že to někomu už přijde příliš.

Jasný výklad, strhující rytmus, spousta překvapivých nápadů a situačních řešení dělají z Dočekalovy režie Romea a Julie mimořádný divácký zážitek pro všechny generace - a také inscenaci, která došla velmi daleko v pokusu obrazně poukázat na kořeny společenského zla.

Romeo a Julie v časech hipsterů. Divadlo ABC má v repertoáru pořádnou pecku

Pavla Haluzová

29. 5. 2019, informuji.cz

Dočekal, Marečková, Havelka – dokonalá kombinace, na níž vsadila poslední premiéra sezóny v Městských divadlech pražských. Režisér a od letoška i umělecký šéf Michal Dočekal obsadil do hlavních rolí slavné shakespearovské tragédie o lásce a nenávisti hvězdu brněnské Husy na provázku, Terezu Marečkovou. Inscenaci Romeo a Julie navíc živě doprovází kapela Václava Havelky Please the Trees. Co se mohlo pokazit? Vůbec nic, dopadlo to naprosto skvěle.

Michal Dočekal hned po svém nástupu do Městských divadel pražských uvedl úspěšnou a hojně diskutovanou inscenaci Andělé v Americe. Jeho dalším zdejším počinem (a zároveň poslední premiérou aktuální sezóny) je nejslavnější tragédie o lásce a nenávisti Romeo a Julie, v níž dokázal spojit jednoduše dokonalou kombinaci tvůrců. O výsledku se jistě bude ještě hodně mluvit.

Michal Dočekal přenesl Shakespearovu tragédii do nekonkrétní současnosti, v níž postavy nosí hipsterské čepice, Julie si zpívá ABBU a veronský ples je diskotékou v moderních maskách. Zachoval však původní veršovaný jazyk v překladu Martina Hilského. Zázračně se to nebije, ale naopak skvěle funguje.

Obsadit Terezu Marečkovou do role Julie byla sázka na jistotu. Čtyřicetiletá hvězda brněnského Divadla Husa na provázku zazářila jako Vitka v tamní stejnojmenné inscenaci a s Dočkalem spolupracovala na provázkové Dynastii nebo na opeře Utrpení knížete Sternenhocha v Národním divadle. Marečková je jako vždy neskutečně zábavná a jedinečně krásná. Svým výkonem Julii ozvláštnila natolik, že inscenace jako by byla hlavně o ní.

Neznamená to však, že by ostatní zastínila. Zdeněk Piškula jako Romeo, Dana Batulková a Jiří Štrébl jako Juliini rodiče Kapuleti i Sabina Remundová v roli Juliiny chůvy podávají suverénně vynikající výkony. Mimořádně poutavá je dvojice Romeových kumpánů Benvolia a Mercuria v podání Čenka Vaculíka a Filipa Březiny nebo Martin Donutil jako sluha Petr, jehož ústy promlouvá původní Chór.

Podle tvůrců není příběh až tak o lásce, jako spíše o strachu a nenávisti, která lásku zabíjí. Podle dramaturga inscenace Daniela Příbyla jim šlo hlavně o ztvárnění výbušné emocionality, což se rozhodně povedlo. Tragédie se střídá s vtipem, intimní pomalejší scény s rychlejšími a všechno šlape od začátku až do známého tragického konce.

Emocionální atmosféru pozdvihuje k dokonalosti třetí zásadní část skládačky, a tou je hudba Please The Trees. Melodie živě interpretované trojicí Václav Havelka – Jan Svačina – Kryštof Kříček přímo na jevišti svou intenzitou a energickým nábojem stojí v kontrastu s minimalistickou scénou Dragana Stojčevského. Všechno dohromady pak tvoří bezchybný celek a silný zážitek, který ve vás zůstane dlouho po odchodu z divadla.

Názor informuji.cz: 95%

Když zaburácí motor lásky a nenávisti

Richard Erml

27. 6. 2019, Reflex

Výborný ROMEO A JULIE v Městských divadlech pražských Kdo nikdy neviděl nejslavnější dramatický kus Williama Shakespeara, patrně nenavštívil budovu jménem divadlo. Průměrný recenzent zhlédl během svého profesního života na tučtí či na dva tucty inscenací Romea a Julie. Zkrátka veronské milence už viděl za každým keřem, na každém balkóně. Dorůstají však nové generace diváků, pro něž bude představení Romea a Julie tím prvním. Možná to bude i jejich první seznámení s bipolárním světem, v němž se střetává láska a nenávist. Bohužel jsem zažil režiséry, kteří tento dvoutaktní

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

nesmrtelný motor lásky a nenávisti podcenili. Vzpomínám si na režisérku, patrně korektní pacifistku, jež ze své inscenace odstranila bodné a sečné zbraně. Její převratná interpretace se jí naplno vymstila ve finální scéně, kdy si Julie bere život nad mrtvým Romeem. K dispozici má jen kýbl s vodou, ve kterém se musí utopit. Ze srdce jsem litoval představitelku Julie, jež měla tento herecký úkol splnit, a vůbec se nedivil dušenému smíchu mladých divaček. Jindy si zase zkušený režisér jaksi nevšiml, že jím vybraný herec pro roli Romea je gay. S Julií se scházel i mimo zkoušky a společně nacvičovali záchvaty vášně; jejich společným scénám na premiéře přesto cosi scházelo. V Městských divadlech pražských uvedl Romea a Julii jejich umělecký šéf, režisér Michal Dočekal, a do titulních rolí si vybral Zdeňka Piškulu a Terezu Marečkovou. Piškula se pro svou roli narodil. Mrštný hubeňour s blondátou hřívou a nevinným kukučem. Marečková, jež věru není typickou kráskou, měla horší pozici. A to jí režijní tým nasadil černou afro paruku, abychom měli pochybnosti, jakého může být původu. Držel jsem jí palce, aby to zvládla – nebylo toho zapotřebí. Její temperament i pronikavý hlas si postupně diváky získávaly, a když se dostala ke zpěvu, už je měla. Výjimky nepočítám. Dočekalův výklad Shakespearovy tragédie je prostý a účinný. Jeho představitelé snad ani nejsou teenageři, jako spíše právě vylíhlí motýli z kukly dětství. Tolik vzteklého křiku a dětského pláče jsem tedy dlouho neslyšel! Účinnost pramení z toho, že svět dospělých – těch, co rozhodují – nemá pro jejich motýlí křehkost to nejmenší pochopení. Rodová či kmenová, náboženská, ideologická, rasová nenávist, kdo by dnes nevěděl, o co kráčí. A z Dočekalovy inscenace krev prýští. Neokázale, avšak víme, že motor lásky a nenávisti spěje ke katarzi. Dobrá inscenace klasických her se pozná podle dvou věcí. Za prvé podle toho, kolik má režisér nápadů, jak vyřešit notoricky známou scénu. A za druhé podle toho, nakolik se věnuje hercům ve vedlejších rolích. Musím přiznat, že mě Dočekalovo uchopení několika výstupů skutečně překvapilo, za všechny Juliin sen, kdy se setká s již mrtvým Romeem. Postava Merkucia ani role Chůvy nejsou zcela vedlejší, nutno ale uznat, že Filip Březina i Sabina Remundová z nich vytěžili maximum. Jejich energie a herecká nápaditost udržují diváky v neklidu. Dočekalova inscenace je představením těchto dní. Nejenže patří po všech stránkách mezi moderně tepající živé divadlo, scénografií počínaje a živou kapelou na jevišti konče, ale předává Shakespearův vzkaz současnému světu nezkreslený, a o to naléhavější.

8) BEZ HANY

Ožívají příběhy šansonů

Radmila Hrdinová

9. 9. 2019, Právo

V MĚSTSKÝCH DIVADLECH PRAŽSKÝCH VZDÁVAJÍ HOLD HANĚ HEGEROVÉ K osmaosmdesátým narozeninám, jež Hana Hegerová oslaví 20. října, dostala tato šansoniérka dárek od Městských divadel pražských v podobě autorské inscenace Bez hany (Hommage à Hegerová). Ta měla v sobotu 7. září premiéru v Divadle Rokoko.

Malé h v názvu není překlep, ale formulace tématu, jež provází kariéru Hany Hegerové i inscenaci, volně ve smyslu, že člověk si má za všech okolností zachovat svou tvář.

„Dnes mě soudí/kdejaký náhodný muž/Že chci stále jen dávat i brát/že mám v úmyslu žít, jak se dá/v proudu dní / míjejících,“ zpívá Hana Hegerová, v inscenaci pak Zuzana Mauréry, jako závěrečné vyznání z písně Potměšilý host. V Rokoku začínala Hegerová koncem 50. let v kabaretech Darka Vostřela kariéru. A do sálu Rokoka se, alespoň pomyslně, vrací v představení pořádaném k její počtě.

Autory scénáře nutno pochválit, že neupadli v pokušení vytvořit na základě písní životopis Hegerové, byť, jak zmiňují v programu, by nebylo tak těžké ho poskládat. Místo ilustrace životního příběhu se ale pokusili oživit příběhy jejích písní. A i to, jak ukazuje výsledek, je úkol nadmíru ošidný.

Tvůrci stominutové inscenace usadili diváky na jeviště a z hlediště vytvořili metaforický prostor nočního města, v němž se nad ránem potkává šest postav. Může být právě tak barem jako divadelním sálem, biografem či chátrajícím kostelem. Putování světem šansonů uvozují slova „Já jedu domů tmou“ z Cesty textaře Pavla Kopty.

A záhy se ze tmy vynořují postavy tří žen a tří mužů a s nimi jejich příběhy. Stereotypem unavené manželství, pokus o rehabilitaci nevydařeného maturitního večírku, kněz procházející krizí víry, průměrný herec stížený navíc blíže neurčenou hrozbou vážné choroby... A mezi dialogy vkládají herci písně volně korespondující s příběhy.

Zpočátku je to poněkud chaotické, postavy splývají, byť se každou z nich autoři snaží představit krátkou charakteristikou neviditelného Hlasu (Ondřej Pavelka). Ale dialogy jsou útržkovité a ne ze všech míst na jevišti je do hlediště dobře vidět. Navíc i písně znějí jen v úryvcích, dojde na více než desítku nejznámějších i těch méně známých, ale jen některé zazní v úplnosti. A celé to má trochu těžkopádný temporytmus.

Postupně, jak se divák v postavách i příbězích zorientuje, je s to ocenit i jemný humor a jiskření mezi postavami a především si vychutnat písně, s nimiž se herci a herečky vyrovnávají na slušné pěvecké úrovni. Samozřejmě schází osobnost Hany Hegerové, její úsměv prolutý do hlasu, dychtivost i lehce shozené dojetí, charakteristická barva a výraz jejího nádherného hlasu.

Ale třeba Můj milý málo milý je v podání Niny Horákové, Barová lavice zpívaná Danou Markovou anebo Potměšilý host v podání Zuzany Mauréry přinášejí zážitek z procítěné interpretace. Dobře zpívají i Tomáš Petřík a Tomáš Havlínek.

Písňně nabývají značné moci nad dialogy a jejich texty od kvalitních textařů usvědčují čím dál patrněji mluvené dialogy z upovídanosti i banality. Ale je opravdu těžké vyrovnat se zpívaným příběhům, jež nasazují laťku vysoko. Stejně tak tříčlenná živá kapela nenahradí zcela zažitý dojem z instrumentace šansonů.

Na začátku zazní do tmy úvodní slova scénáře: „Je generacemi dokázáno, že existuje specifický stav lehké melancholie, hlubokého zoufalství, krásy, estetické marnosti a zvýšené hladiny alkoholu, v němž si lidé bez rozdílu věku, pohlaví a politické příslušnosti nahlas a dokola pouštějí písňně Hany Hegerové.“

Je to tak. A při vši účtě k večeru, jímž se tvůrci Městských divadel pražských pokusili vzdát šansoniérce hold, lidé stejně vždy sáhnou raději po originálních nahrávkách. Ale to by tvůrcům i aktérům večera Bez hany asi nebylo proti mysli.

Hodnocení 70 %

Bez hany: Rokokem zní písňně Hegerové i příběhy nočního města

Andrea Morkusová

25. 9. 2019, informuji.cz

Divadlo Rokoko uvedlo jako svou první premiéru sezony 2019/2020 autorskou inscenaci Jakuba Nvoty Bez hany (Hommage à Hegerové), která je výjimečná hned několika aspekty. Za použití minimálního množství rekvizit, zato však s mnohými nápady, jež představení dodávají tu správnou atmosféru, vás vtáhne do osudů šestice postav, které své příběhy z nočního města vyprávějí nejen slovy, ale především nezapomenutelnými písňněmi Hany Hegerové.

Hned na začátku si herci a diváci vymění svá klasická místa působení. Zatímco vy budete uvedeni na pódium, kde se nachází sezení, celý příběh se odehraje v nijak neupravených "kulisách" hlediště, které jen tu a tam dokreslí hra světél, nafukovací balónky, žebřík, prkno hozené přes sedačky nebo mikrofon vytažený z papírového pytlíku.

V hledišti se postupně začnou objevovat i jednotlivé postavy, ze kterých máte nejdříve pocit, jako byste je jen mimochodem potkali kdesi ve městě a stali se tak náhodnými svědky střípků jejich životů. Barmanka, jejíž podnik nedávno zkrachoval, podváděná a zklamaná žena organizující sraz bývalých spolužáků, kněz snažící se zachránit rozpadající se kostel, neúspěšný herec utíká před diagnózou nemoci či manželský pár, který se po letech manželství odcizil přesto, že vlastně žádný skutečný problém nemá..... Zdánlivě nesouvisející postavy toulající se nočním městem, které vás přenesou tu do dávno zavřeného baru, tu do kina či do kostela.

Představení pojaté jako divadelní pocta Haně Hegerové k jejím nadcházejícím 88. narozeninám stojí na zpěvaččiných známých i méně známých šansonech. Za doprovodu živé hudby tak uslyšíte

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

například písně Barová lavice, Blázen a dítě, Co mi dáš, Čas na prázdniny, Hra, Já se vrátím, Můj milý málo milý je či Potměšilý host a Žít a nechat žít, jichž se velmi dobře zhostila šestice hlavních protagonistů – Nina Horáková, Dana Marková, Zuzana Mauréry, Tomáš Havlínek, Petr Konáš a Tomáš Petřík.

Ačkoliv můžete mít zkraje pocit mírné zmatenosti, která postava je která, kde se právě nacházíte a jak vlastně jejich dialogy a písně zapadají do celkového příběhu, brzy se začnete nejen orientovat, ale i zjišťovat, že všechno má mnohem větší hloubku, než se na první pohled může zdát. Příběhy postav se postupně prolínají a ovlivňují a jak se do nich během večera noříte dále a hlouběji, narůstá ve vás pocit jakési intimity – až nakonec zjistíte, že jejich osudy nejen sledujete, ale i vnitřně sdílíte.

Inscenace se nesnaží (jak ostatně tvůrci sami předesílají) sestavit životní příběh paní Hany, ani hledat umělé vazby mezi jejím osudem a texty písní. Místo toho v sále divadla, v němž Hegerová získala své první pražské angažmá, vypráví příběhy stejně, jako je ve svých písních celý život vyprávěla a vypráví sama zpěvačka. A to je jediné dobře.

Názor informuji.cz: 80%

Večer příjemné nostalgie

Jana Soprová

22. 10. 2019. divadelni-noviny.cz

Hana Hegerová bude mít 20. října 87 let, ale je to už pár let, co veřejně nevystupuje. Šansony v její interpretaci má nicméně v paměti snad každá generace Čechů a Slováků. Slova, která zaznívají v úvodu inscenace Bez hany v divadle Rokoko, zcela přesně definují náš vztah k ní: Je generacemi dokázáno, že existuje specifický stav lehké melancholie, hlubokého zoufalství, krásy, estetické marnosti a zvýšené hladiny alkoholu, v němž si lidé bez rozdílu věku, pohlaví a politické příslušnosti nahlas a dokola pouštějí písně Hany Hegerové. Nevíme, co přesně v tu chvíli prožívají, ale dovedeme tomu rozumět, protože jsme takovou situaci sami zažili – a pokud ne, tak to přijde.

Zařazení inscenace do dramaturgického plánu Rokoka má však ještě jeden důležitý důvod. Právě zde totiž Slovenka Carmen Farkašová kdysi začínala. Přesně před šedesáti lety, 31. října 1958, v satirickém kabaretu Vzhůru po Rio Botičo. Inscenaci s podtitulem Hommage à Hegerová symbolicky vytvořili čeští herci společně se slovenskými tvůrci – s režisérem Jakubem Nvotou ve výpravě Toma Cillera. Původní nápad uvést scénický životopis Hany Hegerové ilustrovaný jejími písněmi byl zavržen. Východiskem se stal v Rokoku dosud nevyužitý scénografický princip, schopný polechtat představivost a nabídnout zdejšího genia loci z neobvyklého pohledu. Diváci sedící na jevišti objevují elegantní křivky hlediště, které se (včetně balkonu) pro tuto chvíli stává prostorem prolínajících se dějových epizod. Z nich se vynořují a zase se do nich zanořují jednotlivé postavy a jejich příběhy: od

tajemné dámy z dávno zrušeného baru přes ženu hledající hluboko pohřbené vzpomínky i frustrované manžele, kteří se na výročí svatby náhodou potkají ve starém kině, nebo kněze, jenž se marně snaží udržet v chodu polorozpadlý kostel, až po starého herce pátrajícího po zašlé slávě. Jakoby mimochodem se tu objevuje oblíbené motto, že divadlo je cosi mezi kostelem a barem...

Toto dílko neservíruje žádné velké myšlenky (i když si hrdinové občas za filosofují) a asi to ani nebylo jeho cílem. Především evokuje příjemně nostalgickou atmosféru příběhů, které Hegerová vyprávěla ve svých písních, a zároveň připomíná kabaretní minulost místa. Autentický pocit teď a tady zprostředkuje živá kapela – klávesy, bicí, basa – a zpívající herci, kteří mají všichni k muzice blízko (ať už aktivně zpívají, či hrají na různé nástroje): Dana Marková, Nina Horáková, Tomáš Havlínek, Petr Konáš, Zuzana Mauréry, Tomáš Petřík. U šansonů není nutná absolutní čistota hlasu, hlavní je schopnost vyprávět prostřednictvím písní příběhy, a je obtížné rozhodnout, komu z nich role a žánr nejlépe sedí. Jak to u písniček Hegerové bývá, záleží na vaší momentální osobní situaci a na konkrétních vzpomínkách, při čem vám přeběhne mráz po zádech a co vhrne slzy do očí.

9) SLÁVA A PÁD KRÁLE OTAKARA

Král Otakar s motorovou pilou

Jana Machalická

25. 9. 2019, Lidové noviny

Řev, divoká exprese spojená s absolutním výsměchem a to vše korunované směšným vražděním s potoky krve v závěru. Taková je inscenace Grillparzerovy staříčké a v českých zemích nikdy nepřijaté hry Sláva a pád krále Otakara, kterou v Komedii nastudoval Michal Hába. Starodávnou hru oživil letos v lednu Dušan D. Pařízek ve vídeňském Volkstheatru. Svou inscenaci pojal z velké části jako provokaci namířenou proti rakouskému nacionalismu a naivní, historicky překroucenou apoteózu Habsburků přetvořil v nádherný, barevný kabaret, frašku o povaze moci, v níž na frak dostali Rakušané (a Maďaři) stejně jako Češi. Grillparzer ve své hře z roku 1823 ukazuje Přemysla Otakara II. jako pyšného sobce, jehož pád je jen otázkou času, a naopak oslavuje Rudolfa Habsburského jako mírumilovného a morálního sjednotitele, který bude spravedlivě vládnout části Evropy. Toto schéma autor uplatnil i na ostatní postavy, Češi jsou zlí a proradní, Němci hodní. Hru považovali Češi za nactiutrhání a poprvé se uvedla v Brně (1827) a pak v roce 1870 na německé scéně Stavovského divadla. Hábova inscenace je tedy česká premiéra a režisér dostal své pověsti divokého tvůrce se zálibou v perziflážích. Především text výrazně zkrátil, dalo by se říct skoro na kostru, vypustil nejenom řadu postav, ale i různé peripetie a mnohomluvné pasáže. Mohl se opřít o moderní a mluvně znělý překlad Radka Malého, který nedávno zaujal výtečným překladem inscenační verze Fausta v režii Jana Friče. Úprava je ale srozumitelná a soustředí se na samotný konflikt krále Otakara Přemysla II. a Rudolfa Habsburského, který končí

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

bitvou na Moravském poli. Pojímá ho až v jakési zběsilosti, jako nekončící dryáčnické hauzírování a ukázkou dvou modelů vládnutí, přičemž oba jsou nepřijatelné a manipulativní. Směšně průhledné, a přece účinné. Hábovo pojetí je rozhodně obrazivé a zdařile využívající

elementární divadelnost, i když zvolený tvar se mu ne zcela daří udržet až do konce Hába hned na počátku nasadí ryčný styl, který umocňuje i živá kapela na jevišti. Hlasitost hudební produkce i herecká exprese a doslova vykřičené promluvy jsou vlastním výrazem režijního pojetí – jarmarečního, výsměšného, fraškovitého. Živá beatová hudba vnáší také silnou energii a dynamiku. Hned úvodní scéna, kdy na sebe řvou otec a syn Merenbergerovi (Jiří Štrébl a Tomáš Milostný), končí zápasem ve volném stylu, následně přichází Záviš z Falkenštejna (Aleš Bilík) jako úlisný floutek s kytarou. Česká šlechta je tu ostatně vylíčená jako burani a zrádci. V horní části scény je zavěšené velké obdélníkové „okno“, v němž sedí kapela a od ní vedou dřevěné stupně na jeviště. Dřevo tu vůbec hraje symbolickou roli, dřevěná drť vyházená z pytlů, to je dědictví rakouských zemí a Otakar mává motorovou pilou – svým mečem. Tou pak řeže polena se sebezničující energií, až létají do hlediště. Je to divous, šílenec, zpupný, ale také zatraceně pragmatický. Martin Pechlát se v roli Otakara opět našel a to znovu na scéně Divadla Komedie, kde slavil úspěchy s režisérem Pařízkem. Jeho král zlatý a železný ovládá jeviště, řítí se do všeho střemhlav, bije se v prsa, ale zároveň své výjevy ironicky shazuje a zcizuje. To je další režijní plán, Hába pracuje s rozličnými a vtipnými připomínkami divadelní reality, ať už jsou různé fórký s kmetovskými vousy, mikrofony, posupné poznámky, vypadávání z rolí a všelijaké odkazy. Sem vlastně patří i připsaná postava dramatika Grillparzera, kterého hraje Radka Fidlerová. Nejprve zatančí vlastenecký taneček a pak prosloví vzletné velebení Rakouska. Fidlerová hraje i zavrženou královnu Markétu. S líčeným patosem prokládaným sebeironií, na jedné straně výčitka, na druhé škleb. Ve svém sebedojímání si ale klidně jde utřít oči do opony. Královna Kunhuta Uherská (Johana Schmidtmajerová) je pěkná potvora, prudká a smyslná Maďarka, která vyskočí z rakve převázané stuhou a hned se lepí na Záviše. Střet Otakara s Rudolfem před bitvou je pojednán jako poměrně rozsáhlý zpívaný výstup. Rudolf je v podání Ivana Luptáka rozšafný, rádoby vychovaný a ušlechtilý a do bitvy jde celý v bílém se zlatou ažurou. Brát vážně ho také úplně nelze, však také první konflikt králů režie stylizuje jako strkanici, přičemž oba protivníci do sebe vráželi s dámami v náručí, Otakar s Kunhutou a Rudolf se zapuzenou Markétou. Otakar pak po svém pádu sedí strnule s vyhaslým pohledem a pak rozehraje velké sólo, lehá si do rakve, pak zase vstává, je na ni příkurtován lepicí páskou svými věrnými, kteří se u toho výborně baví. Vytrhne se, nastane krvavý masakr, vraždí všechny od Záviše přes Kunhutu až po Milotu, Macbeth se svou ženou by to nezvládl lépe. Nejprve se tak činí v duchu divadelní iluze, pak už s tím nikdo nemaže a oběti se polévají z lahvičky červenou barvou... Hábovo pojetí má energii, hravost i metaforičnost a v myšlenkovém vyznění jde svou vlastní cestou. Ovšem není bez problémů. Především má od počátku silný nátlak, který už nelze stupňovat, což po určité době způsobí i v tak vypjatém pojetí jistou monotónnost. Hába se také zjevně nerad vzdává svých nápadů, a i když některé jsou skutečně „rozkošné“, jiné tvar rozbíjejí. To je třeba dobře vidět v poslední části inscenace, která působí jako by se na sebe vršilo několik variant závěru. Ovšem když je

divák přetrpí, je odměněn jedinečnou Pechlátovou kreací, která je skutečnou tečkou za směšným hemžením dvou vládců.

Kdo vlastní, vládne

Martin Macháček

9. 10. 2019, A2

Michal Hába sáhl po další klasické látce a svým typickým rukopisem ji znesvětil ve jménu odhalení pravdy o současnosti. Inscenace Sláva a pád krále Otakara na motivy dramatu Franze Grillparzera staví na hyperbolizaci a provokaci, využívá ale i patos předlohy. Režisér Michal Hába skrze klasické tituly – ať již „prověřeného světového repertoáru“ či méně známé texty – kriticky nahlíží současnost. V parodickém, dramaturgicky inovativním čtení nachází originální paralely k tomu, co vidí kolem sebe, a utahuje si z politiků, kapitalismu i nebezpečného kypění tekutého hněvu. Po výletech do brněnské Husy na provázku či Klicperova divadla v Hradci Králové se nyní vrátil do pražské Komedie, a sice s inscenací tragédie Franze Grillparzera Sláva a pád krále Otakara z roku 1825. Heroický blábol České země mají v prozaických i dramatických textech zahraničních autorů ohromné kouzlo. Za všechny připomeňme Shakespearovu Zimní pohádku, kde je záhadná země Bohemia až pohádkově strašidelnou krajinou plnou nástrah. Rakouský dramatik Franz Grillparzer v první polovině 19. století sepsal historickou hru Sláva a pád krále Otakara, ve které líčí dějinné, politické a kulturní střety v době, kdy kulminovala moc Přemysla Otakara II. Aby autor podpořil ideu vzkvétající monarchie, předvádí Přemysla Otakara jako bestiální, militantní monstrum, které dokáže zchladit jedině ctnostný a nanejvýš solidní Rudolf I. Habsburský. Škrobené dialogy by v pietní interpretaci, deklamované navážno, vyzněly kýčovitě nebo pateticky. Hra je navíc načichlá nacionalismem a kulturními stereotypy. Jinak řečeno, jedná se o hutný materiál nahrávající obrazotvornosti Michala Háby a odpovídající tématům, která ve svých inscenacích sleduje. Historizující, heroický blábol mu slouží jako základ pro ironický výsměch geopolitice coby kabaretnímu představení, v němž se nesnesitelně narcistní ega přetahují o pozornost, moc a vlastnictví a lidský život má nulovou hodnotu. Hába přitom klade otázku, zda hledání jediného vůdce, který propojí několik zemí do nadnárodního celku, není kontraproduktivní. Podobně jako postavy v Dostojevského Hráči z brněnské Husy na provázku hymnicky opakovaly slova „kapitalismus“ nebo „no future“, zde se objevuje slogan „kdo vlastní, vládne“. Podle Háby jsou různé podoby správy faktickou kolonizací. Otakara nahradí jiný, ještě mocnější vládce, který buranskou, „českou“ formu politiky vymění za onu vznešenou, šlechtickou až korporátní. Habsburkové jako nový „brand“ přicházejí osvěžit náš skomírající trh. Hyperbolizované postavy Velké historické figury jsou v inscenaci legračními panáky v luxusních kostýmech a vše, čeho se dopouštějí, je sice možná zruďné, ale hlavně rozkošně nelogické a přehnané. Postavy jsou už samy o sobě hyperbolizovány a dalším zveličením vynikají jejich bizarní vlastnosti. Pokud je Otakar krvelačný hegemon, pak u něj Hába skrze Martina Pechláta posiluje bezohledný vztah ke krajině i přírodě – třeba když motorovou pilou poltí polena, protože „když se kácí les, létají třísky“. Rudolf I.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

96/161

Habsburský v podání Ivana Luptáka je naopak komiksově kladná postava, rozvážný státník, z něhož převlečení do honosné róby učiní Supermana dějin. A knížata i vojvodové, královny i milenky v sytě barevných kostýmech se na jevišti chovají jako loutky na „orloji pomatených vlastenců“. Hába každou scénu rámuje jako svébytný celek s dominantní atrakcí. Většinou se jedná o zcizující schválnosti a provokace, které i díky vynikajícímu obsazení nepůsobí jako gymnaziální klukovina, ale jasně formulovaný manifest. Humorné dekonstrukce situací navíc inscenaci nedrolí na samostatné výstupy, naopak je drží pohromadě. Eklekticismus textu se tak překlápí do struktury celé inscenace. Tradiční Hábov spolupracovník, skladatel a hudebník Jindřich Čížek, má k dispozici hudební těleso a trůn ve výklenku na vrcholu scény. Špičkové aranže vrcholí v patetickém finále: mrtvý Otakar leží na Moravském poli, oplakáván svými poddanými i nepřáteli, a Čížkova dunivá kompozice spektakl uzavírá. Inscenace se tím posunuje od parodie k vážně míněnému eposu, ke zbožštění muže, jenž nás dovedl na pomyslný dějinný vrchol. Hába tím mimo jiné varuje před revizionistickými politiky, kteří se nebojí inspirovat u „záporných“ historických postav a vysvětlovat, že „za nich bylo přece tak dobře, protože věděli a hlavně něco měli“.

Autor je divadelní kritik.

Otakar vs. Rudolf

Aneta Procházková

4. 12. 2019, divabase.cz

Městská divadla pražská uvedla na scéně Divadla Komedie v české premiéře hru rakouského dramatika Franze Grillparzera. Jeho vyobrazení Přemysla Otakara II. jako ješitného panovníka v kontrastu s mírumilovným Rudolfem I. Habsburským vzbuzovalo u publika kontroverzní reakce již v 19. století. Překlad Radka Malého pod názvem Sláva a pád krále Otakara vznikl teprve letos právě pro tuto inscenaci.

Otakar opouští královnu Markétu, protože mu neprodila dědice. Tímto okamžikem začíná panovník svou sebestřednou honbu za politickou mocí. Prvním strategickým krokem je sňatek s maďarskou princeznou Kunhutou. O suverénnost, říšskou korunu a přívržence jej však náhle připravuje Rudolf Habsburský.

V režii Michala Háby se historické drama proměňuje v komedii. Hrozící rozvleklosti děje předchází značným zkrácením původního textu za asistence dramaturgyně Simony Petrů. Do popředí se tak namísto Grillparzerova příliš schematického rozdělení českého a německého národa na „zlo“ a „dobro“ dostává obecné téma moci, na jehož nadčasovost je poukázáno také závěrečným odhalením transparentu „Kdo vlastní, vládne.“

Silnou stránkou inscenace je herectví podtržené rozmanitostí kostýmů. Martin Pechlát si jako Přemysl Otakar energicky podmaňuje celý sál. Vývoj charakteru českého krále mu umožňuje oddat se hned několika hereckým polohám – křik a výrazná gesta postupně vystřídá zdrženlivost. Jeho protipólem je Ivan Lupták (Rudolf Habsburský) s civilním projevem i oděvem, který svým klidným hlasem zmírňuje bouřlivé šílenství odehrávající se na jevišti. Postupem času vychází najevo, že ačkoliv se chování obou vladařských prototypů podstatně liší (vláda pevné ruky versus iluze nenásilí), spojuje je stejný cíl – oslovení co největšího množství příznivců. Radka Fidlerová ve středověkých šatech otevírá představení procítěným projevem královny Markéty, při kterém si neváhá dramaticky otřít slzy do opony. Později vstupuje do děje s umělými vousy pro ztvárnění jedné z aktualizací předlohy – postavy samotného Grillparzera, promlouvajícího vyškrtnutými replikami. Příležitost uvést do konfrontace myšlenky autora a režiséra zůstává nevyužita, výstup se v představení stává mezníkem pro změnu v Otakarově vnímání skutečnosti. Stylizace jednotlivých výstupů naznačuje fraškovité pojetí celého představení. Dalším rolím není poskytnuto tolik hereckého prostoru, jsou zde spíše pro rozehrání gagů.

Pozornost na sebe strhává jednoduchá scéna Adriany Černé. Samotní herci ji pokrývají mulčovací kůrou, která je následně mísena s pilinami – památkou na exhibici Otakarovy síly za pomoci motorové pily. Chce si stůj co stůj zachovat země pod svou mocí, jenže je tím ničí. Dřevo symbolizuje státní území a všudypřítomnost panovnického sporu o něj. Materiál se objevuje také v podobě palet nebo rakve. Opakovaně dochází k roztahování a zatahování opony, za níž se nachází volný prostor a červený výklenek s hudebníky. Pechlátova postava má za úkol ospravedlnit jejich přítomnost v ději. S nadsázkou je uvítá jakožto družinu patetickým monologem a nástrojům přisoudí role zbraní – včetně názorné ukázky toho, jakým způsobem se dá použít baskytara k obraně. Hlasitá hudební produkce pod taktovkou Jindřicha Čížka dodává ději dynamiku a nutí herce k vykřikování vlastních replik. Všechny tyto prostředky jsou pouze demonstrací zcizovacích efektů prostupujících celou inscenací, jejichž účelem je zajistit si divákovu plnou pozornost.

Hábovy inscenace obvykle nacházejí inspiraci v německém divadle, nejinak tomu je i v tomto případě. Časté využívání mikrofonů vyústí v několik pěveckých výstupů, jež na scénu přinášejí kabaretní podtón. V písních se nešetří ani maďarskými slovy odkazujícími na původ Kunhuty. Nápaditost při užívání aktivizačních prvků se v druhé polovině uchyluje k jejich fádnímu opakování. Naštěstí se znovu navrátí ke své gradaci – součástí herecké akce se stává přenášení dýmstroje. Rudolf s předáním léna odevzdává také své oblečení, čímž s nadhledem prokazuje získanou nadvládu, naopak Otakar je před ním pokořen nuceným pokleknutím v obleku číšníka. Nakonec jsou prostřednictvím vylévání obsahu rudých lahví realizována krvavá jatka, která dovršuje Martin Pechlát výsměšným komentováním skonu své vlastní postavy.

Ač by k tomu inscenovaná látka mohla svádět, Hába se v tomto případě odchýlil od čistě politického divadla. Případnou paralelu k dnešní době zcela zastíhuje parodické pojetí, jehož forma je však

atraktivnější než původní text. Na antiiluzivní divadlo je v českém prostředí stále pohlíženo s jistými rozpaky. Pro diváka setkávajícího se s Hábovým režijním stylem poprvé, může být Sláva a pád krále Otakara zábavnou pozvánkou a přípravou na další divadelní kusy z jeho tvorby, kde se pozornost spíše než k hravosti obrací k interakci s publikem.

Jak vládnout zemi a jak na jevišti? Hábov král Otakar zábavně kritizuje aktualizace historických her i propagandu

Jakub Muller

19. 9. 2019, informuji.cz

Pražské divadlo Komedie uvedlo premiéru hry Sláva a pád krále Otakara; jedná se o první české uvedení hry z roku 1825 od rakouského dramatika Franze Grillparzera, pro které byla hra také prvně přeložena do češtiny.

Historický příběh mocenského boje mezi českým králem Přemyslem Otakarem II. a habsburským vévodou, později římským císařem i českým králem Rudolfem, konstitutivní pro rakouskou identitu, režisér Michal Hába a dramaturgyně Simona Petrů zkrátili na třetinu a pojali spíš jako příběh na téma způsobů vládnutí. Rudolf, v původní Grillparzerově verzi ideální a spravedlivý vládce, je u Háby zástupcem „rafinovaného vládnutí“ prostřednictvím manipulace a propagandy, a tedy protikladem násilnického, na vojenské síle postaveného vládnutí Otakarova.

Obsahová aktualizace u Michala Háby už tradičně neznamená nenápadné aluze na současné dění, pomrkávající po divákovi, ale spíše hlubší paralely, širší tematizování. V tomto smyslu je vrcholně aktuální obraz Rudolfa jako racionálního panovníka, štitícího se mocenských šarvátek a usilujícího o dobro svých poddaných – Rudolf je v představení usvědčen ze stejně nedemokratického vládnutí, jako Otakar s otevřeným násilím, a připomene v mnoha ohledech současnou (apoliticky se tvářící) politickou scénu. Hába se přitom nebojí ani opřít do vlastních řad, zamýšlet se nad vlastním postavením v mocenském soukolí, aby v návaznosti na roli Grillparzerovy hry v Rakousku zdůraznil politickou roli veškerého divadla (i veškerého umění) a v závěrečné písni je nazval propagandou.

Stejně jako obsahová aktualizace je pro představení důležitá i aktualizace formálních divadelních prostředků užívaných v historických dramatech. V úvodu se divák neznalý Hábových postupů může zhrozit, že přišel na klasickou činohru zpracovanou tak, jak je běžné v mnoha českých divadlech, tj. původní text přednesený exaltovaně, s prvky grotesky či pokusy o aktualizaci prostřednictvím sporadicky zařazených sprostých slov a lascivních pohybů. Skutečně všechny tyto herecké prostředky představení vystřídá, aby je zmapovalo. Aktualizace ale také zachází dál. Nahrává jí jednoduchá, ale plně využitá scéna Adrieny Černé, rámuje v horní části hudebníky, a v dolní části umožňující bohatou škálu využití. Různorodé využití svícení, kouře a hlavně hudby Jindřicha Čížka dodávají představení zábavnost party a mrazivost manipulace zahlcením, také ale přesně

vykreslují rozdíl mezi Otakarovou chvástavou brutalitou a slavnostní obřadností Rudolfovou. Důležité jsou ale i silné herecké výkony – především Otakarovo absolutní opanování scény ztvárněné Martinem Pechlátem a jako protiklad civilní herectví Ivana Luptáka v roli Rudolfa Habsburského.

Vyvrcholením děje i divadelních experimentů je závěr hry; tarantinovsky krvavá a mystifikační scéna Otakarova šílenství je zábavná a působivá. Následné Otakarovo odpoutání se od textu a drzé posmívání se autorovi není samoúčelným vtipem, nýbrž revoltou, zajímavým dialogem s autorem hry, do kterého se může divák zapojit vlastními úvahami: hra tak divákovi nepodsouvá jeden způsob čtení, vnímání a prožívání, ale nechává naplno běžet každého individuální interpretační aparát, a tak poskytuje výjimečný zážitek.

10) LAZARUS

Lazarus v Lazarské

Ondřej Bezr

15. 10. 2019, Lidovky.cz

Pražské Divadlo Komédie uvedlo premiéru českého nastudování netradičního muzikálu Davida Bowieho a Endy Walshe Lazarus. Hezká souhra náhod tomu chtěla, aby návštěvník příznačně musel projít Lazarskou ulicí, ze které je do divadla jeden ze vchodů. Když Divadlo Komédie před nějakým časem zveřejnilo, že připravuje českou verzi posledního velkého díla jedné z nejzásadnějších osobností hudební scény posledního půlstoletí, na sociálních sítích se objevila spousta defetistických odsudků vylučujících, že by něco takového mohlo dopadnout dobře. Jak bývá ve virtuálním prostředí bohužel zvykem, každý druhý věděl dopředu (v podstatě dřív, než se začalo zkoušet), že čeští interpreti nebudou schopni Bowieho písničky uzpívat, že čeští inscenátoři nebudou umět takové dílo odpovídajícím způsobem prezentovat, že celý takový projekt v češtině je v podstatě autorovou urážkou. Jak to tak bývá, skutečnost je úplně jiná. Český Lazarus je rozhodně nadprůměrný a v lecčem (co lze posoudit) dokonce „vzorový“ originál předčí. Sci-fi i autobiografie Napsat muzikál pro Broadway toužil David Bowie desítky let. Podařilo se mu to až na samém konci života: Lazarus měl premiéru v New Yorku 7. prosince 2015. O měsíc později, 8. ledna, oslavil zpěvák 69. narozeniny vydáním úchvatného alba Blackstar, jednoho ze svých vůbec nejlepších, a hned dva dny nato zchladila nadšené recenzenty zpráva o jeho úmrtí na (veřejnosti tajenou) rakovinu jater. Děkovačka při premiéře Lazara byla posledním Bowieho vystoupením na veřejnosti. V muzikálu se prolínají písně z různých údobí Bowieho kariéry od raných hitů typu Changes, The Man Who Sold The World či Life On Mars? až po hned několik písní z předposledního alba The Next Day (2013), titulní song Lazarus, který je součástí posledního alba Blackstar, a tři písně, napsané výhradně pro muzikál.

A podobné proplétání motivů najdeme i v ději. Ten lze číst několika různými způsoby. Jako běžnou sci-fi o mimozemšťanovi, který se ocitl na naší planetě a nemůže se dostat zpět; v tomto smyslu vychází libreto z románu Waltera Tevise Muž, který spadl na Zemi, který v roce 1975 zfilmoval režisér Nicolas Roeg právě s Bowiem v hlavní roli Thomase Jeroma Newtona, kteréžto jméno nese i hlavní postava muzikálu Lazarus. Ostatně sci-fi a vesmírná tematika provázela Bowieho v různých podobách průběžně prakticky po celý život. Děj můžeme ale vnímat i jako obraz šílenství muže žijícího ve svých vlastních představách, což s částí Bowieho hudby koresponduje neméně. A nakonec i vlastně jako autobiografické zúctování těžce nemocného člověka, toužícího se vymanit z bolestného prožívání sklonku života. Takovýto mrazivý obsah ostatně dostal i Bowieho videoklip k titulní písni, zveřejněný ještě před vydáním alba Blackstar. Lepší než soundtrack Čeští inscenátoři, tedy hlavně režisér Marián Amsler, dramaturgyně Jana Slouková a překladatel Michal Zahálka, sáhli velice šťastně k nejlepšímu možnému modelu, jak k muzikálu přistoupit: v mluvených pasážích nechávají znít češtinu s promítanými anglickými titulky a písně ponechali v anglickém originále s českým překladem. Do hlavní role byla obsazena alternace Igora Orozoviče (ten účinkoval na první premiéře v sobotu) a Ondřeje Rumla (druhá premiéra v neděli). Rumlův pěvecký projev je naprosto perfektní, to se ostatně dalo očekávat, po herecké stránce působí místy možná poněkud toporněji, ale vzhledem k tomu, že jeho role představuje vlastně absolutní, psychickými běsy a alkoholem zdevastovanou lidskou trosku, nijak to nevadí. Jeho hlavní spoluhráčkou je Dívka v podání Eriky Stárkové. Z té se naprosto nečekaně stala jednoznačná hlavní hvězda inscenace. Nejen proto, že se jedná o dobrou herečku, ale hlavně díky jejímu – pro leckoho asi překvapivě – skvělému zpěvu. Největší aplaus na otevřené scéně ostatně právem sklídila právě ona po Life On Mars?. Oba hlavní představitelé, Ruml i Stárková, jsou pěvecky jednoznačně lepší než protagonisté broadwayského originálu Michael C. Hall a Sophia Anne Caruso, jak si můžeme ověřit z soundtrackového alba. Hudební doprovod obstarává šestičlenná živá kapela v různých alternacích, ale vždy plná protřelých českých muzikantských profesionálů. Aranžmá je zachováno víceméně původní, lze mu sice možná vytknout na bowieovské poměry přílišnou jednotnost, ale je třeba si uvědomit, že alba, ze kterých byly písně vybírány, vznikala v úplně jiných podmínkách, nejedná se primárně o divadelní písničky.

Hvězdy inscenace. Ondřej Ruml jako Thomas Jerome Newton a Erika Stárková jako Dívka jsou výborně obsazenými protagonisty inscenace

Existenciální loučení Davida Bowieho

Saša Hrbotický

15. 10. 2019, Deník N

Městská divadla pražská uvádí muzikál Lazarus, který po sobě zanechala rocková legenda David Bowie. Zpráva o úmrtí jedné z největších ikon britské popkulturní scény Davida Bowieho zasáhla v roce 2016 hudební svět. Skladatel, zpěvák a příležitostný herec však i navzdory rakovině jater, která ho

v posledních měsících života těžce sužovala, stačil po sobě zanechat hned dvojí epitaf, album Blackstar a muzikál Lazarus, sestavený z písní z celé zpěvákovy kariéry. David Bowie udivoval svět pop-music už od počátku 70. let nečekaným střídáním hudebních stylů. Od glam rocku se dostal přes apokalyptické vize a experimenty až k elegantní elektronické hudbě, pak se zase navrátil k niternějším a komplikovanějším hudebním formám, k soulu nebo fúzi elektronického a kytarového rocku s jazzem. Jeho neodmyslitelnou součástí byla uhrančivá, chameleonská image, extravagantní kostýmy a líčení. K nejproslulejším patřila stylizace do postavy androgynního mimozemšťana Ziggyho Stardusta s bíle nalíčenými tvářemi a rudými vlasy, na niž odkazuje i pražská inscenace. Bowie své poslední dílo vytvořil ve spolupráci s irským dramatikem Endou Walshem. Na samém sklonku života si tak splnil sen, neboť pokusu o zhudebnění Orwellova románu 1984 se kdysi musel vzdát kvůli problémům s autorskými právy. Lazarus přímo navazuje na filmovou verzi sci-fi románu Waltera Tevise Muž, který spadl na Zemi (česky nevyšla, slovenský překlad vyšel ve sborníku Planéta exilu). Bowie ve filmu z roku 1976 ztělesnil ústřední postavu Thomase Newtona, mimozemšťana, jenž přistává na Zemi, aby pro obyvatele své domovské planety našel záchranu před smrtícím suchem. Jenže se mezi pozemšťany rychle zaplete do sítě milostných vztahů a komerčních zájmů, narazí na nepochopení a po několika drastických zážitcích propadne alkoholu. MIMOZEMŠŤAN, NEBO BLÁZEN? Muzikál Lazarus je situován do newyorského bytu, kde ústřední hrdina Thomas Newton, upoutaný po letech na lůžko, tráví veškerý čas holdováním ginu a obsesivním sledováním televize. V průběhu děje se pak střetává s reálnými i fantaskními postavami, aniž je možné určit, zda jde o sérii vzpomínek, o sondu do nejhlubších pater podvědomí či o delirické stavy vyvolané soustavnou konzumací alkoholu. Newton může být stejně dobře mimozemšťanem, který ví, že se nedokáže vrátit na svou planetu, i psychicky nemocným člověkem v zajetí halucinací. Pražská inscenace v režii Mariána Amslera však dává přednost jinému, hlubšímu výkladu. Newton je tady především alter egem samotného Davida Bowieho, vyjádřením zpěvákových traumat, touhy po nalezení naděje i jeho tušení blížící se smrti. Newton se postupně střetá s asistentkou Elly, se záhadnou Dívkou i s bizarním vrahem Valentinem, a je jen na divákovi, aby posoudil, kdy jde o přelud a kdy o realitu. Z fragmentů životních příběhů i ze vzpomínek na dávnou lásku Mary- -Lou tak lze seskládat obraz umělcova rozdrásaného nitra, odhalit skrytý smysl jeho hudební tvorby i básnivých, někdy až surrealistických písňových textů.

Dlužno podotknout, že přijetí muzikálu na mnoha evropských scénách i v zámoří nebylo jednoznačné. K častým výtkám patřilo to, že dílo postrádá souvislý příběh a že působí příliš odtažitě. Nejvíce pravděpodobně narazili inscenátoři, kteří se vydali cestou hýřivé barvitosti, k níž by snad Bowieho odkaz mohl při velmi zběžném pohledu svádět. Režisér Marián Amsler se rozhodl pro úplně opačný postup, a právě proto jeho cíleně nevýpravná inscenace dosahuje takové účinnosti. Potemnělá scéna v omezené barevné škále s několika žebříky a chodbami má takřka industriální ráz. Ve spojení s přiměřeně bizarními kostýmy či líčením výborně koresponduje s fragmentárním dějem i s temnou atmosférou jednotlivých písní interpretovaných v původní anglické verzi. Překlady písňových textů do češtiny si divák může číst na zadní stěně jeviště. Naopak veškeré české dialogy jsou pro případné

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

zahraniční publikum simultánně převáděny do angličtiny. Úvodní scéna, v níž ústřední hrdina uvězněn ve svém pokoji zpívá titulní píseň Lazarus z alba Blackstar, přiznává inspiraci zpěvákovým sugestivním videoklipem evokujícím vědomí blížícího se konce. Poté se Newton spouští otvorem pod postelí dolů na scénu, aby se tak obrazně vydal na dušezpytnou pouť do hlubin vlastní duše. Amslerova režie osciluje mezi přízračnou snovostí a reálnou konkrétností. SONGY JEHO ŽIVOTA V muzikálu zazní řada známých songů ze 70. a 80. let (The Man Who Sold the World, Changes, Life on Mars?, Heroes) i z pozdějšího období. Většina z nich se dočká mimořádně zdařilé interpretace, a to jak zásluhou dobře zpívajících herců, tak výtečně šlapající šestičlenné kapely a dvou doprovodných vokalistek. Jedním z vrcholů večera byl hit Absolute Beginners uzavírající první polovinu představení, při jehož interpretaci se postupně vystřídají všichni protagonisté večera. Největší pozornost se pochopitelně upíná k ústřední postavě Newtona. Igor Orozovič ji naplnil bolestí, smutkem a existenciální úzkostí, ale obohatil ji o záblesky světla a smíření se s nevyhnutelným odchodem ze světa. Silného emocionálního účinku dosahuje přesně volenou hereckou kresbou i intonačně bravurní a nadoraz procítěnou interpretací každé z písní. Pozoruhodné jsou také pěvecké a herecké výkony představitelky obou hlavních Newtonových protihráček. Asistentka Elly Niny Horákové je žena frustrovaná životem v nevydařeném manželství. Rychle propadá Newtonovou kouzlu, na čas se dokonce dobrovolně vzdává vlastní identity, aby nemocnému muži evokovala jeho dávnou modrovlasou lásku Mary-Lou. Jediným symbolem naděje se však stává snová Dívka, snad přízrak, snad bytost odjinud, k níž se Newton upíná jako ke své poslední spáse. Hvězda televizního seriálu Most! Erika Stárková obdařila postavu Dívky tajemným oparem i dětskou bezelstností a příjemně překvapila i vyzárlou pěveckou interpretací Bowieho písní. Ze zbývajících mužských postav se nejlepšího ztvárnění dostalo groteskně démonickému Valentinovi v podání Pavola Smolárika. Příjemným bonusem k představení byla programová brožura se všemi použitými písňovými texty.

První české nastudování muzikálu Lazarus se ostře vymyká převládajícím představám o nezbytné povrchnosti a líbivosti daného žánru. Progresivněji zaměřená dramaturgická linie Divadla Komédie získala uvedením existenciálního Bowieho díla zcela mimořádný titul. Původní cíl se utopil v alkoholu. Největší pozornost se pochopitelně upíná k ústřední postavě Newtona. Igor Orozovič ji naplnil bolestí, smutkem a existenciální úzkostí, ale obohatil ji o záblesky světla a smíření se s odchodem ze světa. Autor: SAŠA HRBOTICKÝ divadelní kritik

RECENZE: LAZARUS. Mimořádný muzikálový počín, který vybočuje z českého průměru

KLÁRA ČERMÁKOVÁ

21. 10. 2019, musical.cz

Muzikál Lazarus, poslední dílo z pera hudební ikony Davida Bowieho, představila v české premiéře Městská divadla pražská v Divadle Komédie pod taktovkou režiséra Mariána Amslera.

David Bowie

Britský skladatel, zpěvák, producent, výtvarník, příležitostný herec a mim. Tajemný, provokující, šílený, geniální, ale především originální – to byl David Bowie, hudební chameleon, jak mu svět začal přezdívat, vlastním jménem David Robert Jones. Již od 70. let uchvacoval svými neotřelými hudebními nápady, střídáním stylů a dokonce vytvářením stylů nových a samozřejmě i svou extravagantní vizáží.

Muzikál Lazarus

Muzikálem Lazarus, který vytvořil spolu s dramatikem Endou Walshem, si na samém sklonku života splnil svůj celoživotní sen vytvořit muzikál pro Broadway.

Lazarus měl premiéru v New Yorku 7. prosince 2015. Měsíc na to, 8. ledna 2016 Bowie oslavil 69. narozeniny a vydal své poslední album Blackstar, které obsahuje i ústřední píseň muzikálu Lazarus. Bohužel o dva dny později svět obletěla zpráva o zpěvákově úmrtí. Premiéra muzikálu byla tedy posledním Bowieho vystoupením na veřejnosti.

Dílo sestavené z Bowieho písní navazuje na příběh Thomase Jeroma Newtona z novely Waltera Tevise Muž, který spadl na Zemi, kterého si Bowie zahrál ve stejnojmenném filmu. Bowie muzikál píše s vědomím blížící se smrti (umírá na rakovinu jater) a je tedy minimálně částečně vyjádřením jeho skutečných traumat, obav a strachů, ale také touhy po naději a spáse.

Ve filmu je Newton mimozemšťanem, který přistává na planetě Zemi, aby se pokusil zachránit lidstvo před sebezničením a zjistil možnost přesídlení obyvatel jeho domovské planety umírající horkem a suchem. V důsledku dramatických událostí, kdy je lidmi zrazen, mučen a zraněn, však zůstává na Zemi uvězněn bez možnosti návratu a končí jako zničený alkoholik bez naděje.

A zde se začíná odehrávat příběh muzikálu Lazarus. Ocitáme se v New Yorku, v bytě Thomase Newtona, "uvězněného" ve svém pokoji, který tráví veškerý čas obsesivním sledováním televize, hledáním sušenek po bytě a pitím ginu. Na pomezí života a smrti, pronásledován vzpomínkami na ztracenou minulost, bez možnosti zemřít, ale bez vůle žít.

Newton zpívá titulní píseň Lazarus z posledního alba Blackstar a ve ztvárnění celé scény, včetně Bowieho specifických trhavých pohybů vidíme přiznanou inspiraci zpěvákovým videoklipem, který vydal ještě před vydáním posledního alba. Dírou v pokoji poté Newton prolézá na jeviště a my se společně s ním vydáváme na cestu "zpátky ke hvězdám".

Zda je to cesta skutečná, zda je Newton opravdovým mimozemšťanem, který se setkává s reálnými postavami, či se noříme do hlubin podvědomí vyhořelého alkoholika v nichž se mísí vzpomínky, halucinace a bizarní představy, to už si každý divák může rozhodnout sám. Mnohoznačnosti děje

nahrává i způsob podání příběhu, nejedná se o typické vyprávění, ale jde v podstatě o sled hudebních obrazů.

Na první premiéře se rozervané postavy Newtona zhostil Igor Orozovič a nutno říci, že lepšího představitele si autoři mohli vybrat jen stěží. Orozovič je právem jedním z nejobsazovanějších činoherních herců nové generace a postavě propůjčil potřebnou škálu hlubokých emocí. Propracovaným a do nejmenšího detailu promyšleným herectvím naplnil osamělého Newtona šířící bolestí, smutkem, rezignací, ale i jiskrou naděje. Svůj strhující výkon pak podtrhl jistým, výrazově pojatým a procítěným zpěvem.

Ondřej Ruml, který se představil divákům druhé premiéry, však za Orozovičem absolutně v ničem nezaostává. Pyšní se intonačně suverénním pěveckým projevem, který může v Bowieho písničkách naplno využít a to se mu daří znamenitě. Jeho naléhavé pojetí Newtona je herecky maličko jiné, působí jako psychicky nemocný člověk, jenž je pronásledován běsy před kterými není úniku. I on však přidal do svého ztvárnění milé záblesky světla a svou postavu okořenil i dávkou humoru. Sledovat jej na jevišti je skutečně radost, dá-li se to v případě takovéto postavy říci.

Seznamujeme se s asistentkou Elly, kterou skvělým způsobem hraje a zpívá Nina Horáková. Stejně jako Newton je i Elly uvězněná, ona v nespokojeném manželství. Rychle propadá kouzlu tajemného charismatického muže a zamilovává se do něj. Ve snaze zalíbit se mu se dokonce na určitý čas vzdává vlastní identity a převléká se za Newtonovu dávnou modrovlasou lásku Mary-Lou. Frustrovanou Elly i sebevědomou Mary-Lou ztělesňuje Horáková dokonale. Svůj výkon poté korunuje v nespoutaném a elektrizujícím podání písně Changes. Obsazení Horákové byl jednoznačně skvělý tah.

Osudovým setkáním je pak to se snovou Dívkou, která byla poslána neznámo odkud, aby Newtonovi pomohla. Neví odkud je, nezná své jméno ani minulost, ale zná Newtonův osud a slibuje mu pomoci. Společně začínají stavět raketu, aby mohl odletět zpátky domů na svou planetu. Dívka v něm zažehává jiskru naděje na spásu..

V Komedii se role Dívky bravúrně zhostila Erika Stárková. Její snová postava je bezprostřední, tajemná, dětsky naivní a upřímně bezelstná. Stárková kraluje nejen herecky, ale přidává i vyzrálý pěvecký projev za něž na obou premiérách sklízela zasloužené ovace. Její interpretace písně Life on Mars? se pak stává pro mnoho diváků vrcholem celého představení.

Mluvíme-li o vrcholu představení, bude jím určitě finále první poloviny představení a píseň Absolute Beginners začínající zpěvem Lazara, ke kterému se postupně přidávají všichni ostatní účinkující. Vizuálně i hudebně velmi silný moment.

Postavou, která do příběhu významně zasahuje je temný anděl či dábel Valentine zabíjející lásku, o jehož identitě se divák dozvídá pouhé střípky. Valentina ztvárňuje Pavol Smolárik a jeho karikaturní

podání až démonické postavy je taktéž výborné, propůjčuje jí potřebné charisma i humor. Pěvecky si s Bowieho písněmi poradil výtečně.

Ve vedlejších rolích se pak setkáváme s Newtonovým dávným přítelem Michaellem v povedeném podání Michaela Vykuse, který se objevuje také v roli Bena. Jeho přítelkyni Maemi ztvárňuje Huyen Vi Tranová, u níž mne bohužel úplně nepřesvědčil pěvecký projev.

Ellyna jednoduššího manžela Zacha pak velmi vtipně hraje Michal Bednář.

Celé představení provází dvě převážně pohybové postavy Stínů. Chválím jak nápad tyto postavy v inscenaci použít, tak jejich choreografické pojetí. Tomáš Bareš a Martin Klapil (v alternaci František Červenka) zaujali perfektními tanečními výkony, včetně "šílených" sugestivních výrazů, které chvílemi způsobují až mrazivé pocity, zvláště sedíte-li v předních řadách.

Vše se odehrává na strohé potměšilé scéně z dílny Juraje Kuchárka obsahující spleť chodeb, buněk, tunelů a žebříků. Postavy se v ní pohybují, pozorují děj na jevišti, vynořují se z děr, prolézají chodbami a znovu mizí. Můžeme v ní vidět paralelu k Newtonově bloudící ztracené mysli. Protkání prostoru těžko prostupnou sítí v druhé polovině představení je také výborným nápadem. Scéna geniálním způsobem podtrhuje tíživou atmosféru celého díla a působí velice efektně. Každý obraz je pak sám o sobě uměleckým dílem u kterého se divákovi tají dech a svírá hrud'. Z toho, co mohu posoudit pro mne scénografie předčí i tu z originálního nastudování muzikálu v New Yorku a Londýně. Zvláště bych vyzdvihla skvěle promyšlené zinscenování písně Life on Mars?, kdy jsem měla chuť jen vykřiknout "bravo".

Muzikál obsahuje na dvě desítky Bowieho písní v hudebním nastudování Jana Aleše, které se autoři rozhodli ponechat v původní anglické verzi, což bylo opravdu šťastnou volbou. Herci si navíc s anglickou výslovností poradili více než dobře. Český překlad písní si divák může číst na zadní stěně jeviště. Stejně tak jako veškeré české dialogy jsou pro případné zahraniční publikum překládány do angličtiny. Tento model bych, a to zejména u jukebox muzikálů, uvítala v našich končinách mnohem častěji.

Stěžejní devizou inscenace je na obou viděných premiérách perfektně šlapající šestičlenná živá kapela přímo na jevišti, podpořená navíc skvělým zvukem.

Zpěváky v písních doplňují ještě dvě vokalistky, v alternaci Josefína Horníčková, Michaela Jonczyová, Veronika Vítová.

Lazarus není klasickým jukebox muzikálem sestávajícím z písní Davida Bowieho, které jsou poskládány do příběhu. Je to silný a unikátní příběh, vize o zoufalství, lásce, ale především o naději,

kteřá je schopna obstát sama o sobě a v níž píšně pomáhají nastolit správnou atmosféru a především předat hluboké emoce.

V rámci české muzikálové scény se jedná o odvážný a výjimečný muzikálový počín, jenž potěší zejména náročnější diváky, kteří se v divadle nechtějí jen bavit. Zdobí ho především kvalitní herecké a pěvecké výkony, nápaditá scéna a skvělá Bowieho hudba.

Láska je lidská pošetilost a zároveň boží jiskra

Petr Kilian

20. 11. 2019, artikl.org

V divadle Komedie mělo premiéru představení Lazarus s podtitulem Zpátky ke hvězdám. Jedná se o muzikál autorské dvojice David Bowie a Enda Walsh. Je předposledním počinem, zároveň rozloučením i odkazem muže mnoha tváří, hudebního chameleona, inovátora, který neustále porušoval hranice a zažil vzlety i hluboké pády. Kdo se někdy našel v melodích a textech Davida Bowieho, tak ani nemusí číst dál a rovnou ať vyrazí do divadla... Nebude litovat.

Pozoruhodný příběh rozevřívá vějíř možných interpretací, vyprávění je to snové, něžné i mrazivé. Působivě představuje svět uvnitř i vně hlavy Thomase Jerome Newtona. Hovoří o jizvách, které nejsou vidět, zlomeném srdci, o uvíznutí mezi dvěma světy. Základní linkou jsou osudy muže, který spadl na Zemi, resp. který opustil svou planetu, rodinu, aby se pokusil najít místo k životu pro své blízké a své společenství. Jeho domovská planeta totiž vysychá a hrozí, že život na ní jednoho dne zanikne. Na Zemi se dokáže hravě prosadit, nashromáždí obrovský majetek, o co se pokusí, to se mu podaří (americký sen jak vystřižený). Zlom nastává ve chvíli, kdy je nucen prozradit svou identitu, aby se mohl vrátit domů. Lidé propadnou strachu z neznámého, někteří nevěří, jiní chápou jeho přítomnost jako ohrožení, následuje ponižování, ubližování, verbální i fyzické, tajné služby jej krutě vyslýchají a nedovolí mu Zemi opustit. Výsledkem je ztráta Mary Lou a možná i ztráta rozumu, uzavření se do světa představ uvnitř své hlavy a světa ukrytého v láhvi ginu... Příběh odcizení se, ztráty motivace, vyhoření... (Záleží na interpretaci každého.)

Jediné, co zbývá, je naděje A právě zde začíná příběh muzikálu Lazarus, v režii Mariána Amslera. Příběh o naději a uvědomění si toho, co je v životě opravdu důležité. Je volným pokračováním či epilogem osudů T. J. Newtona z filmu Muž, který spadl na Zemi, v němž D. Bowie ztvárnil postavu mimozemšťana. V mnohém koresponduje s Bowieho osobním i uměleckým životem, s nutností prozkoumat životní situace až na dřeň, hledat svá alter ega. (Schopnost tázat se, hledat bez ohledu na následky a užasnout je základní intelektuální silou zdravého lidského ducha, zároveň jsou to principy, bez nichž by nebylo umění, filozofie etc.) Bowie ve svém testamentu rekapituluje pozemský život, podtrhává to podstatné. Zároveň popouští uzdu své fantazii, odhaluje svět ušpiněných mezilidských vztahů, který může být pro citlivé bytosti místem k nežítí, a proto se snaží utéct či se uchýlit do oázy

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

107/161

světa umění (jeden vzhlíží ke hvězdám, druhý zas spřádá sen o říši krásy, jiný se uzavírá do věže ze slonoviny či věří v Lazarovo i Kristovo vzkříšení). Ohlédnutí muže umírajícího na rakovinu jater má svou sílu. (V den svých 69. narozenin vydává ještě album Blackstar a dva dny poté umírá, pár týdnů po premiéře muzikálu.)

„Rozčiluje mě konečnost života. Ted', když konečně pochopím sebe i ostatní, bych měl umřít – co je to za pitomou hru? To tady není nikdo, s kým by se dala předělat pravidla? Rád bych, aby mi bylo dvě stě tři sta let,“ vyjádřil se o deset let dříve při projevu svých prvních vážnějších zdravotních komplikací. Smrt je jedním z druhů odpojení se. Bowieho přání dlouhověkosti se může vyplnit v životnosti jeho odkazu. (Vřele doporučuji přečíst si program k představení.)

Se zatajeným dechem... Příběh T. J. Newtona na jevišti v Komedii lze interpretovat i pohádkově. V této souvislosti přímo uhrančivě působí herecké výkony dívky–anděla (Erika Stárková) a Valentina, šviháka v zeleném s havraní hřívou (Pavel Smolárik), který myslivecký klobouk ani nepotřebuje. Není však pokušitelem, jen mu nezbyvá než reagovat na přemíru lidského sobectví (Ben a Michael). Je zástupcem temných sil (spolu se svými stíny), zároveň je představitelem chladného pragmatického uvažování bez jakéhokoli citu. Ošetřovatelka Elly (Nina Horáková) se svým IT manželem (Michal Bednář) sehraje etudy (cítíte je až do morku kostí), které byste ve svém vlastním životě zažít nechtěli, a přesto se nezřídka stávají. Ústřední postava pana Newtona (Igor Orozovič / Ondřej Ruml) se v přesvědčivosti nejvíce liší odstínem barvy vlasů. Každý svůj, každý jiný, oba talentovaní zpěváci, jeden ještě navíc činoherec (jeho subtilní polohy role jsou neuvěřitelně věrohodné). Pohybovou choreografií vystihuje slovo souhra (Stanislava Vlčeková). Dojem náramně umocňuje i minimalistická scéna, přitom tak členitá, že chvílemi nestiháte postřehnout všechno, co se na jevišti děje (Juraj Kuchárek). Projekce (František Pecháček) s režisérovými obrazy, např. Japonky se slunečníkem a Banksyho dívkou s červeným balonkem, skvěle podtrhují vizuální dojem, jinde i významové vyznění (nůž s dvojím ostřím v rukou Thomase). Sluší se neprozrazovat děj, nepřipravit diváka o moment překvapení. Jediné, co zbývá, je vřele doporučit: Zpátky ke hvězdám! (Několikaminutový aplaus ve stoje je též dobrou vizitkou.) Podmanivá syrovost, poetičnost a někdy ponurost textů Bowieho písní je slovy těžko vystihnutelná. Totéž platí i o vyznění dialogů, které kolikrát tlučou jako zvon... (dramaturgie Jana Sloukové). Valentine: „Já nikoho soudit nebudu. Víte, jak je to ničivý? Když se lidi usnesou, že jste zsranej blázen – zaškatulkují vás! Co takhle projevít trošku laskavosti? Je strašně snadný zadupat někoho do bláta – to svede kdejaký zvíře – ale dopřát člověku šanci najít naději někde, kde žádná není – v tom je pravá laskavost.“ ∞

P. S. (český překlad v titulcích – tady by to ani jinak nešlo, jen škoda, že jindy [ve filmech, na divadle] se na překlady písňových textů zapomíná)

11) ŽEBRÁCKÁ OPERA

Panoptikum zpoza oponek

Jana Machalická

21. 10. 2019, Lidové noviny

Havlova Žebrácká opera v nastudování Davida Radoka je zábavně šlapající stroječek, který se v závěru výmluvně zpomalí a na diváky za zvuků kabaretně vlezlé hudby zírá v Divadle ABC podivné panoptikum figur. První premiéra sezony Městských divadel pražských, druhá pod novým vedením, padla na Havlovu Žebráckou operu, která má skutečně pohnutou historii. Nastudování Andreje Kroba v hostinci U Čelíkovských v Horních Počernicích v listopadu 1975 režim využil k další perzekuci, představení si odskákali jak amatérští herci a režisér, tak diváci, hraní a sledování zakázaného autora bylo třeba řádně potrestat. Text Václava Havla je adaptací satiry Johna Gaye z osmnáctého století, kterou proslavil zejména Bertolt Brecht a posunul k žánru hudebního divadla. Havlova verze je činoherní a zdůrazňuje konflikt dvou hlav zlodějských gangů vedených starým šíbbrem Peachumem a mladým obratným děvkařem Macheathem. Třetím hráčem je pak policejní velitel Lockit, který spolupracuje se všemi, tahá za nitky a geniálně propojuje policii s podsvětím, takže vzniká jeden neprostupný systém, který udržuje moc a zároveň všechny znejistuje, jak se ve skutečnosti věci mají. Havlovo podobenství bylo v době svého vzniku víc než výmluvné, přesný obraz profízlomané společnosti s těžko určitelným bossem fungoval znamenitě. A funguje stále stejně, neboť líčí mechanismy moci, které se v zásadě nemění, není těžké za příslušná jména dosadit zkorumpované politiky, lobbyisty a další šupáky. A domýšlet se, kdo za tím vším stojí, nakolik je toto krásné popsání spojení státní moci a kriminálníků jen autorskou fantazií. Ale je tu také jedinečný Havlův jazyk, který míchá styl červené knihovny, verbální výlevy pronášené sofistikovaným slovníkem, žargon různých prostředí. Aby stroječek dobře šlapal, je třeba mít hráče, kteří tuto jazykovou složitost zvládnou v přesném stylu a s mluvní lehkostí. David Radok tři hlavní hráče má – Jan Vlasák jako Peachum se neodlučuje od svého umaštěného kaftanu a vemlouvavě a lehce oslněn vlastní výřečností pronáší tirády a stařecky dychtivě konstruuje další podrazy na nenáviděného konkurenta. Své podrazy dokáže předestřít jako vznešenou službu s velkou přesvědčivostí a stylem politického řečníka. A kromě jiného propůjčuje senilitě svého hrdiny roztomile domáckou podobu, dobře vycházejí kuchyňské scény s dcerunkou Poly, které Tereza Marečková dodala udivenou naivitou a dětskostí, přichází na otcovo zavolání s houslemi v ruce a tváří se jako panenka mrkačka, v časech jejího trápení pak housle jen kňournou. Martin Donutil jako Macheath by také vymluvil z jalové krávy tele, nádherný je třeba jeho výstup s Lucy (Petra Tenorová) a Poly ve věznici, kdy si je posadí na pryčnu a hučí do nich své vývody o účinnosti bigamie. Je kluzký jako úhoř a andělský kukuč dokáže vždy šikovně využít.

A konečně Hanuš Bor jako Lockit skryt za žlutými skly retro brýlí s tenkými obroučky je křížencem estébáka a mafiánského šéfa. Dokáže všechno převrátit a znejistit, to, co je hanebné se v jeho rétorice

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

ozáří nebeským jasnem. Má nehnutou tvář, nic ho nevyvede z míry, vše umí vysvětlit a použít ve svůj prospěch a ještě se u toho tváří dobrácky a soucitně. Ostatně Hanuš Bor je v posledním období čím dál tím lepší, sedí mu role zvláštních nehnutých a neprostupných padouchů. Výborný režijní nápad je obsadit do role Peachumovy a Lockitovy manželky jednu herečku – Evu Salzmannovou, čímž se podstata věci v závěru doslova „dialekticky“ odhalí. Lockit si tudíž v závěru nemusí navléct Peachumův kaftan, kontinuitu a propojení obstará dvojediná manželka. Stejně jako prve u Peachuma motá nudle v hrnci a přitakává svému muži, ale přesně ví oč běží, její povzdech, že to ale celé dalo fušku, je jako konečné rozhršení. I jako Peachumová je vždy o krok napřed, předvádí celou škálu potouchlých výrazů a suše ironickými poznámkami sune chotě k poznání stejně jako jde s laskavou pohostinností vařit káfičko, když do domu přijde prodejná ženština, aby probudila Peachumův sexuální apetit. Radok se vlastně svým pojetím Havla přibližuje k Brechtovi. Volí antiiluzivní výtvarné pojetí, které tvoří systém malovaných oponek, na kterých je příslušné prostředí naznačené několika atributy. Třeba v úřadovně policejního velitele „visí“ podivný obraz krále a vedle oprátka, bordel madam Diany je oponkami šikovně rozčleněný na několik „chambre separé“ a podobně. Oponky také režii umožňují strukturovat inscenaci jako sled kabaretních výjevů, zatahování a roztahování, které provádějí herci se v podstatě proměnilo v důmyslný a také významotvorný systém pointování každého výstupu – je rychlé, pomalé, hekticky rozjařené, smutné, ublížené. A pak je tu také vtíravě kabaretní hudební motiv, který scény odděluje. Zcizující odstup je v inscenaci nenápadně přítomný i v drobných nápadech, třeba postava Opilce se změní v neidentifikovatelnou figuru, která dvakrát nečekaně vyjde ze dveří na jeviště a zakřičí: „Ať žije svoboda tisku!“ Vlasákovy vypadávací z textu a řev nápoředky nakonec působí jako integrální součást pojetí. Půvabné jsou i výstupy v bordelu, kteréžto prostředí není tak snadné vystihnout, jak by se na první pohled zdálo. Věvodí mu bordelmamá v přesném podání Dany Batulkové, která své dívky umí předvést patřičně květnatě a s komickou rádoby noblesou. Inteliktuálně založená Vicky (Markéta Jandová) se smyslně vine a na prsou drží knihu s nápisem Dekarte, filozof jí však připadá trochu plytký. Se svým srdcervoucím dilematem se roztomile sváří i Jenny Zuzany Stavné. Závěr je v ryze radokovském stylu, má v sobě výsměch i bezvýchodnost Režie nechá své hrdiny postupně vylézat zpoza oponek a ztuhnout. Panoptikum civí do hlediště, zatímco vlezle kabaretní hudba se line prostorem ve zpomaleném rytmu. K Havlovu citu pro absurditu to jde výborně a podobně končila i Radokova inscenace Odcházení, kde nechal celou menažerii kolem kancléře Riegera nastoupit do výtahu a odvézt.

Žebrácká opera jako absurdní moralita

Radmila Hrdinová

1. 11. 2019, Právo

Žebrácká opera jako absurdní moralita Žebráckou operu Václava Havla uvedl soubor Městských divadel pražských v režii Davida Radoka 19. října na scéně Divadla ABC. Gayovu parodii na operu z 20. let 18. století si poprvé vypůjčil po dvou stech letech od jejího vzniku Bertolt Brecht pro svou vlastní

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

verzi. Havlova adaptace i Radokova inscenace postrádá brechtovsky suchopárnou didaktičnost, nikoli však kabaretní lehkost, s níž předvádí absurdní převrácení morálních hodnot. Havlův text mířil obrazem souboje šéfa londýnského podsvětí Peachuma s konkurentem Macheathem k absurditě společenského systému 70. let. Radokova inscenace předvádí obecnější princip totálně zkorumpovaného a mocensky provázaného světa, kde už jen náznak touhy po hodnotách a ideálech, jako je šťastná rodina či poctivost, zní jako totální nesmysl vyvolávající salvy smíchu. Radok nejde cestou popisné aktualizace, jeho inscenace je výrazně stylizovaným obrazem, jehož divadelnost podtrhuje jak práce s revuálními a malovanými oponami, tak rytmizující klavírní podkres, a v neposlední řadě i lehké výtvarné retro v duchu obrazů Antonína Střížka. Vše plyne v příjemně vylehčeném a zábavném duchu, tak trochu kabaret, trochu opereta, za nímž se ale neztrácí smysl Havlova textu. A tak se diváci výborně baví, ale těm vnímavějším jde zároveň z té samozřejmě přijímané převrácenosti světa mráz po zádech. Jan Vlasák je patřičně omšelým i okázalým Peachumem, jenž okolí klame chameleonskou peciválovostí a bodrostí. Macheath Martina Donutla není typickým svůdcem, ale prototypem klukovsky rošťáckého ukecávače, na něhož ženské letí a který se vyseká z jakékoli ošemetné situace. A Hanuš Bor jako šéf policie Lockit a třetí vrchol mocenského trojúhelníku coby tichý hráč v pozadí s poťouchlou obratností tahá za nitky. Tereza Marečková v roli Peachumovy dcery Polly dokonale zvládá polohu „tatínkovy holčičky“ s kňourajícími houslemi a cukrkandlovým úsměvem panenky. Ne všichni herci se pohybují v rovině stylizace se stejnou jistotou, občas to v dokonalém vyladění trochu skřípe. Inscenace přesto funguje v rytmu hracího strojku, jemuž v závěru dojde pero a figurky se zastaví jako na porouchaném orloji. Chybí jen smrt, která tahá za zvonek. Ale o tuhle roli se postarala znovunalezená a pro nás ne právě lichotivá aktuálnost Havlova textu.

Hodnocení 80 %

Žebrácká opera stárne, bohužel

Richard Erml

7. 11. 2019, Reflex

Vzpomínka na VÁCLAVA HAVLA v Divadle ABC Před necelými třiceti lety se českými a moravskými divadly prohnala vlna havlomanie. Divadelníci, spolutvůrci listopadového převratu, hodlali na jeviště vrátit zakázaného autora a pochopitelně i nalákat diváky zpátky do hlediště, jelikož návštěvnická krize už klepala na dveře. Hry Václava Havla se tak hrály v každém druhém divadle, a to ani moc nepřeháním. Většinu inscenací jsem zhlédl na vlastní oči a nebýval to dvakrát radostný zážitek. Zejména v případě, kdy se oblastní scény, co neměly po dvacet let zkušenost s poetikou absurdního divadla a jeho havlovskou odnoží, pustily třeba do autorovy prvotiny Zahradní slavnost. Obávám se, že jim připadala nejkomediálnější, a tak ji divákům předhodily v temperamentním provedení situační frašky. Odliv diváků však pokračoval a havlovská vlna se brzy vyčerpala. Tím zřetelněji pak vystoupili

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

111/161

do popředí režiséři, kteří Havlovu dramatickému světu rozuměli a zanechávali po sobě výjimečné inscenace. Připomeňme alespoň dva: Jana Grossmana a Andreje Kroba. První jmenovaný stačil v Havlově domovském Divadle Na zábradlí inscenovat *Largo desolato* a *Pokoušení* v silně groteskní interpretaci a s výraznými hereckými výkony. Havlovu duchu byly však věrnější méně oslnivé inscenace Andreje Kroba, jenž se svým Divadlem na tahu a později s dalšími soubory postupně představil kompletní dramatické dílo. Hlavní postavou každého na text soustředěného představení se stal Havlův jazyk, jeho osobní patent, s nímž si v různých obměnách vystačil po celý autorský život. Dalším režisérem, který dokázal jevištně polidštit havlovský přece jen umělý svět, se až s velkým časovým odstupem stal David Radok, který v roce 2008 v Divadle Archa inscenoval autorovu poslední hru – *Odcházení*. Jakkoli se hra ironicky vyrovnávala s prezidentovým ústupem z politické scény, Radokova inscenace zařala divákům pod kůži existenciální spár blížícího se Havlova definitivního odchodu. Režisér Radok dnes nastudoval pro Divadlo ABC hru *Žebrácká opera*, která má sama o sobě tak pozoruhodnou historii, že ji nemůžeme nezmínit. Původně ji mladý úspěšný dramatik ze Zábradlí psal pro Činoherní klub jako pandán k původní hře Johna Gaye i jako polemiku s verzí Bertolta Brechta. Mezitím však spadla klec normalizace a hru mohl autor leda tak předčítat svým blízkým. Stal se však zázrak

občanské statečnosti a hry se ujal právě Andrej Krob se svými kamarády a v roce 1975 přivedl na svět dnes už legendární premiéru v hospodském sále v Horních Počernicích. Tehdy to pro všechny zúčastněné musela být hraniční osobní událost: na pár hodin se v dusivém smogu normalizace mohli nadechnout osvobozujícího vzduchu tvůrčí svobody. Za svůj divácký zážitek pak zaplatili estébáckou šikanou. Ani v nejmenším nemíním srovnávat tehdejší premiéru s tou dnešní, něco se ale za těch pětadvaceti let odehrát muselo. Řekl bych to jednou větou: ze zakázaného, kriminalizovaného autora se stal klasik, milovaný svými příznivci až nekriticky. Soudím tak podle matných reakcí publika během představení a nadšeného aplausu při děkovačce: málokdo by otevřeně přiznal, že se chvílemi i nudil. Nelze přitom říci, že by se někde stala chyba, tedy až na jeden zásadní detail, že vzývaná aktuálnost Havlovy hry je ponejvíce už jen zbožným přáním. Na tom nic nemění skutečnost, že *Žebrácká opera* představuje nesmírně vtipnou, kompozičně důslednou a jazykově vynalézavou hru, avšak jde už o dobově podmíněnou klasiku. Režisér Radok ji tak i divákům nabízí: herci vrší svá alibistická souvětí jako pyramidy z karet, obrazy rytmitizuje zavírání oponek, hudební podkres je ironicky šantánový. Viditelnější slabinu představuje pouze výkon Martina Donutla v úloze Macheatha, který do role šarmantního svůdníka ještě herecky nedozrál. Zato Jan Vlasák a Hanuš Bor (*Peachum* a *Locket*) jsou v rolích jeho protivníků přímo v rozkvětu svých sil, jak udeřit na hlavičku charakterů zábavně úlisných mistrů manipulace.

Lži se mění v pravdu, zrada v lásku. Žebrácká opera v Divadle ABC respektuje Havlovu hru s jazykem

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

112/161

Barbora Bittnerová

24. 10. 2019, informuji.cz

Městská divadla pražská vsadila na Václava Havla. Konkrétně Divadlo ABC, které v sobotu 19. října premiérově uvedlo nové nastudování jeho Žebrácké opery. Hra o moci jazyka, v níž mluví i žebráci a lehké děvy jako profesori lingvistiky, vytváří absurdní svět, v němž nikdo neví, komu a co může věřit.

Žebrácká opera je jedinou hrou, kterou napsal Václav Havel na základě cizího námětu. Originální příběh pochází od anglického dramatika a básníka Johna Gaye, který děj inscenace soustředil na operní prostředí. Žebráci a prostitutky přivádí na noblesní operní pódium, kam by se jinak podívali jen stěží. Kontrast mezi operou a žebráky převádí Havel na kontrast mezi členy nižších společenských vrstev a 'vysokým jazykem'.

Právě jazyk je tady určujícím hráčem a prostředkem manipulace s lidmi. Nízké společenské vrstvy se prolínají s jazykem určeným těm vyšším, kriminálníci se proplétají se soudci a policií, lehké děvy se šlechtici. Kurtizány čtou Descarta a pletou, zatímco zloději odcházejí poctivě pracovat, aby nemuseli krást pod ochranou policie. Absurdity je v Žebrácké opeře spousta. Diváky místy baví, jindy z ní přímo mrazí.

Havel vytvořil ve své inscenaci svět, v němž je i na první pohled silná osobnost vmanévrována do situace, kdy neví, komu může věřit, a kdy si připadá pod neustálým dohledem. Do neskutečné zamotanosti plné lží, které dělají z touhy zradu, z lásky naivitu a z moci něco, čímž si nemůže být nikdo jistý. Aby dokázala v tomto prostředí přežít, snaží se přesvědčit sama sebe, že je to takto vlastně v pořádku. A v tom jí pomáhá opět jazyk.

Není vůbec tak těžké přijít na to, proč měl komunistický režim i s touto hrou tak velký problém. Paralely se tam nezaprou. Ostatně hra je velmi aktuální i dnes. Zatímco ale Havel používá vysoký jazyk i pro nízké vrstvy, v současnosti je situace úplně obrácená. Vyšší (zejména ty politické) vrstvy svůj jazyk naopak snižují, aby se přiblížili vrstvám nižším. Díky populismu vytváří iluzi, že jsou jedněmi z nich a získávají jejich náklonnost. Jde tedy o obrácený koncept, nicméně princip zůstává stejný.

Žebráckou operu napsal Václav Havel v roce 1972. Věnoval ji svému příteli Andrejovi Krobovi a jeho Divadlu na tahu. Od něj také pochází jediné veřejné uvedení před sametovou revolucí. V hostinci U Čelíkovských v Horních Počernicích nastudovali inscenaci herečtí amatéři, v publiku usedlo na čtyři sta přátel Václava Havla. Přestože vše proběhlo ve velmi skromných podmínkách, ohlas byl výborný. Komunistický režim už tak spokojený nebyl a následovaly výslechy účastníků. Nevyhnul se jim ani Havel.

Se svými pocity z této skromné premiéry se Havel tehdy svěřil v dopise mimo jiné i režisérovi Alfrédu Radokovi. Symbolicky Žebráckou operu v Divadle ABC režíroval jeho syn David Radok, který si vzal na

starost i scénu, kterou vytvořil nejspíš v odkazu k podmínkám vůbec první premiéry této hry také velmi skromně. Tvoří ji jen pár židlí, stůl, lavice a několik jednoduše malovaných pláten.

Hlavních rolí se ujal Martin Donutil, Jan Vlasák, Eva Salzmannová, Tereza Marečková nebo Hanuš Bor. Stejně jako kulisy jsou skromné i kostýmy a celá světelná show. Důraz tak zůstává na zamotaných dialogích, které dělají ze lží pravdu, ze zloděje filozofa a ze zločince spasitele.

Názor informuji.cz: 75%

12) A OSEL NA NĚJ FUNĚL

O toleranci a síle přátelství

Barbora Sedláková

17. 1. 2020, divadelni-noviny.cz

V divadle Komedie měla 23. listopadu premiéru inscenace textu Šimona Olivětina A osel na něj funěl (Vánoční příběh). Komedie se tak přidala například k Divadlu v Celetné (Kašparova sláva vánoční), Divadlu v Dlouhé (Jak jsem se ztratil aneb Malá vánoční povídka) či Komorní činohře Praha (Dlouhá vánoční cesta domů) a nabídla divákům Vánoce v divadelní podobě.

Na Obecnou školu ve Vodičkově ulici v adventním čase roku 1932 nastupuje nová paní učitelka Vesna Májová (Barbora Kubátová) se sebevědomým plánem. Hodlá se čtvrtou třídou na vánoční besídku nazkoušet příběh Ježíška a jeho rodičů. Ačkoliv všech sedm dětí se do loutek, s nimiž hru zkouší, okamžitě zamilují, panu řídícímu, Anatolu Fišerovi (Hynek Chmelař) se ambice paní učitelky Májové vůbec nezamlouvají.

Dějová linka sledující zkoušení vánoční hry se odehrává ve školní tělocvičně. Studenti alternativního a loutkového divadla DAMU alternující se v rolích žáků zde skáčou přes kozu, cvičí na bedně a kruzích a posedávají na nízkých lavičkách, nacházejících se snad v každé školní tělocvičně. Chlapci se velmi důsledně distancují od děvčat a naopak, a když už náhodou dojde k vzájemné konfrontaci, je zřejmé, že ani jedna ze skupin si příliš neví rady, jak s opačným pohlavím vlastně komunikovat. Přesto k sobě nakonec najdou cestu tichá a inteligentní Sára Ackermannová (Tereza Těžká) a vedoucí party chlapců Tonda Svoboda (Denis Šafařík). Široké tříčtvrteční kalhoty doplněné barevnými podkolenkami, kšandami a velkými košilemi, svetry či kabátky půvabně podtrhují dětskost chlapeckých postav, stejně tak šaty, barevné punčochy a dobové účesy děvčat. I herecky je ovšem krásně vystižené chování a jednání čtvrtáků a čtvrtáček. Klučičí parta, v níž se všichni snaží zavděčit Tondovi, na nástupu se tlačí vedle něj a snaží se napodobovat jeho sestavu na tělocvičném náčiní. Na druhé straně zase štěbetavě, za ruku se držící dívky, jejichž ručky pohotově vystřelují vzhůru pokaždé, když znají správnou odpověď.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

114/161

Kromě tělocvičny se scénografie mění ještě na předvánoční mrazivou Prahu s prodejcem horkých kaštanů, kluzištěm a sněhovým popraškem. Neustálou připomínkou zimy jsou červené tváře žáků. Celou inscenaci pak rámuje ještě prostředí v zadním plánu, představující byt Tondy Svobody, v němž Tondova maminka (Jana Vyšehliřová) postupně rozsvěcí svíčky na adventním věnci.

Režisérce Michaela Homolové se po dařilo vytvořit činoherně-loutkovou inscenaci o síle přátelství i toleranci, na níž dětské publikum nadšeně reagovalo. Navíc se domnívám, že pokud se dospělý divák dokáže dívat na svět naivními očima čtvrtáka obecné školy, bude podobně okouzlen.

Švejda: A osel na něj funěl (MDP - Komedie)

Martin Švejda

26. 11. 2019, nadivadlo.com

A osel na něj funěl Šimona Olivětina aka Reného Levínského (soudě podle inscenace, samotný text jsem nečetl) je, dalo by se obecně říct, vyzváním liberalismu. Náboženské tolerance, genderové rovnoprávnosti (a přirozeně tedy i kritikou patriarchálního modelu společnosti) atd. Točí se kolem témat, kterým se autor aktivně věnuje i ve veřejném životě.

Jeho vánoční příběh je sympatický především tím, jak na (názorově řekl bych dosti rigidním) poli inscenace pro děti (či přesněji, jak uvádějí sami tvůrci, "pro celou rodinu") nabourává svým intelektuálně decentním humorem různé společenské stereotypy, zažitý diskurs. Zasazen do příznivě demokratických (a přesto, přirozeně v té době, v jistých ohledech neliberálních) třicátých let, sděluje například, že vedle křesťanských Vánoc si stejnou pozornost zasluhuje i židovská chanuka, a učitelka (či obecně žena v zaměstnání) má požívat stejný respekt jako učitel (muž). Pokud jde o děj, počíná si Levínský poněkud krokolomně; někdy je těch nepředpokládaných zvrátů (zvláště v závěru) příliš. Též bych asi (na tomto poli) oželel autorovu až přílišnou literárnost textu (dialogů), včetně oblíbeného přehazování slovosledu, která inscenaci viditelně zatěžkává/"uzemňuje" (to už by jinak ale asi nebyl Levínský). V případě věkového zacílení bych si troufl říct, že A osel na něj funěl je určen tak pro žáky druhého stupně ZŠ (ne-li dokonce pro ty nejvyšší ročníky); pro "celou rodinu" určitě ne.

Stěžejní nápad Michaely Homolové dát příběhu zasazenému do třicátých let inscenační ráz ve stylu meziválečné avantgardy vypadá na první pohled vtipně a šťastně. Modernistická scénografie (včetně blikajících neonů) a stejně tak laděná hudba, "konstruktivistické" vedení herců - dýchá to čímsi sympatickým a neotřelým. Jenže zároveň to působí až příliš chladně a neosobně, chybí tomu spontaneita, štáva v obecném slova smyslu. Zvláště přísně aranžované, "loutkové" vedení herců se po chvíli opravdu začne zajídat.

Inscenace A osel na něj funěl je - pokud bych to shrnul - takovým malým subverzivním počinem. A to se asi od Divadla Komedie, řekl bych, očekává.

Není koza jako koza, a už vůbec to není koza

Kateřina Jírová

29. 11. 2019, blog i-divadlo.cz

Divadlo Komedie uvedlo vánoční hru, která volá po sjednocení nejen žáků čtvrté třídy jedné Obecní školy. Během adventní doby v roce 1932 se nově nastoupivší suplentka Vesna Májová (Barbora Kubátová) rozhodla nastudovat se svými žáky vánoční besídku. Chvilku jí trvá, než sjednotí rozhádané děti, ale to není nic proti tomu, jak na pokrok nahlíží nelítostný ředitel školy (Hynek Chmelař). Příběh z dob po překonání hrůz z Aničky Hrůzové a z dob před tím, než do Československa naplno dorazila Velká hospodářská krize. A dlouho před Křišťálovou nocí. Z doby, kdy většina lidí věděla, co je to chanukije. Akorát ten Gustav Meyrink neměl umírat.

Režisérka inscenace Michaela Homolová tentokrát opustila své tradiční loutkářské tvůrčí pole a vydala se z Liberce do Prahy zrežirovat činohru. Autor hry Šimon Olivětín je známý svou tvorbou pro loutkářské soubory (např. Bajaja královéhradeckého DRAKU), jako Samuel Königgratz napsal pro amatérský soubor Nejhodnější medvídci hru Ještě žiju s čepicí, věšákem a plácačkou, s kterou prorazil na profesionální jeviště i do filmu. Jako René Levínský napsal hru Dotkni se vesmíru a pokračuj, která se hrála v Národních divadlech v Brně a v Praze. Štěpení (autorského) jádra je pro freiburgského inženýra jaderné fyziky Lea Egersteina (autora hry Doubková Holemá) přirozeností.

Olivětínský spolupracoval s režisérkou Homolovou už na ryze loutkářské inscenaci Marbuel a Kratinoha, která měla premiéru v roce 2000. Výpravu vytvořila Barbora Jakůbková, dvorní scénografka Homolové.

Kromě kmenového člena souboru MDP Hynka Chmelaře vystupují ve hře protagonisté známí spíše z loutkového divadla (Jana Vyšehrdová a Jiří Kniha) a žáky čtvrté třídy hraje 4. ročník KALD DAMU.

A teď už k inscenaci. Jak se na vánoční hru pro děti sluší a patří, vypráví inscenace o Josefovi a Marii, kteří společně s Ježíškem mají problém. Tedy spíše problémy, jak uniknout Herodesovi, jak zahřát kojící matku na studené koze a jak zdrhnout do Egypta, když je velmi velká tma (v inscenaci pro děti se nesmí říkat ten výraz od p...), protože ing. Hlavatá (Jana Vyšehrdová) kleštěmi na příkaz vedení rozstříhala ve škole veškeré elektrické vedení.

Rámcem pro biblický příběh je příběh čerstvé absolventky učitelského ústavu a její „křest ohněm“, ale také vztah původně největšího sígra a vůdce třídy Antonína (Denis Šafařík) s původně sebevědomými spolužačkami otloukanou židovkou Sárou (Tereza Těžká). Antonín totiž hraje v besídce žida Josefa a Sára židovku Marii.

Inscenace zaujme hlavně střídáním světelných efektů, které jsou zde ovšem velmi jemné a navozující tajemnou atmosféru dobrodružství, nebezpečí, strachu, a naděje z příchodu světla. Na jevišti jsou

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

vlastně jen tři scény, které se střídají, a to ředitelna se zlým Herodesem, tedy ředitelem školy, kde suplentka dostává na frak. Další scénou je tělocvična, kde děti předvádějí, co umí na bedně, kruhách a koze, a zároveň nacvičují divadlo s marionetami. Další scénou je kluziště na Štvanici, kde dochází k nebývalým odhalením. Antonínova maminka tam načapá Sárú s Tondou, a společně tam načapají Sářina tatínka. A nakonec vyjde najevo, že i Sářina maminka Ráchel, místo aby leštila svícny, klouzá se po ledě.

Čtvrtáci s marionetami zacházejí přiměřeně věku, jenom s nimi mlátí o loutkové jeviště. Jelikož však ředitel zakáže ve hře používat zvířata a svíčky, musejí si nadšení protagonisté poradit jinak, a místo loutek použijí stínohru (cesta tří králů, svítí se kapesní svítilnou Hlavatě) a místo osla a volka použijí tělocvičné nářadí kozu. Tudíž na funění osla nakonec nedojde. Během vánoční besídky už má suplentka značně pocuchané nervy, ale všechno dobře dopadne.

Jako předěl mezi jednotlivými scénami zapaluje Antonínova maminka postupně svíčky na adventním věnci. Sářina maminka koupila dceři chanukiji, ale ani ta se nesmí na besídce použít.

Poté, co na začátku besídky ing. Hlavatá přetne elektrické dráty, vstoupí do hry Sářin tatínek Áron, a spolu se Sárú a jejím dalším spolužákem Ludvíkem Popperem (Adam Mensdorff-Pouilly) prostřednictvím modlitby k Bohu Otci zařídí, aby se rozsvítilo světlo, a děti příběh dohrají.

Velmi zajímavé spojení dvou náboženství, kdy jedno by nebylo bez druhého. Originální podání notoricky známého příběhu, na který v prosinci pravidelně paní učitelky houfně přivádějí své svěřence. Možná, že MDP má inscenaci, která vydrží na repertoáru dalších dvacet let.

13) PANOPTIKUM

PANOPTIKUM – DRÁŽDIVÁ MORALITA O LIDSKÉ DŮSTOJNOSTI

Jana Návratová

13. 12. 2019, tanecniaktuality.cz

Nový titul repertoáru souboru LV & company Panoptikum je pitoreskní noirová záležitost inscenovaná jako výpravná kabaretní freska. Její autorka Lenka Vagnerová sáhla pro inspiraci do 19. století, kdy se po světě potulovali obchodníci s bizarnostmi a stavěli svůj byznys na voyerismu a specifickém druhu lidské zvědavosti. Klidně mohla sáhnout i hlouběji do historie, protože tento typ zábavy, v níž se vystavují na odív platícím čumilům lidé s postižením či s nejrůznějšími abnormalitami, je tu od nepaměti. Stejně jako lidská potřeba žasnout, prožívat úžas a údiv, a taky dávat najevo svou nadřazenost a opovržení vůči těm, kdož jsou jiní. A klidně za tu deviantní rozkoš zaplatit.

Estetika 19. století se ale dobře výtvarně referuje, a scénografický tandem Jakub Kopecký a Simona Rybáková si dal skutečně záležet, aby se divák 21. století, zvyklý na technologické přeludy, mohl

kochat, dobře se bavil a občas, aby mu i zrak přecházel z vynalézavých scénických řešení, vytvořených s citem pro detail a velkou rukodělnou pečlivostí. V režijní orchestraci Lenky Vagnerové se podařilo vytvořit magickou atmosféru, která spolu s drásavou sarkastickou hudbou Ivana Achera a dalšími komponenty rámuje osudy postaviček panoptika, které libreto kabaretu vede od porobení ke vzpouře. Lenka je optimistka a já jí hned v úvodu za tu odvahu děkuju.

Výpravnost a hlavní vizuální reference je vázána především ke kostýmům. Ty nejčastěji vytvářely iluzi deformovaného těla či nějaké tělesné abnormality. Na nich bylo nabídnout vizuální rozkoš a spatřit dosud nespátřené. A tak máme na scéně např. pompézní siamské sestry (v podání Andrey Opavské a Moniky Částkové), které sdílejí jedno tělo vřité do opulentních biedermeierovských šatů, se sukní širokou jako kopule barokního chrámu, nebo mrštného chlapíka se třema nohama (Filip Martinský), či postavu s gigantickou hlavou a elefantí nohou (asi Patrik Čermák) – hotová chodící reklama na deprese.

Kostýmů a jejich proměn je během inscenace celá řada a každý z performerů vystřídal několik rolí. Jedno číslo střídá druhé, přičemž divák má možnost nahlédnout i do vnitřního světa, který by byl v „reálu nedostupný“. Drobné portrétní analýzy či vztahové mikro-příběhy rozvíjí Vagnerová proto, aby manifestovala přesvědčení, že každý člověk, každá živá bytost si zaslouží úctu. Jakmile to, co nám připadá cizí, bizarní, odporné, poznáme blíž, když si dáme práci překonat strach a pýchu, změnit se odpor v přijetí, strach v komunikaci, arogance v toleranci. Alespoň tedy v ideálním světě umělecké vize.

Diváci sledují prokletí siamských dvojčat spočívající v naprosto odlišném biorytmu – když jedna spí, druhá je vzhůru –, každá má jiný vkus – jedna obdivuje, když do sebe někdo řeže kudlou, druhá z toho omdlívá –, jedna je fintivá, druhá to nesnáší. Ale obě touží po lásce.

V plejádě postaviček je i žena bez tváře – jakési ožvlé ženské nosferatu, chodící mumie, která reaguje na direktiva principálovy hůlky. Její pohyby jsou prkenné, a kdyby to nebylo v aluzi na 19. století, dobu před Čapkem a žárovkou, mohli bychom říct i robotické nebo elektrické. Pod maskou se skrývá tanečnice Zuzana Zizoe Veselá, která perfektně ovládá svoje tělo, izoluje v drobných plynulých frakturách jednotlivé části pohybu. Je přesná, rychlá a dokáže evokovat monstrum, ale v reakci na násilí principála budit jednoznačně soucit.

Vagnerová střídá rub a líc freak show, dopřeje divákům i tu čistě zábavnou část, tanečně stylizované souboje, kouzelnická vystoupení i vrcholnou magii – iluzionistické numero se zpívající hlavou medúzy (kterou si z operního světa přišla stříhnout sopranistka Vanda Šípová). Několikrát dojde na hadí ženu (Michaela Kadlčíková). Ale skoro každé číslo se nějak zvrhne a principál (Michal Heriban) postupně čelí vzpouře, která je hlavní plochou pro skupinová taneční čísla.

Ta mají v choreografickém rukopise Lenky Vagnerové už dávno silnou pověst. Tady tomu nebude jinak a také se ukáže, jak je soubor, ambulantně sestavený pro tuto inscenaci, vyladěný. I když je

patrné, že každý z performerů přichází z jiného světa, má jiný background, ve stylizaci, jakou choreografka zvolila, působí kompaktně. Pokládám za velkou přednost, že se Lenka Vagnerová umí rozhlédnout po české taneční scéně a oslovit či vybrat talenty z různých koutů a škatulek, a s tou růzností chytře pracovat.

Vagnerová podřizuje svoji tvorbu tématu, chce něco říct a komunikovat. Není to hledačka nápadů na zkušebně, myslím, že devise metoda jí nebude moc blízká, ačkoli určitě zásadně staví na rozvíjení tématu spolu s tanečníky. Panoptikum je žánrově snad nejvíc divadlem, alespoň z toho, co jsem z dílny Lenky Vagnerové viděla. Vzala do hry nonverbální tělesnost, silnou dráždivou hudbu, imaginaci výtvarníků a všemu dala zadání a prostor. Panoptikum kontext české nezávislé taneční scény překračuje v mnoha směrech, k cirkusu, pantomimě, výtvarnému divadlu, proto je třeba o něm uvažovat v obecnějších souvislostech. Dojem z této premiéry není bezvýhradný, někdy to drhlo, některé obrazy na sebe ztěžka nasedaly, proto občas nebylo lehké se v nich vyznat. Tyto výhrady by mohly odnést reprízy a zanechat Panoptiku dojem silného díla, které velevážené publikum baví, děsí i poučuje.

Drsné Panoptikum Lenky Vagnerové

Lucie Kocourková

13. 12. 2019, operaplus.cz

Tak tu máme další událost letošní sezony tanečního a pohybového divadla, tentokrát z produkce souboru choreografky Lenky Vagnerové. Snad je to tím smířlivým adventním časem, že se mi vůbec aktuální sezona zdá na dobré projekty bohatá a pro řadu našich tvůrců úspěšná. Lenka Vagnerová se svou company se vydala do zaprášených stanů potulných cirkusů a panoptik, aby z nich vytáhla anomálie sídlící více v pokroucené duši než v těle. Svět inspirovaný fenoménem devatenáctého století toho mnoho vypovídá i o našem světě současném. Vnitřním především...

Principál potulného cirkusu se pokouší lákat publikum na kouzelnický s ženou ukrytou v krabici, kterou nenápadně proklává dýkami, totiž tyčemi. Artistické kouzlo však získává jen chladnou odezvu a poslední tleskající divák odchází ťukaje do chodníku slepeckou holí. Ale co to? Na horizontu se vynoří nápadná postava, muž abnormálního vzhledu skrývající svou skutečnou podobu v obvazech. Skvělá příležitost k výdělku!

A tak se stáváme svědky produkcí zvrhlého cirkusu a panoptika, ve kterém nachází útočiště vychytralí chlapíci, kteří ovládají kouzelnické triky a „kouzla“, a po jejich boku lidé, jejichž duše žijí a živoří v tělech, s nimiž příroda sehrála krutou hru genovými mutacemi. Ve své době bylo panoptikum podívanou, v níž diváci ukájeli přirozenou přitažlivost čímsi cizím a zvláštním, co současně fascinuje i svou cizostí vzbuzuje instinktivní strach a odpor. Jsou to pocity zakořeněné hluboce v naší podstatě, a i přes civilizační zástěrku pečlivě budovanou od útlého dětství tam uvnitř jsou a vyplouvají napovrch v těch

nejnevhodnějších situacích. Tehdy se ovšem za zájem o anomálie lidského těla nikdo nehanbil a na nešťastníky, kteří se stali oběťmi omylů přírody, se publikum chodilo dívat zcela veřejně.

Jistě se nabízí paralela se zábavním průmyslem dneška, kde sice producenti neukazují v předimenzovaných podívaných a plytkých skečích lidské anomálie, ale účast na takovýchto show je mnohdy úplně stejně ponižující, a co hůř, nedíváme se na zmrzačená těla, ale zmrzačené duše. Vzpomeňme jen na boom „reality show“, kdy se účastníci nechávali vystavovat a sledovat dychtivými televizními diváky jako zvířata zavřená v zoologické zahradě. Kde tehdy byla či je lidská důstojnost? Nabízí se tedy pohled trochu relativizovaný.

V době, kdy panoptikum bylo možným prostředkem zajištění hmotné existence a dobrovolnému objektu podívaných se v něm dařilo lépe než coby žebráku na ulici či v chudobinci, mohli si tito lidé ve skutečnosti zachovat mnohem víc důstojnosti a integrity než ti, kteří dnes ve vidině úspěchu zahazují všechny zábrany. Je velmi snadné dívat se směrem do minulosti s pohrdáním a vztyčeným prstem, ale připomeňme si jen nadčasovou předscénu pánů Wericha a Horníčka, kde debatují o rozdílu mezi staro- a novověkem a stálém posouvání středu mezi věky směrem k současnosti. To, co se nám dnes zdá být nechutným, bylo kdysi živou samozřejmostí a i naši potomci se budou jednou dívat „v jejich novověku na jejich středověk“ – a soudit nás. Nebo třeba ne, protože to bude shledáno jednáním proti dobrému tónu?

Dalším aspektem představení je samozřejmě motiv moci, manipulace a ovládání. Principál panoptika je tím, kdo rozhoduje o bytí a nebytí, kdo určuje scénosled programu, koho vystavit do záře reflektorů, koho raději nechat ustoupit do pozadí. Jeho konec je vcelku nevyhnutelný a v inscenaci také vtipně vypointovaný, kupodivu bez výrazné krutosti. V roli se především herecky vyžívá Michal Heriban, okázalý kožich coby symbol bohatství a k tomu klaunský škleb na tváři evokující americké béčkové horory.

Samotná inscenace skýtá sled obrazů, které nenechají diváka ani na okamžik vydechnout a také stále zápolí s jeho vlastními smysly a rozumem. Zatímco racionální úvaha samozřejmě říká, že vše, co vidíme, je pouze rafinovaný trik a iluze, naše oči se nás snaží přesvědčit, že se díváme na realitu. Už to samo o sobě je pozoruhodným momentem: sledovat sám sebe a zkoumat navzájem si odporující vjemy, souboj mezi očima a šedou kůrou mozkovou. To je konce konců profesí iluzionistů, zmást smysly do té míry, že přesvědčí mozek o své pravdě. Ale co když se to neděje jen v přiznaném světě cirkusů a varieté, co když jsme dennodenně zaplétáni do mnohem jemnějších a pevnějších sítí iluzí, jejich zdroj nepoznáváme? (Nepřipomínají ostatně metaforické postavy civící v Platonově jeskyni na stínohru na zdi diváky před monitorem televize nebo počítače?)

Jednotlivé výjevy na sebe navazují takměř bez přestávky a s vemlouvavou razancí. Scéna Jakuba Kopeckého je koncipována jednoduše, s panoramatickým závěsem, emblematicky označeným jednoslovným nápisem, a osvětleným skrumáží zářivek. Dá se rozdělit na jednotlivé části, jež poslouží jako dekorace i vstupy na scénu. Simona Rybáková coby kostýmní výtvarnice ve spolupráci s ním měla možnost nechat rozletět fantazii a dát na scéně ožít realisticky vypadajícím fantastickým tvarům postav, groteskním figurám. Zároveň hudba Ivana Achera rozezvučuje prostor divadla až bolestnými rytmickými záchvěvy, které by po pravdě mohly lidem slabšího srdce způsobit fyzické obtíže. Pro vytvoření stísněné atmosféry je však velmi vhodná. A Ivan Acher je už takovým dvorním skladatelem Lenky Vagnerové, počínaje Jezdci až po Lešanské jesličky.

O ZRANĚNÉ DUŠI V (NE?)LIDSKÉM TĚLE

Markéta Faustová

prosinec 2019, tanecnizona.cz

Račte vstoupit do světa kuriozit a zvláštností. Téměř si sáhnete na sloního muže, hadí ženu či siamská dvojčata. Čekají vás opravdová kouzla a čáry kouzelníků. Uvidíte, co jste ještě neviděli, zpívající hlavu, oživlou pannu a jiné rarity. Peníze za vstupenku se vyplatí, z Panoptika Lenky Vagnerové budete totiž odcházet s husí kůží.

Nová inscenace Lenky Vagnerové se nese v atmosféře bizarní, mystické, pohádkové i temné. Je inspirována světem vymřelého cirkusového druhu – panoptiky. Zmínky o nich můžeme najít už v 16. století. Svůj vrchol pak zažila v 19. století zejména v Anglii a USA. Lidé, kteří se narodili s tělesnou anomálií dnes bychom řekli – handicapovaní – se v nich stávali objektem senzace chtivého publika. Panoptika se připojovala k cirkusům a lákala zástupy na stvoření a lidská monstra, které měla kromě postižení hlavně zraněnou duši. A to je to, co choreografku zajímá. Zve diváka na mystickou dekadentní, velmi vizuálně kompaktní freak show, nad kterou se vznáší kouzelný divadelní prach něčeho starodávného a kouzelného. A ačkoli by se dalo hrát jen na vizuální a tematickou přitažlivost, v případě této talentované choreografky se tak nestane. Dotýká se totiž dneška, víc než se na první pohled zdá. Jak se k lidem jiným, chová naše společnost dnes? Opravdu už posměváčkovství, senzacechtivost, šikana a voyeurismus vymřeli nebo jsou aktuálnější, než kdy dřív a jen oblékli nenápadnější kabát?

Lenka Vagnerová se opět obklopila svými prověřenými spoluvůrci, se kterými jí to skvěle funguje. Uměleckému týmu se podařilo vytvořit vizuálně, hudebně i dramaturgicky velmi kompaktní tvar. Hororové kostýmy a masky připravil Jakub Kopecký a Simona Rybáková. Scéna je jednoduchá, tvoří ji závěs s nápisem FANTASTIC, který by mohl být štětcem napsaný na jedné ze starých cirkusových maringotek stejně tak by to mohlo být graffiti z nějaké stěny z podchodu pražského metra. A pak už jen tmavě rudá opona – nestárnoucí symbol divadelních prken, na která si v tomhle kuriozním varieté

hrají. Kostýmy jako by právě někdo vytáhl ze staré cirkusové truhly, přitom jim ale tu a tam přidal temný šmrnc odněkud z nočních barů oblečení lidí pohybujících se na hraně společnosti.

Mrazivá je přímo do srdce vibrující hudba Ivana Achera (mimo jiné spolupracoval s Lenkou Vágnerovou na Jezdcích, Lešanských jesličkách, ale můžete například znát i jeho práci na opeře Sternenhoch).

Za oponou z rudého sametu se střídají čísla podivných postav. Oživlá panna v podání úspěšné tanečnice a choreografky urban stylů Zuzany Zizoe Veselé má sice dívčí šatečky a vlasy spletené do copu, ale přes celou hlavu také průsvitnou masku ze záclony s vyříznutými otvory pro oči, která odkazuje spíš k sado maso oblečkům. Otvor pro ústa je obkreslený zubatou černou linkou, která jí dodává děsivý výraz mrtvolky ze záhrobí. Její robotický tanec, schopnost rozfázovat sekaným houseovým pohybem každíčkou část těla, je bravurní. Co se stane z člověka, když svou duši upozadí tak, aby se stal pouhým automatem?

Stejně jako je Zuzana Veselá jedničkou ve svém tanečním stylu, tak jedinečná je také Andrea Opavská v contemporary. Za ta léta spolupráce s Lenkou Vágnerovou dokonale prorostla s jejím tanečním slovníkem a přitom neztratila nic ze své osobitosti. Dokáže být prudká, až agresivní, skáče jako zvíře, pak se ale její tělo uvolní jak hadry a nechá sebou vláčet a smýkat. Její výraz je divadelní a temnotou jezinek či divých žen je nasáklá až na vnitřnosti - takovou ji známe například z La Loby. Ve zlatých šatech a blondaté trochu neučesané paruce působí jako vyžilá cirkusačka. V siamských dvojčatech v tandemu s Monikou Částkovou se pak objevuje v černých viktoriánských šatech z 18. století a dojde v partnerském duetu s vysněným milencem, po tom, co se snad jen ve snu od sestry oddělí. Bohužel ale srdce mají jenom jedno. To se nedá rozdělit. Ač by se o to kolikrát pokusit chtěla.

Sen o tom být „normální“ se vznáší nad většinou postav. Bohužel však na něj vždycky spadne těžká opona jako deka. Bum. Číslo skončilo. A tak se sloní muž, který je tu jen skrumáží látek, fáčů a vycpávek, bez tváře a tudíž identity, probírá fotkami ve svém kufříku. Vzpomínkami na lásku (tančí ji Andrea Opavská), která snad nikdy neexistovala. Je to jen chiméra, sen o snu, protože jediné, co mu ještě zbývá, je snít.

A kdo jako demiurg ovládá osudy těchto smutných postav? Principál. Ten, který v huňatém kožichu a tmavým líčením reprezentuje ztělesněné zlo – mocipána, který nelidsky ovládá lidské osudy za jediným účelem – za účelem zisku. Další téma, které se v současné společnosti znovu a znovu plíživě vrací. Michal Heriban svou roli ztvárňuje dokonale. S šklebícím se výsměšným pohledem a kouzelnou hůlčičkou prodává laciné triky vedle člověka s politováníhodným údělem. Díky jeho osudu však inscenace v závěru přináší naději. Končí totiž až pohádkovým motivem, kdy se všechny postavy smluví a díky kouzelné hůlce se z usurpátora stane směšně vypelichané kuře.

Pražský divák má zase jednou možnost vidět dílo, na které nezapomene. Je hořké stejně tak jako opojné. Nenechá vás vydechnout. A zabaví i toho, kdo by se chtěl chytit jen jeho cirkusové dramaturgické linky. Kouzelnické triky si nežadají s těmi běžně v cirkusech používanými a většinou je posouvají o level výš. Ve kterém cirkusu by zpívající hlavu odzpívala opravdová operní pěvkyně (Vanda Šípová, která také hrála v již zmiňovaném *Sternenhochovi*). Za mě vznikla ve svém žánru další událost sezóny.

14) SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO

Obecně o lidském krachu

Jana Machalická

17. 12. 2019, Lidové noviny

Michal Dočekal nastudoval v Městských divadlech pražských drama Arthura Millera *Smrt obchodního cestujícího*. Inscenace je po odchodu z Národního divadla i návratem Miroslava Donutila na pražské jeviště. Miller svou slavnou hru napsal už v roce 1949, ale toto sociálněkritické drama nemá v Česku bůhvíjakou inscenační tradici, naposledy ho v Praze uvedl Viktor Polesný v Rokoku s Janem Vlasákem, za posledních třicet let se ale více hrála v regionech. Nové uvedení se jeví jako velmi dobrý dramaturgický tah, byť hra zasazená do reálií poválečné Ameriky má téma, které může rezonovat; někdy s menší, někdy s větší silou. Společnost, která jede na výkon a úspěch a někdy až tragikomicky deformuje jedince, není nic, co by současníci neznali. A to i přesto, že v naší realitě existuje přece jen pár sociálních pojistek, než aby člověk skončil jako nepoužitelný odpad, který bude mít větší hodnotu po smrti. Ale až tak oslnivými úspěchy se v tomto směru společnost sedmdesát let od napsání hry vykázat nemůže. Příznačné ovšem je, že třeba v 90. letech, v době plného nadšení z kapitalismu, hru v Národním divadle režíroval Jan Kačer a že se tehdy jevila jako mrtvý, místy až schematický text. Michal Dočekal s dramaturgyní Simonou Petrů Millerovu hru poměrně dost zkrátil a vyřezal, hraje se dvě hodiny bez pauzy. Americké reálie i dobový nátěr eliminoval, spíš se snažil o obecnější studii lidského krachu. Soustředil se na postupující degradaci hlavního hrdiny, cestáka Willyho Lomana (Miroslav Donutil) a na rozpad jeho rodiny. Ten ještě vyostřuje až k bitvě o to, kdo dokáže víc zranit. Problémem je, že se z takového pojetí částečně vytrácí to, na čem Miller svou hru postavil – a to je obraz společnosti nebo chcete-li systému, který dokáže lidi zahánět do kouta a sebrat jim sebeúctu. S tím také padají pod stůl i některé tragikomické, groteskní detaily. Do jisté míry toto pojetí ubírá z psychologie postavy, trochu se ztrácí příčina Willyho permanentního předstírání a lhaní si do vlastní kapsy, rozmlžuje se to, co jej drtí. A to včetně poslední scény, v níž se dozvídáme, že jeho sebevražda byla další fiasko. Na jeho pohřeb nikdo nepřišel, tato dost drsná zpráva, že ani smrt nic nezměnila, se také vytratila. Místo toho zůstává jen krátký epilog v podobě lapidárního sdělení nad hrobem, který pronáší čerstvá vdova Linda (Zuzana Kronerová). Až na dno k obludné trapnosti

Nemyslím, že by Miroslav Donutil postavě nedal přesvědčivost či uvěřitelnou emoci, i přesto, že kvůli řadě škrtů nemůže svůj krach plně pojmenovat a působí hodně nesympaticky, má silná místa. A kdyby se ještě vzdal puzení jít divákům vstříc, byl by jeho výkon ještě lepší. Postava Willyho, oč víc postrádá empatii ke svému okolí, o to méně žije v realitě, živí se iluzí, svou představou úspěchu, který nikdy neměl, nebude mít a s největší pravděpodobností ho nebudou mít ani jeho synové. Donutilův Willy chce vystupovat sebejistě a s úsměvem, jak si přečetl v příručkách o podnikání, ale nakonec skoro pokaždé prožije jen další směšné fiasko. A už se ani nesnaží předstírat svou hru na úspěch, bortí se a šourá se skoro zlým, nenávisným výrazem. Své city vůči rodině, zejména synům neumí vyjádřit, je tím doslova paralyzovaný a to ho žene do dalších zoufalých výpadů. Tak končí scéna v restauraci, kde umanutě a s hysterickou agresí útočí na své syny Happyho (Martin Donutil), a zejména Biffa (Viktor Dvořák). K nejsilnějším momentům, kdy se vyjevuje Willyho absolutní rozklad, je pak scéna před závěrem – Biff se po vypjaté hádce a totální destrukci vrhá tátovi do náruče, ten ho skoro znechuceně odrazí se slovy: „Co děláš?“ Otevřeně projev cit nedokáže a neumí být jiný, i když trpí. Tuhle polohu člověka, který drží dekorum, přestože už je pokořený a na dně, Donutil uhraje. I obludnou trapnost, s níž se láme před mladým šéfem a doslova se před ním plazí, i když chvilku předtím kázal o suverénním postoji. A v těchto paradoxech, které skládají tragédii malého člověka, je Donutilův Willy autentický a vlastně i dojemný. Dočkal se nijak režisérsky nepředvádí, buduje situace střídavě s důrazem na dialogy a cíleně směřuje k dominanci herců. Retro vracečky a průhledy do Willyho mysli a jeho vize sice vycházejí inscenačně kostrbatěji, ale jinak režie účelně využívá náznaků a jednoduché výtvarné symboliky. V životě Willyho nic krásného ani povznášejícího není a scéna Davida Marka to výmluvně metaforizuje, bílá stěna uprostřed jeviště se pohybuje kupředu a dozadu, jako by se smršťovala a zvětšovala, tak jak hrdina kolísavě klopýtá ke svému konci. Na stěnu lepí Linda papírky s tím, co má zaplatit, tam se objevují a mizí různé atributy, které měly svůj význam a staly se nepotřebnou veteší, je tam článek o Aljašce jako připomínka Willyho fantasmagorií o zlatých časech cestáků, mávátko roztleskávaček, kýčovitý plakát s cválajícím běloušem, tenisová raketa, všechno to odpadává, trhá se a mizí. Tam se také ve chvíli Willyho odhodlání zjeví nápis Nikdy se nevzdej, který se postupně rozpadá na slovo sen. A v závěru se na stěně po posledních Willyho slovech objeví jeho velká silueta, která se zmenšuje až se zastaví. Ze života zbude jen prázdný stín... Dočekalova inscenace má ovšem také dva nezpochybnitelné herecké výkony – vynikající Zuzanu Kronerovou v roli Lindy a Biffa Viktora Dvořáka. Kronerová má dokonalou mluvní kulturu a především dokáže velmi prostě obsáhnout veškerou hořkost postavy, bez patosu, jen jako by polykala jednu pilulku za druhou, přijímá, co se děje, klidně, a přece s velkou vnitřní bolestí, s jasným vědomím toho, kam věci spějí. Dvořákův Biff je přirozeně rozlomený mezi dvě polohy, mezi stále se hromadícím vztekem a snahou podrobit se otcí, aby byl klid. Obě polohy však nelze smířit a Biff se ocitá v podstatě ve stejném stavu rozkladu jako otec a jejich duely rozhodně inscenaci dynamizují.

Nabídka firmy Donutil a spol.

Richard Erml

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

19. 12. 2019, Reflex

Zdařilá SMRT OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO v Divadle ABC DIVADLO Slavná hra Arthura Millera Smrt obchodního cestujícího z roku 1949 nezapře svůj věk, jakkoli na svou dobu byla moderně napsaná a rezonovala jako žádná jiná. Diváci se poznávali v tragické postavě Willyho Lomana, který uvěřil ve svou výjimečnost, a o to střemhlavěji jej čekal pád. Režisér Michal Dočekal nastudoval hru v Divadle ABC v hlavní roli s Miroslavem Donutílem v tradičním duchu a na inscenační úrovni, které by slušely portály zlaté kapličky. Příběh rodiny Willyho Lomana je univerzální, až na specifikum „amerického snu“, iluzorní víry v individuální úspěch. Ve srovnání s „českým snem“ o konzumním štěstí a pohodlném přežívání nenaplněný americký sen skutečně kosil životy těch, kdo v něj uvěřili. Postupné stupňování napětí z neodvratného konce pochopitelně tkví v textu, leč Dočekalovo režijní vedení herců je důsledně naplňuje. Představení sice představuje velké sólo pro Miroslava Donutíla, ale bez opory v dalších výkonech by bylo poloviční. Zuzana Kronerová v roli manželky hasí rozrůstající se požár své rodiny holýma rukama, zatímco oba synové bezradně přihlížejí, než se vzchopí k marnému činu. Martin Donutil v roli mladšího bratra jako by vypadl z konformního českého hnízda, zatímco starší Biff v podání Viktora Dvořáka pije ze studánky prvních beatníků. Biffovo zoufalé střetnutí s milovaným a stejně tak nenáviděným otcem patří k vrcholům večera. Při něm mě napadlo, že osud příštích repríz inscenace bude spočívat v Donutilových rukou. Představitel Willyho Lomana musí provazochodecky balancovat mezi dvěma krajnostmi. Na jedné straně hrozí uklouznutí do lítostivé soustrasti nad člověkem, který se obětoval pro rodinu, na straně druhé se otvírá propast bezedné lidské hlouposti. Protože jen zaslepený člověk může zavrhnout lásku syna, který jen odmítl žít stravující lež amerického snu.

Donutil, jak ho neznáme. ABC uvádí Millerovu hru o vystřízlivění z amerického snu

Marie Reslová

16. 12. 2019, Aktuálně.cz

Pražské divadlo ABC účtuje s „americkým snem“. Nová inscenace slavné hry Arthura Millera Smrt obchodního cestujícího představuje titulního hrdinu jako oběť vlastních iluzí i společenského systému. Cestáka Willyho Lomana hraje Miroslav Donutil v režii Michala Dočekala.

Uprostřed scény obehnané plotem z vlnitého plechu stojí bílá zeď. Na ní se odráží stín žárovky, visící v prostoru jako oprátka nad odsouzencem. Stěna je pomyslným projekčním plátnem, na něž si zhroucený Willy promítá svůj život. Po šestatřiceti letech u firmy ho jako "vymáčkaný citron" propustili z práce.

Je na konci sil, ale na zdi stále přibývají lístečky se splátkami, na které celý život vydělával - pojistka, hypotéka, lednička, která se porouchala dřív, než ji splatil. Účty tam dává jeho žena Linda, která se obětavě snaží udržet pohromadě domácnost i rodinu. Hraje ji Zuzana Kronerová.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Obrazy z minulosti vstupují Willymu do těch přítomných. Objevuje se v nich jeho úspěšný bratr, který zbohatl na Aljašce, ale hlavně synové Biff a Happy. To oni přece měli naplnit jeho sen o úspěchu. Teď selhávají, podobně jako jejich otec, který jim vštěpoval své ideály a iluze.

Probuzení ze snu

Hra Smrt obchodního cestujícího z roku 1949 je klíčovým dílem moderní dramatiky. Čtyřiatřicetiletý Arthur Miller se v ní zastal osudů těch, kteří pracovali do úmoru a snili svůj americký sen, aby na prahu stáří zjistili, že nemají co sklízet, protože - slovy Willyho Lomana - nic "nezaseli".

Bylo to poprvé, co někdo v divadle takto razantně účtoval s kapitalismem, s hodnotami a principy, na nichž byl založen americký ekonomický zázrak. Iluze, že bude trvat navěky, se rozplynuly při velké hospodářské krizi ve 30. letech, kdy autor dospíval.

Výborně napsaná hra, inspirovaná strukturou dramatu Henrika Ibsena, se brzy dočkala uvedení po celém světě. V Čechách ji deset let po americké premiéře nastudovalo Národní divadlo. Režíroval ji Jaromír Pleskot a svědectví se shodují, že to byla inscenace přelomová a emocionálně naléhavá. Titulní roli fenomenálně ztvárnil Karel Höger.

I dnes, po šedesáti letech, nacházíme v Millerově textu aktuální momenty, které nejspíš rozhodly o jeho zařazení do repertoáru Městských divadel pražských. Nezanedbatelná část české společnosti se ocitla v podobné situaci jako Willy a nad hypotečními splátkami či exekučními příkazy vystřízlivěla z polistopadového opojení tržní ekonomikou a konzumem.

Amerikou posedlý

Režisér Michal Dočkal zkoumá americký model, respektive kapitalismus, v relativně nejčistší podobě, skoro obsedantně. Jednou z jeho posledních prací před odchodem z čela činohry Národního divadla v roce 2012 byla hra Lucy Prebbleové o pádu gigantické americké energetické firmy Enron, jenž předznamenal zatím poslední celosvětovou recesi.

V brněnském Divadle Husa na provázku se režisér k tématu vrátil o pět let později v inscenaci Dynastie. Ta mapovala rodinné podnikání firmy Lehman Brothers až ke krachu banky v roce 2008, po století a půl úspěšné existence. Hned poté na stejné scéně uvedl Kafkovu Ameriku, vizionářský existenciální pohled na systém očima člověka, který se ocitne v jeho odlidštěném soukolí.

Do USA v období reaganovské vlády se režisér podíval na začátku roku už jako umělecký šéf Městských divadel pražských prostřednictvím olbřímího díla Tonyho Kushnera Andělé v Americe. Dramatik v něm ironicky rekapituluje moderní americké dějiny skrze příběhy homosexuálů a jejich blízkých. V metaforických obrazech hraje zásadní roli tehdy propuknuvší epidemie AIDS.

Repertoárový kus

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Smrt obchodního cestujícího je ze všech vyjmenovaných inscenací divácky nejvstřícnější - sevřeným příběhem, formátem i hvězdným obsazením. Text Millerovy hry Dočkal výrazně zkrátil a zhustil do dvouhodinové inscenace, která se hraje bez přestávky a spoléhá na silný příběh a herce.

Vystačí s minimální výpravou. Život Willyho a Lindy se směstná do několika bednovitých kufrů a vestavěné ledničky. Velké sny kontrastují s motivy laciných barvotiskových ručníků. "Nikdy se nevzdej" - motivační heslo na zdi, kterému Loman kdysi uvěřil, postupně opadá.

Nejsilněji působí hroživé momenty, kdy se Willy propadá v čase a zdá se, jako by už byl jednou nohou na onom světě, kam od začátku míří. V těchto scénách také vidíme Miroslava Donutila, jak jsme ho dosud neznali - jeho Willy je doslova ochrnutý bezmocí, schoulený do sebe, vytřeštěný, že zahlédne holou skutečnost a už nemá sílu ani něco předstírat.

Pamětníci popisují, že na konci inscenace Jaromíra Plesketa v Národním divadle mělo publikum slzy v očích. Takové dojetí nad osudem Donutilova hrdiny teď nehrozí. Když je Loman jen trochu ve formě, stojí před námi jako velkohubý, arogantní mluvka a domácí uzurpátor, komediant, který má rád sám sebe a publikum.

Nejdojemnější figuru stvořila Zuzana Kronerová ve Willyho ženě Lindě. Silné, trpělivé, věčné a empatické k sebeznění. Jen jednou se rozčílí, když synové zaprou a opustí dezorientovaného otce v restauraci, kam ho pozvali na večeři. Kronerová má velký dar vzbuzovat emoce, i když sama jimi na jevišti šetří.

Mezi Dočkalovými "americkými" inscenacemi se zdá být Smrt obchodního cestujícího nejméně ambiciózní. Chce se napsat: standardní, dobře odvedený repertoárový kus.

Smrt obchodního cestujícího v Divadle ABC je čistá práce

Soňa Hanušová

18. 12. 2019, kulturio.cz

Po Lazarovi přichází Městská divadla pražská s dalším zajímavým kouskem. Tím je Smrt obchodního cestujícího v režii Michala Dočkala, který do hlavních rolí obsadil Miroslava Donutila a Zuzanu Kronerovou. A dobře udělal.

Smrt obchodního cestujícího vynesla Arthuru Millerovi Pulitzerovu cenu, cenu Tony i cenu newyorských kritiků. Jako první v historii získala tato hra všechna tři prestižní ocenění. Zároveň je považována za jednu z nejlépe napsaných her 20. století. Přesto její inscenace není zcela jednoduchá vzhledem k prolétání se současnosti s minulostí.

Willy Loman je stárnoucí obchodní zástupce, který je cestami do Bostonu již velmi unaven a doufá, že by ho jeho šéf mohl přeložit do New Yorku. Ten jej místo toho vyhodí. Willyho hrdost mu nedovolí přijmout jiné místo, nadto se kvůli své popudlivosti rozhádá s kdekým, včetně svých dvou synů. Ti se sice snaží otci pomoci, je s ním ovšem těžká řeč, a navíc sami mají starostí až nad hlavu. Ke všemu se Willy začne chovat podivně, mumlat si pro sebe a blouznit. Ve své popletenosti dojde k závěru, že nejlepším řešením by byla sebevražda, což mu potvrdí i jeho bratr Ben, kterého ovšem vidí jen ve své vlastní mysli.

Willy Loman Miroslava Donutíla je dokonalou psychologickou kresbou životem zlomeného člověka. Starého muže, který již nemá sílu být ku prospěchu, ovšem do smrti má ještě daleko. Pokud jí tedy nevyrazí naproti. Jeho paličatost a popudlivost, s níž se vyrovnává se současným rychle se proměňujícím světem, a zmatenost, do níž ho moderní doba uvrhla, v divákovi nemůže nevzbudit lítost, ač si na jednu stranu za vše může sám svou hašteřivostí, naivitou a neochotou nahlédnout pravdu. Miroslav Donutil v roli Willyho Lomana předvádí krásu hereckého řemesla v plné míře. Bez pitvoření či přehnaných gest, avšak naprosto uvěřitelně.

Stejnou chválu lze přet i na Zuzanu Kronerovou v roli Willovy ženy Lindy a na Martina Donutíla a Thálii Čerstvě oceněného Viktora Dvořáka, kteří ztvárnili syny Happyho a Biffa. Zvláště vztah staršího syna Biffa s otcem tvoří nejvýraznější linii. Willy do Biffa vkládal všechny své promarněné naděje, on však skončil jako nádeník na farmě, což není úplně úspěch, kterým byste se chtěli chlubit kolegům na vánočních večírcích. Také Biff ke svému otci kdysi vzhlížel, ovšem jen do chvíle, než jej přistihl v Bostonu s milenkou. Tento kostlivec mezi nimi zůstává viset už napořád – Willy se k tomu nikdy nepostavil čelem, nikdy si o tom nepromluví a Biff mu nikdy neodpustil. Ale ani to nikdy neprozradil Lindě. Než by své matce zlomil srdce, nechá se od ní raději pohlavkovat za to, že se k otci chová jako k cizímu.

A to je důvod, proč jsou hry Artura Millera tak vysoce ceněné. Pojednávají totiž o tom, co všichni sami známe. O těžkostech lidské existence, o každodenních problémech, o splátkách hypotéky. V době diskuzí nad zvyšujícím se věkem odchodu do penze se z nás všech může jednou stát Willy Loman. Celoživotní dřič, který však ve stáří nedojde uznání ani odpočinku...

S inscenací hry si Michal Dočekal poradil dobře. Přechody mezi přítomností a minulostí jsou pro diváka snadno rozpoznatelné, stejně tak Willyho bludy. Nejmrzivější je scéna z restaurace, kdy se na jevišti objeví všechny postavy a zahltí Willyho hlavu kakofonií svých hlasů, myšlenek a požadavků. Hudba Ivana Achera jen dokresluje úzkostnou atmosféru představení. David Marek při tvorbě scény vsadil na jednoduchost a minimalismus, díky nimž si neuzurpuje pozornost jen pro sebe. Na bílou stěnu v pozadí (tabula rasa) se postupně začínají nabalovat Willyho zkušenosti, vzpomínky a sny, až ji nakonec roztrhne vedví a zmizí. Z života, ze světa. A nám nezbyvá než hlasitě aplaudovat čistému provedení celé inscenace.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

6. OCENĚNÍ, ÚSPĚCHY, ÚČAST NA FESTIVALECH A ZAHRANIČNÍ AKTIVITY

Úspěchy

Andělé v Americe – stěžejní inscenace sezony v režii Michala Dočekala

Celkem obdržela tři nominace na Ceny Thálie 2019. Do hlavních nominací byl navržen Viktor Dvořák za roli Louise Aronsona. Do těch širších se dostali Tomáš Havlínek za roli Piora Waltera a Ondřej Pavelka za roli Roye Cohna. Viktor Dvořák svoji nominaci proměnil.

Tři nominace pak získala v Cenách divadelních novin, a to Michal Dočekal za režii, za herecké výkony pak Eva Salzmannová a Ondřej Pavelka.

Dále byli Andělé v Americe i nejčastěji zmiňovanou hrou v rámci ankety Inscenace roku podle Divadelních novin

Vladař – autorská inscenace Anny Klimešové a Petra Erbesa o mechanismech moci otevírala program drážďanského festivalu pro mladé režiséry Fast Forward. Anna Klimešová za ni dostala hlavní cenu.

Do širších nominací na Cenu Thálie byli nominováni i Zdeněk Piškula za roli Romea v inscenaci Romeo a Julie Michala Dočekala a Miloslav König za dvojroli dr. Stockmanna a jeho bratra v inscenaci Nepřítel lidu v režii Michala Háby.

V Cenách divadelní kritiky 2019 získala Městská divadla 6 nominací, a to v kategoriích: Divadlo roku, Inscenace roku (Vladař), Ženský herecký výkon (2x – Radka Fidlerová, Erika Stárková), Mužský herecký výkon (M. König) a Talent (Anna Klimešová).

Festivally

Květen 2019	Divadelní svět Brno – Andělé v Americe
	Dream Factory Ostrava - Kanibalky: Soumrak samců
Červen 2019	Dream Factory Ostrava – Nepřítel lidu (koprodukce s Lachende Bestien)
	Divadlo evropských regionů – Revizor
Září	festival Divadlo Plzeň – Andělé v Americe

Zahraniční aktivity

Říjen 2019	Mestno gledališče ljubljansko, Lublaň, Slovinsko – Stručné dějiny Hnutí
Listopad 2019	Fast Forward, Drážďany, Německo – Vladař

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

7. DIVADLO KOMEDIE V ROCE 2019

Divadlo Komédie v roce 2019 premiérovalo vlastní a koprodukční inscenace, uspořádalo výstavy a koncerty, hostilo i pořádalo několik festivalů. Taneční soubor Lenka Vagnerová & Company dokončil přenos celého repertoáru do tohoto divadla.

Podle Machiavelliho příručky o vládnutí vznikl v březnu autorský projekt **Vladař** mladé režisérky Anny Klimešové a pětice herců - v té době ještě studentů DAMU. (Na soutěžním festivalu FAST FORWARD v Drážďanech získala Klimešová za tuto režii uměleckou rezidenci v Sasku v rámci projektu Nová vlast.) České premiéry se dočkala kontroverzní historická tragédie Franze Grillparzera **Sláva a pád krále Otakara** v režii Michala Háby. O měsíc později byla uvedena česká premiéra slavného muzikálu Endy Walshe a Davida Bowieho **Lazarus**. Inscenaci režíroval Marián Amsler a v titulní roli se alternují Igor Orozovič a Ondřej Ruml. V listopadu pak měla premiéru rodinná inscenace s loutkami **A osel na něj funěl (Vánoční příběh)**, hru pro MDP napsal Šimon Olivětín (vlastním jménem René Levínský) a režírovala jí Michaela Homolová.

Premiérovány byly také koprodukční inscenace: ve spolupráci se souborem Lachende Bestien je od ledna uváděna inscenace **Nepřítel lidu** v razantní úpravě a režii Michala Háby. (Miloslav König byl za ústřední dvojroli nominován na Thálii v kategorii Alternativní a loutkové divadlo). Rezidenční soubor Lenka Vagnerová & Company pak v prosinci uvedl pohybový projekt **Panoptikum** a v neposlední řadě byla v Komedii uváděna inscenace **Stručné dějiny hnutí**, jež vznikla podle scénáře Petry Hůlové ve spolupráci s norimberským a stuttgartským divadlem (v ČR měla premiéru v březnu 2019). Hru podle vlastní stejnojmenné novely napsala Petra Hůlová a inscenaci režíroval Armin Petras.

Komedie dává prostor také nezávislým divadlům a festivalům. V září 2018 byla Komédie – již jako jedna ze scén Městských divadel pražských – otevřena festivalem alternativy ...příští vlna/next wave... Z této přehlídky pak v divadle zůstalo a i v roce 2019 se v herecké šatně uvádělo monodrama Martina Pechláta, jenž byl za tuto roli také nominován na „alternativní“ Thálii, **Zjevení pudla** (text a režie Ondřej Škrabal, Studio Rote). Další přehlídky, které se v uplynulém roce v Komedii konaly: *Pražský divadelní festival německého jazyka*, *Malá inventura* či *Spectaculare*.

V tomto divadle ovšem proběhly také dva festivaly, které uspořádaly Městská divadla pražská. V prosinci to byl **Vánoční festival** – v Komedii se kromě rodinných představení konaly také tvůrčí dílny pro děti a charitativní organizace zde prodávaly rozličné vánoční produkty a dárky. V březnu 2019 se konal první ročník mezinárodního festivalu **Nová Komédie**, který představuje nejmladší generaci tvůrců (vedle divadelníků to byli literáti, výtvarníci, filmaři či hudebníci).

K dalším kulturním aktivitám v Komedii patří vernisáže - mezi vystavovanými umělci se objevují jména mladých výtvarníků (Michal Nagypál, Josefína Jonášová, Aleš Zapletal, Petr Švolba) a také

osobnosti svázané s divadelní tvorbou (Tomáš Bambušek či David Cajthaml). Program doplňují také literární čtení a jednou až dvakrát měsíčně koncerty - Miloslava Königa, Emila Viklického, Niny Horákové, Jany Kozubkové, Jakuba Cermáka, Fekete Seretlek a dalších.

8. EDUKAČNÍ AKTIVITY MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH PRO ŠKOLY I ŠIROKOU VEŘEJNOST

8A. KRONIKA MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH

V sezóně 2019/20 vzniká nový, veřejností velmi oblíbený cyklus pořadů o historii s názvem Kronika městských divadel pražských. Vybrané téma představují posluchačům různí odborníci z oblasti divadelní vědy. Kromě odborného výkladu bývají pravidelně součástí dobové fotografie, ukázky z literatury a podle tématu třeba i projekce z televizního nebo divadelního archivu případně živou hudbu. Je možné absolvovat celý cyklus nebo se zastavit jen na jedno odpoledne a u dobré kávy a sušenek si vyslechnout oblíbené téma. Téma jednoho pořadu je v tomto roce propojeno s aktuální výstavou v horním foyer divadla ABC.

8B. ARCHITEKTONICKO – HISTORICKÁ PROHLÍDKA DIVADLA

Prohlídky divadel dostaly v tomto roce nový rozměr, kromě pravidelných prohlídek zákulisí probíhajících po představení, mají diváci možnost navštívit i odbornou prohlídku zaměřenou na architekturu budov, ve kterých se naše divadla nacházejí. Zájemci se dozví podrobnosti o jejich vzniku, historickém kontextu a jsou upozorněni na architektonické pozoruhodnosti.

8C. LITERÁRNÍ MATINÉ

Literární matiné jsou nově vznikající menší inscenace, které uvádíme na malé scéně divadla ABC. Jde o představení pro omezený počet diváků. Mají podobu scénického čtení méně známých či dosud neobjevených titulů. Díky své komorní atmosféře jsou mezi diváky velmi vyhledávané, snadno přecházejí v debatu.

Literární matiné 2019	premiéra	počet repríz
Dopisy vnučce	16. 02. 2019	4
Hnůj země	18. 04. 2019	3
Výklad snů - Freud	06. 06. 2019	3
Heart Beat	13. 11. 2019	2
Štědrý večer slečny Zuzanky	01. 12. 2019	3

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

8D. LEKTORSKÉ ÚVODY

Pravidelné lektorské úvody k vybraným inscenacím jsou již zavedeným standardem. Divák má příležitost dozvědět se podstatné skutečnosti související s inscenací. Kromě okolností napsání textu i specifika režijního klíče či proč uvádíme v našich divadlech právě tento titul a více tak pronikat do dramaturgické koncepce Městských divadel pražských. Výjimkou nejsou ani lektorské úvody pro školy, které děláme na objednávku.

8E. DEBATY S TVŮRČÍM TÝMEM

Novinkou, jsou pravidelné debaty s tvůrčím týmem, které tuto sezónu zavádíme jednou měsíčně v divadle Komedie. I tento formát nabízíme školám.

8F. EDUKAČNÍ AKTIVITY PRO ŠKOLY

V letošním roce dostala nabídka školám konkrétní podobu v tištěné brožuře, kde je vše pro učitele přehledně shrnuto.

Nabízíme školám nejen debaty s tvůrčím týmem, ale i debaty po představení s divadelním pedagogem. Kdy je cílem sdílet ve skupině dojmy z představení a učit se pojmenovávat témata a hlavní myšlenky hry. Výhodou je bezprostřednost okamžiku, debaty probíhají na zrekonstruované Malé scéně. Do budoucna uvažujeme o nabídce debat po představení přímo ve školách.

Již minulou sezónu jsme školám nabízeli workshopy prohlubující témata jednotlivých představení. Této nabídky využívají školy v návaznosti na dopolední představení. Brožura inscenací pro školy je k dispozici na webu MDP, učitelé dále oslovujeme e- mailovou nabídkou. Ke dni učitelů jsme připravili speciální program. Nově zpřístupňujeme školám i zkoušky, veřejnost se jich může účastnit v rámci klubu diváků První řada. Kromě workshopů navazujících na představení si dále školy objednávají herecké workshopy, kde si mají žáci možnost si vyzkoušet některé herecké aktivity a cvičení.

8G. HERECKÉ KURZY

Divadelní řemeslo přibližujeme veřejnosti formou hereckých kurzů. Stále pokračujícím jednodenním kurzem zaměřeným na základní herecké cvičení a aktivity. Na kurz navazuje představení a setkání s herci. Jednodenní herecká dílna, probouzí kreativitu a uvádí do světa hereckých cvičení.

Velké oblíbenosti se těší i novinka, kterou je dvouměsíční kurz, zaměřený na celý divadelní proces s názvem Jak se dělá.. kdy se účastníci učí, jak vzniká inscenace. Dozvídají se o divadelních profesích, setkávají se s dramaturgy, režiséry, navštěvují profesionální zkoušky, ale i sami hrají. Kurz končí

představením pro veřejnost a je vždy propojen s jednou inscenací, která vzniká v Městských divadlech pražských. Koncepce tohoto kurzu je jedinečná a umožňuje vzdělávání tou nejsilnější formou, prožitkem. Již máme za sebou tři běhy:

JAK SE DĚLÁ REVIZOR, JAK SE DĚLÁ ROMEO A JULIE a JAK SE DĚLÁ AMERICKÉ DRAMA, vše pod vedením režisérky Viktorie Čermákové.

9. HOSTÉ MĚSTSKÝCH DIVADEL PRAŽSKÝCH V ROCE 2019

Lenka Vagnerová & Company

Taneční soubor Lenka Vagnerová & Company sklízí ocenění nejen v České republice, ale i na zahraničních festivalech. Od října 2018 je rezidentním souborem divadla Komédie a letos soubor dokončil přesun svého repertoáru do tohoto divadla. V prosinci pak vznikla v koprodukcí s MDP nová inscenace *Panoptikum*.

Lachende Bestien

Skupina Lachende Bestien se hlásí k představě divadla jako kritického média, a tedy k divadlu apelativnímu, společenskokritickému a politickému. Skupině jsou proto blízká témata, která „visí ve vzduchu“. Tento typ divadla je v současné době velmi aktuální a vyhledávaný především mladou částí publika.

Na konci roku 2018 začali zkoušet v koprodukcí s Městskými divadly pražskými v Komedii inscenaci *Nepřítel lidu*. Za roli v této hře byl Miloslav König nominován na Cenu Thálie 2019 v kategorii Alternativní a loutkové divadlo.

Festival ...příští vlna/next wave...

Festival funguje jako platforma pro prezentaci českého divadelního okraje, hudební, taneční, výtvarné a jiné alternativy. V posledních letech klade důraz na sevřené dramaturgické celky, premiérové projekty, angažované a politické divadlo. Iniciuje vznik nových projektů, pomáhá zaštitit mladé progresivní umělce různých oborů a představuje netradiční kulturní prostory. I v tomto roce se část programu festivalu odehrála v divadle Komédie.

Pražský divadelní festival německého jazyka

Už pátý rok patří Městská divadla pražská mezi divadelní scény, kde se odehrávají představení v rámci Pražského divadelního festivalu německého jazyka. Letos v listopadu zde hostoval koprodukční projekt tří evropských divadel s názvem *Identita Evropa*.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

festival Malá inventura

Malá inventura je přehlídkou nejvýraznějších projektů nového divadla, které vznikly na nezávislé divadelní scéně v Praze v předchozím roce. V rámci festivalu vystoupil Teatr Novogo Fronta s incenancí ADEMENATO!

Festival Spectaculare

Festival propojuje hudbu, která je páteří celého festivalu, s dalšími formami vizuálního umění (film, divadlo, videoart, videomapping či fotografie). Cílem je prezentovat nejnovější trendy na poli audio-vizuální kultury.

Studio Rote

Studio Rote se profiluje jako nezávislá angažovaná umělecká platforma, která usiluje o vytvoření zázemí pro dlouhodobou, především divadelní práci. Středem zájmu je „radikální“ činohra, soustředění se na text a zkoumání brechtovského divadla prostřednictvím performativních, konceptuálních, hudebních, ale i čistě činoherních postupů. V divadle Komedie se uvádí monodrama *Zjevení pudla* s Martinem Pechlátěm, který byl za tuto roli také nominován na „alternativní“ Thálii.

10. PODPOROVATELÉ, DÁRCI, MECENÁŠI, SPONZOŘI V ROCE 2019

NOTINO, s.r.o.

Česko-německý fond budoucnosti

Ministerstvo kultury ČR

ČEPS, a.s.

Konto Bariéry - podpořili Indukční smyčku

České centrum v Mnichově (Hnutí)

Prof. Dadja Altenburg-Kohl

Bundeskanzleramt Wien

Grillparzer Gesellschaft

Poděkování patří také:

Goethe-Institutu Česká republika, Velvyslanectví státu Izrael, Velvyslanectví Chorvatské republiky, Velvyslanectví Slovinské republiky, Velvyslanectví Srbské republiky, Sdružení Lastavica z.s.,

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

11. VÝKONOVÉ UKAZATELE

11A. divadlo ABC

ukazatel ABC	měrná jednotka	plán 2019	skutečnost k 31.12.2019	procento plnění k plánu roku 2019
Představení na vlastní scéně	počet	280	276	99 %
z toho : vlastním souborem	počet	260	264	102 %
spolupředatelství- hostování	počet	20	12	60 %
Představení na zájezdech	počet	20	12	60 %
Představení hostujících souborů tj. pronájem divadla cizím subjektům	počet	20	35	175 %
Návštěvníci na vl. scéně celkem :	počet	103 000	99 550	97 %
z toho : vlastním souborem	počet	95 000	93 766	99 %
spolupředatelství- hostování	počet	8 000	5 784	72 %
Tržby - výnosy z hl. činnosti celkem :	tis. Kč	30 125	32 280,89	107 %
z toho : ze vstupného na vl. scéně vl. souborem	tis. Kč	27 500	29 320,01	107 %
ze spolupředatelství	tis. Kč	650	433,93	67 %
ze zájezdů	tis. Kč	1 575	2 091,99	133 %
ostatní výnosy	tis. Kč	400	434,97	109 %
Tržby - výnosy z doplň. činnosti celkem :	tis. Kč	1 530	1 640,92	107 %

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

137/161

z toho : za pronájmy divadel. sálu	tis. Kč	1 000	941,06	94 %
za pronájmy ostatních prostor	tis. Kč	500	675,38	135 %
ostatní výnosy z DČ	tis. Kč	30	24,47	82 %
Doplatek hl.m.Prahy na 1 představení na vl. scéně	v Kč	143 660	156 538,78	109 %
Doplatek hl.m.Prahy na 1 návštěvníka na vl. scéně	v Kč	391	415,53	106 %
Nabídnutá místa, kapacita divadla	počet	126 000	121 005	96 %
Návštěvnost na vl. scéně	%	80%	82%	103 %
Tržebnost na vl. scéně	%	75%	75%	100 %
Průměrná cena vstupenky	Kč	273	298,88	109 %
Počet premiér	počet	5	5	100 %

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

138/161

11B. divadlo Komedie

ukazatel Komedie	měrná jednotka	plán 2019	skutečnost k 31.12.2019	procento plnění k plánu roku 2019
Představení na vlastní scéně	počet	90	154	171 %
z toho : vlastním souborem	počet	40	110	275 %
spolupředatelství- hostování	počet	50	44	88 %
Představení na zájezdech	počet	0	6	
Představení hostujících souborů tj. pronájem divadla cizím subjektům	počet	20,00	17	85 %
Návštěvníci na vl. scéně celkem :	počet	16 000	26 406	165 %
z toho : vlastním souborem	počet	6 000	16 953	283 %
spolupředatelství- hostování	počet	10 000	9 453	95 %
Tržby - výnosy z hl. činnosti celkem :	tis. Kč	3 200	4 092,67	128 %
z toho : ze vstupného na vl. scéně vl. souborem	tis. Kč	1 500	3 361,84	224 %
ze spolupředatelství	tis. Kč	1 700	436,91	26 %
ze zájezdů	tis. Kč	0	265,01	
ostatní výnosy	tis. Kč	0	28,91	
Tržby - výnosy z doplň. činnosti celkem :	tis. Kč	600	883,93	147 %
z toho : za pronájmy divadel. sálu	tis. Kč	440	362,00	82 %

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

139/161

za pronájmy ostatních prostor	tis. Kč	200	606,53	303 %
ostatní výnosy z DČ	tis. Kč	0	-10,00	
Doplatek hl.m.Prahy na 1 představení na vl. scéně	v Kč	199 697	125 352,14	63 %
Doplatek hl.m.Prahy na 1 návštěvníka na vl. scéně	v Kč	1 123	731,05	65 %
Nabídnutá místa, kapacita divadla	počet	18 000	31 890	177 %
Návštěvnost na vl. scéně	%	70%	83%	119 %
Tržebnost na vl. scéně	%	80%	72%	90 %
Průměrná cena vstupenky	Kč	200	143,86	72 %
Počet premiér	počet	6	7	117 %

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

140/161

11C. divadlo Rokoko

ukazatel Rokoko	měrná jednotka	plán 2019	skutečnost k 31.12.2019	procento plnění k plánu roku 2019
Představení na vlastní scéně	počet	230	220	96 %
z toho : vlastním souborem	počet	220	215	98 %
spolupřádatelství- hostování	počet	10	5	50 %
Představení na zájezdech	počet	15	16	107 %
Představení hostujících souborů tj. pronájem divadla cizím subjektům	počet	3	7	233 %
Návštěvníci na vl. scéně celkem :	počet	39 000	36 687	94 %
z toho : vlastním souborem	počet	37 000	35 672	96 %
spolupřádatelství- hostování	počet	2 000	1 015	51 %
Tržby - výnosy z hl. činnosti celkem :	tis. Kč	8 000	8 491,33	106 %
z toho : ze vstupného na vl. scéně vl. souborem	tis. Kč	6 500	7 023,81	108 %
ze spolupřádatelství	tis. Kč	150	80,00	53 %
ze zájezdů	tis. Kč	1 200	1 288,72	107 %
ostatní výnosy	tis. Kč	150	98,80	66 %
Tržby - výnosy z doplň. činnosti celkem :	tis. Kč	60	117,00	195 %
z toho : za pronájmy divadel. sálu	tis. Kč	60	117,00	195 %

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

141/161

za pronájmy ostatních prostor	tis. Kč	0	0,00	
ostatní výnosy z DČ	tis. Kč	0	0,00	
Doplatek hl.m.Prahy na 1 představení na vl. scéně	v Kč	119 074	133 708,95	112 %
Doplatek hl.m.Prahy na 1 návštěvníka na vl. scéně	v Kč	702	801,81	114 %
Nabídnutá místa, kapacita divadla	počet	46 000	42 809	93 %
Návštěvnost na vl. scéně	%	85%	86%	101 %
Tržebnost na vl. scéně	%	65%	64%	98 %
Průměrná cena vstupenky	Kč	171	193,63	114 %
Počet premiér	počet	4	2	50 %

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

11D. celkem za divadla

ukazatel CELKEM	měrná jednotka	plán 2019	skutečnost k 31.12.2019	procento plnění k plánu roku 2019
Představení na vlastní scéně	počet	600	640	107 %
z toho : vlastním souborem	počet	520	589	113 %
spolupořadatelství- hostování	počet	80	61	76 %
Představení na zájezdech	počet	35	34	97 %
Představení hostujících souborů tj. pronájem divadla cizím subjektům	počet	43	59	137 %
Návštěvníci na vl. scéně celkem :	počet	158 000	162 643	103 %
z toho : vlastním souborem	počet	138 000	146 391	106 %
spolupořadatelství- hostování	počet	20 000	16 252	81 %
Tržby - výnosy z hl. činnosti celkem :	tis. Kč	41 485	51 140,30	123 %
z toho: ze vstupného na vl. scéně vl. souborem	tis. Kč	35 500	39 705,66	112 %
ze spolupořadatelství	tis. Kč	2 500	950,85	38 %
ze zájezdů	tis. Kč	2 775	3 645,71	131 %
ostatní výnosy	tis. Kč	710	6 838,10	963 %
Tržby - výnosy z doplň. činnosti celkem :	tis. Kč	3 200	3 868,32	121 %
z toho : za pronájmy divadel. sálu	tis. Kč	1 500	1 785,32	119 %

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

143/161

za pronájmy ostatních prostor	tis. Kč	1 000	1 283,41	128 %
ostatní výnosy z DČ	tis. Kč	700	799,58	114 %
Doplatek hl.m.Prahy na 1 představení na vl. scéně	v Kč	142 641	143 632,66	101 %
Doplatek hl.m.Prahy na 1 návštěvníka na vl. scéně	v Kč	542	565,19	104 %
Nabídnutá místa, kapacita divadla	počet	190 000	195 704	103 %
Návštěvnost na vl. scéně	%	80%	83%	104 %
Tržebnost na vl. scéně	%	75%	73%	97 %
Průměrná cena vstupenky	Kč	241	249,97	104 %
Počet premiér	počet	15	14	93 %

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

144/161

11E. náklady na inscenace

k 31.12.2019

Sál	DIVADLO : Městská divadla pražská	Pořizovací náklady		Autorské honoráře			Náklady celkem
	TITUL :	věcné	inscenátoři	hosté	tantiémy %	tantiémy (tis.Kč)	(tis.Kč)
ABC	Pan Kaplan má třídu rád	297 478	292 800	7 975 482	16	5 927	14 493
ABC	Holky z kalendáře DERNIÉRA 31. 12. 2019	456 062	110 000	2 093 800	17,9	1 627	4 287
ABC	Bedřich Smetana : The Greatest Hits	364 188	297 270	3 935 520	16,5	1 143	5 740
ABC	Listopad	244 577	186 420	1 836 100	13	956	3 223
ABC	Vím, že víš, že vím...	437 480	26 000	3 471 500	20	5 006	8 941
ABC	Na miskách vah DERNIÉRA 9. 1. 2019	470 884	216 480	470 550	15,2	171	1 329
ABC	Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách	507 878	311 625	3 445 345	18	3 145	7 410
ABC	Evžen Oněgin	571 500	224 000	950 500	11,5	309	2 055
ABC	60 ´s aneb Šedesátky	484 347	357 470	1 405 632	18,5	629	2 876
ABC	Teror DERNIÉRA 6. 6. 2019	632 454	205 905	27 050	15,1	166	1 031
ABC	I♥MAMMA DERNIÉRA 29. 11. 2019	446 204	314 360	580 710	14	139	1 480
ABC	Tančírna 1918-2018	688 861	359 550	1 211 850	18,5	586	2 846

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

145/161

ABC	Moře DERNIÉRA 28. 5. 2019	886 698	451 128	225 000	13,8	66	1 629
ROKOKO	Oddací list	71 336	59 600	2 652 420	12,6	844	3 627
ABC	Lakomá Barka	42 115	62 500	712 500	18,5	784	1 601
ABC	Shirley Valentine	117 392	15 600	6 257 040	15	8 061	14 451
ABC	Žebrácká opera PREMIÉRA 19. 10. 2019	723 530	495 270	109 000	12	56	1 384
ABC	Romeo a Julie PREMIÉRA 25. 5. 2019	641 162	472 070	474 300	8	64	1 652
ABC	Revizor PREMIÉRA 26. 4. 2019	564 197	294 745	469 000	12,2	263	1 591
ABC	Andělé v Americe PREMIÉRA 2. 2. 2019	1 696 698	443 550	365 500	14,68	117	2 623
ABC	Smrt obchodního cestujícího PREMIÉRA 14. 12. 2019	411 685	377 600	116 112	15	60	965
KOMEDIE	Konzervativec	547 949	448 663	365 000	8	39	1 401
KOMEDIE	Než vše začalo / KOPRODUKCE /	0	0	0	0	0	0
KOMEDIE	Nepřítel lidu /KOPRODUKCE/PREMIÉRA 19. 1. 2019	25 117	183 000	0	0	0	208
KOMEDIE	Stručné dějiny hnutí PREM. 30. 3.- DERNIÉRA 3. 11. 2019	21 670	522 422	45 500	18,375	9	599
KOMEDIE	Vladař PREMIÉRA 16. 3. 2019	294 618	304 520	173 250	1	2	774
KOMEDIE	Sláva a pád krále Otakara PREMIÉRA 15. 9. 2019	475 616	442 823	186 900	10	20	1 125

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

146/161

KOMEDIE	Lazarus PREMIÉRA 12. 10. 2019	609 973	536 650	512 400	17,7	202	1 861
KOMEDIE	A osel na něj funěl PREMIÉRA 23. 11. 2019	532 444	516 000	358 150	12	54	1 461
KOMEDIE	Panoptikum /KOPRODUKCE/ PREMIÉRA 7. 12. 2019	0	200 000	0	0	0	200
ROKOKO	Idiot	553 203	155 000	260 000	14	87	1 055
ROKOKO	Kanibalky	576 937	202 700	355 500	12	162	1 297
ROKOKO	Znovusjednocení Korejí	349 269	304 000	469 000	13	55	1 177
ROKOKO	Želary	173 062	180 000	1 970 864	13,5	309	2 633
ROKOKO	Kancl	355 467	189 000	1 404 172	14	622	2 571
ROKOKO	Kdo se bojí Virginie Woolfové?	249 956	191 500	1 356 360	15	400	2 198
ROKOKO	Hodina před svatbou DERNIÉRA 19. 1. 2019	338 116	90 500	640 510	13	150	1 219
ROKOKO	Noc bláznů DERNIÉRA 11. 12. 2019	170 600	225 605	1 073 200	15,8	313	1 782
ROKOKO	Premiéra mládí	30 510	176 495	402 500	16	274	884
ROKOKO	Konkurz DERNIÉRA 16. 3. 2019	387 878	211 000	249 400	17	154	1 002
ROKOKO	Čapek	340 431	180 000	1 452 000	13	329	2 301
ROKOKO	Otec	314 395	233 260	874 000	15	221	1 643
ROKOKO	Neviditelný PREMIÉRA 6. 4. 2019	427 438	475 063	186 500	6,5	18	1 107

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

147/161

ROKOKO	Bez hany (Hommage a Hegerová) PREMIÉRA 7. 9. 2019	396 862	405 327	382 650	10	46	1 231
---------------	---	---------	---------	---------	----	----	-------

12. ZPRÁVA O VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ

12A. hlavní činnost

	Schv. rozp. 2019	Uprav. rozp. k 31.12. 2019	Skutečnost k 31.12.2019	% plnění k UR	Skutečnost k 31.12.2018
VÝNOSY celkem (mimo účet 672)	41 485,0	52 627,3	51 140,3	97 %	41 583,3
z toho : ze vstupného na vl. scéně	35 500,0	39 700,0	39 705,7	100 %	36 983,7
ze spolupořadatelství	2 500,0	990,0	950,8	96 %	973,2
ze zájezdů	2 775,0	3 645,0	3 645,7	100 %	2 442,8
ostatní výnosy	710,0	8 292,3	6 838,1	82 %	1 183,6
NÁKLADY celkem	127 069,5	144 953,2	143 364,5	99 %	118 063,8
z toho vybrané položky					
Spotřebované nákupy - z toho:	4 880,0	5 181,5	5 169,5	100 %	3 897,3
spotřeba materiálu (501)	2 230,0	2 603,5	2 591,6	100 %	2 183,4
spotřeba energie (502)	2 650,0	2 854,0	2 853,0	100 %	1 799,7
Služby - z toho:	36 945,0	53 623,0	52 057,0	97 %	37 777,8
opravy a udržování (511)	1 000,0	7 637,6	6 183,4	81 %	2 877,8
cestovné (512)	450,0	1 196,0	1 195,1	100 %	438,5
náklady na reprezentaci (513)	400,0	306,0	305,5	100 %	469,1
nájemné a služby (nebyt.prost.) (518)	6 420,0	6 706,0	6 704,0	100 %	5 967,3
úklid (518)	150,0	300,0	299,8	100 %	148,5
výkony spojů (518)	310,0	333,0	331,5	100 %	315,1
honoráře exter. umělců (518)	13 900,0	20 260,2	20 259,6	100 %	13 340,5
antiémny (518)	5 800,0	6 796,0	6 696,7	99 %	5 836,4
propagace (518)	3 200,0	3 185,0	3 185,3	100 %	2 524,4
Osobní náklady - z toho:	66 276,5	69 138,4	69 137,7	100 %	62 271,4
prosředky na platy (521 030x)	44 505,7	46 856,6	46 856,5	100 %	41 967,4
ostatní osobní náklady (521 031x)	3 200,0	2 946,3	2 946,3	100 %	2 850,6
zákonné soc. pojištění (524)	15 830,8	16 489,1	16 488,8	100 %	14 899,6
zák. soc. náklady - FKSP(527 030x)	890,0	938,6	938,6	100 %	840,6
Daně a poplatky (53x)	45,0	29,0	28,8	99 %	44,9
Ostatní náklady - z toho:	425,0	653,0	650,4	100 %	528,3
sml.pokuty a úroky z prodlení (541)	0,0	4,0	4,0	100 %	0,0
jiné pokuty a penále (542)	0,0	1,0	0,5	45 %	0,0
manka a škody (547)	0,0	118,0	117,9	100 %	113,4
Odpisy dlouhodobého majetku	9 688,0	9 293,0	9 291,3	100 %	8 366,6
z dotace hl.m.P.-zdroj 416 (551 03xx-08xx)	9 688,0	9 293,0	9 291,3	100 %	8 366,6

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

148/161

ze stát.dotace a zahraničí (551 09xx)	0,0	0,0	0,0		0,0
Drobný dlouhod. majetek (558)	8 790,0	6 968,0	6 965,0	100 %	4 748,4
Daň z příjmů (591)	5,0				2,3
Hospodářský výsledek	-85 584,5	-92 325,9	-92 224,1	100 %	-76 480,5
			*)		
Neinvestiční příspěvek	85 584,5	91 924,9	91 924,9	100 %	76 546,5
Státní dotace	0,0	100,0	100,0	100 %	0,0
Ostatní (672)	0,0	301,0	301,0	100 %	0,0
Celkový výsledek hospodaření	0,0	0,0	101,8		66,0

*) Ve sloupci skutečnost uvádějte:

- v řádku **neinvestiční příspěvek** skutečně poskytnuté finanční prostředky v roce 2016 plus případný proúčtovaný odvod z fondu investic

za současného zvýšení neinvestičního příspěvku

- v řádku **státní dotace** skutečně poskytnuté fin. prostředky ze státního rozpočtu prostřednictvím hl. m. Prahy

- v řádku **ostatní** proúčtované fin. prostředky na účtu 672 např. odpisy ze st. dotace, dotace ze stát. fondů, MČ, Agentur atd.

12A doplňková činnost

v tis. Kč

	Schválený rozpočet 2019	Skutečnost k 31. 12. 2019	% plnění
VÝNOSY celkem	3 200,0	3 868,3	121 %
NÁKLADY celkem	2 360,0	2 497,3	106 %
z toho vybrané položky			
Spotřebované nákupy	100,0	138,3	138 %
z toho: spotřeba materiálu	20,0	14,5	73 %
spotřeba energie	60,0	79,2	132 %
Služby	700,0	661,2	94 %
z toho: opravy a udržování	0,0	0,0	
cestovné	0,0	0,0	
nájemné a služby (nebyt.prostory)	190,0	186,0	98 %
úklid	10,0	8,3	83 %
výkony spojů	10,0	7,7	77 %
Osobní náklady - z toho:	1 390,0	1 604,9	115 %
mzdové náklady (521 003x)	1 000,0	1 181,2	118 %
ostatní osobní náklady	0,0	0,0	
zákonné soc. pojištění	360,0	400,1	111 %
zák. soc. náklady - FKSP	30,0	23,6	79 %
Daně a poplatky (53x)	0,0	0,0	

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Ostatní náklady - z toho:	0,0	0,0	
smluvní pokuty a úroky z prodlení	0,0	0,0	
jiné pokuty a penále	0,0	0,0	
manka a škody	0,0	0,0	
Odpisy dlouhodobého majetku	0,0	0,0	
z toho: z budov a staveb (551)	0,0	0,0	
zařízení (551)	0,0	0,0	
Drobný dlouhod. majetek (558)	0,0	0,0	
Daň z příjmů (591 a 595)	170,0	92,9	55 %
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	840,0	1 371,1	163 %
(+ zisk, - ztráta)			

12B. komentář ke zprávě o činnosti MDP

Rok 2019 byl v Městských divadlech pražských druhým rokem funkčního období ředitele MgA. Daniela Příbyla. V celé šíři začala být realizována jeho umělecká koncepce. Provozně bylo dokončeno přičlenění divadla Komédie včetně technického dovybavení a nábory zaměstnanců. Proběhla také rozsáhlá oprava všech čtyř diváckých toalet v Komedii. Dále byla dokončena náročná investiční akce - Centrální pokladna MDP. Byl také završen redesign MDP do nového vizuálního stylu.

V roce 2019 uvedla MDP **14 premiér** (o 6 více než v předchozím roce) a **9 derniér**. Plán byl v tomto ohledu splněn. Podařilo se také významně rozvinout vzdělávací programy pro širokou veřejnost i školní skupiny. Repertoár doplnila řada doprovodných programů napříč všemi třemi scénami.

Premiéry MDP v roce 2019:

- 19. 1. Nepřítel lidu v Komedii (koprodukce se souborem Lachende Bestien)
- 2. 2. Andělé v Americe v ABC
- 16. 3. Vladař v Komedii
- 30. 3. Stručné dějiny hnutí v Komedii (koprodukce s Činohrou Státního divadla Norimberk a Činohrou Státního divadla Stuttgart)
- 6. 4. Neviditelný v Rokoku
- 27. 4. Revizor v ABC
- 25. 5. Romeo a Julie v ABC

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

- 7. 9. Bez hany (Hommage à Hegerová) v Rokoku
- 15. 9. Sláva a pád krále Otakara v Komedii
- 12. 10. Lazarus v Komedii
- 19. 10. Žebrácká opera v ABC
- 23. 11. A osel na něj funěl v Komedii
- 7. 12. Panoptikum (koprodukce s Lenka Vagnerová & Company)
- 14. 12. Smrt obchodního cestujícího v ABC

V divadle **ABC** uvedl umělecký šéf Michal Dočekal stěžejní inscenaci celého roku, monumentální drama Tonyho Kushnera **Andělé v Americe**. Výsledek se setkal s nadšenou kritickou odezvou, která se projevila mj. Cenou Thálie pro Viktora Dvořáka, třemi nominacemi na Ceny Divadelní novin a účastí na prestižních festivalech v Plzni a Brně. Druhý domácí režisér MDP David Drábek se poprvé představil v ABC inscenací Gogolovy satirické komedie **Revizor**, která se okamžitě setkala s velkým diváckým ohlasem. Sezonu 2018/19 uzavřela premiéra klasické tragédie Williama Shakespeara **Romeo a Julie** v Dočekalově režii, titul vhodný i pro školní představení a mládež. Na podzim pak v ABC uvedl režisér David Radok Havlovu **Žebráckou operu** jako připomínku 30. výročí Listopadu 1989 a v prosinci pak intenzivní rok vyvrcholil novým nastudováním Millerovy **Smrti obchodního cestujícího** s Miroslavem Donutilem a Zuzanou Kronerovou v hlavních rolích, opět v režii Michala Dočekala.

V **Rokoku** připravila MDP dvě premiéry a to nejprve na jaře původní adaptaci špičkového díla české psychologické prózy, románu **Neviditelný** od Jaroslava Havlíčka v režii Martina Františáka. Avizovanou inspiraci slavným klubovým obdobím Rokoka v 60. letech naplnila inscenace Jakuba Nvoty **Bez hany** s výmluvným podnázvem **Hommage à Hegerová**, tedy pocta zpěvačce, která v Rokoku zahájila svou uměleckou kariéru. Zahájeny byly také práce na adaptaci románu Zdeny Salivarové Honzlová, s ohledem na náročnost úkolu byla premiéra posunuta na rok 2020.

V **Komedii** bylo cílem dramaturgie vytvořit silný kmenový repertoár, což vysvětluje vyšší počet premiér. V březnu měla premiéru autorská inscenace inspirovaná dílem Niccolo Machiavelliho **Vladař**, kterou připravila absolventka Katedry alternativního a loutkového divadla DAMU Anna Klimešová se svými vrstevníky. Inscenace byla pozvána na podzim na festival mladých režisérů Fast Forward v Drážďanech a režisérka získala hlavní cenu. Dalším projektem v Komedii bylo na podzim první české uvedení dvoustletého dramatu Franze Grillparzera **Sláva a pád krále Otakara** v režii Michala Háby, kterou doprovodilo i knižní vydání hry v nové edici MDP Náповědní kniha. Výjimečným počinem bylo v říjnu uvedení světového muzikálu Davida Bowieho a Endy Walshe **Lazarus**, které se setkal s

mimořádným diváckým i mediálním zájmem. V listopadu pak MDP v Komedii uvedla novou vánoční rodinnou inscenaci režisérky Michaely Homolové podle textu René Levínské **A osel na něj funěl**. Komédie tak naplnila v roce 2019 obě dvě své dramaturgické linie – první, zaměřenou na mládež, druhou, jejíž ambicí je propojení s nezávislou scénou a mladými talentovanými tvůrci na počátku profesní dráhy. V dubnu 2019 se Komedii konal **první ročník festivalu Nová Komédie**, který je cílený právě na prezentaci tvůrců nastupující mladé generace. Na významu nabývá také dramaturgie **výstav** výtvarných děl ve foyer Komedie.

MDP připravila v roce 2019 také **tři koprodukční inscenace**, z toho jednu v mezinárodní spolupráci. **Nepřítel lidu** v Komedii vznikl jako koprodukce se souborem Lachende Bestien a **Panoptikum** zase s tanečním souborem Lenka Vagnerová & Company, což jasně poukázalo na otevřenost Komedie nezávislé scéně. **Stručné dějiny hnutí** byly první z mezinárodních koprodukcí MDP, další dvě v roce 2019 započaly a jejich premiéry jsou plánovány na rok 2020.

MDP jsou i nadále členem mezinárodní platformy **UTE – Unie evropských divadel** a od podzimu 2019 nově také **Asociace profesionálních divadel České republiky**.

Pokračuje vydávání **dvouměsíčníku Moderní divadlo** v nákladu přes 25 tisíc výtisků.

Z repertoáru bylo staženo s přihlédnutím na provozní a ekonomické faktory devět inscenací: Hodina před svatbou, Konkurz a Noc bláznů v Rokoku; Na miskách vah, Teror, Moře, I♥MAMMA a Holky z kalendáře v ABC; Stručné dějiny hnutí v Komedii.

Plán **počtu představení** jsme překročili o 38 a to zejména díky akceleraci umělecké činnosti v Komedii, kde za rok 2019 proběhlo 110 vlastních představení či koprodukcí, 44 představení v režimu spolupořádání a 18 podnájímů. V Rokoku jsme odehráli jen o 12 představení méně oproti plánu a v ABC o 4 představení méně.

U zájezdů se nám **naplánovaný počet zájezdů** podařilo dosáhnout, prodali jsme jich 34. S inscenacemi z ABC se nám podařilo vyjet 12 x, s inscenacemi z Rokoka 16 x a nově jsme vyjeli na zájezd i s inscenacemi divadla Komédie a to celkem 6 x. Pro další roky bychom plán počtu zájezdů rádi mírně snížili, neboť jsme omezeni vysokým časovým vytížením uměleckého souboru i provozních složek, které neumožňuje vícedenní zájezdy do vzdálenějších měst.

Velmi nás potěšila **návštěvnost našich divadel**: 162 643 diváků. Do našich sálů usedlo o 7 354 více diváků, než v roce 2018. Celkem jsme nabídli divákům 195 704 míst.

Návštěvnost v roce 2019 byla na 83 % (ABC 81 %, Rokoko 88 %, Komédie 80 %), **tržebnost** na 76 % (ABC 80 %, Rokoko 87 %, Komédie 76 %). Průměrná cena vstupenky 250 Kč (ABC 299 Kč, Rokoko 194 Kč, Komédie 144 Kč). Čísla jsou oproti loňskému roku výrazně lepší. Například tržebnost v Rokoku vzrostla skoro o 20 %. Komédie si po znovuotevření vede překvapivě příznivě.

V roce 2019 pokračovalo rozšiřování vzdělávacího programu MDP, zaměřeného na širokou veřejnost a na mládež a nově také na školy. V roce 2019 byl zahájen osvětový cyklus **Kronika** – pravidelné pořady věnované popularizaci historie Městských divadel pražských. Současně byly zahájeny **odborné architektonické prohlídky** jednotlivých divadel. Pravidelné **lektorské úvody** k vybraným představením se v roce 2019 již staly samozřejmým standardem; diváci se v nich dozvědí podstatné skutečnosti související s inscenací. Výjimkou nejsou ani lektorské úvody pro školní skupiny.

V roce 2019 zahájila MDP pravidelné **debaty s tvůrčím týmem**; i tento formát je nabízen školním skupinám. Kromě debaty s tvůrčím týmem nabízí MDP školám **diskuse po představení s divadelním pedagogem**, jejímž smyslem je sdílet ve skupině dojmy z představení a učit se pojmenovávat témata a hlavní myšlenky hry. Školy mají také možnost vybírat z **workshopů** prohlubující témata jednotlivých představení. Této nabídky využívají školy v návaznosti na dopolední představení. Od podzimu 2019 zpřístupňují MDP školám i vybrané zkoušky.

Do edukačních aktivit zahrnují MDP i pravidelná **literární matiné**. Divadelní profesi přibližujeme veřejnosti formou **hereckých kurzů**. Jednodenní kurz je zaměřený na základním herecké cvičení a aktivity. Velké oblibě se těší i dvouměsíční kurz, zaměřený na poznání celého divadelního procesu, kdy se účastníci dozvídají, jak vzniká inscenace. Koncepte tohoto kurzu je jedinečná a umožňuje vzdělávání tou nejsilnější formou - prožitkem.

V roce 2019 zrealizovala MDP celkem 58 vzdělávacích pořadů a kurzů.

12C komentář ke zprávě o výsledku hospodaření

Hospodaření MDP v hlavní činnosti skončilo za rok 2019 úsporou ve výši 108 tis. Kč. Touto částkou bychom chtěli posílit fond finančního vyrovnaní tak, abychom měli potřebné prostředky pro případ nečekaných událostí.

HLAVNÍ ČINNOST

Výnosy - tržby

Celkový plán výnosů z vlastní činnosti v roce 2019 (41.485 tis. Kč) v původním schváleném rozpočtu byl překročen na výši **51.140,3 tis. Kč**. Zde je rekapitulace jednotlivých druhů tržeb:

- Vstupné na vlastní scéně – **39.705,7 tis. Kč**, oproti plánu nárůst o více než 4 mil. Kč
- Spolupořadatelství – **950,8 tis. Kč**, zhruba stejně jako v roce 2018
- Zájezdy – **3.645,7 tis. Kč**, oproti plánu nárůst o necelý 1 mil. Kč
- Ostatní (herecké kurzy, vstupné do zákulisí apod.) – **236,7 tis. Kč**

- Prodej programů – **326 tis. Kč**

Náklady

Náklady MDP za hlavní činnost v roce 2019 byly celkem ve výši **143.364,5 tis. Kč**. Nárůst nákladů o 25 mil. Kč oproti roku 2018 je způsoben zejména rozšířením MDP o třetí scénu (oproti roku 2018 už po celý rok, nikoli jen jeho polovinu), vyšším počtem premiér, mnohým zahraničním zájezdům a koprodukcím, navýšením počtu zaměstnanců a zákonným zvyšováním platů.

Vzhledem k výše uvedenému tak logicky došlo k růstu nákladů o 5 mil. Kč v platech, o 1,5 mil. Kč v zákonných odvodech, o 2 mil. Kč ve výrobě inscenací, o 7 mil. Kč v autorských honorářích, a o 1 mil. Kč v odpisech majetku vzhledem k novým investicím v Komedii. Rostly samozřejmě i náklady za nájmy (750 tis. Kč), energie (1 mil. Kč) a cestovné (750 tis. Kč).

Na druhou stranu se nám oproti roku 2018 podařilo snížit náklady na reprezentaci o 165 tis. Kč a držíme na stejné úrovni ostatní osobní náklady, manka a škody, daně a poplatky a výkony spojů

Mzdová oblast

Limit prostředků na platy byl pro rok 2019 stanoven ve výši **44.505,7 tis. Kč**. Nejdříve byl na základě usnesení Rady hlavního města Prahy č. 59 ze dne 21. 1. 2019 navýšen o 1.720,9 tis. Kč na **46.226,6 tis. Kč**. Dále pak byl v souladu s usnesením Rady hlavního města Prahy č. 1720 ze dne 26. 6. 2018 a kladným doporučením KUC MHMP navýšen o 350 mil. Kč na **46.576,6 tis. Kč**. Nakonec byl v souladu s usnesením Rady hlavního města Prahy č. 887 ze dne 13. 5. 2019 a kladným doporučením KUC MHMP navýšen o 280 mil. Kč na **46.856,6 tis. Kč**.

Prostředky na platy byly v roce 2019 čerpány ve výši **46.856,5 tis. Kč**, tedy skoro na 100 % oproti stanovenému limitu. Úspora činí 75 Kč.

OON jsou čerpány ve výši **2.946,3 tis. Kč**. Dohody jsou využívány zejména pro uvaděče a šatnáře a dále pak na výpomoc a zástupy za dlouhodobě nemocné kolegy, na opravu a výrobu rekvizit a paruk do nových inscenací a v neposlední řadě na prověření zájemců o zaměstnání v divadle Komedie. Náklady jsou touto formou nižší než v případě fakturace.

Počet zaměstnanců byl pro rok 2019 stanoven na **137**. Skutečnost v roce 2019 byla **134,7**.

Limit – odpisový plán

Limit odpisů byl stanoven pro rok 2019 na **9.688 tis. Kč**. Poté byl na naši žádost a na základě usnesení Rady hlavního města Prahy č. 2615 ze dne 25. 11. 2019 snížen o 395 tis. Kč na **9.293 tis. Kč**. Skutečnost v roce 2019 byla ve výši **9.291,3 tis. Kč**.

Kapitálové výdaje

Na základě usnesení Rady hlavního města Prahy č. 1570 ze dne 15. 7. 2019 byl MDP poskytnut **investiční transfer ve výši 500 tis. Kč na Výměnu bezdrátových systémů MDP**. Tyto prostředky byly využity ze 100 % své výše na nové technické vybavení všech tří divadel, a to bezdrátovými sety fungujícími na nových frekvencích.

Na základě usnesení Rady hlavního města Prahy č. 1686 ze dne 5. 8. 2019 byl MDP poskytnut **investiční transfer ve výši 850 tis. Kč na Inspiční systém a technické dovybavení divadla Komedie**. Tyto prostředky byly využity téměř ze 100 % své výše na nové technické dovybavení divadla Komedie (elektrická pianina, zájezdové sety, další reflektory a nový inspiční systém, který byl nezbytný pro fungování naší třetí scény. Nebyla vyčerpána pouze částka 9.538,20,-, která představuje Přenesenou daňovou povinnost k jedné faktuře, která musí být proúčtování až v lednu 2020. Z tohoto důvodu jsme žádali o převod této částky do roku 2020.

Na základě usnesení Rady hlavního města Prahy č. 1686 ze dne 5. 8. 2019 byl MDP poskytnut ještě druhý **investiční transfer ve výši 670 tis. Kč na Dovybavení divadla ABC světelnou technikou**. Tyto prostředky byly využity ze 100 % své výše na nová pohyblivá světla do divadla ABC. Jejich výměna byla vzhledem ke stavu těch starých naprosto nezbytná.

DOPLŇKOVÁ ČINNOST

Výnosy - tržby

Tržby doplňkové činnosti za rok 2019 ve výši **3.371,3 tis. Kč** jsou v této struktuře:

- Pronájem divadelního sálu – **1.594 tis. Kč**
- Pronájem ostatních nebytových prostor – **756,2 tis. Kč**
- Reklama – **830,3 tis. Kč**
- Prodej knih – **2 tis. Kč**
- Prodej CD z představení MDP – **5,9 tis. Kč**
- Prodej reklamních předmětů – **35,3 tis. Kč**
- Zakázky krejčovny MDP – **75,2 tis. Kč**
- Ostatní výnosy DČ – **72,4 tis. Kč**

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Zisk z doplňkové činnosti je ve výši **1.420,6 tis. Kč**.

ZÁVĚR

Městská divadla pražská hospodařila v roce 2019 s příspěvkem zřizovatele v původně schválené výši **85.584,5 tis. Kč**. Nejdříve byl na základě usnesení Rady hlavního města Prahy č. 59 ze dne 21. 1. 2019 navýšen o 2.340,4 tis. Kč na **87.924,9 tis. Kč**. Poté byl na základě naší žádosti a usnesení Rady hlavního města Prahy č. 806 ze dne 29. 4. 2019 navýšen o 4 mil. Kč z FFV na **91.924,9 tis. Kč**. V roce 2019 MDP dosáhly úspory neinvestičního příspěvku ve výši **101,8 tis. Kč**.

Z výše uvedených dat vyplývá, že MDP v roce 2019 hospodařila velmi vyrovnaně, a to i přes realizaci mimořádně náročného dramaturgického plánu.

13 OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

Na jaře byla dokončena významná investiční akce. **Centrální pokladna** slouží od dubna divákům a návštěvníkům MDP i jako informační centrum divadel.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

V roce 2019 pokračovalo i vydávání dvoutměsíčníku **Moderní divadlo** s nákladem přes 25 000 výtisků. Ke stažení je i na stránkách Městských divadel pražských.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

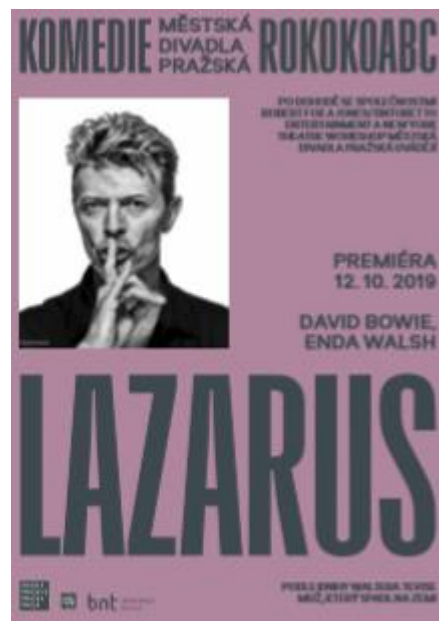
V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

V roce 2019 byl dokončen také celkový **rebranding** zahájený na podzim 2018.

MĚSTSKÁ DIVADLA PRAŽSKÁ

V JÁMĚ 1, 110 00 PRAHA 1

+420 222 996 111

MDP@M-D-P.CZ

WWW.MESTSKADIVADLAPRAZSKA.CZ

Obsah

Vize a poslání	1
Organizační struktura	2
Premiéry roku 2019	12
Reprízované tituly	27
Ohlasy v tisku	39
Ocenění, úspěchy a účast na festivalech	130
Divadlo Komedie v roce 2019	131
Projekty divadla v roce 2019	132
Hosté divadla v roce 2019	134
Podporovatelé, dárci, mecenáši a sponzoři	136
Výkonové ukazatele	137
Zpráva o výsledku hospodaření	148
Obrazové přílohy	157